

PUB. OVIDII
NASONIS

Heroidum Epistolæ.

Unâ cum *A. Sabini* Epistolis tribus
ad totidem *Ovidianas* responsorias.

Amorum.

De Arte Amandi,

De Remedio Amoris.

} Libri { III.
          } III.
          } II.

Aliâque quæ sequens pagella indicabit.

GUIDONIS MORILIONI

Argumenta in Epistolis.

L O N D I N I,

Ex Typographia Societatis

STATIONARIORUM, 1679.

PUB. OVIDI

NASSON

Hieronymus Episcopus

Ad Romanos Episcopos tribus
et Romanos Episcopos tribus

III
III
II

Alfredus de la Roche Indicia

INDICIA MORIUM

STATIONARUM 1079
H. Typographia Societatis

His accesserunt, ab *Ovidio*,
ut videtur, ante exilium
confecta.

<i>De Numca Mica</i>	Elegia: 204
<i>De medicamine faciei</i>	Elegia. - 209
<i>De Pulice</i>	Elegia. - 212
<i>De Philomela</i>	Elegia. - 214
<i>Fragmenta, sive Somni-</i>	216
<i>um. Ovidii.</i>	-
<i>Epigrammata Ovidii.</i>	217

ob Ho
Anci
infan
fraud
nam
de So
at is
patri
nave
vasti
lyfles
te d
tur I
hujus
hanc
in p

I

Tro

On

No.

• **U**

On

ver

10

P. OVIDII NASONIS

Epistolarum Heroidum.

Liber.

In primam Epistolam

Argumentum.

Græci ad Trojam, cum maximo bellorum Apparatu, ob Helenæ raptum, proficiscentibus; Ulysses, Læcrtis & Anticleas filius, Penelopæ novæ uxoris detentus amore, insaniam simulans, comitatum negat. Verùm tandem fraude viri à Palamede detecta, cum cæteris in Trojanam expeditionem ire coactus est: ubi, quantum & fraude & virtute valeret, ostendit. Tandem pluribus peractis certaminibus, post decennium Trojâ eversa, cum in patriam rediturus, cum reliquis Græcorum principibus naves conscenderet, ob læsæ Minervæ indignationem, vastissimis procellis omnes agitati sunt: inter quos Ulysses acerbæ tempestatis impulsu, in longissimam: urpote decennem, peregrinationem agiturus est. Cum igitur Penelope, Icarii & Polycastes filia, hæcenus casta, hujuscæ tam longæ moræ causam ignoraret, ad illum hanc epistolam scripsit: in qua illum multis rationibus in patriam reducere nititur, sic inquit;

Penelope Ulyssi.

Hanc [a] tua Penelope [b] lento tibi mittit
* Ulysse:

Nil mihi rescribas; attamen ipse veni.

Troja jacet certè Danaïs invisa puellis:

[c] *Vix Priamus tantæ totaque Troja fuit.*

O utinam tunc cum Lacedæmonia classe petebat,

Obrutus insanis esset adulter aquis;

Non ego deserto jacuisssem frigida lecto,

Nec quereretur tardos ire relicta dies:

Ulysses [e] &c. i. Tota jactura, quam Priamus cæterique Trojani acceperunt, non fuit tanti, quanti mea. quæ te tamdiu marito careat. *Vel* Omnes Trojani non fuere tanti valoris & virium, ut te retinerent ne in patriam redires (Troja jacet) Atque ideo vereor ne Calypsô, vel alia quævis mulier, te laqueis amore irretitum retineat. Quod ipsa Penelope hisce verbis inferius innuit,

*Hæc ego dum stulti meditor, qua vestra libido est,
Ego peregrinus captus amore potes.*

[e] Scilicet Uxor Vel.

Tua, i. quæ inter

tot procos con-

jugium meum

improbe peten-

tes, & animo de

corpore tuo per-

mansi i. tibi fidi

amica, &c.

[a] i. Tardo seu

moram trahenti.

PENELOPE

[a] i. co. anti. [b] i. Penelope vi-
duz. [c] &c. i.
semper timebam
cum audiebam
nomen Hectoris
qui omnium
Trojanorum
Fortissimus dice-
batur. Pallidus
autem ponitur
pro Timido, quo-
niam ex timore
sequitur pallor.
* Amphima-
chum. Al. Archi-
locum. [d] i. Pa-
troclum Meneti
filium; qui armis
Achillis indutus
cum Hectore pug-
nans ab eodem
confossus occu-
buit. [e] Scil. suos
[f] i. Sarpedonis
Lycii. [g] &c. Nam
propter timorem
homines frigidi
sunt. Virg. Æn. i.
carm. Exemplo
Quia solvantur
frigore membra.
Quod autem dix-
it, Frigidus gla-
cis, Hyperbole
est. [h] i. Mei
Penelopes.
[i] Scil. Meo.
[k] i. Trojana.
Nam priusquam
Romani rerum
poterentur
Græci omnes
præter se Barba-
ros appellabant: postea vero, Latinis Græcisq; exceptis, omnes dicti sunt
barbari. * Jamque [l] i. Achilles. Æasi deos, Ex Æaco Æasi filio.

Nec mihi, [a] quærenti spatiosam fallere noctem,
Lassaret [b] viduas pendula tela manus,
Quando ego non timui graviora pericula veris?
Res est solliciti plena timoris amor.
In te fingebam visendas Troas ituros;
Nomine in Hectoreo [c] pallida semper eram.
Sive quis* Antilochum narrabat ab Hectore victum
Antilochus nostri causa timoris erat:
Sive [d] Menetiadem falsis cecidisse sub armis;
Flebam successu posse carere dolos. (Stam
[e] Sanguine Tleptolemus [f] Lyciam tepefecerat ha-
Tleptolemi letho cura novata mea est.
Denique quisquis erat castris jugulatus Achi-
[g] Frigidus glacie pectus [h] amentis erat.
Sed bene consuluit casto Deus æquus amanti:
Versa est in cineres sospite Troja [i] viro.
Argolici rediere duces: altaria fumant:
Ponitur ad patrias [k] Barbara præda Deos.
Grata ferunt nymphae pro salvis dona maritis:
Illi victa suis Troica fata canunt.
Mirantur iustique senes, trepidaque puellæ:
Narrantis conjux pendet ab ore viri.
* Atque aliquis posita monstrat fera prælia mensæ
Pingit & exiguo Pergama tota mero,
Hæc ibat Simois: hic est Sigeia tellus:
Hic steterat Priami regia celsa senis:
Illic [l] Eacides, illic tendebat Ulysses:
Hic lacer admissos terruit Hector equos.
Omnia namque tuo, senior te, quærere missæ
Rettulerat nato, Nestor; at ille mihi.
Rettulit & ferro Rhesumque Colonaque casos:
Utque sic hic somno proditus, ille dolo:
Ausus es, o nimium nimiumque oblite tuorum,
Thracia nocturno tangere castra dolo.
Totque simul mactare viros, adjutus ab uno.
At bene cautus eras, & memor ante mei.

postea vero, Latinis Græcisq; exceptis, omnes dicti sunt
barbari. * Jamque [l] i. Achilles. Æasi deos, Ex Æaco Æasi filio.

Usque metu micuere sinus, dum vislar amicum
 Dictus es Ismaris ire per agmen equis.
 Sed mihi quid prodest vestris dissecta lacertis
 Ilios, & murus quod fuit ante, solum;
 Si maneo, [a] qualis Troja durante manebam;
 Virque mihi dempto sine carendus abest?
 Piruta sunt aliis, uni mihi Pergama restant: (arat.
 [b] Incola [c] captivo quæ [c] bove [b] victor
 Jam seges est, ubi Troja fuit: ressecandaque falce
 Luxuriat [d] Phrygio sanguine pinguis humus.
 Semisepulta vicum curvis feriuntur aratris
 Offa: ruinosas occulit herba domos.
 Victor abes: nec scire mihi, quæ causa morandi,
 Aut in quo lateas ferreus orbe, licet.
 Quisquis ad hæc vertit peregrinam litora puppim,
 Ille mihi de te multa rogatus abit.
 Quamque tibi reddat, si te modo viderit usquam,
 Traditur huic digitis, charta notata meis.
 Nos Pylon, antiqui [e] Neleia Nestoris arua,
 Misimus: incerta est fama remissa Pylo.
 Misimus & Sparten: [f] Sparte quoque nescia veri,
 Quas habitas terras, aut ubi lentus abes?
 Utilius starent etiam nunc mania Phæbi:
 (Irascor votis heu [g] levius ipsa meis!)
 Scirem ubi pugnares: & tantum bella timerem:
 Et mea cum [h] multis juncta quæretur foret.
 Quid timeam, ignoro: timeo tamen omnia demens.
 Et patet in curas area lata mens.
 Quæcunque æquor habet, quæcunque pericula tellus,
 Tam longæ causas suspicor esse mora.
 Hæc ego dum stulte meditor, quæ vestra libido est,
 Esse pregrino captus amore potes.
 Forstæ & narras, quam sit tibi rustica conjux:
 Quæ tantum lanæ non sinit esse rudes.
 [k] Fallar: & hoc crimen tenuos vaneſcat in auras:
 Neve, revertendi liber, abesse velis!
 Me pater leuina nido disced re lecto
 Cogit, & immensus increpat usque maras

[a] i. Vidua &
 sine marito.
 [b] [b] i. Græci
 Victores, qui post
 dirutam Trojam
 illuc habitaverunt
 [c] [c] pro bobus
 captivis, i. bobus
 qui ante fuerant
 Trojanorum.
 [d] i. Trojanorum
 sanguine illic
 effuso.
 [e] &c. i. Tetram
 Nestoris regna-
 tum à patre ejus
 Neleo. Fuit enim
 Pylos urbs in
 Messenia ubi
 Neleus pater
 Nest. regnavit.
 [f] i. Spartam.
 Urbs ponitur
 pro hominibus
 in ea habitanti-
 bus [g] i. incon-
 stans & mutabi-
 lis. [h] Scilicet illis
 mulieribus, quæ
 & ipse conque-
 rerentur de ab-
 sentia maritus
 rum suorum.
 Unde fors mea
 tolerabilior visset
 nam Miserrimum
 societas solatus loca
 est. [i] i. impo-
 litas [k] Optativi
 est modi & sub-
 auditur Urinam.
 [l] scilicet tuo, à te
 derelicto, & in
 quo sum tan-
 quam.

PENELOPE, ULYSSI.

*Increpet usque licet: tua sim, tua dicar oportet:
Penelope conjux semper Ulyssis ero.*

*Ille tamen pietate mea, precibusque pudicis
Frangitur; & [a] vires temperat ipse suas.*

[a] i. paternum
jus quod habet
in filiam

[b] Dulichii, Samiique, & quos [c] tulit alta Za-
Turba ruunt in me luxuriosa, proci. (cynthos,

[b] &c. Ordo est

Inque tua regnant, nullis prohibentibus, aula:

Proci Dulichii

[d] Viscera nostra, [d] tua dilacerantur [d] opes.

Samiique, & quos

Quid tibi Pisandrum, Polybunq; Medontaq; dirum,

&c.

Eurymachique avidas, Antinoique manus,

[b] i. procreavit.

Atque alios referam? quos omnes turpiter absens

[dd] i. quas non

Ipse tuo partis sanguine rebus alis.

&c. absumi dole-

Irus egens, pecorisque Melanthius autor edendi,

mus, quam si

Ultimus accedunt in tua damna pudor.

nostra viscera

Tres sumus imbelles numero: sine viribus uxor,

dilaniarentur.

Laertesque senex, Telemachusque puer.

[ccc] i. Telemach-

[e] Ille per insidias penè est mihi nuper ademptus,

chus.

Dum parat invitis omnibus ire Pylon.

[f] Qui erant ge-

Dii precor hoc jubeant, ut, euntibus ordine fatis,

nerè propinqui

[c] Ille meos [f] oculos comprimat, [c] ille tuos!

ores mortuorum

[g] Hoc faciunt custosque boum, longævaque nutrix

claudebant

Tertius, immunda [h] cura fidelis haræ.

oculos.

Sed neque Laertes, ut qui sit inutilis annis,

[g] i. Hoc idem

[i] Hostibus in mediis regna tenere potest.

precantur

Telemacho veniet (vivat modo) fortior ætas:

Sunt tamen qui

Nunc erat auxiliis illa tuenda patris.

hæc carmina sic

Nec mihi sunt vires inimicos pellere testis:

transponenda

Tu citius venias, portus & ara tuis.

existimant.

Est tibi sitque precor, natus, qui mollibus annis

Tres sumus imbel-

In patrias artes erudiendus erat.

les numero: sine

Respice Laerten & jam sua lumina condas:

viribus uxor,

Extremum fati sustinet ille diem.

Laertesque senex.

Certè ego quæ fueram, te discedente, puella,

Telemachusque

Protinus ut redeas, facta videbor anus.

puer, Sed neque

Nec mihi sunt vires inimicos pellere testis. Tu potius venias portus & ara tuis.

Laertes, ut qui sit

Telemacho venit (vivat modo) fortior ætas: Nunc erat auxiliis illa tuenda

inutilis annis.

patris. Hoc faciunt, &c. i. Telemachum auxiliis suis tuentur, [h] Custos

Hostibus in medi-

fidelis, [i] &c. i. inter tot procos, * ara.

is regna tenere

potest.

potest.

Telemacho venit (vivat modo) fortior ætas: Nunc erat auxiliis illa tuenda

patris. Hoc faciunt, &c. i. Telemachum auxiliis suis tuentur, [h] Custos

fidelis, [i] &c. i. inter tot procos, * ara.

In Secundam Epistolam.

ARGUMENTUM.

Demophoon, Thesei & Phædræ filius, à bello Trojano in patriam rediens, maris tempestatibus in Thraciam delatus, à Phyllide Licurgi & Crustumenæ filia, quæ tunc Thraciæ imperabat, hospitio & lecto benigne susceptus est: & cum aliquandiu cum illa fuisset, audita morte Mnestheji, qui post ejectionem ex urbe Athenarum patrem Thesea, imperium occupaverat, regni cupidine captus, Phyllidi fide data, se intra mensem rediturum, fingens se ad res suas componendas ire, refarcitis navibus. Athenas petiit; neque de reditu curavit. Quatuor itaque exactis mensibus: Phyllis Epistolam hanc scripsit, in qua suadet, ut beneficiorum memor, servatis sponfionibus, in fide persistat: quod si negligat, violatum pudorem crudeli morte compensare minatur.

Phyllis, Demophoonti.

a **H**OSPITA, Demophoon, tuate bRhodophei a Phyllis
 Ultra promissum tempus abesse queror.
 Cornua cum lunæ pleno semel orbe coissent,
 Littoribus [d] nostris [e] anchora pacta tua est.
 [f] Luna quater latuit, toto quater orbe recrevit:
 Nec vehit [g] Aethæas [h] Sythonis unda rates.
 Tempora si numeres, bene quæ numcramus amantes,
 Non venit ante suam nostra querela diem.
 i] Spes quoque lenta fuit: tardè, quæ credita ledunt,
 Credimus: [k] in vitâ nunc & amante nocent.
 Sæpe fui mendax pro te mihi: sæpe putavi
 Alba procellosos vasa referre Notos.
 Thesea devorvi, qui te dimittere nollit:
 Nec tenuit cursus forsitan ille tuos.
 Interdum timui, nè dum vada tendis ad Hebri,
 Mensa foret canâ naufraga puppis aquâ.
 Sæpe deos supplex, ut tu scelerate valeres,
 Sum prece [l] thuricremis de venerata focis.

[a] &c. ordo est.
 O Demophoon, ego
 Phyllis Rhodophei
 hospita tua queror.
 [b] i. Thracia.
 Nam Rhodope
 mons est Thraciæ,
 ita dictus à Rhodope Thracum
 Regina, ibi sepul-
 ta.
 [c] scil. mihi à te.
 [d] i. Threiciis ubi
 ego habito.
 [e] &c. i. Navis
 tua promissa est à
 te.
 [f] &c. Quantum
 mensum exactum
 significat.
 [g] i. tuas Atheni-
 entes.

[h] i. Thracia: Nam Sithon mons Thraciæ est. [i] i. merus: κατὰ γένος.
 Juxta illud Vir. Æn. lib. 4. cap. 420. Hunc ego si tantum potui sperare dolorem.
 [k] &c. i. Mihi invitæ nocent. Antiprosis. [l] i. ubi aras, apud thura cremantur.

Sæpe

[a] i. Similitudinem [b] scil. conjugii, quæ inviolabiliter sunt servanda: Sic Hypsipile ad Jafonem, *Heu! ubi pæcta fides? ubi connubialia jura?*
 [cc] i. in vitam nostram socialem qualis bebet esse vita conjugalis
 [d] Neptunum intelligit, qui fuit proavus Demophoontis. Nonnulli ipsum Ægeum Demophoontis avum hoc in loco. intelligunt, qui nave Thesei filii à Minotauro revertentis, cum velis nigris procul visâ, cum crederet eum mortuum fuisse ad excelsâ turri se deiecit in mare quod ab ipso vocatum est *Ægeum*, & in Neum marinum muratus dicitur, unde hoc in loco dicitur, *Nisi æstus & ille est*

[c] & c. i. quæ me [ff] i. lætis maxime infestant conjugalibus. [gg] i. Cereris, quæ cum Proserpinam filiam a Plutone raptam nondum sciret, ut eam non solum die, sed etiam nocte quæreret, in Ætna monte pineas faces accendi quæ sibi lumen nocte præberent.

Sæpe videns ventos cælo pelagoque fæventes

Ipsa mihi dixi, Si valet, ille venit.

Deniq; fidus amor, quicquid properantibus obstat,

Finxit: & ad causas ingeniosa fui.

At tu lentus abes: nec te jurata reducunt

Numina, nec nostro motus amore redis.

Demophoon, ventis & verba & vela dedisti:

Vela queror reditu, verba carere fide.

Dic mihi; Quid feci, nisi non sapienter amavi?

Crimine te potui demeruisse meo.

Unum in me scelus est quod te, scelerate, recepi

Sed scelus hoc meriti pondus & [a] instar habet.

[b] fura, fides, ubi nunc? commissaq; dextera dextræ?

Quique erat in falso plurimus ore Deus?

Promissus [c] socios ubi nunc Hymenæus in annos,

Qui mihi conjugii sponsor, & obses erat?

Per mare, quod totum ventis agitur & undis;

Per quod sæpe ieras, per quod iturus eras:

Pérque tuum mihi jurasti (nisi fictus & ille est)

Concita qui ventis æquora mulcet, [d] avum:

Per Venerem, [e] nimiumque mihi facientia tela;

Altera tela arcus, altera tela faces:

Junonemque [f] toris quæ præsidet alma [f] maritis;

Et per [g] tædiferæ mystica sacra [g] Deæ.

Si de tot læsis sua nomina quisque deorum

Vindicet: in pænas non satis unus eris.

Ab laceras etiam puppes, furiose, refeci:

Ut quâ descrerer firma carina foret.

Remigiūque dedi, quo me fugiturus abires.

Heu patior telis vulnera facta meis!

Credidimus blandis, quorum tibi copia, verbis:

Credidimus generi numinibusque tuis.

Credidimus lachrymis; an & hæc simulare docentur,

Hæ quoque habent artes, quaque jubentur, eunt.

Diis quoque credidimus: quid jam tot pignora nobis?

Parte satis potui qualibet inde capi.

Nec moveor quod te juvi portuque locoque :

Debuit hæc meriti summa fuisse mei.

Turpiter hospitium lecto cumulasse jugali

Pœnitet, & lateri conseruisse latus.

Quæ fuit ante illam, mallem suprema fuisset

Nox mihi: dum potui Phyllis honesta mori.

Speravi melius, quia me meruisse putavi,

Quæcunque ex merito spes venit, æqua venit.

Fallere credentem non est operosa puellam

Gloria: simplicitas digna favore fuit.

Sum decepta tuis, & amans, & fœmina verbis.

Dii faciant laudis summa sit ista tue!

Inter & Agidas mediâ statuavis in urbe!

Magnificus titulis stet pater ante suis. (stes,

[a] Cam sue it lectus [b] Scyron, torvusq; [b] Procrus-

Et [b] Sinis, & [c] tauri mistaque forma viri?

Et domita bello Thebæ, fusique [d] bimembres,

Et pulsata nigri regia cæca Dei:

Hoc tua post illos titulo signetur imago,

H I C est cujus amans hospita capta dolo est.

[e] De tanta rerum turba, factisque parentis.

Sedit in ingenio [f] Cressa relicta tuo.

Quod solum excusat, solum [g] miraris in illo.

Hæredem [h] patriæ per fide fraudis agis.

[i] Illa (nec invideo) fruitur meliore marito,

Inque capistratis tigribus: alta sedet.

At mea despecti fugiunt connubia Thræes,

Quod feror externum præposuisse meis. (Athenas:

Atq; [k] aliquis jam, nunc [l] doctas [m] eat, inquit [l]

Armiferam Thracem qui regat, alter erit.

[a] Enumerat
Thesei gesta, ut
tanto magis
infimuletur

Demophoon, qui
ab illius virtute
degenerarit.

[bbb] Latrones
fuerunt crude-
lissimi, quos
Theseus inter-
fecisse dicitur.

[c] &c. i. Minos-
taurus.

Periphrasis

[d] i. Centauri.

[e] &c. Sensus est.
De tot factis tui
patris remansit
tibi tantummo-
do memoria

fraudis, qua ille usus est in Ariadnen: non autem alicujus è supradicti præ-
clare rebus gestis. [f] i. Ariadnæ Cretensis. [g] pro re egregia ducis:
atque præclare factum existimas. [h] Paternæ. [i] i. Ariadnæ: quæ a
Theseo in Naxo insula relicta, Baccho nupsit. [k] scil. deridens me. [l] Quo-
niam illic omnium liber alium artium florebat studia, Unde & Pallas di-
citur ei urbi nomen dedisse. [m] Scil. Phyllis.

Exitus,

Exitus acta probat: careat successibus opto,
 Quisquis ab eventu facta notanda putat.
 At si nostra tuo spumescunt æquora remo;
 Jam mihi, jam dicar consuluisse meis.
 Sed neque consului, nec te mea regia tangit:

* Fessaque.
 2 i. Threicia:
 Nam Bistonis
 Thraciæ stag-
 num est.

* Fessave [a] Bistonis membra lavabis aqua.

Illa meis oculis species abeuntis inhaeret,

Cum premeret portus classis itura meos.

Ausus es amplecti: colloque infusus amantis

Oscula per longas jungere pressa moras:

Cumq; tuis lachrymis lachrymas confundere nostras:

Quodque foret velis aura secunda, queri:

Et mihi discedens supremam dicere voce,

Phylli, * fac expectes Demophoonta tuum,

Expectem, qui me nunquam visurus abisti?

Expectem pelago vela negata meo?

Et tamen expecto: redeas modò serus amanti,

Ut tua sit solo tempore lapsa fides.

Quid precor infelix? jam te tenet altera conjux.

Forfitan, & nobis qui malè favit, amor.

Ut que tibi excidimus, nullam, puto, Phyllida nosti,

Hei mihi, si, quæ sim Phyllis, & unde, rogas:

Quæ tibi, Demophoon, longis erroribus actò,

Threicios portus, hospitiumque dedi:

Cujus opes auxere meæ: cui dives agenti

Munera multa dedi, multa datura fui:

Quæ tibi subjeci latissima regna Lycurgi;

[b] i. A scæmina.

[c] [c] Montes
 sunt Thraciæ.

* Hæmus.

* Emislas.

[d] i. Celeres:

quas nimirum He-

brus exigit

i. propellit in

mare [e] i. Tui fallacis. [f] Mos erat ut vir discingeret zonam mulieris sibi
 nubentis. [g] Una est ex furiis, dicta à *τῆς* ultio, & *φύρις* vel *φύρις* cades, aut
 mortis. Nam ei curæ fuit mortis ultio, [h] i. Bubo, quem maxim: abomi-

[b] Nomine famineo vix satis apta regi: (mum

Quæ pater umbrosum c Rhodophe glacialis ad * cæ-

Et sacre * [d] admissas exigit Hebrus aquas.

Cui mea virginitas avibus libata sinistris,

Castaque [e] fallaci [f] zona recincta manu,

Pronuba [g] Tisiphone thalamis ulularit in illis:

Et cecinit mæstum devia carmina [h] avis.

Affuit

DEMOPHOONTI.

*Affuit [i] Aleſto brevibus torquata colubris;
 Sũntque ſepulchrati lumina mota face.
 Mæſta tamen ſcopulis fraticosaque littora calco,
 Quaque patent oculis æquora lata meis.
 Sive die laxatur humus, ſeu frigida lucent
 Sydera, proſpicio quis mare ventus agat.
 Et quæcunque procul venientia lineæ vidi,
 Protinus illa meos auguror eſſe deos.
 In freta procurre, viæ me retinentibus undis,
 Mobile quâ primas porrigit æquor aquas,
 Quò minus accedunt, minus & minus utilis aſto:
 Linquor, & ancillis excipienda cado.
 Eſt ſinus adductos modicè falcatus in arcus;
 Ultima præruptâ cornua molle rigent:
 Hinc mihi ſuppoſitas immittere corpus in undas
 Mens fuit, & quoniam fallere pergis, erit.
 Ad tua me ſuſtus projectam littora portent:
 Occuramque oculis intumulata tuis.
 Duritiâ ferrum ut ſuperes, adamantaque, teque:
 Non tibi ſic, dices Phylli, ſequendus eram,
 Sæpe venenorum ſitis eſt mihi: ſæpe cruenta
 Trajectam gladio morte perire juvat.
 Colla quoque inſidiis quæ ſe neſſenda lacertis
 Præbuerant, laqueis implicuiſſe juvat.
 Stat nece maturâ tenerum pensare pudorem:
 In necis electu parva futura mora eſt.
 Inſcribere meo cauſa invidioſa ſepulchro:
 Aut hoc, aut ſimili carmine notus eris.
 Phyllida, Demophoon letho dedit, hoſpes amantem:
 Ille necis cauſam præbuit, ipſa manum.*

*(i) Quæ ſui alia
 ex Furiis, dicta
 quaſi irrequieta,
 & nunquam ceſ-
 ſans; ab a
 Privativa particu-
 la, &
 quieſco, ceſſo,
 quod nullum ſce-
 lus inultum pro-
 crecat.
 (k) (i) Circundata
 & quaſi torque
 cincta.*

In tertiam Epistolam

Argumentum.

Postquam Græci Phrygiam appulerant; urbes Trojæ finitimas, & præcipuè quæ Lesbo insulæ erant oppositæ, hostili more cæperunt depopulari: inter quos Achilles, Pelei & Thetidis filius, utramq; Ciliciam & Thebanam atque Lyrnesiam, invasit. Expugnato itaque Chrynesio oppido duas insignes secum virgines abduxit; Astinomen Chryseæ sacerdotis Sminthei Appollinis filiam, & Hippodamiam Briseæ natam, quæ deinde à paternis nominibus fuerunt cognominatæ. Chryseida autem Agamemnoni Græcorum Principi concessit, & Briseida sibi reservavit. Sed cum jam Deorum iussus cogeretur Agamemnon Chryseida patri restituere, Briseida Achilli surripuit. Quamobrem indignatus Achilles, diu bello abstinuit, nec ullius suasionem vel precibus ad arma adversus Trojanos sumenda animari potuit: nec postea Briseida accipere curavit, quamvis Agamemnon maximis muneribus ultro misisset. Quare Briseis ad eum hanc epistolam mittit, in qua conqueritur de ejus nimia ira, rogatque ut sumat arma adversus Trojanos, dummodo eam prius ab Agamemnone ultro oblatam recipiat.

Briseis Achilli.

[a] i. Epistola.
ita enim licet
poetis uti.
numero singulari
cum in oratione
soluta, pro
Epistola utamur
tantum plurali
numero.
[b] i. Mei Briseidis
barbaræ:

[c] i. Agamemnoni. [d] &c. i. præ
stupore taciti,
videbant amo-
rem tuum erga
me nullum esse.
Nam si me verè
amasses non
tradidisses tam

otio. [e] &c. i.

Quam legis, à raptâ Briseide [a] littera venit,
Vix bene [b] barbaricâ Græca notata manu.
Quasunque aspicias, lachrymæ fecere lituras.
Sed tamen hæ lachrymæ pondera vocis habent.
Si mihi pauca queri de te dominoque viroque
Fas est, de domino pauca viroque querar.
Non ego poscenti quod sum cito tradita [c] regi,
Culpa tua est: quamvis hæc quoque culpa tua est,
Nam, simul Eurybates: me Talibibusque vocarunt,
Eurybati data sum Talibibusque comes.
Alter in alterius jactantes lumina vultus,
Quarebant taciti, noster ubi esset amor.
Differri potui: pænâ morâ grata fuisset.
Hei mihi! discendens oscula nulla dedi.
At lachrymas sine fine dedi, rupique capillos:
Infelix [e] iterum sum mihi visa rapi.

ita dolui discedens à te, sicut cum fui rapta à patria mea.
Sæpe

Sape ego decepto volui custode reverti :

Sed me, qui timidam prenderet, [a] hostis erat.

Si progressa forem, caperer ne *nocte timebam,

Quamlibet ad Priami munus itura nurum

[b] Sed data sum, quia danda fui [c] Tot noctibus

Nec repeto: cessas, iraque lenta tua est, (absum

ipse [d] Menetiaides, tunc cum tradebar, in aurem,

Quid fles? hic parvo tempore, dixit, eris.

Non repetisse parum est: pugnas, ne reddar, Achille,

I nunc, & cupidi nomen amantis habe.

Venerunt ad te [e] Telamone & Amyntore nati,

([f] Ille gradu propior sanguinis, ille [g] comes)

[h] Laertēque satius: per quos comitata [i] redirem:

Auxerunt * blandā grandia dona * prece.

Viginti fulvos [k] operoso ex are [l] lebetas,

Et [m] tripodas septem [n] pendere & arte pares.

Addita sunt illis auri bis quinque talenta :

Bis sex assueti vincere semper equi.

Quodque supervacuum est formā præstante puellæ

Lesbides, eversa corpora capta domo : (jux

Cumque tot his (sed non opusest tibi conjuge) con

Ex Agamemnoniis una puella tribus.

Si tibi ab Atrida pretio redimenda fuisset,

Quæ dare debueras, accipere illa negas?

Quæ merui culpâ fieri tibi vilis. Achille?

Quò levis à nobis tam citò fugit amor?

An miseros tristis fortuna tenatiter urget?

Nec venit incæptis mollior aura meis?

Diruta Marte tuo Lyrnesia mœnia vidi:

Et fueram patriæ pars ego magna mea.

Vidi consortes pariter generisque neasque,

Tres cecidisse: tribus quæ mihi mater erat.

Vidi, quantus erat, fustum tellure cruentâ,

Pectora jactantem sanguinolenta virum.

Tot tamen amissis te compensavimus unum.

Tu dominus, tu vir, tu mihi frater eras.

pedibus quibus sustentabantur. a &c. ejusdem ponderis. & ejusdem artis
socii, vel, quorum opus tantum valebat, quantum ipsa materia.

[a] Pro hostes, i.
Trojani.

* forte, quidam
forte.

[b] Menetiaides.
five Objectionis.

[c] Responsio ad
hanc objectionem.

[d] i. Patroclus.

[e] &c. i. Ajax
& Phœnix.

[f] i. Ajax, qui
fuit Achillis

patruelis. Nam
Telamon pater

Ajaces, frater
fuit Pelæi patris

Achillis.

[g] scil. Phœnix,
qui Achillis &
comes & moni-

tor fuit. [h] i. U.
lysses, [i] i. scil.
ad te. ** blandas

preces. Al.
blandæ preces.

[k] i. magno
opere & beneficio
fabrefacto.

[l] Lebes est vas
æneum interdum

coquinarium: de
hoc in loco

accipitur pro vase
in quod aqua ca-

dit dum manus

abluuntur: in
quo significatu

accipitur etiam
apud Homer. Iliad.

1. [m] i. mensas,
sic dictas à tribus

Tu mihi juratus per numina matris aquosa,
Utile, dicebas ipse, fuisse capi.

Scilicet ut, quamvis veniam dotata, repellar:
Et mecum fugias quæ tebi dantur opes.

(a) Hora.

(b) Linea plena.

Quinetiam fama est, cum crastina fulserit [a] Eos,
Te dare nubiferis [b] linea vela Notis.

Quod scelus ut pavidas misera mihi contigit aures,
Sanguinis atque animi pectus inane fuit.

Ibis: & ô miseram! cui me violente relinques?

Quis mihi desertæ mite levamen erit?

Devorer ante precor subito telluris hiatu!

Aut rutilo missi fulminis igne cremer!

Quàm sine me Plithiis canescant æquora semis,
Et videam puppes ira relicta tuas.

Si tibi jam reditûsque placent, patrique penates:

Non ego sum classi sarcina magna tuæ.

Victorem captiva sequar, non nupta maritum:

Est mihi, quæ lanas molliat, apta manus.

Inter Achæiadas longè pulcherrima matres

In thalamos conjux ibit, eatque tuos:

Digna nurus socero, Jovis Æginaque nepote,

Cuique senex Nereus profocer esse velit,

Nos humiles famulaque tuæ, data pensa trahemus;

Et minuent plenas flamina nostra colos.

Exagitet nè me tantum tua deprecor uxor,

Quæ mihi nescio quo non erit aqua modo:

Neve meos coram scindi patiare capillos:

Et leviter dicar, Hec quoque nostra fuit.

Vel patiare licet, dum nè contenta relinquir:

Hic mihi (væ misera!) concutit ossa metus.

Quid tamen expectas? Agamemnona panitet ira,

Et jacet ante tuos Græcia mæstia pedes.

Vince animos, iramque tuam, qui cætera vincis.

Quid lacerat Danaas impiger Hector opes?

Arma cape, Æacide? sed me tamen ante recepta;

Et preme turbatos, Marte fervente, viros.

Propter me mota est, propter me desinat ira;

Simque ego tristitia causa modusque tuæ,

Nec

ACHILLI.

Nec tibi surpe puta precibus succumbere nostris :
 Conjugis Oenides versus in arma prece est.
 Res audita mihi, nota est tibi : fratribus orba
 Devoit nati spemque caputque parens.
 Bello erat ille ferox : positis secessit, ab armis :
 Et patriæ rigida mente negavit, opam.
 Sola virum flexit, conjux felicior illa :
 At mea pro nullo pondere verba cadunt,
 Nec tamen indignor, nec me pro conjuge gessi ;
 Sapius in domini serva vocata torum.
 Me quædam (memini) dominam, captiva vocabat :
 Servitio, dixi, nominis addis onus.
 Per tamen ossa viri subito male recta sepulchro,
 Semper judiciis ossa verenda meis :
 Perque trium fortes animas, mea nûmina, fratrum,
 Qui bene pro patriâ, cum patriaque, jacent :
 Perque tuum, nostrumque caput quod junximus una :
 Perque tuos enses, cognita tela meis :
 Nulla Myceneum sociasse cubilia mecum
 Furo : fallentem deseruisse velis.
 Si tibi nunc dicam fortissime, tu quoque jura,
 Nulla tibi sine me gaudia facta neges
 At Danaï mare putant : tibi plectra noventur :
 Te tenet in tepido mollis amica sinu.
 Et si quis quærat, quare pugnare recuses :
 Pugna nocent, citharæ, noxque Venusque jurant.
 Tutius est jacuisse toro, tenuisse puellam,
 Threiciam digitis inrepuisse lyram :
 Quam manibus clypeos, & acutæ cuspidis hastam,
 Et galeam pressâ sustinuisse comâ.
 Sed tibi pro tutis insignia facta placebant :
 Partaque bellando gloria dulcis erat.
 An tantum, dum me caperes fera bella probabas ?
 Cumque meâ patriâ laus tua victa jacet ?
 Dii melius : validoque precor vibrata lacerto
 Transeat Hectorium Pelias hasta latus.
 Mittite me, Danaï ; dominum legata rogabo ;
 Mistaque mandatî oscula multa feram.

BRISEIS &c.

Plus ego quam Phœnix, plus quam facundus Ulysses

Plus ego, quam Teucris (credite) frater, agam

Est aliquid solitis collum tetigisse lacertis,

Præsentisque oculos admonuisse sinu.

Sis licet immitis, matrisque ferocior undis:

Ut raceam, lachrymis comminuere meis

Nunc quoque (sic omnes Peleus pater impleat annis)

Sic eat auspiciis Pyrrhus ad arma tuis)

Respice sollicitam Briseida, fortis Achille:

Nec miseram lentâ ferreus ure morâ.

At si versus amor tuus est in tædia nostri,

Quam sine te cogis vivere, coge mori.

Utque facis, coges: abiit corpusque colorque:

Sustinet hoc * anima, spes tamen una tui.

Quâ si destituar, repetam fratresque, virumque

Nec tibi magnificum fœmina iussa mori.

Cum autem jubeas? stricto pete corpora ferro:

Est mihi qui fosso pectore sanguis eat.

Me petat ille tuus, qui si Dea passa fuisset,

Ensis in Atrida pectus iturus erat.

Et potius serves nostram, tua munera, vitam,

Quod dederas hosti victor, amica rogo.

Perdere quos melius possis, Neptunia præben

Pergama: materiam cædis ab hoste pete.

Me modo sive paras impellere remige classem

Sive manes domini more venire jube.

In quartam Epistolam

Argumentum.

Theseus Aegæi filius, interempto Minotauro, Athenen Minois & Pasiphaë filiam, quam, ob operam præstitam, uxorem accepturum promiserat, simul Phædra ejus sorore navi imposita, secum abduxit. Bacchi admonitione in Noxo, sive, ut alii volunt in Chio insula, Ariadne relicta, Phædræ duxit: deinde, absente Theseo, in Hippolyti privigni, quem Hippolyte Amazone acceperat, amorem exarxit, cum coelibem ducens vitam, sese venando exerceret, postler uti illius colloquio, hac Epistola amorem indicavit. In qua illum callidis suasionibus ad sui

* Animi spei
&c.

PHÆDRA HIPPOLYTO.

rem fieri conatur. Et cum turpe sit, privignum à no-
verca de stupro interpellari, principium ex insinuatione
sumpsit in hunc modum.

Phædra Hippolyto.

Quæ, nisi tu dederis, caritura est ipsa, salutem
Mittit Amazonia Cressa puella viro.

Perlege quæcumque est: quid epistola lecta docebit?

Te quæque, in hac aliquid, quod jurvet, esse potest.

His arcana notis terræ pelagique feruntur:

Inspicit acceptas, hostis ab hoste notas.

Ter tecum conata loqui, ter inutilis hæsit

Lingua: ter in prima destitit ore sonus.

Qua licet, & sequitur, pudor est miscendus amori:

Dicere quæ puduit, scribere jussit amor.

Quæquid amor jussit, non est contemnere tutum:

Regnat, & in * superos jus habet ille deos:

Ille mihi primo dubitanti scribere dixit,

Scribe: dabit victas ferreus ille manus.

Adsit, & ut nostras avido fovet igne medullas;

Figat sic animos in mea vota tuos.

Non ego, nequitiâ socialia fradere rumpam:

Fama (velim quaras) crimine nostra vacat.

Venit amor gravius, quò seriùs: urimur intus:

Urimur: & cæcum pectora vulnus habent.

Scilicet, ut teneros ledunt juga prima juvencos;

Frænaque vix patitur de grege factus equus:

Sic male, viæque subit primos rude pectus amores;

Sarcinaque hæc animo non sedet apta meo.

Ars fit, ubi à teneris crimen condiscitur annis:

Quæ venit exacto tempore, pejus amat.

Tu nova, servata carpes libamina fama,

Et pariter nostrum fiet uterque nocens.

Est aliquid plenis pomaria carpere ramis,

Et tenui primam diligere ungue rosam.

* Sed tamen ille prior, quo me sine crimine gessi. • Sic

Candor ab insolita labe notandus erit.

At bene successit digno quod adurimur igne:

Pejus adulterio turpis adulter obest.

Si mihi concedi Juno fratremque virumque,
 Hippolytum videor præpositura Fori.
 Jam quoque (vix credes) ignotas mittor in artes:
 * Est mihi per sævas impetus ire seras.
 Jam mihi prima dea est, arcu præsignis ab unco,
 Delia: judicium subsequar ipsa tuum.
 In nemus ire libet, pressisque in retia cervis,
 Hortari celeres per juga summa canes,
 Aut tremulum excusso jaculum vibrare lacerto,
 Aut in gramineo ponere corpus humo.
 Sæpe jurat versare leves in pulvere currus,
 Torquentem fœnis ora fugacis equi.
 Nunc feror; ut Bacchi furiis * Eleleides acta,
 Quæque sub ideo tympana colle movent;
 Aut quas semideæ Dryades, Faunique bicornes,
 Numina contactas attonuere suo.
 Namque mihi referunt, cum se furor ille remisit,
 Omnia: me tacitum conscius urit amor.
 Forsitan hunc fato generis reddamus amorem:
 Et Venus ex tota gente tributa petit.
 Jupiter Europam (prima est ea gentis origo)
 Dilexit, tauro dissimulante Deum.
 Pasiphaë mater decepto subdita tauro,
 Enixa est utero crimen onusque * suo.
 Perfidus Ægides ducentia fila secutus,
 Curva mea fugit testa sororis ope.
 En ego nunc, ne fortè parum Minòia credar,
 In socias leges ultima gentis eo.
 Hoc quoque fatale est; placui domus una duabus:
 Me tua forma capit; capta parente soror.
 Thesides Thesèusque duas rapuere sorores:
 Ponite de nostra bina trophæa domo.
 Tempore quo nobis iniitæ est Cerealis Elusis,
 Gnosia me vellem detinuisset humus.
 Tunc mihi precipue, nec non tamen ante placebat:
 Acer in extremis ossibus hæsit amor.
 Candida vestis erat, præcincti flore capilli:
 Flæva verecundus tinxerat ora rubor.

* Bacchæ sic dicuntur ab Eleleo, qui Bacchus est.

Summ.

Quemque

Quemq; vocant alia vultum rigidumq; trucemque;

Pro rigido, Phædra iudice, fortis erat.

Sint procuta nobis juvenes, ut fœmina, compta:

Fine colli modico forma virilis amat.

Te tuus iste rigor, postique sine arte capilli,

Et levis egregio pulvis in ore decet.

Sive ferocis equi luctantia colla recurvas,

Exiguo flexos miror in orbe pedes;

Seu lentum valido torques hastile lacerto,

Ora ferox in se versa lacertus habet:

Sive tenes lato venabula cornea ferro:

Denique nostra juvat lumina, quicquid agis.

Tu modo duritiem sylvis depone jugosis:

Non sum [a] materia digna perire tua.

[a] Causa tua.

Quid juvat incinctæ studium exercere Dianæ,

Et Veneri numeros eripuisse suas?

Quod caret alterna requie durabile non est:

Hæc reparat vires, fessaque membra levat.

Arcus & arma tuæ tibi sunt imitanda Dianæ:

Si nunquam cesses tendere, mollis erit.

Clarus erat Cephalus sylvis, multæque per herbas

Conciderant illo percutiente feræ:

Nec tamen Auroræ male se præbebat amandum:

Ibat ad hunc sapiens à sene diva viro.

Sæpe sub ilicibus Venerem, [b] Cinyraque creatum,

[b] i. Adoniam

Sustinuit postos qualibet herba duos.

Cinyra situm.

Arsit & Onides in Mænalia Atalanta:

Illa feræ spoliū pignus amoris habet.

Nos quoque iam primum turba numeremur in ista:

Si Venerem tollas, rustica sylva tua est.

Ipsa comes veniam; nec me jalebrosa movebunt

Saxa, nec obliquo dente timendus aper,

Æquora bina suis oppugnant fluctibus Isthmon:

Et tenuis tellus audit utrumque mare.

Hic tecum Træzena colam, Pittheia regna:

Jam nunc & patria charior ille mea est.

Tempore abest, aberitque diu Neptunius heros:

Ilum Pirithoi detinet ora sui.

Præposuit Theseus (nisi nos manifesta negamus)

Pirithoum Phædra, Pirithoumque tibi.

Nec sola hæc ad nos injuria venit ab illo :

In magnis læsi rebus uterque sumus.

Ossa mei fratris clauā perfracta trimodi

Sparsit humi ; soror est præda relicta feris.

Prima securigeras inter virtute puellas

Te peperit, nati digna favore parens :

Si quæras, ubi sit ? Theseus latius ense peregit :

Nec mater tanto pignore tanta fuit.

At nec nupta quidem, tædæque accepta jugali :

Cur, nisi ne caperes regna paterna nothus ?

Addidit & fratres ex me tibi : quos tamen omni

Non ego tollendi causa, sed ille fuit.

O utiuam nocitura tibi, pulcherrime rerum,

In modio * nixu viscera rupta forent !

I nunc, & meriti lectum reuerere parentis :

Quem fugit, & factis abdicat ille suis,

Nec, quia priuigno videar coitura noverca,

Terruerint animos nomina vana tuos.

Ista vetus pietas, ævo moritura futuro,

Rustica Saturno regna tenente, fuit.

Saturnus p. riit, perierunt & sua jura :

Sub Jove nunc mundus : jussa sequare Jovis.

Jupiter esse pium statuit quodcunque iuraret :

Et fas omne facit [a] fratre marita soror :

Illa coit firma generis junctura catenâ,

Imposuit nodos cui Venus ipsa suos.

Nec labor est celare : licet, pete munus ab illa.

Cygnato poterit nomine culpa tegi.

Viderit amplexus aliquis : laudabimur ambo ;

Dicar priuigno fida noverca meo.

Non tibi per teneras duri referanda mariti :

Janua, nec custos decipiendus erit :

Ut tenuit domus una duas, domus una tenebit

Oscula aperta dabis, oscula aperta dabis.

Tutus eris mecum, laudemque increbere culpa,

Tu licet in lecto conspiciare meo.

[a] i. Cum fratre
nupta ; ut sub-
auditur pro:
positio. Vel
fratri pro fratre,
ut sit casus pro
casu.

Tolle moras tantum, properataque fœdera junga:

Qui mihi nunc servit, sic tibi parcat amor:

Non ego dedignor supplex humilisque precari:

Heus! ubi nunc fastus altaque verba jacent?

Et, pugnare diu, nec me submittere culpe

Certa fui, certi si quid haberet amor.

Victa precas, genibusque tuis regalia tendo

Brachia: quid deceat, non videt ullus amans.

Depudit, profugusque pudor sua signa reliquit:

Da veniam fassæ, duraque corda doma.

* Quid a mihi, quod genitor, qui possidet æquora, Mi-

genitor, &c. [a] Scil. prodest?

Quod veniunt proavi fulminata manu? (nos)

Quod sit avus radiis frontem vallatus acutis,

Purpureo tepidum qui movet axe diem?

Nobilitas sub amore jacet: miserere priorum:

Et mihi si non vis parcere, parce meis:

Est mihi dotalis tellus Jovis insula Crete,

Serviat Hippolyto regia tota meo.

Flecte feros animos: potuit corrumpere taurum

Mater: eris tauro servior ipse truci?

Per Venerem, parcas, oro, quæ plurima mecum est:

Sic, nunquam quæ te spernere possis, ames,

Sic tibi secretis agilis dea saltibus adsit,

Sylvaque perdenda: præbeat alta feras.

Sic faveant Satyri, montanæque numina Panes:

* Sic cadat adversâ cuspide fossus aper.

Sic tibi dent nymphae quamvis odisse puellas

Diceris, arentem quæ levet unda sitim.

Addimus his precibus lacrymas quoque: verba præ-

Perlegis: & lacrymas finge videre meas. (cantis

In quintam Eristolam

Argumentum.

Cum Hecuba Cissei filia, & Priami uxor, gravidæ esset, ardentem faciem totam Trojam comburentem se parere somniavit. Territus itaque Priamus oraculum consuluit: à quo cum accepisset, oriturum filium, qui patriæ esset exitio, quamprimum partus ederetur, jussit interfici. Hecuba vero cum puerum, qui postea Paris dictus

dictus est peperisset, maternâ pietate mota, pastoribus regis clam alendum mandavit. Is autem, cum jam adolefceret, Oenonem nympham adamavit. atque, ut aliquibus placet, in uxorem duxit. Sed cum Juno, Pallas & Venus depulchritudine contenderant, propter aureum pomum, in quo scriptum erat, *Detur pulchriori*, à Jove ad Paridis arbitrium remissæ sunt. Cui cum Juno regnum, Pallas sapienciam, Venus voluptatem & mulierum pulcherrimam promississet, pro Venere sententiam tulit. Qui deinde à patre cognitus. & in gratiam susceptus, Spartam navigans, Helenam Menelai uxorem rapuit, eamque Trojam abduxit. Quod cum Oenone rescivisset, hac epistola de ejus perfidia conquerendo, Helenam Græcis reddi, & se recipi suadet.

Oenone Pàridi.

Nympha suo Paridi, quamvis suus esse recuset,
Mittit ab Idæis verba legenda jugis.

Perlegis? an conjux prohibet nova? perlege: non est

Ista Mycenæa littera scripta manu.

Pagasis Oenone Phrygiis celeberrima sylvis,

Læsa queror de te (si finis ipse) meo.

Quis deus opposuit nostris sua numina votis?

Ne tua permaneam, quod mihi crimen obest?

Leniter, ex merito quicquid patiare, ferendum est:

Quæ venit indigne, pœna dolenda venit.

Nondum tantus eras, cum te contenta marito

Edita de magno flumine magna fui.

Qui nunc Priamides (absit reverentia vero)

Servus eras, servo nubere nymphea tuli.

Sæpe greges inter requievimus arbore tecti;

Mixtaque cum foliis præbuit herba torum:

Sæpe super stramen, fenoque jacentibus alto,

* Depressa est humilicæna pruina casa.

Quis tibi monstrabat saltus venatibus aptos?

Et tegebat catulos qua fera rupe suos?

Retia sæpe comes maculis distincta totendi;

Sæpe citos egi per jûga summa canes.

Incisa servant à te mea nomina fagi:

Et legor Oenone falce notata tua.

Et quantum trunci, tantum mea nomina crescant:

Crescite & in titulos surgite ritè meos.

* Nescio cur hoc
rejjciendum, &
cur substituant
alii ex. ver. lib.
Defensa, quod
nusquam legi.

Pe-

Populus est (memini) fluviali confita ripæ:
 Est in qua nostri littera scripta memor.
 Popule vive, precor, quæ confita margine ripæ,
 Hoc in rugoso cortice carmen habes.
 Cum Paris Oenone poterit spirare relicta,
 Ad fontem Xanthi versa recurret aqua.
 Xanthe retro propera, versæque recurrите lymphæ:
 Sustinet Oenone deseruisse Paris.
 Illa dies fatum misera mihi duxit, ab illa
 Pessima mutati caput amoris hyemis;
 Qua Venus & Juno, sumptique decentior armis
 Venit in arbitrium nuda Minerva tuum.
 Attoniti micuere senus, gelidusque cucurris,
 Ut mihi narraſti, dura per ossa tremor.
 Consului (neque enim modicè terrebat) anusque
 Longavosque senes: constitit esse nefas.
 Casa abies, sectæque trabes, & classe paratâ,
 Cærulea ceratas accipit unda rates.
 Flestis discedens: hoc saltem parce negare:
 Præterito magis est [a] iste pudendus amor.
 Et fleſti. & nostros vidisti flentis ocellos:
 Miscuimus lachrymas mæstus uterque suas.
 Non sic appositis vincitur vitibus ulmus,
 Ut tua sunt collo brachia nexa meo.
 Ah quoties, cum te vento quererere teneri,
 Riserunt comites! ille secundus erat.
 Oscula dimisse quoties repetita dedisti?
 Quam vix sustinuit dicere lingua, Vale!
 Aura levis gelido pendentia lintea malo
 Suscitât, & remis eruta canit aqua.
 Prosequor infelix oculis abeuntia vela,
 Qua licet, & lachrymis humet arena meis.
 Utque celer venias virides Nereidas oro,
 Scilicet ut venias in mea damna celer.
 Votis ergo meis alii rediture redisti:
 Hei mihi! pro dira pellice blanda fui.
 Aspicit immensum moles nativa profundum:
 (Mons fuit:) æquoreis illa resistit aquis.

[a] isto amor, scilicet
 Helenæ, est
 magis pudendus
 præterito, [i.] tur-
 pior tibi quam
 amor mei.

Hinc

OENONE

Hinc ego vela tuæ cognovi prima carina :
 Et mihi per fluctus impetus ire fuit.
 Dum moror, in summa fulsit mihi purpura prora :
 Perumui : cultus non erat ille tuus.
 Fit prior, terrasque citâ ratis attigit aurâ :
 Fæmineas vidi corde tremente genas.
 Non satis id fuerat (Quid enim furiosa morabas?)
 Hærebat gremio turpis amica tuo.
 * Tunc fleui, * Tunc vero rupique sinus, & pectora planxi.
 Et secui madidas ungue rigente genas :
 Implevique sacram querulis ululatibus Idam :
 Illuc has lacrymas in mea saxa tali
 * Ipsa. Sic Helene doleat, desertaque conjuge ploret,
 Quæque prior nobis intulit, * illa ferat.
 Nunc tecum veniunt, quæ te per aperta sequuntur
 Epuora legitimos destituuntque viros :
 At cum pauper eras, armentaque pastor agebas,
 Nulla, nisi Oenone, pauperis uxor erat,
 Non ego miror opes : nec me tua regia tangit ;
 Nec de tot Priami dicar ut una nurus.
 Non tamen ut Priamus nymphæ soror esse recuset,
 Aut Hecubæ fuerim dissimulanda nurus.
 Digna que sum, & cupio fieri matrona potentis :
 Sunt mihi quas possunt sceptrâ decere, manus,
 Nec me, faginea quod tecum fronde jacebam,
 Despice : purpureo sum magis apta toro.
 Denique tutus amor meus est, tibi nulla parantur
 Bella, nec ultrices advehit unda rates.
 Tyndaris infectis fugitiva reposcitur armis :
 Hæc venit in thalamos dote superba tuos.
 Quæ si sit Danaïs reddenda, vel Hæctora fratrem,
 Vel cum Deiphobo Polydamanta roga :
 Quid gravis Antenor, Priamus quid suadeat ipse,
 Consule : queis ætas longa magistra fuit.
 Turpe rudimentum est, patriæ præponere raptam :
 Causa petenda tua est : justa vir arma movet.
 Nec tibi, si * cupias, fidam promitte Lacenam,
 Quæ sit in amplexus tam citò versa tuos.

* Sapias.

Ut minor Atrides temerati fœdera lœtti
 Clamat, & externo læsus amore dolet,
 Tu quoque clamabis: nullâ reparabilis arto
 Læsa pudicitia est; deperit illa semel.
 Ardet amore tui: sic & Menelaon amavit:
 Nunc jacet in viduo credulus ille toro.
 Felix Andromache certo bene nupta marito:
 Uxor ad exemplum fratris habanda fui.
 Tu leuior foliis, tunc cum sine pondere succi,
 Mobilibus ventis arida facta [a] cadunt. [a] Volant
 Et minus est in te quàm in summâ pondus aristâ,
 Quæ levis assiduis solibus usta riget.
 Hæc tua (nam recolo) quondam germana canebat:
 Sic mihi diffusis vaticinata comis:
 Quid facis, Oenone? quid arene semina mendas?
 Non profecturis littora bobus aras.
 Graia iuvenca venit, quate, patriamque, domumque
 Perdet: id prohibe, Graia iuvenca venit. [b] Dimergite
 Dum licet, obscenam ponto [b] demergite puppim:
 Heu! quantum Phrygii sanguinis illa vebi?
 Dixerat: [c] in cursu famulæ rapuere furentem: [c] Incursu.
 At mihi flauentes diriguere comæ.
 Ah! nimium misera vates mihi verafuisti:
 Possidet (en!) saltus illa iuvenca meos.
 Sit facie quamvis insignis, adultera certe est:
 Desceruis patrios hospita capta Deos:
 Illam de patriâ Theseus (nisi nomina fallor).
 Nescio, quis Theseus, abstulit arte sua.
 A iuvene, & cupido credatur reddita virga?
 Unde hæc compererim tam bene, queris? Amo.
 Vix licet appelles, & culpam nomine veles:
 Quæ toties rapta est, præbuit ipsa rapi.
 At manet Oenone fallenti casta marito:
 Et poteras falli legibus ipse tuis.
 Me Satyri celeres (sylvæ ego tectâ latebam)
 Quæsierant rapido turba proterva pede:
 Cornigerumque caput pinu præcinctu acutâ
 Faunus in immensis, qua tumet Ida, jugis.

OENONE PARIDI:

Me fide conspicuus Trojae munitor amavit:
Ille mea spoliū virginitatis habet,
 Id quoque luctando: rupi tamen [a] ungue capillos,
Oraque sunt digitis aspera facta meis.
Nec precium stupri gemmas aurumque poposci:
Turpiter ingenuum munera corpus emunt.
Ipse ratus dignam, medicas mihi tradidit artes,
Admisitque meas ad sua dona manus.
Quæcunque herba potens ad opem, radixque me-
Utilis in toto nascitur orbe, mea est. (dendi
Memiseram, quod amor non est medicabilis herbis:
Destituor prudeus artis ab arte mea.
Ipse repertor opis vaccas pavisse Phereas
 [b] Fertur, & à nostro saucius igne fuit.
Quod neque graminibus tellus fecunda creatis,
Nec Deus auxilium, tu mihi ferre potes.
Et potes, & merui: digna meserere puella:
Non ego cum Danaïs arma cruenta fero:
Sed tua sum, tecumque fui puerilibus annis:
Et tua, quod superest temporis, esse precor.

In sextam epistolam

ARGUMENTUM.

Monitus erat oraculo Pelias Neptuni filius, Tunc illi
 propinquam fore mortem, cum patri sacrificanti aliquis
 pede nudo sibi superveniret. Itaq; cum annua sacra per-
 agent, Jason Æsonias filius, ejusq; nepos, dimisso in linio
 Anauri fluvit calceamento, ad sacra properans, altero pe-
 de exuto occurrisset, Pelias oraculi memor Jasoni suavit,
 ut Colchos iret, aureum vellus quesiturus, sperans illic
 eum periturum, quod audisset, opus esse humanis viribus
 insuperabile Jason autem veluti magnanimus expeditio-
 nem libenter assumens, ac multis Græciæ nobilibus
 convocatis, Argo navem ex Pegaso Thessaliæ sinu sol-
 vens, in Lemnon insulam delatus est: ubi cum mulieres
 viros omnes communi consilio una nocte interemissent,
 Hypsipyle Thoantis filia, quam sub falsa mortis simulatio-
 ne salvaverat, tunc imperium occupabat; quæ Jasonem
 & hospitio & lecto liberalissimè excepit. Verum jam
 duobus annis peractis, orantibus sociis, & exigente
 tempore, ut prædictam expeditionem perficeret, Hypsi-
 pylen prægnantem relinquens, Cholchos navigavit. Ubi
 arte Medææ dracone sopito, tantisque superatis, aureum
 illud

[a] Ante:

[b] Dicitur, &
nostro,

HYPSIPYLE JASONI.

21

illud vellus adeptus, ipsam secum abduxit. Quare Hypsipyle Medeam sibi praelatam dolens hac epistola primum Jasoni de prospero reditu gratularur, deinde Medæ crudelitatem atque incantationes execrans, eam in contemptum adducere nititur: postremo, in Jasonem & Medeam imprecatur

Hypsipyle Jasoni.

L Ittora Thessaliæ reduci tetegisse carinā
Diceris, auratæ vellere dives ovis.

[a] i. De hoc ipso

Gratulor incolumi, quantum finis: [a] hoc tamen

Debueram scripto certior esse tuo (ipso

Nam, nè pacta tibi [b] præter mea regna redirès,

[b] juxta.

Cum cuperes; ventos non habuisse potes.

* Quamlibet adverso signetur epistola vento:

* Quolibet

Hypsipyle missa digna salute fui.

Cum mihi fama prior, quam nuncia litera, venit,

Isse sacros Martis sub juga panda boves?

Seminibus jactis segetes adolèsse virorum;

Inque necem dextrâ non eguisse tuâ?

Pervigilem spoliū pecudis servasse draconem:

Rapta tamen forti vellera fulva manu?

Hæc ego si possem, timide credentibus ista,

Ipse mihi scripsit, dicere; quanta forem!

Quid queror officium lenti cessasse mariti?

Obsequium; maneo si tua, grande tuli,

Barbara narratur venisse venefica tecum,

In mihi promissi parte futura tori.

Credula res amor est: utinam temeraria dicar

Criminibus falsis insimulasse virum.

Nuper ab Hæmonis hospes mihi Thessalus oris

Venerat, & tactum vix bene limen erat:

Æsonides, dixi quid agat meus? ille pudore

Hæsit in opposita lamina fixus hamo.

Protinus exilui: tunicisque à pectore ruptis,

Vivit, an exclamo [c] me quoque fata trahunt:

[c] scilicet si ipsa mortuum est.

Vivit, ait: timidumque mihi jurare coegi:

Vix mihi, teste Deo, credita vita tua est.

Utque animus rediit, tua facta requirere cæpi;

* Restulit, eripede Martis arasse boves:

* Narrat & eripedes.

Vipereos

Vipereos dentes in humum pro semine jactas;

Et subito natos arma tulisse viros:

Terrigenas populos civili Marte peremptos,

Impleffe etatis fata diurna sua:

[a] Devicta serpente.

[a] Devictum serpentem. Iterum, si vincat Jason;

Quærimus: alternat spesque timorque fidem:

Singula dum narrat: cursu studioque loquendi,

Detegit ingenio vulnera facta [b] tuo.

[b] Suo.

Heu! ubi pacta fides? ubi connubialia jura?

Faxque sub arsuris dignior ire rogos?

Non ego sum furtim tibi cognita: pronuba Juno

Adfuit, & fertis tempora victus Hymen.

At mihi nec Juno, nec Hymen, sed tristis Erinyes

Prætulit infaustas sanguinolenta facies.

Quid mihi cum Mæiis? quid cum Tritonide pina?

Quid tibi cum patria, hærita Tiphis, unda.

Non erat hic arces villo spectabilis aureo:

Non senis Æta regia Lemnos erat.

Certa fui primò (sed mea fata trahébant)

Hospita famineâ pellere castra manu.

Lemniadsque viros nimium quod; vincere nòxunt:

Milite tam forti vita tuenda fuit.

Urbe virum vidi, tactoque animoque recepi;

Hic tibi hisque astas bisque cucurrit hyems.

Tertia messis erat, cum tu dare vela coactus,

Implesti lacrymis talia verba tuis:

Abstrahor Hypsipyle: si dent modò fata recursum;

Vir tuus hinc abeo, vir tibi semper ero.

Quod tamen è nobis gravidâ celatur in alvo,

Vivat & ejusdem simus uterque parens.

Hæstenu: & lacrymis in [c] falsa cadentibus ora,

Cætera te meminì non potuisse loqui.

[c] falsa.

Ultimus è sociis sacram conscendit in [d] ergo:

Illà volat, ventus concava vela tenet.

Cæula propulsa subducitur unda carina:

Ferrà tibi, nobis aspiciuntur aquæ.

[d] Argos

In latus omne patens turris circumspicit undas:

Huc fror, & lacrymis osque sinusque mudent

Per lachrymas specto : cupidaque faventia menti
 Longius assueto lumina nostra vident.
 Adde preces castas, immixtaque vota timori,
 Nunc quoque te salvo persolvienda mihi,
 Vota ego persolvam? votis Medea fruetur?
 Cor dolet, atque * irâ mixtus abundat amor. * Irm.
 Dona feram templis? vivum quod Jasona perdam,
 Hostia pro damnis concidet ista meis?
 Non equidem securâ fui : semperque verebar,
 Ne pater Argolica sumeret urbe nurum.
 Argolicas timui, nocuit mihi barbara pellex :
 Non expectato vulnus ab hoste tuli.
 Nec facie meritisque placet, sed carmina movit :
 Duraque cantata pabula falce metit.
 Illa reluctantem cursu deducere Lunam
 Nititur, & tenebris abdere solis equos :
 Illa refranat aquas, obliquaque flumina sistit :
 Illa loco sylvas, viraque saxa movet :
 Per tumulos errat sparsis discincta capillis
 Certa que de repidis colligit ossa rogis.
 Devoverat absentes, simulachraque cerea fugit,
 Et miserum venies in jecur urget acus.
 Et quæ nescierim melius. Male queritur herbis;
 Moribus & forma conciliandus amor.
 Hanc potes amplecti? thalamoque velictus in uno;
 Impavidus sermo nocte silentio frui?
 Scilicet ut tauros, ita te juga ferre coegit :
 Quaque feros angues, te quoque mulcet ope.
 Adde, quod ascribi factis procerumque tuisque
 Se facit, & titulo conjugis uxor obest.
 Atque aliquis Pelia de partibus acta venenis
 Imputa, & populum, qui sibi credat, habet.
 Non hæc Æsonides sed filia † Phasias Ætæ
 Aurea Phryxæ torga refulsit ardis. † Phasis.
 Non probat Alcimide mater tua : consule matrem;
 Non pater; à gelido cui venit axe nurus.
 Illa sibi à Tanais, Scythicæque patudibus unda
 Querat, & a patria Phasidis usque vitum.
 Nobilis

Mobilis Æsonide, vernaque incertior aura,
 Cur tua polliciti pondere verba carent?
 Vir meus hinc itras, cur non meus inde redisti?
 Sim reducis conjux, sicut euntis eram.
 Si te nobilitas, generosaque nomina tangunt,
 En ego Minoë nata Thoante feror.

Bacchus avus, Bacchi conjux redimita coronâ,
 Præadiat stellis signa minora suis
 Dos * mihi Lamnos erit, terra ingeniosa colenti:
 Me quoque * jam taleis inter habere potes.
 Nunc etiam peperî: gratare ambobus, Jason:

Dulce mihi grâvidæ fecerit auctor onus.
 Felix in numero quoque sum, prolemque gemellam,
 Pignora Lucinâ bina favente dedi.

Si queras cui sint similes, cognoscere illis:
 Fallere non norunt; cetera patris habent.

Legatos quos pene dedi pro matre ferendos:
 Sed tenuit capas sæva noverca manus.

Medeam timui: plus est Medea novercâ:
 Medea faciunt ad scelus omne manus.

Spargere quæ fratris potuit lacerta per agros
 Corpora, pignoribus parceret illa meis;

Hanc tamen, ô demens, Colchisque ablata venenis,
 Diceris Hypsipyles præposuisse soros

Turpiter illa virum cognovit adultera virgo:
 Me tibi, tæquæ mihi teda pudica dedit.

Prodidit illa patrem rapui de cæde Thoanta:
 Deseruit Cholcon; me mea Lamnos habet.

Quid * refert, scelerata piâ si vincit, & ipso
 Crimine dotata est, emeruitque virum.

Lemniadem sætinus culpo, non miror, Jason:
 Quælibet iratis ipse dat arma dolor.

Dic age si ventis, ut oportuit, ætus iniquis
 Intrasset portus tûque comesque meos,

Obviaque exissem factus comitata gemello;
 (Hiscere * nonne tibi terra roganda foret?)

Quo vultu natos, quo me, scelerate, videres?
 Perfide, quo precio, quâ nece dignus eras?

• Tibi.
 • Rei.

• Reicrana.

• Nempe.
 • Perfidie pre-
 tio quâ nece
 dignus eras?

Ipse

*Ipse quidem per me tutus sospesque fuisses ;
 Non quia tu dignus, sed quia mitis ego.
 Pellicis ipsa meos implerem sanguine vultus ;
 Quosque beneficiis abstulit illa suis.
 Medæ Medæ forem. Quod si quis ab alto
 Justus adest precibus Jupiter ipse meis ;
 Quod gemit Hypsipyle, lecti quoque succuba nostri
 Mereat, & leges sentiat ipsa suas :
 Utque ego destituor conjux, materque duorum,
 Atotidem natis orba sit, atque viro :
 Nec malè parta diu teneat ; pejusque relinquant :
 Exulet, & toto querat in orbe fugam :
 Quam fratri germana fuit, miseroque parenti
 Filia ; tam natis, tam sit acerba viro :
 Cum mare, cum terras consumpserit, æra tentet ;
 Erret inops, expers, cæde cruenta sua.
 Hæc ego conjugio fraudata Thoantias oro :
 Vivite devoto nuptaque virque toro.*

In septimam Epitollam

Argumentum.

Trojâ à Græcis eversa, Æneas Anchisæ & Veneris filius, raptis ex incendio secum penatibus, viginti navibus mare conscendit. Qui tempestate vexatus, magna parte maris penetrata, in Lybiam, quidem delatus est : ubi tunc Dido, ut Virgilius finxit, Beli filia, & Sychæi Herculis sacerdotis uxor, Tyro urbe profecta, fratris Pigmalionis (qui incautum maritum ob ejus divitiarum interemerat) & sæviciam, & avariciam fugiens, urbem novam Carthaginem condebat : à qua Æneas cum iocis liberalissimè susceptus & amatus, cum ea concubuit. Verùm, cum Mercurii monitu in Italiam sibi ab oraculo Promissam navigare cogeretur, Dido præsentiens (veluti quæ ardentissimo amoris flagrabat incendio) illum à navigandi proposito revocare, aut saltem differre abitum persuadere tentans, post multas tandem frustra effusâs preces ad eum moribunda scripsit quem noverat mortis causam præbuisse.

Dido Æneæ.

** Accipe, Dardaniæ, moritura carmen Elisa :
 Qua legn, a nobis ultima verba legn.*

S*icubi fata vocant, udis abjectus in herbis
 Ad vada Meandri concinit albus olor :*

** Hi duo versas |
 nothi habentur.*

Nec, quia te nostra sperem prece posse moveri,
 Alloquor : id verso movimus ista Deo.
 Sed meriti famam, corpusque, animumque pudicam
 Cum male perdidderim, perdere verba leve est.
 Certus es ire tamen : miseramque relinquere Dido :
 Atque idem venti vela fidemque ferent.
 Certus es, Ænea, cum fœdere solvere naves :
 Quæque ubi scint nescis, Itala regna sequi.
 Nec nova Carthago, nec te crescentia tangunt
 Mœnia : nec sceptro tradita summa tuo.
 Facta fugis, * facienda petis : querendo per orbem
 Altera, quæ sita est altera terra tibi.
 Ut terram invanias, quis eam tibi tradet habendam?
 Quis sua non notis arva tenenda dabit?
 Alter habendus amor tibi restat, & altera Dido :
 Quamque iterum fallas, altera danda fides.
 Quando erit, ut condas instar Carthaginis urbem?
 Et videas populos altus ab arce tuos?
 Omnia si veniant, nec te tua vota morentur :
 Unde tibi, quæ te sic amet, uxor erit
 Uror, ut inducto cerata sulphure tede ;
 Ut pia fumosis addita thura * rogis.
 * Æneas oculis semper vigilantibus hæret ;
 * Æneam animo noxque diesque refert.
 Ille quidem male gratus, & ad mea munera sardus,
 Et quo, si non sim stulta, carere velim.
 Non tamen Æneam, quamvis male cogitet, odi :
 Sed queror infidum ; quæstaque, pejus amo.
 Parce Venus nurui, durumque amplectere fratrem
 Frater amor, castris militat ille tuis.
 * Aut ego, (quæ Capi neque enim dedignor) amari,
 Materiam curæ præbuit ille mea.
 Fallor, & ipsa mihi falso jactatur imago :
 Matris ab ingenio diffidet ille suæ.
 Te lapis, & montes innata que rupibus altis
 Robora te sæva progenere fera ;
 Aut mare, quale vides agitari nunc quoque ventu,
 Quo tamen adversis fluctibus ire paras.

* Fugienda.

* Focis.

* Æneasque.

* Æneamque.

* Aut ego quem
 cepi (neque
 enim dedignor)
 amare, Materi-
 am, &c.

Quo fugis? obstat hyems: hyemis mihi gratia proficit:

Aspice ut everfas concitet Eurus aquas.

Quod tibi malueram, sine me debere procellis:

Iustior est animo ventus & unda tuo.

Non ego sum tanti (* quod non meditaris inique)

Ut pereas, dum me per freta longa fugis.

Exerces pretiosa odia, & constantia magno,

Si dum me fugias, est tibi vile mori.

Jam venti ponent strataque æqualiter unda,

* Ceruleis Triton per mare curret equis;

Tu quoque cum ventis utinam mutabilis esses:

Et, nisi duritia robare vincis, eris.

[a] Quid, si nescires insana quid æquora possent?

Experte toties, [b] jam male credis aquæ?

Ut Pelago suadente etiam retinacula solvas,

Multa tamen latus tristia pontus habet.

Nec violasse fidem tentantibus æquora prodest:

Perfidia pœnas exigit ille locus:

Precipue cum læsus amor: quia mater amorum

Nuda Cytheriacis edita fertur aquis.

Perdita ne peream timeo [c] noceamve nocenti:

Neu bibat æquoreas naufragus hostis aquas

Vive, precor: sic te melius quam funere perdam:

Tu potius leti causa ferere mei.

Finge (age) te rapido (nullum sit in omnis pondus)

Turbine deprendi: quid tibi mentis eris?

Protinus occurrent falsæ perjuria linguae,

Et Phrygiâ Dido fraude coacta mori:

Conjugis ante oculos deceptæ stabit Imago

Tristis, & effusis sanguinolenta comis:

Quicquid id est, totum merui, concedite, dicas;

Quæque cadunt, in te fulmina missa [e] putes.

Da breve sævitæ spatium pelagique; tuæque:

Grande moræ præstium, tuta futura via est.

Nec mihi tu parcas; pueri parcaturo Iulo:

Te satis est titulum mortis habere meæ.

Quid puer Ascanius? quid dii meruere potestis?

Quibus creptis obruet unda Deos.

* Quamvis mere-
aris inique.

* Cæruleus.

a scil. faceres;

b Tam.

* Noceamque

b Pro Potestis.

Sed neque fers tecum : nec, quæ mihi perfide jactas,

Prefferunt humeros sacra, paterque tuos ;

Omnia mentiris ; neque enim tua fallere lingua

Incipit à nobis, primaque plector ego.

Si quæras ubi sit formosi mater Jûli :

Occidit, à duro sula relicta viro.

• Novere,

Hæc mihi narrabas : at me * movere merentem,

Illa minor culpa pæna futura mea est. [mnem.

Nec mihi mens dubia est, quin te tua numina do

Per mare, per terras septima jactat hyems.

Fluctibus ejectum tuta statione recepi ;

Vixque bene audito nomine regna dedi :

His tamen officiis utinam contenta fuisset !

Et mihi concubitus fama sepulta foret !

Illa dies nocuit, qua nos declive sub antrum

Ceruleus subitis compulit imber aquis.

Audieram voces : Nymphas ululasse putavi :

Eumenides fatis signa dedere meis.

[a] *Exige læse pudor, pænas violatæ * Sichæi,*

Ad quem (me miseram !) plena pudoris eo.

Est mihi marmorea sacratus in æde [b] Sychæus ;

* Opposita frondes velleraque alba tegunt :

Hinc ego me sensi noto quater ore citari,

Ipse sono tenui dixit, Elisa, veni.

a Exige pænas

Sichæi, i. Sume

de me pænas,
quas Sichæus de-

beret exigere.

* Sichæo.

b i. Sichæi statua

* Appositz.

Nulla mora est, venio quondam tibi debita conjux

Sum tamen admissi tarda pudore mei.

[c] *Da veniam culpæ, decepit idoneus auctor ;*

Invidiam noxæ detrahit ille meæ.

Divæ parens, seniorque pater pia sarcina nati,

Spem mihi mansuri rite dedere viri.

Si fuit errandum, causas habet error honestas :

Adde fidem : nulla parte pigendus eris.

Durant tu extremum, vitæque novissima nostræ

Prosequitur fati, qui fuit ante, tenor.

Occidit * internas conjux mactatus ad aras,

Et sceleris tanti præmia frater habet

Exul agor, cineresque viri, patriamque relinquit

Et feror in duras poste sequente vias.

c Sichæum
alloquitur.

• In terras,

Applicor ignotis : fratrique elapsa, fretoque,
Quod tibi donavi, perfide, litrus emo.

Urbem constitui, lateque petentia fixi
Mœnia, finitimis invidiosa locis

Bella tument : bellis peregrina & fœmina tentor :

Vixque rudes portas urbis, & arma paro

Mille procis placui, * quæ in me coiere querentes

* Qui me coiere
querentes.

Nescio quem thalamis præposuisse suis.

Quid dubitas vinctam Getulo tradere Hiarbæ ?

Præbuerim sceleri brachia nostra tuo.

Est etiam frater, cuius manus impia poscit

Respergi nostro sparsa cruore viri.

[a] Pone Deos, & quæ tangendo sacra profanas :

Non bene cælestes impia dextra colit.

a Apostrophe ad
Æneam.

Si tu cultor eras elapsis igne futurus,

Pœnitet elapsos ignibus esse Deos.

Forſitan & gravidam Dido, scelerate, * relinquis ;

* Relinquas.
* Lateat.

Parſque tui * latitat corpore clauſa meo.

Accedet fatiſ matris miſerabilis inſans ;

Et nondum nati funeriſ autor eriſ.

Cûmque parente ſua frater morietur Iuli :

[b] Pœnaque connexoſ auferet una duoſ.

b Pœna una,
i Mors una.

Sed iubet ire Deuſ : vellem vetuiſſet adire ;

Punica neſ Teucriſ preſſa fuiſſet humuſ.

Hoc duce nempe [c] deo, ventiſ agitariſ iniquiſ

c ſcil. Apollineſ

Et teriſ in rapido tempore longa freto.

Pergama vix tanto tibi erant repetenda labore,

Hecſore ſi virgo quanta fuere forent.

Non patriam Simoenta petiſ, ſed Tybriſiſ undaſ :

Nempe ut perueniaſ quò cupiſ, hoſpeſ eriſ.

* Utque lateſ, reſugiſque tuas abſtruſa carinaſ,

* Uſque.

Vix tibi continget terra petita ſeni.

Hos populoſ potiſ in dotem ambage * remotaſ,

* Remiſſaſ.

Accipe, & adveſtaſ Pigmalioniſ opes.

Ilion in Tyriam tranſfert feliciſ urbem

Inque loco regiſ, * ſceptra ſacrata tene.

* Sceptraque
ſacra.

Si tibi meſ auida eſt belli, ſi quaerit Iuli

Unde ſuo partuſ Marte triumphuſ eſt :

a i. Vincant,
b i. Finis.
c Ille Mars.
i Illud bellum,
feli. Trojanum,

* Amare.

d i. Contra te.

* Frangentia.

e i. Ad littus sub-
ductam.

f Herba maris,
quæ in tempesta-
te tollitur super
undas, & subter
aves.

* Serius.

g Hypallage.
dum usus tempo-
rat amorem.

h i. Pectus meum.

Quem superet, ne quid desit, præbeamus hostem :

Hic pacis leges, hic locus arma capit.

Tu modo per patrem, fraternaue tela sagittas,

Perque fugæ comites, Dardana sacra, Deos.

(Sic [a] superent quoscunque tua de gente reportas,

Mars ferus, & damni sit [b] modus [c] ille tui :

Ascaniusque suos feliciter impleat annos:

Et senis Anchisa molliter ossa cubent :)

Parce, precor, domui, quæ se tibi tradit habendam.

Quod crimen dicis præter * amasse meum ?

Non ego sum Pithia, magnisque oriunda Mycenis :

Nec steterant [d] in te virque paterque meus.

Si pudet uxoris, non nupta, sed hospita dicar :

Dum tua fit Dido, quidlibet esse feret.

Nota mihi freta sunt, Afrum * tangentia littus :

Temporibus certis dantque negantque viam.

Cum dabit aura viam, præbebis carbasa ventis :

Nunc levis [e] ejectam continet [f] algæ ratem.

Tempus ut observem, manda mihi : * certius ibis.

Nec te, si cupias, ipsa manere sinam.

Et socii requiem poscunt : laniataque classis

Postulat exiguas semiresecta moras.

Pro meritis & si qua tibi debebimus ultra :

Pro spe conjugii tempora parva peto.

Dum freta mitescunt, & g amor dum temperat usum

Fortiter ediscam tristia posse pati.

Sin minus est animus nobis effundere vitam :

In me crudelis non potes esse diu.

Aspicias utinam, quæ sit scribentis imago :

Scribimus, & gremius Troicus ensis adest.

Perque geras lachrymæ strictum labuntur in ensen

Qui jam pro lachrymis sanguine tinctus erit.

Quam bene conveniunt fato tua munera nostro !

Instruis impensa nostra sepulchra brevi.

Nec mea nunc primum feriuntur pectora telo :

[h] Ille locus sævi vulnus amoris habet.

Anna soror, soror Anna, meæ male conscia culpe,

Jam dabis in cineris ultima dona meos.

Nec

Nec consumpta rogis inscribar Elisa [a] Sichæi ; a scil. Uxor;

Hoc tamen in tumuli marmore carmen erit :

Præbuit Æneas & causam mortis, & ense :

Ipsa sua Dido concidit usa manu.

In octavam Epistolam.

Argumentum.

Hermione Menelai & Helenæ filia, à Tyndaro avo materno cui domum commendarat, Menelaus, dum iret ad Trojam, Orestis, Agamemnonis & Clytemnestræ filio, desponsata est. Quam eandem Menelaus hujusce rei inscius, Pyrrho Achillis filio promisit: qui tandem à bello Trojano reversus, Hermionem rapuit. Sed cum Pyrrhi connubium maximo odio haberet, & Orestem adamaret, clam per nuncium monuit, facile se posse à Pyrrhi vinculis liberari. Quod quidem est assecuta. Nam Orestes post Ægypti matrisque cædem furore purgatus, Pyrrho in templo Apollinis interfecto, eam recipit.

Hermione Orestis.

Alloquar Hermione nuper a fratremq; virumq; a i. Patruelena
Nunc fratrem: nomen conjugis alter habet.

Pyrrhus* Achilleides, animosus [b] imagine patris, * Achillides.

Inclusam contra jusque piumque tenet.

b Ad exemplum patris.

Quod potui renui, ne non invita tenerer :

Cætera femineæ non valueram usus.

Quid facis, Æacide? non sum sine vindice, dixi :

Hæc tibi sub domino est, Pyrrhe, puella suo.

Surdior ille freto clamantem nomen Orestis

Traxit in ornatis in sua tecta comis.

Quid gravius capta Lacedæmone serva tulissem.

Si raperet Graias barbara turba nurus?

Parcius Andromachen vexavit Achæia victrix,

Cum Danaus Phrygias ureret ignis opes.

At tu, cura mei si te pia tangit, Oreste,

Injice non timidus in tua jura manus.

An si quis rapiat stabulis armenta reclusis,

Arma ferus? rapta conjuge, lentus eris?

Sit [c] socer exemplo nuptæ repetitor ademptæ :

c Menelaus,
socer tuus.

Cui pia militiæ causa puella fuit.

Si socer ignavus vacua stertisset in aula,

Nupta foret Paridi mater, ut ante fuit.

a i. Coniuge.

b i. Patruelis.

c i. Pyrrho.
* poffet.d i. Cupidinis
alati.
e Scilicet Mea,
i. Helena.

f i. Agamemnon.

* Patrem.

Non tu millerates, finuosaque vela parabis,
 Nec numerum Danaï militis : ipse veni.
 Sic quoq; eram repetenda tamen : nec turpe marito
 Aspera pro caro bella tulisse [a] toro. (est
 Quid, quod avus nobis idem Pelopeius Atreus ?
 Et si nan esses vir mihi, [b] frater eras.
 Vir, precor, uxori, frater succurre sorori :
 Instant officio nomina bina tuo.
 Me tibi Tyndareus, vita gravis autor & annis,
 Tradidit : arbitrium neptis habebat avus.
 At pater [c] Æacida promiserat, inscius acti :
 Plus quoque qui prior est ordine, * possit avus.
 Cum tibi nubebam, nulli mea tæda nocebat.
 Si jungar Pyrrho, tu mihi lasus eris.
 Et pater ignoscet nostro Menelaus amoris :
 Succubuit telis [d] præpetis ipse Dei.
 Quem sibi permisit, genero concedat amorem :
 Proderit exemplo [e] mater amata suo.
 Tu mihi, quod matri pater, es : quas gesserat olim
 Dardanius partes advena, Pyrrhus agit.
 Ille licet patrius sine fine superbiat actis :
 Et tu, quæ referas, facta parentis habes.
 [f] Tantalides omnes, ipsumque regebat Achillem.
 Hic pars Militiæ ; dux erat illa ducum.
 Tu quoque habes prorum Pelopem, Pelopisq; paren-
 Si melius numeres, à Jove quintus eris. (tem:
 Nec virtute cares : arma invidiosa tulisti :
 Sed tu quid faceres ? induit * illa pater.
 Materiam vellem fortis meliora fuisses :
 Non lecta est operi, sed data causa, tuo.
 Hanc tamen implēsti : juguloque Ægisthus aperto
 Testa cruentavit, quæ pater ante tuus.
 Increpat Æacides, laudemque in crimina vertit ;
 Et tamen aspectus sustinet ille meos.
 Rumpor, & ora mihi pariter cum mente tumescunt,
 Pectoraque inclusis ignibus usta dolent.
 Hermione coram quisquānne objecit Oresti ?
 Nec mihi sunt vires, nec ferus ensis adest.

Flere

Flere licet : flendo certe diffundimus iras,

Pérque sinus lachrymæ fluminis instar eunt.

Has semper solas habeo semperque profundo :

Hument incultæ fonte perenne genæ.

Hoc generis fatum quod nostros errat in annos :

Tantalides matres apta rapina sumus.

Non ego fluminei referam mendacia cygni :

Nec querar in plumis delituisse forvem.

Quà duo porrectos longè freta [a] distinet Isthmos, a i. Separat.

Vestæ peregrinis Hippodamia ratis

Castori [b] Amycleo & Amycleo Polluci

Reddita M. psopiâ Tyndaris urbe soror.

Tyndaris Ideo trans æquora ab hospite rapta,

Argolicas pro se vertit in arma manus.

Vix equidem memini : memini tamen : omnia luctûs,

Omnia solliciti plena timoris erant.

Flebat avus, flebatque soror, fratresque gemelli :

Orabat superos Læda, sumque forvem :

Ipsa ego non longos etiam tunc scissa capillos,

Clamabam, sine me, me sine, mater, abis

Nam [c] conjux aberat. Nè non Pelopeia credar,

Ecce [d] Neoptolemo præda parata sui.

Resides utinam vitasset Apolliri : arcus :

Damnaret nati facta proterva parens,

Nec [e] quondam placuit, nec non pl : cuisset Achilli,

Abductæ viduum conjuge flere virum.

Quæ mea cæl stes injuria f : cit iniquos ?

Quòdve mihi misera sydus obesse querar ?

Parva meâ sine matre fui, pater arma gerebat :

Et, duo cum vivant, orba duobus eram.

Non mea blanditias primis, mea mater, in annis

Incerto dictas ore puella tuli :

Non ego captavi brevibus tua colla lacertis ;

Non sedi gremio sarcina grata tuo :

Non cultû tibi cura mei : nec pacta marito

Intravi thalamos matre parante novos.

Obvia prodieram reduci tibi : (vera fatebor)

Nec facies nobis nota parentis erat.

b i. Qui est ex Amyclis, Peloponensi civitate, In hoc versu reperitur spondeus in quinto loco : & in prima syllaba tertii pedis vocalis nec eliditur nec corripitur sequente vocali. c s. il. Matris, i. Menelaus. d i. Pyrrho, qui ad bellum ductus est adolescentulus. e Cum abducta Briseide ipse fleuit.

HERMIONE, &c.

*Te tamen esse Helenam, quod eras pulcherrima sensi
Ipsa requirebas quæ tua nata foret.*

Pars hæc [a] una mihi conjux bene cessit Orestes :

Hic quoque, ni pro se pugnet, ademptus erit.

Pyrrhus habet captam, reduce & victore parentis

* Munus & hoc nobis diruta Troja dedit.

Cum tamen altus equis Titan radiantibus instat,

Perfruo infelix [b] liberiore malo :

Nox ubi me thalamis ululantem, & acerba gerente

Condidit in mæsto procubuique toro ;

Pro somno lachrymis oculi funguntur abortis.

Quaque licet fugio, sicut ab hoste, viro.

Sæpe malis stupio ; rerumque oblita, locique,

Ignara tetigi [c] Scyria membra manu.

Utque nefas sensi, male corpora tacta relinquo :

Et mihi pollutas credar habere manu.

Sæpe Neoptolemi pro nomine nomen Orestis

Exit & errorem vocis, ut omen, imo,

Per genus infelix * juro, [d] generisque parentem

Qui freta, qui terras, & sua regna quatit ;

Per patris ossa tui, patrui mihi, quæ tibi debent,

Quod se sub tumultu fortiter ulta jacent :

Aut ego [e] præmoriar, primoque extinguar in æ

Aut ego Tantalida Tantalus uxor ero.

In nonam Epistolam

Argumentum.

Herculem Jupiter ex Alcmena sub forma Amphitryonis
mariti oppressa, tribus noctibus in unam junctis, ge-
nit : quem Euristheus rex Mycenarum Junonis astutus
sic ille periret ad arduos labores incitavit. Sed
robore corporeo atque ingenio valeret, semper vi-
evasit. Inter quos Acheloius Etoliae fluvium, in ve-
se vertentem figuras ob Deianiræ conjugium
taurum tandem conversum debellavit. Et prope
quamvis reliqua monstra viriliter superaverit, a
muliebri succubuit. Nam cum Eurythus rex Oechi-
olæ filiam illam promissam denegasset, urbe capta
Eurytho occiso Iolæ obtinuit : cujus amore ita co-
tus est, ut ea jubente, leonis spoliū & clavā de-
derit : & quod turpius est, inter Iolæ pedisse quas

a i. Solæ

* Et minus à
nobis diruta
Troja fuit.
b i. Mitiorē,
& me minus
urgente.

c i. Membra
Pyrrhi, qui natus
est in Scyro
insula.

* Oro.
d i. Jovem,
patrem Tantalī.

e i. Moriar
ante tempus.

foemineo Indurus, ne re non erubuerit. Et denique quicquid prius sub Omphale Lydiæ regina ex qua genuerat Lamum tolerarerat, ea sub Jole perpeſſus eſt. Cum igitur Deianira, Oenei regis Calydoniæ filia, ejus uxor, illum tam illecebræ amore captum reſciviſſet, ex voluntate adverſariorum factum vituperans, ad eum ſcripſit. Ponit autem ille ante oculos egregia illa ipſius priora facinora, ut comparatione infamiam apertiore faciat. Sed cum inter ſcribendum accepiſſet nuntium de Herculis calamitate, ob veſtem Neſſi Centauri ſanguine intonictam à ſe miſſam, in qua vim revocandi ab alienis amoribus ineſſe credebat (idenim Neſſus illi in trajecta Eveni fluvij ſuaſorat, cum ab Hercule ſagitta Ilynæo veneno infecta conſoſus eſſet) graviffimo dolore compreſſa, facinus ſuum purgando, ut non ultro ſed ut illum in ſui amore retineret, feciſſe videatur, de ſuſpendio deliberat.

Deianira Herculi.

- * *Mittor ad Alciden à conjuge, conſcia mentis
Littera, ſi conjux Deianira tua eſt.*

G Ratulor Oechaliam [a] titulis acceder noſtris:
Victorem victæ ſuccubuiſſe queror.

Fama Pelasgiadas ſubito pervenit in urbes
Decolor, & factes inſicianda tuis.

Quem nunquam Juno, ſeriesque immenſa laborum
Fregerit, huic Iolen impoſuiſſe jugum.

Hoc velit Euriftheus: velit hoc germana Tonantis:
Letaque ſit vitæ labe noverca tuæ.

At non ille venit, cui nox (ſi creditur) una
Non tanti, ut tantus conciperere, fuit.

Plus tibi, quam Juno, nocuit Venus: illa premendo
[b] Suſtulit, hæc humili ſub pede colla tenet.

Reſpice vindicibus pacatum viribus urbem,
Qua latam [c] Nereus cæruleus ambit humum.

Si tibi pax terræ, tibi ſi tota æquora debent:
Impleſti meretis Solis [d] ntramque domum.

Quod te laturum eſt, cælum prius ipſe tuliſti:
Hercule ſuppoſito ſydera [e] fulſit Atlas.

Quid niſi notitia eſt miſero quæſita pudori,
Si cinulas ſupri facta [f] priora nota?

- * Hi duo verſus
noſtri habentur.

a i. Victoriis,
& laudibus:
noſtris autem
dixit, quia laudes
meriti etiam
ſuas exiſtimat.

b i. Exaltavit.

c Oceanus poſuit
enim Deum pro
mari.

d i. Orientem &
occidentem.

e i. Suſtentavit.

f i. Macula.

Tene

a i. Euristheus
Stheneli filius.

b Periphrasis
Jovis, cui fulgura
assignantur.

c i. Uxor.

d i. Inferior
conditione ge-
neris & fortunæ.

e i. Dignitas.

f i. Sacrificans:
nam Operari est
cum summa ve-
neratione
sacrificiis litare.

* Ominaque.

* Me.

g i. Quinquagin-
ta filiarum Thespii,
Teuthrantis filii,
ab Hercule
compressæ.

h i. Omphale.

Tene ferunt geminos pressisse tenaciter angues,
Cum tener in cunis jam fore dignus eras?
Capisti melius, quam desinis: ultima primis
Cedunt; dissimiles hic vir, & ille puer.

Quem non mille fera, quem non [a] Stheneleius hostis
Non potuit Juno vincere, vicit amor.

At bene nupta feror, quia nominor Hercules uxor:

Sitque socer, [b] rapidis qui tonat altus equis

Quam male inæquales veniunt ad aratra juvenci.

Tam premitur magno conjug[e] [c] nupta [d] minor.

Non honor est, sed onus, [e] species læsura furentis:

Sique voles apte nubere, nube pari.

Vir mihi semper abest, & conjug[e] notior hospes:

Monstraque terribiles persequiturque feras.

Ipsa domo viduâ votis, operata pudicis

Torqueor inferior ne vir ab hoste cadat.

Inter serpentes, aprosque avidosque leones

Factor: & hæsuos cerno per ossa canes.

Me pecudum fibræ simulachraque inania somni,

* Omnia quæ arcanâ nocte petita movent.

Aucupor infelix incertæ murmura famæ:

Speque timor dubia, spesque timore cadit.

Mater abest: queriturque deo placuisse potenti:

Nec pater Amphitryon nec puer Hyllus adest:

Arbiter Euristheus iræ Junonis iniquæ

Sentitur nobis: iraque longa Deæ est,

Hæc * mihi ferre parum est: peregrinos addis amores;

Et mater de te qualibet esse potest.

Non ego Partheniis temeratam vallibus Augem,

Nec referam partus, Ormeni nympha tuos.

Nec tibi crimen erunt [g] Teuthrantia turba sorores;

Quarum de populo nulla relicta tibi est.

Una recens crimen desertur [h] adultera nobis,

Unde ego sum Lydo facta noverca Lamo.

Mæander, toties qui terris errat in iisdem,

Qui lapsus in se sæpe retorquet aquas,

Vidit in Herculeo suspensa munilia collo:

Illo, cui cælum sarcina parva fuit.

Non puduit fortes auro cohibere lacertos :

Et [a] solidis gemmas apposuisse [b] toris.

Nempe sub his animam [c] pestis Nemeæa lacertis

Edidit : unde humerus tegmina lævus habet.

Ausus es hirsutos mitra redimire capillos :

Aptior Herculeæ [d] populus alba comæ.

Nec te [e] Mæonia lascivæ more puellæ,

Incingi zona dedecuisse pudet.

Non tibi succurrit [f] crudi Diomedis imago,

Efferus humana qui dape parvit equos.

Si te vidisset cultu Buphris in isto,

Huic victor victo nempe pudendus eras.

Detrahat Antæus duro redimicula collo :

Nè pigeat molli succubuisse viro.

In te Ioniacas calathum tenuisse puellas

Diceris, & dominæ pertimuisse minas.

Non * pudet Alcide victricem mille laborum,

Rasibus calathis imposuisse manum.

Crassaque robusto deducis pollice fila :

Æquaque formosæ pensa rependis heræ.

Ab quoties, digitis dum torques stamina duris,

Prævalide fusos [g] comminuere manus ;

Diceris infelix scuticæ tremefactus habenis,

Ante pedes dominæ pertimuisse minas.

* Eximiis pompis præconia summa triumphi,

Factaque narrabas dissimulanda tibi :

Scilicet immanes elisos faucibus hydros

† Infantem & nuda dilacerasse manu :

Ut Tygeæus aper cupressifero Erymantho

Incubat, & vasto pondere lædit humum :

Non tibi [h] Threiceis affixa penatibus ora,

Non hominum pingues cæde tacentur equæ :

Prodigiumque triplex, armenti dives Iberi

Geriones, quamvis in tribus unus erat :

Inque canes totidem trunco digestus ab uno,

Cerberus implicitis angue minante comis :

Quæque [i] redundabat sæcundo vulnere serpens

Fertilis, & damnis ditior ipsa suis.

a Fortibus.

b i. Brachiis.

* Toris :

c i. Leo Nemeæus.

d i. Corona populea.

e Mæoneæ zona,

i. Zona ipsius

Omphales.

f i. Crudelis.

* Fugis.

g i. Fregit.

† Infantem & caudis involuisse manum.

h Diomedes Thraciæ rex capita hospitum, quos apponebat equis devorandos postibus affigebat.

i i. Abundat, & validior efficiabatur.

Quodque

* Quique.

a Antæum intelligit, inter la-
certos Herculis suffocatum.

* Pergrave.

b Centauros intelligit, qui membra partim humana, partim equina habuisse credebantur.

cc i. Omphales Jardani filia.

d Ad Omphales laudem accedit.

* Tantum.

cc i. Jole.

f i. Esse in statu suo.

g Ordo est.

Forſitan, Deianira Ætolide, id est, Ætolia, (nam Deianira ex Ætolia fuit) expulſa.

Iole, nomine pellicis depoſito, erit

* Habet hic verſus ſpondeum in quinto loco, neque vocalis, ſequente vocali eliditur.

* Quodq; inter lævumq; latus, dextrumq; lacertum,

* Pergrave compreſſa fauce pependit onus :

Et, male conſiſſum pedibus formaq; bimbri,
Puſſum Theſſaliciſ [b] agmen equeſtre jugis.

Hæc tu Sydonio poteſ inſignitus amiſſu

Dicere ? num cultu lingua retenta ſilet ?

Se quoque [c] nympha tuiſ ornavit Jardaniſ armis :

Et tulit è capto natæ trophæa viro.

I nunc, tolle animos, & fortia facta recenſe :

Quod tu non eſſes jure, vir ille fuit :

Qua tanto minor eſ, quanto te, maxime rerum,

Quam quos viciſti, vincere majus erat.

Illi [d] prociſit rerum meſſura tuarum :

Cede bonis; hæreſ laudiſ amica tuæ eſt.

O pudor ! hiriſuti coſtiſ exuta leoniſ

Aſpera texerunt vellera molle latus.

Falleriſ ; & neſciſ : non ſunt ſpolia iſta leoniſ,

Sed tua : tuque feræ victor eſ, illa tui.

Fæmina tela tulit Lynæiſ atra veneniſ,

Ferre gravem lana vix ſatiſ apta colum.

Inſtruxitque manum clava domitricæ ferarum :

Vidiſ & in ſpeculo conjugis arma ſui.

Hæc * tamen audieram : licuit non credere fama :

En venit ad ſenſuſ malliſ ab aure dolor :

Ante meoſ oculoſ adducitur [e] advena [e] pellex

Nec mihi, quæ patior, diſſimulare licet.

Non ſiniſ averti : mediam captiva per urbem

Invitiſ oculoſ aſpicienda venit.

Non venit incultiſ caprarum more capilliſ,

Fortunam vultuſ ſaſſa tegendo ſuoſ :

Ingreſſitur late multo ſpectabilis auro,

Qualiter in Phrygia tu quoque cultuſ eras.

Dat vultuſ populo ſublimiſ, ut Hercule victo

Oechaliæ viro [f] flare parente putes.

[g] Forſitan, expulſa Ætolide Deianira,

Nomine depoſito pelliciſ uxor erit.

* Enrytiduſque Ioleſ, atque inſani Alcide

Turpia famoſuſ corpora jungit Hymen.

*Mens fugit [a] admonitu frigusq; perambulat artus: a i Recordatione
Et jacet in gremio languida facta manus. hujus facti.*

Me quoque cum multis, sed me sine crimine amasti:

*Ne pigeat, pugna [b] bis tibi causa fui.
Cornua flens legit rapidis Achelous in undis,
Truncaque limosa tempora me sit aqua.*

*[c] Semivir occubuit vi, Lerniferoque veneno
Nessus & infecit sanguis equinus aquas.
Sed quid ego hæc refero? scribenti nuncia venit
Fama, virum tunicae labe perire mea.*

Hei mihi! quid fecit? quo me furor egit amantem?

*Impia quid dubetas Deianira mori?
An tuus in media conjux lacerabitur Oeta?*

*Tu sceleris tanti causa superstes eris?
Et quid adhuc habeo facti, cur Herculis uxor
Credar? conjugii mors mea pignus erit.*

*Tu quoque cognosces [d] in Meleagre sororem:
Impia quid dubitas Deianira mori.*

Heu devota domus! solio sedet [e] * Agrius alto;

Oenea [f] desertum nuda senecta premit:

Exulat ignotis Tydeus germanus in oris:

[g] Alter fatali vivus in igne fuit.

Exegit ferrum sua per præcordia mater:

Impia quid dubitas Deianira mori?

Deprecor hoc unum per jura sacerrima lecti,

Ne videar thalamis insidiata tuis.

Nessus, ut est avidum percussus arundine pectus,

Hic, dixit, vires pectus amoris habet.

Illita Nesseo misi tibi texta veneno:

Impia quid dubitas Deianira mori?

Famque valeseniorque pater, germanaque Gorge,

Et patria, & patria [h] frater adempte * mea.

Et tu lux oculis hodierna novissima nostris.

Virque (sed [i] ô possis!) & (k) puer Hyllæ vale.

*b Semel adversus
Acheloum, &
iterum adversus
Nessum.*

*c Centaurus, qui
ex inferiore parte
erat equus, ex su-
periore vir.*

*d i In morte
mea: nam sicut
tu propter
amorem
Atalante mor-
tuus es, ita ego
propter amorem
Herculis morrar.
e Qui post dis-
persum Oenei do-
mum Ætoliae
regnum occupa-
vit.*

* Acrior alto.

*f i A filiis dere-
lictum.*

g i Meleager.

*h i Tyden, qui
exules.*

* Tuæ.

*i i Utinam posses
scil. valere.*

k i Fili Hyllæ.

In decimam Epistolam

Argumentum.

Minos Jovis & Europæ filius, Cretenſis rex ob Andro-
geum filium ab Athenienſibus doſe occiſum, illos tan-
dem poſt acria bella coegit, ut ſibi poenas penderent, &
quidem quorannis pueros ſeptem, & totidem virgines
mitterent ut Minotauro, quem arte Dædali Paſiphae ex
tauro genuerat, dum ejus maritus Minos cum Athenien-
ſibus bellum gereret. devorandi traderentur. Cùm verò
ſors Theſeo contigiſſet, ab Ariadne edoctrus eſt, quonam
pacto, interfecto Minotauro, ex labyrinthis ambagibus
egrederetur, Errabunda regens tenui veſtigia filo, ut ait Ca-
tullus. Theſeus autem Creta cum Ariadne & Phædri-
diſcedens, in Naxos inſulam delatus eſt, ubi à Baccho
monitus eſt, ut Ariadnen relinqueret: qui Dei timore
percuſus, dum altiſſimo ſomno preſſam animadverteret,
puellam dimiſit. Quam primum igitur expergeſcens, eſt,
hanc Epistolam ſcripſit: in qua de crudelitate & duritia
Theſei, ac beneficiorum ingratitudine conqueritur, eum-
que poſt multas lamentationes & querelas rogat, ut
navem ad eam ſectetur.

Ariadne Theſeo.

* Mi duo verſus
ſubditiſſi
habentur.

* Illa relicta ſeris etiam nunc, improbe Theſeu,
Vivit: & hac aquâ mente tuliffe velis.

Mltius inveni, quàm te, genus omne ſerarum
Credita non ulli, quàm tibi, pejus eram.
Quæ legis, ex illo, Theſeu, tibi littore mitto,

Unde tuam ſine me vela tulere ratem:
In quo me ſomnusque meus malè prodiit & tu,
(Pro facinus!) ſomnis inſidiate meis.

Tempus erat vitrea quo primum terra pruina
Spargitur, & teſtæ fronde queruntur aves;
Incertum vigilans, an ſomno languida, mori

* Semisepulta.

Theſea preſarar * ſemisopita manus:

Nullus erat reſeroque manus; iterumque retento,

Perque torum moveo brachia: nullus erat.

Excuffere metus ſomnum: conterrita ſurgo;

Membraque ſunt viduo præcipitata toro.

Protinus adducti ſonuerunt peſtora palmis:

Utque erat è ſomno turbida, rapta coma eſt.

Luna fuit: ſpecto, ſi quid, niſi littora cernam:

Quod videant oculi, nil niſi littus habent.

Nunc

Nunc huc, nunc illuc, & utroque sine ordine curro:

Alta puellares tardas arena pedes.

Interea toto clamanti littore, Theseu,

Reddebant nomen concava saxa tuum.

Et quoties ego te, toties locus ipse vocabat:

* Ille locus misera ferre volebat opem.

* Ipse,

Mons fuit: apparent frutices in vertice rari:

Nunc scopulus raucis pendet adesus aquis.

Ascendo: vires animus dabat: atque ita late

Æquora prospectu metior alta meo.

Inde ego (nam ventis quoque sum crudelibus usa)

Vidi præcipiti carbasa tensa Notæ.

Aut vidi, aut certe † cum me vidisse putarem,

† Quia me vidisse
putavi.

Frigidior glacie, semianimisque fui.

Nec languere diu patitur dolor: excitator illo:

Excitor, & summâ Thesea voce voco.

Quò fugis? exclamo: scelerate revertere Theseu:

Flecte ratem, namerum non habet illa suum.

Hoc ego, quod voci detrat, plangore replebam:

Verbera cum verbis * mixta fuere meis.

* Mixta.

non audires, ut saltem cernere posses,

† Et atque late signa dedere manus:

andidaque imposui longæ velamina virgæ,

Scilicet oblitos admonitura mei.

lâmq; oculis ereptus eras: tunc denique fleui:

Torpuerant molles ante dolore genæ.

Quid potius facerent, quàm me mea lumina flerent,

Postquam desierant vela videre tua?

Aut ego diffusis erravi sola capillis,

Qualis ab [a] Ogygio concita Baccha [a] Deo:

Aut mare prospiciens in saxo frigida sedi:

Quàmque lapis sedes, iam lapis ipsa fui.

pe torum repeto; qui nos acceperat ambos:

Sed non acceptos exhibiturus erat.

tua, quæ possum, pro te vestigia tango:

Strataque, quæ membris intepuere tuis.

cumbo: lachrymisque toro manante profusis,

Proffimus, exclamo, te duo; redde duos.

a a i. Baccho
Thebano. Nam
Ogyges rex fuit
Thebanorum:
Bacchus autem
ex Semele filia
Cadmi, qui The-
bas condidit, na-
tus est.

ARIADNE

Veritatem hunc ambro, cur non discedatur ambo?

Perfide pars nostri lechula major ubi est?

Quid faciam? quâ sola ferar? vacat insula cula

Non hominem video, non ego facta homin

Omne latuâ terra singit mare, parva insula

Nulla per ambigua puppis ibi, vias

Finge doni caritatisque mihi, ventis que, ratemque

Quid sequar? accessus terra poterna negat.

Ut rata felix pacata per æquora labar,

Temperet Coeuvntos, Eolus, axil rep

aa Habebat olim

Creta centum

urber: unde He-

catompolis appel-

larur.

* Parente.

* Cum.

b i. Utinam ma-

ctasses.

* Soluta.

Non ego te Crete, [a] centum digesta per [a] urbe

Aspiciam, puera cognita terra, faris

Nam pater, [b] cellas, iusta regnat, * parenti,

Proditâ sunt, facta nomina, ebara, dugo, iungi

Cum tibi, [c] mihus, cetera morerere, recurreo,

Quæ regerere passus, pro ducis, sola dedi,

* Te, mihus, dices, Per ego ipsa pericula iuro,

Te fore, [d] noster, [e] uiuat, atque, meam,

Vivimus, [f] non sum, The seu, tua, si, mada, viro

Famini, [g] iuri, fraude, sepulchra, amia, [h] adit

Me quoque, [i] quæ, [j] fœderem, [k] mada, [l] fœderem, [m] iuri

Effet, quam, dederat, mihus, [n] sepulchra, fideret

Nunc ego, [o] pater, [p] tantum, quæ, fuit, passura, recordor

Sed quæcunque, potest, ulla, relictâ, parti,

Occurrunt, [q] animo, penaundi, nulle, figura, [r] [s] [t] [u] [v] [w] [x] [y] [z]

Morsque, minus, peris, quam, mihus, mortis, hanc

Iam, iam, venturas, aut, hanc, aut, suspicor, illas,

Qui, lanient, antio, viscera, dente, lapos,

Forssan, [v] ful, [w] vellellas, alit, ista, leonem,

Quis, scit, an, hec, seruas, insula, tigris, habet

Et, freta, dicuntur, magnas, expellere, phocas,

Quis, videt, [x] gladios, per, latius, [y] [z] [a] [b] [c] [d] [e] [f] [g] [h] [i] [j] [k] [l] [m] [n] [o] [p] [q] [r] [s] [t] [u] [v] [w] [x] [y] [z]

Tantum, nâ, relegar, dura, captiva, extera,

Nêve, traham, ferat, grandia, pressa, manu,

Cui, pater, est, Minas, cui, mater, filia, Phabi,

Quodque, magis, memini, quæ, tibi, passâ, fuit

Si, mada, [f] terrar, porra, [g] [h] [i] [j] [k] [l] [m] [n] [o] [p] [q] [r] [s] [t] [u] [v] [w] [x] [y] [z]

Multa, mihus, terra, [h] [i] [j] [k] [l] [m] [n] [o] [p] [q] [r] [s] [t] [u] [v] [w] [x] [y] [z]

Multa, mihus, terra, [h] [i] [j] [k] [l] [m] [n] [o] [p] [q] [r] [s] [t] [u] [v] [w] [x] [y] [z]

Multa, mihus, terra, [h] [i] [j] [k] [l] [m] [n] [o] [p] [q] [r] [s] [t] [u] [v] [w] [x] [y] [z]

Multa, mihus, terra, [h] [i] [j] [k] [l] [m] [n] [o] [p] [q] [r] [s] [t] [u] [v] [w] [x] [y] [z]

Multa, mihus, terra, [h] [i] [j] [k] [l] [m] [n] [o] [p] [q] [r] [s] [t] [u] [v] [w] [x] [y] [z]

Calix resabat, timet simulacra deorum,
 Desitior rapida, præda cibis que ferit,
 Siue coluit, habitavitque diu, diffidimus illis,
 Externos didici, lesa timere, diros.
 Viveret [a] Androgea, utinam, nec * facta fuisset,
 Impia superibus, Cecropi, tanta, tuis
 Nec tua, matris, adole, si pigra, Thesem,
 [b] Ardua [c] parte, curum, dextera, [d] parte
 Nec tibi, que reditus, monstrarent, fila, dedisset,
 Fila per adductas, sepe accepta, manus,
 Non, equidem, miror, si, has, victoria, tecum,
 Strata, que Oreta, avaritia, stravit, humum,
 Non poterant, figi, præcordia, ferrea, e, cornu,
 Us, te, non, regere, pater, tunc, eras,
 Illuc, tu, filices, illuc, adducta, tulisti,
 Illuc, qui, filices, Thesem, quincat, habet,
 Crudelis, somni, quid, me, tenuisti, in, erem,
 At, semel, æterna, nocte, per, munda, fui,
 Vos, quoque, crudeles, venti, nimiumque, parati,
 Flumina, que, in, schæta, mitti, officiosa, me,
 Dextera, crudelis, que, me, fratremque, necavit,
 Et, data, poscenti, nomen, inane, fides,
 In, me, jurarunt, somnos, vent, ubique, fides, que,
 Prodit, sum, causam, que, puella, scribit,
 Ergo, ego, nec, * lachrymas, matris, moritura, quid,
 Nec, mea, qui, digite, lumina, condot, erit,
 Spiritus, infelix, peregrinas, hic, in, auras,
 Nec, postis, antea, iungat, amica, manus,
 Offa, + super, stabunt, volucres, inhumata, maris,
 Hæc, sunt, officis, digna, sepulchra, mei,
 Ibi, Cecropios, portus, patriæque, receptus,
 Cum, steteris, turba, cellus, honore, tue,
 Et, bene, narraris, letum, taurique, virique,
 Seta, que, per, dubias, saxea, recta, vias,
 Me, quoque, narrato, solam, tellure, relictam,
 Non, ego, sum, tuis, furripienda, tuis,
 Nec, pater, est, Egeus, per, tu, Pittheidos, Æthra,
 Filius, aurores, saxa, fratrumque, tui.

a Est Nominati-
 vus Atticus cujus
 ultima syllaba
 longa est, quia e
 iuspealis est
 * Facta fuisset
 bo dextera
 ardua, i. m. altum
 sublatum, ad infu-
 rendum inaso-
 rem istum
 d. scilicet, altera, non
 e. scilicet, minor, quæ
 d. scilicet, minor, quæ
 d. scilicet, minor, quæ

* Matris lachry-
 mas.

+ Superstabit

CANACE

Dii facerent, ut me summa de puppe videres !
 Morisset vultus mæsta figura tuos.
 Nunc quoque non oculis sed, quæ potes, aspice mentes
 Hærentem scopulo, quem vaga pulsata aqua :
 Aspice demissos lugentis mora capillos :
 Et tunicas lachrymis sicut ab imbre graves :
 Corpus, ut impulse segetes Aquilonibus, horret :
 Litteræque [b] articulo [c] pressa [b] tremente [d]
 Non te per meritum, quoniam male cessit, adoro : (labas
 Debita sit factio gratia nulla meo ;
 Sed nec pæna quidem : si non ego causa salutis ;
 Non tamen est cur tu sis mihi causa necis.
 Has tibi plangendo lugubria pectora lassas
 Infelix tendo trans freta longa manus :
 Hos tibi, qui [e] superant, ostendo mæsta capillos :
 Per lachrymas oro, quas tua facta movent :
 Flecte ratem, The seu, versoque relabere vento :
 Si prius occidero tu tamen ossa [f] feres.

a i. Ventis :
 Species pro genere.
 b b i. Digitiis tremantibus
 Synchdoche.
 c i. signata, & scripta.
 d i. vacillat, seu non habet rectum ordinem.
 e i. superant.
 f i. effretæ & sepolios.

In undecimam Epistolam

Argumentum.

Macareus & Canace, Æoli regis ventorum filii, eburpiter se amarent, & consanguinitatis prætextu culpam regentes concumberent ; Canace filium peperit : quem dum clàm è regia per nutricem emitteret, ut aleretur, infelix infans suo vagita se avo prodidit : qui filiorum incensus scelere, innocuum infantem iussit canibus exponi, & per satellitem Canacæ gladium misit, quo illa pro meritis uteretur : quo se interfecisse creditur. Sed perit quam moreretur, Macareo, qui jam in templum Apollinis Delphici fugerat, hac epistola casum suum exponit, precaturque ut expositi infantis ossa legat & una eam tum urna componat.

Canace Macareo.

* Hi duo versus à nonnullis pro adulterinis habentur.
 g Epistola.

* Æolia Æolide, quam non habet ipsa, salutem Mittit, & armata verba notata manu.

Siqua tamen casus errabunt scripta lituris,
 Oblitus à domina cadet [g] libellus erit.

Dextera

Dextra tenet calamus, strictum tenet altera ferrum:

Et jacet in gremio charta [a] * soluta rursus.

a i. Aperta.

* Notata.

Hæc est Æolidos fratri scribentis imago:

Sic videtur duro posse placere patri.

[b] *Ipse nocet cuperem nostra spectator adesses.*

b scil. pater.

Autorisque oculis exigeretur opus.

c scil. patris.

Ut ferus est, multisque suis truculentior Eury.

causa mortis

Spectaret siccis vulnera nostra genu.

trax.

Scilicet est aliquid cum servis vivere ventis:

Ingenio [d] populi convenit ille [d] sui.

dd i. Ventorum.

Ille nato, Zephyroque, & Sichonio Aquiloni

Imperat, & pennis, Eury proterve, tuis.

Imperat heu ventis, tumide non imperat ira:

Possidet & vitius regna minoris suis.

Quid juvat [e] admatam per avorum nomina [e] ee i. Cognatam

Inter cognatos posse referre Jovem?

(calo, celestibus.

Num minus infestum fanebria munera ferrum

Famineâ teneo, non mea tela, manu?

O utinam, Macareu, quæ nos conjunxit in unum,

Venisset leto serior hora meo!

Cur unquam plus me frater, quam frater amasti?

Et tibi, non debet quod soror esse, sui?

Ipse quoque incalui: qualemque audire solebam,

Nescio quem sensi corde tepente [f] Deum,

f Cupidinem significat.

Fugerat ore color, macies [g] * adduxerat artus:

g i. Contraxerat.

Sumebant minimos ora coacta cibos.

* Obduxerat.

Nec somni faciles, & nox erat [h] annua nobis:

h i. Anni instar.

Et gemitum nullo lasa dolore dabam:

Nec cur hoc facerem, poteram mihi reddere causam:

Nec nôram, quid amans esset; at illud eram.

Prima malum nutrix anima præsensit anili:

Prima mihi nutrix, Æoli, dixit, amas.

Erubui, gremioque pudor dejecit ocellos:

Hæc satis in tacitâ signa fatentis erant.

Jamque tumescebat vitiatâ pondera ventris:

Ægraque [i] furtivum membra gravabat onus. i. occultum vel

Quas mihi non herbas, quæ non medicamina nutrix furto, i. stupro

Attulit, audaci suppositæque manu;

conceptum.

Ut penitus nostris. (hoc te celavimus unum)

Visceribus crescens excuteretur onus?

At nimium vivax ad mortis restitit infans

Artibus, & tectus tutus ab hoste fuit.

Jam novies erat orta soror pulcherrima Phæbi

[a] Denaque [b] Luciferos Luna * premebat equor:

Nescia quæ faceret subito mihi causa dolores,

Et rudis ad partus, & nova miles, eram.

Nec tenui vocem: Quid (ait) tua carmina prodis?

Oraque clamantis conscia pressit anus.

Quid faciam infelix? gemitus dolor edere cogit:

Sed timor & nutrix & pudor ipse rotant.

* Continuo gemitus, elapsaque verba reprædo,

Et cogor lachrymas combibere ipsa meas.

Mors erat ante oculos, & opem Lucina negabat;

Et grave, si morerer, mors quoque crimen erat:

Quum super incumbens scissa tunicaque comæque;

Pressa refovesti pectora nostra tuis;

Et mihi, Vive soror, soror & charissima, dixisti,

Vive; nec unius corpore perde duos:

Spes bona dat vires: fratri nam nupta futura es:

Illius de quo mater * es, uxor eris.

[b] Mortua (crede mihi) tamen ad tua verba revisi:

Et positum est uteri crimen, onusque mei.

Quid tibi grataris? mensa sedet Æolus aulæ:

Crimina sunt oculis surripienda patris.

Fronibus infantem, ramisque albentes oliva,

Et levibus vittis sedula celat anus:

Fictaque sacra facit, alitque precantia verba:

Dat populus sacris, dat pater ipse viam.

Jam prope limen erat: [c] patrias vagitus ad aurem

Venit, & indicio proditus ille suo.

Eripit infantem, mensa que sacra revelat

Abolis: insana regia vocis sonat.

Ut mare sit tremulum, tenui cum stringitur aura,

Ut quatitur repido fraxinea virga Notus:

Sic mea vibrari pallentia membra videres:

Quassus ab imposto corpore lectus erat.

a i. Desinia.

b i. luciferentes.

* Vehēbat.

* Contineo.

* Et uxor.

b scil. ut videbar mihi.

c i. paternas.

Irruit, & nostrum vulgat clamore pudorem :
 Et vix à misero continet ore manus.
 Ipsa nihil præter lachrymas, pudibunda profudi :
 Torpuerat gelido lingua retenta metu.
 Jamque dari parvuncanibusque avibusque nepotem
 Jusserat, in solis destituisque locis.
 Vagitus dedit illa miser : sensisse putares :
 Quâquæ suum paterat vocæ rogabat avum.
 Quid mihi tunc animi credis, germane, fuisse,
 (Nam potes ex animo colligere ipse tuo)
 Cum mea me coram Sylvas inimicus in altas
 [a] Viscera montanis ferret edenda lupis ?
 Exierat thalamo : tunc demum pectora planxi :
 Contigit inque meas unguibus ire genas,
 Interea [b] patris vultu mærente satellites
 Venit, & indignos edidit ore sonos ;
 † Eolus hunc ensẽ mittit tibi, (tradidit ensẽ)
 Et jubet ex [c] merito scire quid iste velit.
 * Scimus ; & utemur violento fortiter ense :
 Pectoribus condam [d] dona paternæ meæ.
 His mea muneribus [e] genitor connubia donas ?
 Hæc tua dote, pater, filia diuæ erit ?
 Tolle procul deceptæ facies Hymenææ moritas ;
 Et fuge [f] turbato tecta nefanda pede.
 Forte facies in me, quas fertis Erinnyes atra :
 Ut meus ex isto luceat igne rogas.
 Nubite felices Parsâ meliore sorores :
 Admissi memores sed tamen iste mei.
 Quid puer admisit tam paucis additus horis ?
 Quo læsit factò vix bene natus avum ?
 Si potui meruisse necem, meruisse putetur ?
 Ah miser admissò plectitur ille mea !
 Nate dolor matris, rapidarum prædâ ferarum,
 Hei mihi natali dilacerate tuo,
 Nate parum fuisti miserabile pignus amoris ;
 Hæc tibi primæ diæ, hæc tibi scintilla fuit,
 Non mihi te licuit lachrymis perfundere justis,
 In tua * noc [h] consas ferre sepulchra compas ;

a i. filium meum.
 b i. patecor.
 † Sunt verba satellitis ad Canacem.
 c scil. tuo, i. ex eo quod fecisti.
 * Sunt verba Canaces ad satellitem.
 d i. gladium à patre missum.
 e Apotrophe ad patrem.
 f i. celeri : Consequens ponitur pro antecedente : nam ex turbatione & metu fit aliquis celer.
 g i. Meliore sorte vel fortunatori augurio.
 * Non.
 h Alludit ad morem funeralem quo comare secebant, & in rogant, ardeant, aut sepulchrum mittebant.

Non super incubus; non discula frigida carpsi;
 Diripiunt avidæ viscera nostra sevræ.
 Ipsa quoque infantis cum vulnere persequar umbras
 Nec mater fuero dicta, nec orba diu.
 Tu tamen ô frustra misera sperate sorori,
 Sparsa precor nati collige membra tui:
 Et refer ad matrem, socioque impone sepulchro:
 Urnæque nos habeat, quamlibet ætæ, ænos.
 Vive memor nostri; lachrymæque in * funere funda;
 Neve reformida corpus amantis amans.
 Tu (rogo) [a] projectæ nimium mandata sororis
 [b] Perfer: mandatis perfruar ipsa patris.

Funera.

a i. abjectæ &

infelicis.

b i. office.

In duodecimam Epistolam

Argumentum.

Cum floridâ juventute & formâ valeret Jason, quam-
 primum Colchon attigit, à Medea Ætæ Colchorum
 regis & Hecates filiâ receptus est, & amatus: quæ accepti
 conjugii sponione, illum edocuit, quoniam pacto in op-
 tatam deveniret prædam. Aureo igitur vellere rapto, clâm
 cum Medea fugam arripuit. Quos cum insequeretur Ætæ,
 illa Absyrti fratris, quem secum ducebat, membra disper-
 sit: ut ita patrem ossa filii legentem remoraretur. Et sis
 incolumes in Thessaliam tandem venerunt: ubi Ælsonem
 Jasonis patrem, annis jam decrepitu, in robustio-
 rem ætatem reduxit. Medea præterea in Pelîæ mortem
 filias ipsius armavit: fingens enim ei juventutem restituere
 velle, quemadmodum Ælsoni fecerat, filiabus persuasit, ut
 omnem sanguinem frigidum atque veterem cultris ex-
 haurirent, ut novum atque floridum possent infundere.
 Quod cum fecissent puellæ, statim expiravit Pelias. Jason
 verò, seu criminis enormitate, seu ex aliâ causâ, Medeam
 repudiavit: Creûsam Creontis regis Corinthiorum filiam
 in uxorem assumpsit. Furibunda igitur Medea ad Jasonem
 scripsit, ingratitudinem in eum exposculando, præsentemq;
 ultionem, nisi recipiatur, minitanda.

Medea Jasoni.

* Exul, impa, contenta novo Medea marito
 Dicit, An a regno tempora nulla vacant?

* Hoc distichon
 pro adulterio
 habetur.

* & an regno.

* ut i. quum.

A T tibi Colchorum (memini) regina vocavi,
 Armas, cum peteres, ut tibi ferret opem;

Tunc

Tunc quæ dispensant mortalia fata sorores,
Debuérant fusos evoluisse suos.

* Meos.

Tunc potius Medea mori benè: quicquid ab illo
Produxi vitæ tempore parva fuit.

Hei mihi! cur unquam juvenilibus æta lacertis
Phryxeam perii [a] Pelia's arbor ovem?

Cur unquam Colchi [b] Magnesia vidimus Argo?

Turbaque Phasiacæ Graia bibistis aquam?
Cur mihi plus æquo flavi placuere capilli?

Et decor & linguae gratia fissa tua?
* Aut saltem (in nostras quoniam nova puppis arenas
Venerat, audaces attuleratque viros)

Isset anhelatus non † præmeditatus in ignis
Immemor Æsonides, oraque adunca boum;

Semina jecisset, totidem sumpsisset & hostes,
Ut caderet cultu cultor ab ipse suo.

Quantum perfidiæ tecum, scelerato, perisset?
Dempta forent capiti quàm mala multa meo?

Est aliqua ingrato meritum exprobare voluptas:
Hac fruar, hæc de te gaudia sola feram.

Jussus inexpertam Chelchos advertere puppim,
Intrasti patriæ regna beata mea:

Hoc * illic Medea fui, nova nupta quod hic est:
Quàm pater est illi, tam mihi dives erat.

Hic [c] Ephyren bimarem, Scythia tenuis ille nivosa
Omne tenet Ponti, quæ plaga læva jacet,

Excipit hospitio juvenes Æta Pelasgos:
Et premitis pictos corpora Graia toros.

Tunc ego te vidi; tunc capi scire, quis esses:
Illa fuit mentis prima ruina mea.

† Et vidi, & perii: nec notis ignibus arsi;
Ardet ut ad magnos pinea teda deos.

Et formosus eras, & me mea fata trahebant:
Abstulerant oculi lumina nostra tui.

Per fide sensisti: quis enim bene setat amorem?
[d] * Eminet indicio prodita flamma suo.

Dixerat interea tibi [e] rex, ut dura ferorum
Insolito premeres vomere colla boum,

a i. Thessalicas

à Pelio, monte

Thessalici, ubi

incise arbores,

ex quibus Argo-

navis fabricata

est.

b i. Ex Magnesia,

ubi Argo-navis

fabricata fuit.

* At semel, &c.

† Præmeditatus.

* illi.

c i. Corinthum

inter Ionium &

Ægeum mare

positum.

* Patet Æta.

† Ut vidi, ut

perii,

d i. Apparet.

* Enitet.

e Æta pater meus

Martis erant tauri plus quam per cornua saevi :

Quorum terribilis spiritus ignis erat.

Ere pedes solidi : prætentaque navibus æra :

Nigra per afflatus hæc quoque facta suos.

Semina præterea populos genitura juberis

Spargere devotâ lata per arva manu,

Qui peterent natâ secum tua corpora telis ;

Illâ erat agricola messis iniqua suo.

Lumina custodis succumbere nescia somno,

Ultimus est aliquâ decipere arte labor.

Dixerat Æetes : mæsti consurgitis omnes :

Mensaque purpureos deserit alta toros.

Quam tibi nunc longæ regnum dotale Creûsæ,

Et socer & magni nata Creontis erat !

Tristis abis : oculis abeuntem prosequor udis :

Et dixit tenui murmure lingua, Vale.

[b] Ut positum tetigi thalamo malè saucia lectum,

Acta est per lachrymas nox mihi [c] quanta fuit.

Antè oculos taurique meos, segetesque nefandæ :

Ante meos oculos per ugil angari erat.

Hinc amor, hinc timor est : ipsum timor augat amorem.

Manè erat ; & thalamo chara recepta soror :

Disiectamque comas, aversaque in ora jacentem

Invenit, & lachrymis omni plena meis.

Orat opem [c] Minyis (petis [f] altera & [g] altera

Æsonio juveni, quod rogat illa, damus. (habebis

Est nemus & [h] piceis, & frondibus ilicis atrum

Vix illuc radiis Solis adire licet.

Sunt in eo (fuerant certè) Delibra Dianæ :

Aurea barbarica stat Dea facta manu.

Nescio an [i] exciderint [k] mecum loca : venimus illa

Ausus es in fido sic prior ore loqui :

Jus tibi & arbitrium nostræ fortuna salutis

Tradidit : inque tua est vitæque morsque manu

Perdere posse sat est, si quem juvat ista potestas :

Sed tibi servatus gloria major ero.

Per mala nostra precor, quorum potes esse levamen,

Pe genus, & nûmen cuncta videntis [l] avi.

a i. Draconis per
vigilis qui aure-
um vellus custo-
diebat.

b i. postquam.

c i. tanta

quanta fuit,

i. tota.

d Scil. mea,

i. Chalciopæ.

e i. vobis

Thessalicis.

f i. Chalciopæ,

soror mea.

g i. Creûsæ.

h Habebat.

Et tunc altera

immediatè præ-

cedens refertur

ad ipsam

Medeam.

h Picea est spe-

cies arboris.

i Scil. tibi, vel e

memoria tua.

k i. sicut ego

excidi tibi.

* Ambo.

l i. Phœbi, avi

mei.

JASONI:

85

Per triplices vultus, arcanaque sacra Diana,
 Et si forte aliquos gens habet ista Deos;
 O virgo miserere mei, miserere meorum:
 Effice me meritis tempus in omne tuum.
 Quod si forte virum non dedignare Pelusgum,
 (b Sed mihi tam faciles unde meosque Deos?)
 Spiritus ante meus tenues vanescat in auras,
 Quam thalamo, nisi tu, nupta sit ulla meo.
 Conscia sit Juno sacris praefecta maritis,
 Et Dea marmorea cuius in aede sumus.
 Hac animum, & [c] quota pars * horum movere
 Simplicis; & dextra dextera juncta mea. (puella
 Vidi etiam lachrymas, an & est pars fraudis in illis?
 Sic citò sum verbis capta puella tuis.
 Jungis & arripes [d] in adusto corpore tauros;
 Et solidam jussu vomere findis humum.
 Arva venenatis pro semine dentibus imple.
 Nascitur & gladios scutaque miles habens.
 Ipsa ego, quæ dederam medicamina, pallida sedi,
 Cum vidi subitos arma tenere viros:
 Donec terrigenæ (facinus miserabile!) fratres
 In se constrictas conseruere manus.
 Peruigil ecce draco, squamis crepitantibus horrens
 Sibilat, & torto pectore verrit humum.
 Dotis opes ubi erant? ubi erat * tua regia conjux? * tunc,
 Quique maris gemini sustinet Isthmos aquas?
 Hæc ego, quæ tibi sum nunc denique barbara facta,
 Nunc tibi sum pauper, nunc tibi visa nocens.
 Flamma [e] subduxi [f] medicato lumina [f] somno;
 Et tibi, quæ raperes, velleræ tuta dedi.
 Proditus est genitor: regnum patriamque reliqui:
 Munus, in exilio * quod licet esse, [g] tuli.
 [h] Virginitas facta est peregrini præda latronis:
 Optima cum chara matre relicta soror.
 At non te fugiam sine me, [i] germane, reliqui.
 Deficit hoc uno littera nostra loco.
 Quod facere ausa mea est, non audeo scribere, dextra.
 Sic ego, * sic tecum dilaceranda tui.

a Triplici vultu
 depingitur Dia-
 na, quia ipsa est
 Luna in cælo,
 Diana in terris,
 & Proserpina
 apud inferos.
 * alios.
 b Sensus est, Sed
 unde Deos tam
 faciles mihi, scil.
 sperem, vel ha-
 beam? Et unde
 habeam Deos
 tam meos: i. tam
 fauentes mihi?
 * deosque meos.
 c i. minima pars.
 * etiam.
 d i. non icto:
 quia licet sem-
 per effarent ig-
 nem, nunquam
 tamen ex igne
 urebantur.
 e i. removi, vel
 clausi.
 f f. i. somno
 quem medica-
 mine quodam
 conciliaui.
 * quodlibet.
 g i. accipi.
 h scil. mea.
 * te non.
 i Apostrophe
 vid. Absyrtum
 fratrem.
 * Sed.

Non

MEDEA

Nec tamen extimui (quid enim post illa timerem?)

Credere me pelago sœmina jamque nocens.

Numen ubi est? ubi dii? meritas subeamus in alto,

Tu fraudis pœnas, crudelitatis ego.

Compressos utinam Symplegades elississent,

Nostraq; adhererent ossibus ossa tuis!

Aut nos Scylla rapax canibus misisset edendos!

(Debuit ingratis Scylla nocere viris)

[a] Quæque vomet totidem fluctus, totidemque re-

Nos quoque Trinacriæ supposuisset aqua! (sorbet,

Sospes ad Emonias victorque reverteris urbes:

Ponitur ad patrios [b] aurea lana deos.

Quid referam Pelicæ natas pietate nocentes?

Casusque virgineâ membra paterna manu?

Ut culpent alii, tibi me laudare necesse est,

Pro quo sum toties esse coacta nocens.

Ausus es, ô! (justo desunt sua verba dolori)

Ausus es Esonia, dicere, Cede domo.

Jussa domo cessi, natis comitata duobus,

Et, qui me sequitur semper, amore tul.

At subitò nostras ut Hymen [c] cantatus ad aures

Venit, & accenso lampades igne micant;

Tibiaque effudit [d] socialia carmina [d] vobis,

At mihi [e] funesta stibilia [e] tuba;

Pertimui: nec adhuc tantum scelus esse putabam;

Sed tamen in toto pectore frigus erat. (quentant:

Turba ruunt; & Hymen clamant, * Hymenæ fre-

Quo propior vox est, hoc mihi pejus erat.

[g] Di versi stebant ser-vi, lachrymasque tegebant;

Quis vellet tanti nuncijs esse mali?

Me quoque, quicquid erat, potius nescire juvabat:

Sed tanquam scirem, mens mea tristis erat.

Cum minor è pueris, jussus, studioque videndi,

Constitit ad geminæ limina prima foris:

[h] Hinc mihi, Mater abi, pompam pater, inquit, Jason

Ducit, & adjunctis aureus urget equos.

Protinus, abscissi planxi mea pectora veste:

Tuta nec à digitis ero futura mei.

a i. Charybdis.

b i. aureum
vellus.

c i. cantibus
celebratus.

d d i. Tibi &
uxori tuæ præ-
sentia signum
societatis, i.
matrimonii.

e e i. quæ fune-
ribus adhiberi
sôlet: nam est
etiam militaris
tuba quâ, ad acu-
endos animos
militum ad
pugnam uti
sôlemus.

f ~~EMENÆ~~;
dictum pro Te
Hymenæ frequen-
tant.

Aut Frequentant.
Hymenæ i. hanc
vocem Hymenæ:
perinde ut in
eodem versu
dicitur, Clamant
Hymen.

* Pymenæa.

g i. in diversis
locis.

h i. ex limine
domus.

Ire animus mediæ suadebat in agmina turbae,

Raptaque compositis demere sarta comis,

Vix me continui, quin sic laniata capillos

Clamarem, Meus est; injiceremque manus:

Lase pater gaude: Colchi gaudete relictis:

Inferias umbræ fratris habete mei.

Deferor (amissis regno, patriâque, domoque)

Conjuge, qui nobis omnia solus erat.

Serpentes igitur potui, saurisque furentes;

Unum non potui perdomuisse virum.

Quæque feros † populi dictis medicatibus ignes,

Non valeo flammæ effugere ipsa meas.

Ipsi me cantus, artesque, herbæque relinquunt:

Nil Dea, nil Hecates sacra potentis, agunt.

Non mihi grata dies; noctes vigilantur amarae:

Nox tener in misero pectore somnus adest.

Quæ me non possum, potui sopire draconem:

Utilior cui vis, quàm mihi, cura mea est.

Quos ego servavi, pellen amplectitur artus:

Et nostri fructus illa laboris habet.

Forſitan & stultæ dum te jactare maritæ

Queris, & injâstis auribus apta loqui.

In faciem moresque meos nova crimina fingis:

[a] Rideat & vitiis læta [b] sit illa meis.

[c] Rideat & Tyrio jaceat sublimis in ostro:

[d] Flebit, & ardores vincet [e] adusta meos.

Dum ferrum flammæque aderunt succusque veneni;

Hostis Medæ nullus inultus eris.

Quod si forte preces præcordia ferrea tangunt,

Nunc animis audi verba minora meis.

Nam tibi sum supplex, quod tu mihi sæpe fuisti:

Nec moror ante tuos procubuisse pedes.

Si tibi sum vilis, communes respice natos:

Sæviet in partus dira noverca meos.

Et nimium similes tibi sunt: & imagine tangor:

Et quoties video, lumina nostra madent.

Per superos oro, [f] per avitæ † lumina flammæ,

Per meritum, & natos pignora nostra † duos:

Redde

† repuli.

a pro ridebit.

b pro erit.

c Hoc concedentis est per indignationem.

d subauditur tamen.

e Medea enim Creusam cum patre & domo excussit.

f &c. i. per radios avi mei Solis.

† Numina.

* Tuo.

Redde totum, pro quo tot res insana reliqui :

Adde fidem dictis, auxiliūque refer.

Non ego te imploro contra taurūque virosque,

Utque tuā serpens victa quiescat ope :

Te peto, quem merui ; quem nobis ipse dedisti ;

Cum quo sum pariter facta parente parens.

Dos ubi sit, queris ? campo numeravimus illo,

Qui tibi [a] laturo vellus arandus erat.

Aureus ille aries villo spectabilis aureo,

Dos mea : quam, dicam si tibi Redde, [b] neget.

Dos mea, tu sospes : dos est mea Graia juventus.

I nunc [c] Sisyphias improbe confer [c] opes.

Quod vivis, quod habes nuptam socerūmq; potentem

Hoc ipsum, ingratus quod potes esse, meum est.

Quos equidem [d] acturum. Sed quid predicere

Attinet ? ingentes parturit ira minas. (pœnam

Quò feret ira, sequar : facti fortasse pigebit ;

Et piget [e] infido consuluisse [e] viro.

Viderit ista [f] deus, qui nunc mea pectora versat :

Nescio quid certe mens mea majus agit.

In decimam tertiam Epistolam

Argumentum.

Protesilaus Iphicli filius ad Trojam quadraginta navibus, ut ait Homerus, navigans, cum cæteris Græcis Aulide portu Bæotia, ob tempestatem clausus est. Quod dum intellexisset Laodamia Acasti ex Laodæa filia, conjux ejus, sincere maritum amans, multis somniis sollicita, hanc Epistolam ad eum scripsit : quæ suadet ut oraculi memor, à belli periculis abstineat : Datum enim Græcis fuerat responsum, eum, qui primus ex classe in terram Trojanorum descendisset, periturum : At Protesilaus magnanimus, primus in terram descendit, & ab Hectore occisus est.

Laodamia Protesilaō.

Mittit & optat amans, quo mittitur ire,
Æmonis Æmonia Laodamia viro. (salutem
Aulide te fama est vento retinente morari,
Ah, me cum fugeres, hic ubi ventus erat ?

Tunc

a i. ablaturō.

b i. Nolis mihi
reddere.

cc i. opes

Creontis filii

Sisyphi, qui suis

latrociniiis max-

imas opes cu-

mularit, quarum

hæres fuit Creon.

d scil. ulciscar

Aposiopesis.

cc i. Tibi, qui

non servasti mi-

hi fidem.

f i. Cupido.

Tunc freta dehuerant vestris obistere remis: et tunc

Illud erat, sevis utile tempus aquis.

Oscula plura viro, mandataque plura dedissem:

Et sunt quæ volui dicere plura tibi.

Raptus es, hinc præcepta: et qui tua vela vocaret,

Quem cuperent nuntia, non ego, ventus erat.

Ventus erat nautis aptus, non aptus amanti;

Solvor ab amplexu, Protefilas tuo:

Lingua meæ mandatis merda imperfecta reliquit: + mandantia,

Vix istud potui dicere tristo, Vale.

Incubuit Horæ; arreptaque vela tetendit:

Jamque meus longe Protefilas erat.

Dum potui spectare virum, spectare juvabas.

Sûmque tuos oculos usque secuta meis.

Ut te non poteram, poteram tua vela videre:

Vela dum vultus detinere meos.

At postquam nec te, nec vela fugacia vidi,

Et quod spectarem, nil nisi pontus erat;

Lux quoque tecum abiit, pandisque ex angustis

Succidua, dicor protubuisse genu. (obortis

Vix fecer Iphiclus, vix me grandævus Acastus,

Vix mater [a] gelida mœsta refecit [a] aqua.

Officium fecera piwm, sed inutile nobis,

Indignor misera non liquisse mori.

Utque animas rediit, pariter rediere dolores:

Pectora legitimus casta memordit amor,

Nec mihi pestandos cura est præbere capillos:

Nec libet aurata corpora veste regi.

Ut quas parvipinea retigisse [b] bicorniger hasta

Creditur, huc illuc, quæ furor agit, eo.

Conveniunt matres [c] Philaroidis, et mihi clamant,

Indue regales Laodamia sinus.

Scilicet ipsa feram saturatæ murice vestes;

Bella sub Ilincis manibus ille geret?

Ipsa comas pectum; galea caput ille + premetur?

Ipsa novas vestes, dura vir arma feret?

Quo passum squalore tuos imitata labores

Dicar: et hæc belli tempora tristes agam.

* multa.

* mandantia.

aa. aspersione.

aqua frigida in

faciem: quod

foler fieri aliquo

languore defici-

entibus.

b Bacchus corni-

bus effingitur ob

elationem quam

fervor viui

inducit.

c i. ex Phylace,

quæ fuit urbs

Thessaliæ in qua

Protesilaus reg-

navi.

* gerat.

+ prematur.

* ferat.

Dux ferat.

a a i. Laconice
 Helenæ, nam
 Tænarus pro-
 montorium fuit
 Laconicæ, ex qua
 Helena fuit.
 b b i. fr turi mali
 præfagium: Nam
 cum ad Trojam
 exire voluit Pro-
 tefilaus, pedem
 in limine offen-
 disse traditur.
 c i. reducenti
 ipsum: per
 Antimeriam,
 Vel Redæi pro
 Redux per
 Hypallagen.
 * & quoties.
 d i. Minima.
 e e i. sanguine
 conjuncta
 Castori & Pollu-
 ci, qui fuerunt
 fratres gemelli.
 f i. Helena filia
 Leda. Possessivum
 pro Patronimico.
 g g i. habere
 respectum sui, &
 ut me ei servem.

* Tua.

Dux Pari Priamidae, damno formose tuorum,
 Tam sis hospes iners, quàm malus hospes eras.
 Aut te [a] Ténariæ faciem culpâsse [a] maritæ,
 Aut illi vellem displicuisse tuam.
 Tu, qui pro raptâ nimium, Menelæe, laboras,
 Hei mihi quàm multis flebilis ultor eris!
 Dii, precor, a nobis [b] omen remove [b] sinistrum:
 Et sua dat [c] reduci vir meus arma fori.
 Sed timeo: * quotiesque subit miserabile bellum,
 More ni vis lachrymæ Sole madentis eunt.
 Ilion, & Tenedos, Simoisque, & Xanthus, & Idæ,
 Nomina sunt ipso penè timenda sono.
 Nec rapere ausurus, nisi se defendere posset,
 Hospes erat: vires noverat ille suas.
 Venerat, ut fama est, multo spectabilis auro:
 Quisque suo Phrygiæ corpore ferret opes.
 Classe virisque potens, per quæ fera bella geruntur:
 Et sequitur regni pars [d] quota quemque sui.
 His ego te victam, [e] consors [f] Ledaæ [c] gemellis,
 Suspitor: hæc Danaïs posse nocere puto.
 Hæctora nescio quem timeo: Paris Hæctora dixit
 Ferrea sanguineâ bellamovere manu.
 Hæctora, quisquis is est, si sum tibi chara, caveto,
 Signatum hoc memori pectore nomen habe.
 Hunc tibi vitâris, alios vitare memento:
 Et multos illic Hæctoras esse puta.
 Et facito, ut dicas, quoties pugnare parabis;
 [g] Parcere me iussit Laodamia [g] sibi.
 Si cadere Argolico fas est sub milite Trojam,
 Te quoque non ullum vulnus habente, cadat.
 Pugnet, & adversos tendat Menelæus in hostes,
 Ut rapiat Paridi, quam Paris ante sibi.
 Irruat; & causa quem vincet, vincat & armis:
 Hostibus è mediis nupta petenda viro est.
 Causa * tibi est dispar: tu tantum vivere pugna,
 Inque pios domine posse redire sinus.
 Parcite Dardanidæ: da tot precor hostibus uni:
 Nè meus ex illo corpore sanguis eat.

Nôn

Non est, quem deceat nudo concurrere ferro;

Savaque in oppositos pectora ferre viros.

Fortius [a] ille potest, multo qui pugnat amore:

Bella gerant alii, Protesilaus amat.

Hunc, fateor, volui revocare, animusque ferebat:

Substitit auspicii lingua timore mali.

Cum foribus velles ad Troiam exire paternis,

[b] Pes tuus offensus limine signa dedis.

Ut vidi, ingemui: tacitoque in pectore dixi,

Signa reversuri sint precor, ista viri.

Hec tibi nunc refero, ne sis animosus in armis:

Fac meus in ventos hic timor omnis eat.

[c] Sors quodque nescio quem fato designat iniquo,

Qui primus Danaum Troada tanget humum.

Infelix, quæ prima virum lugebat ademptum!

Dii faciant, ne tu strenuus esse velis!

Inter millerates tua sit millesima pappis:

Jamque fatigatas ultima verset aquas.

Hoc quoque præmonet, de hæc de hoc dissimus exi:

Non est, quod properes, terra paterna tibi.

Cum venies, remque move, veloque carinam;

Inque tuo colerem littore siste gradum.

Sed [d] latet Phæbus seu terris altior extat;

Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte venis:

Noctæ tamen quam luce magis: nox grata puellis,

Quarum suppositus colla lacertus habet.

Aucupor in lætæ mendaces [e] æ libe somnos;

Dum careo veris, gaudia falsa juvant:

[f] Sed tua, cur nobis pallens occurrit imago?

Cur venit à verbis multis querela tuis?

Excutione somno [g] simulacraque noctis [g] adoro:

Nulla caret [h] famo Thessalis ara meo.

Thura damus, lacrymasque [i] super: quæ [k] sparsa

Ut solet à fuso surgere flamma mero. (relucet,

Quando ego te reducem cupidis amplexa lacertis,

[l] Languida lætitiâ solvar ab ipsa mea:

Quando eris, ut lecto mecum bene junctus in uno,

Militia referas splendida facta tuam

a i. Menelaus,
qui bellum gerit
pro crepta con-
juge.

b Pedum offen-
siones semper
instanti ominis
fuerunt. Vide
Alex. lib. 1.
genial capias
o i. Oraculum.

d i. Sub terris est.

e i. Viduo.
f Proteilai inter-
ritum præfigit.
gg i. Somnia, vel
nocturnæ um-
bras, supplicati-
onibus placare
nitor ne me ter-
reant.
h Sacrificio.
i scil. thura.
k i. lacrymis
asperfa.
l &c. i. languet
cum nimio gau-
dio & amore.

a scil. Oculis.
b &c. Sensus est,
Lingua recreata
hac osculorum
inintercapidine
promptior est ad
narrandum.

c i. Græce : ab
Inacho venustissi-
mo Argivorum
rege.

* hæc revoco.

dd Jac. Nicysl,

ΕΛΛΗΝΙΣΤΗΣ

dictum putat; ut
sit sensus, invideo
Troas hac for-
tuna sive sorte uti,
ut sic lachrymosa
maritorum suo-
rum funera con-
spiciant.

Sed alii

ἀπ' αὐτῶν

esse volunt: nam
veteres verbum

Invideo etiam

cum accusativo

solent construc-
re.

* ista face arma

Jovi.

Clypeum ga-
leamque

e Asiam signifi-
cat, quæ ab

Europa diversa

est :

f Imago certa.

Quæ mihi dum referes; quamvis audire juvabit,
Multa tamen rapies oscula, multa dabis.

Semper in [a] his aptè narrantis verba resistunt :

[b] Promptior est dulci lingua referre morâ.

Sed cum Troja subit, subeunt ventique fretumque

Spes bona sollicita victa timore cadit.

Hoc quoque, quod venti prohibent exire carinas,

Me movet invitis ire paratus aquis.

Quis velit in patriam vento prohibente reverti ?

A patria Pelago vela vet ante datis.

Ipsæ suam non præbet iter Neptunus ad urbem :

Quò ruitis? vestras quisque redite domos.

Quò ruitis Danaï? ventas audite vetantes,

Non subiti casus, numinis ista mora est.

Quid petitur tanto, nisi turpis adultera bello?

Dum licet [c] Inachide vertite vela rases.

Sed quid ego * revoca hæc? omèn revocantis abest.

Blandaque compositas aura secundet aquas.

[d] Troas [d] invidet, quæ sit lachrymosa suorum

Funera conspiciens: nea procul hostis erit.

Ipsa suis manibus sortis nova nupta marito

Imponet galeam, barbaræque arma dabis.

Arma dabit: dumque arma dabit, simul oscula sumet.

Hoc genus officii dulce dubius erit.

Producatque virum: dabit & mandata revertis;

Et dicet, Referas * arma fac ista Jovi.

Ille ferens domina mandata recentia secum,

Pugnabit caute, respicietque domum.

Exuet & reduci * galeam, clypeumque resolvet,

Excipietque suo corpora lassa sinu.

Nos sumus incertæ: nos anxius omnia cogit,

Quæ possunt fieri, facta putare, timor.

Dum tamen arma geris [e] diverso miles in orbe

Quæ referat vultus est mihi [f] certa, tuos.

Illi blanditias, illi tibi debita verba

Dicimus; amplexus accipit illa meos.

Crede mihi, plus est, quam quod videatur, imago:

Adde sonum ceræ, Protefilaus erit.

Hanc spetto, teneoque sinu pro conjuge vero
 Et, tanquam posset verba referre, queror:
 Perreditus corpusque tuum, mea numina juro,
 Perque pares animi conjugisque faces,
 Perque, quod [a] ut videam tamen albore capillis,
 Quod tecum possis [b] ipse referre, caput;
 Me tibi venturam comitem, quocunque vocaris
 [c] Sive, quod (hei!) timeo; sive superstes eris.
 Ultima mandato claudatur Epistola parvo.
 Sit tibi cura mei, sit tibi cura tui.

a i. Utinam.
 b Non alius.
 Nam Virorum
 fortium cada-
 vera, si bello
 oecubuerint, in
 patriam refere-
 bantur.
 c scil. morieris.
 claudetur.

In decimam quartam Epistolam

Argumentum.

Danaus, Beli prisci filius, ex pluribus conjugibus quin-
 quaginta filias suscepit: quas, dum Egyptus ejus frater
 cui totidem erant filii, postulasset in nurus, Danaus
 cum ex oraculi responso cognovisset, se manibus generi
 moriturum, volens periculum evitare, consensu navi-
 bus Argos venit. Indignatus autem Egyptus, ex quodā
 spreto esset, filios cum exercitu ad illum oppugnandum
 misit, hac lege, ut non, nisi interempto Danao, ad se
 redirent, aut filiarum connubiis iniissent. Ille autem ob-
 fidione coactus, filias se daturum spondit. Sed puellae,
 accepto à patre gladio, ut iussu erat, prima nocte,
 cum vino lætitiæque calentes juvenes in profundissi-
 mum soporem descendissent, unaquæque suum jugula-
 vit, sola Hypermnestra excepta, quæ Lino, quem Eusebius
 Lynceum appellat, marito suo misera pepercit, sua-
 sique, ut ad patrem Egyptium detecto facinore quam-
 primum fugeret. Sed cum pater Danaus ab omnibus
 perfectam facinus intellexisset, præterquam ab Hyper-
 mnestra, eam crudelissimè vinctam in carcere servandam
 tradidit. Quare Linum patruelem eundemque ma-
 ritum, quem servaverat, hac epistola rogat, ut vel opem
 ferat, captivitatēque liberet: vel si mori contingat, ut
 sepultura honore non careat. A Lino tandem, Danaus
 trucidato, fuit liberata.

Hypermnestra Lino.

Mittit Hypermnestra de tot modo fratribus.
 Cetera nuptiarum criminis turba jaces. (uni.)

E 2

Clausula

HYPERMNESTRA

Clausula domo teneor, gravibusque coercita vinculis:

Est mihi supplicii causa, fuisse piam.

Quod manus extimuit iugulo demittere ferrum,

Sum rea: laudarer, si scelus ausa forem.

Esse ream praestat, quam sic placuisse parenti:

Non piget immunes cedis habere manus.

Me pater [a] igna licet, quem non violavimus, uras

Quaeque aderant [b] sacris, tendat in ora facis.

Aut illo jugulet, quem non bene tradidit, ense;

Ut, quā non cecidit vir noce, nupta cadam:

Non tamen, ut dicant morientia, Pœnitet, ora,

Efficiet: non [c] est, quam piget esse piam.

Pœniteat sceleris Danaum, se, unusque sorores:

Hic solet [d] eventus facta nefanda sequi.

Tempusvet admonitu remerata sanguine noctis:

Et subitus [e] dextra [f] praepedit * ossa tremis.

Quam tu caede putes fungi potuisse mariti,

Scribere de [g] facta non sibi caede timet:

Sed tamen experiar, modo facta crepuscula terris:

Ultima pars lucis, primaque noctis erat:

Ducimur [h] Inachides sub magni tecta [i] Pelasgi.

Et [k] socer armatas accipit ipse nurus.

Undique collucens praecincta lampades auro:

Dantur in introitus impia ibura focos:

Fulgus Hymen Hymenae vocant: fugit ille vocantes.

Ipsa forvis conjux cessit ab [l] urbe sua.

Ecce inero [m] dubii comitum clamore frequentis,

Flore novo madidax impediēte comas.

In thalamos leti, thalamos sua busta, feruntur:

Strataque corporibus funere digna premunt.

Quinque cibo vino,que graves, somnoque jacebant:

Securūque quies alta per Argos erat.

Circum me gemitus morientum audire videbar;

Et tamen audieram; quodque verebar, erat,

Sanguis abit: mentemque calor corpusque reliquit

Inque novo jacui frigida facta toro.

Utque levi Zephyro graciles vibrantur arista;

Frigida populeas ut quantis aura comas.

a Quem in limi-
ne pontum unā
cum aqua spon-
sus & sponsa
rangebant: nūq
b scil. Nuptiali-
bus:
c scil. Hyper-
mnestra.
d scil. pœnitendi.
e i. digitos.
f i. impedit.
* Orsa, i. incepta.
* Non facta feci
pro adjeci.
quum non fecit.
h i. proneptes
Inachi.
i. Danaus arcem
à Pelasgo prius
inhabitatam
incoluit.
k i. Aegyptus.
l i. Argis; ubi
Junonem natam
scribit Strabo.
m scil. sponsi:
qui fuerunt mero
dubii, pro ebri-
tate titubantes.

Aut sic, aut etiam tremui magis. Ipse jacebas :

Quæque tibi * dederant vina, [n] soporis erant.

Excussere metum violenti jussa parentis :

Erigor, & capio tela tremente manu.

Non ego falsa loquor : ter acutum sustulit ensen,

Ter male sublato decidit ense manus.

At rursus monitis jussuque concta parentis,

Admovi jugulo [a] tela paternæ tuo.

Sed timor & pietas crudelibus obstitit ausis :

Castaque mandatum dextra refugit opus.

Purpureos laniata sinus, laniata capillos :

Exiguo dixi talia verba sono :

Sævius Hypermnestra pater est tibi ; jussa parentis

Effice, germanis sit comes iste suis.

Femina sum, & virgo, naturâ mitis & annis :

Non faciunt molles ad fera tela manus.

Quin agè, dumque * licet fortes imitare sorores :

Credibile est casos omnibus esse viros.

Si manus hæc aliquem posset committere cædem,

Morte foret dominæ sanguinolenta suæ.

Quid ? meruere necem [b] patrualis regna tenendi :

Quæ tamen externis danda forent generis ?

Finge viros ; meruisse mori : quid facimus ipsæ ?

Quo mihi commissio non licet esse piæ ?

Quid mihi cum ferro ? quid bellica tela puellæ ?

Aptior est digitis læna colusque meis.

Hæc ego dumq; queror, lachrymæ suæ verba sequuntur

Deque tuis oculis in tua membra cadunt.

Dum petis, complexus, sopitæque brachia jactas,

Pene manus, telo saucia facta tua est.

Dumque patrem, famulosq; patris, lucemq; timebim,

Expulerant somnos hæc mea verba tuos :

Surge, Polide, æ tot modo fratribus unus :

Non tuus properes, ista peregrinis erit. [A]

Tentare surgis : fugit omnis in vicia somni : [I]

Afflicis in timida fortia tela manu.

Laudenti causam, Dum vox finit, effuge, dixi, [M]

Dum vox atra finit, tu fugis : ipsa moror.

* Dederant.

n i. soporifera.

a i. ensen a patre traditum.

* jacti.

b i. regna
scil. Danaï.

a i. Numero
occisorum : quia
si tu fuisses inter-
fectus,
omnes fuissent
interfecti.
b scil. tempore,
et Subauditur
IO Inachi filia.
idd quæ paulo
ante erat pulchra.
ee i. Inachiamnis.
c queri.

f scil. Tu.
g scil. ante.
h i. Junoni, quæ
fuit & soror &
uxor Jovis.

i i. quæ à nostra
memoria sunt
remotissima.
k scil. pater, &
nos filie.
l i. patruus.
m &c. i. ex
quinquaginta
unicis.

Manè erit : & Danaus generos ex cæde jacentes

Dinumerat : [a] summa criminis unus abes.

Fert malè cognatæ jacturam mortis in uno :

Et queritur factum sanguinis esse parum :

Abstrahor à patriis manibus : raptamque capillis
(Hæc meruit pietas præmia) carcer habet.

Scilicet ex [b] illo Junonia permanet ira,

Quo bos ex homine [c] est, ex bove [c] facta Dea

Ab satis est pena teneram mugisse puellam :

Nec [d] modò [d] formosam posse placere Jovi.

Astitit in ripa [e] liquidi nova vacca [e] parentis

Cornuæque in patriis non sua vidit aquis :

Et conata * loqui, mugitus edidit ore ;

Territæque est formæ, territæ voce suæ.

Quid fugis infelix ? quid te miraris in unda ?

Quid numeras factos ad nova membra pedes ?

[f] Ipsa Jovis magni [g] pellex, metuenda [h] soror

Fronde levas nimiam cespitibusque famem.

Fonte bibis, spectasque tuam stupefacta figuram :

Es, te ne feriant, quæ geris, arma times.

Quæque modò, ut posses etiam Jove digna videri

Dives, eras, nudâ nuda recumbis humo.

Per mare, per terras, cognatæque flumina curris :

Dat mare, dant amnes, dat tibi terra viam.

Quæ tibi causa fugæ ? quid, Io, freta longa perennis

Non poteris vultus effugere ipsa tuos.

Inachi, quò properas ? eadem sequerisque fugis

Tu tibi dux comiti, tu comes ipsa duci.

Per septem Nilus portus demissus in æquor

Exiit insana pellicis ora bovis.

[i] Ultima quid referam, quorum mihi cana senæ

Autor ? donec anni, quod querar, ecce mei.

Bella pater patruusque gerunt : regnoque domique

[k] Pellimur : æjectas ultimus orbis habet.

[l] Ille ferox solus solia sceptrisque potitur ;

Cum sine nos inopi turba vagamur inopi.

[m] De fratrum turbâ pars exiguissima restat.

Quique dati leto, quæque dedere, flet :

Nam mihi quot fratres, totidem perire sorores.

Accipiat lachrymas utraque turba meas.

En ego, quod vivis, pœnæ crucianda reservor :

Quid fiet fonti, [a] cùm rea laudis agar ?

Et consanguineæ quondam centesima turbæ

Infelix, uno fratre manente, cadam.

At tu, si qua piæ remanet tibi cura sororis,

Quæque tibi tribui [b] munera, dignus habes,

Vel ser opem, vel dede neci : defunctæque vitæ

Corpora [c] furtivis insuper adde rogis.

Et sepeli lachrymis perfusa fidelibus ossa :

Sculptæque sint titulo nostra sepulchra brevi :

Exul Hypermnestra, pretium pietatis iniquum,

Quam mortem fratri depulit, ipsa tulit.

Scribere plura libet : sed pondere lassæ catenæ

Est manus ; & vires subtrahit ipse timor.

In decimam quintam Epistolam

Argumentum.

Paris, qui alio nomine Alexander dictus, ob Helenam sibi à Venere promissam, Lacedæmonia navigans, à Menelao honorificentissime susceptus est, & honoratus. Sed cùm per id tempus opportuisset Menelaum, omnesq; Minois pro nepotes ad dividendas Atrei opes Cretam adire, Paridem domi dimittens, Helenæ mandavit, ac non minorem hospitis quam sui ipsius, curam geteret. Verum Paris, dum datam sibi opportunitatem videret, Helenam in amorem sui quantum potuit, sollicitare conatus est. Hac autem artificiosa epistola detegit quanto amoris æstu ardeat, se ab omnibus commendando, quibus amatores laudari solent. Et quia noverat muliebrem sexum esse fragilem, gloriæque & laudis a forma atque genere cupidissimum omnia affert Paris quæ sibi Helenæ animum conciliare possint, & quæ odium iræ atque contemptum excitent. Fugam itaque suadet, quam Trojanis viribus se tueri posse asserit.

Paris Helenæ.

Hanc tibi Priamider misto, [a] Leda saltem :

Quæ tribui, solâ te mihi dante, potest.

E 4

Eloquar

aa &c. i. cum ac-
cusar de eo quod
mihi laudi ver-
tendum est.
b i. vitam.
c &c. Clam
rogo injice.

a i. Helena filia
Leda.
Possessivam po-
nitur pro patre
nymico.

Eloquar an flammæ non est opus iudicis nota?

Et plus, quam vellem, jam meus extat amor?

Ille quidem lateat malim, dum tempora dentur

Lætitia mixtos non habitura metus.

Sed malè dissimulo: quis enim celaverit ignem,

Lumine qui semper proditur ipse suo!

Si tamen expectas vocem quoque rebus ut addam,

Uxor: habes animi nuncia verba mei.

Parce precor fasso: nec duro cætera vultu

Perlege, sed forma conveniente tuæ.

Jamdudum gratum est, quod epistola nostra recepta

Spem facit hoc recipi me quoque posse modo. (c)

Quæ rata sit: nec te frustra promiserit, opto,

Hoc mihi quæ suavit mater Amoris iter:

Namque ego divino monitu, ne nescia pecces,

Advehor, & tanto non leve numen adest.

Premia magna quidem, sed non indebita posco:

Pollicita est thalamo te Cytherea meo,

Hæc duce, [a] Sygæo dubias à litore feci

Longæ [b] Phereclæ per freta puppe vias.

Illæ dedit facilis auras ventosque secundos:

In mare * nimirum jus habet orta mari.

Perstat: & ut pelagi, sic pectoris adjuvet ætus:

Deferat in portus & mea vota suos.

Attulimus flammæ; non hic invenimus illas:

Hei mihi, tam longæ causa fuere viæ.

Nam nec tristis hyems, nec nos huc appulit error:

[c] Tanarîs est classi terra petita meæ.

Nec me crede fretum merces portante carinâ

Findere: quas habeo, dii tueantur opes!

Nec venio Grætas veluti spectator ad urbes:

Oppida sunt regni divitiorea mei:

Te peto, quam pepigit lecto Venus aurea nostra:

Te prius optavi, quam mihi nota fores.

Ante tuos animo vidi, quam lumine, vultus:

Prima fuit vultus nuntia fama tui.

Nec tamen est mirum si, sicut * oporteat, [d] precor

[d] Misilibus telis eminus ictus, amo:

a i. Trojano:
nam Sygæum
promontorium
est Trojæ.

b i. Fabricat
à Phereclo.
* nil mirum.

c Laoniam
intelligit, à Tan-
naro promon-
torio.

* oportuit.
dd i. arcu
missis.

Sic placuit fatiis : quæ nè convellere tentes,
Accipe cum vera dicta relata fide.

Matris adhuc utero, partu remorante, tenebar :

Jam gravidus justo pondere venter erat.

Illa sibi ingentem visa est sub imagine semni

Flammiferam plena reddere ventre facem.

Territa consurgit : metuendaque noctis opaca

Visa seni Priamo, vatibus ille refert.

Ansurum Paridis vates canit Ilion igni.

Pectoris, ut nunc est, fax fuit illa mei.

Forma vigorque animi [k] quamvis de plebe videbar,

Indicium testæ nobilitatis erant.

Est locus in mediæ nemerosis vallibus Ida

Deuius, & piceis, ilicibusque frequens :

Qui nec ovis placida, nec amantis saxa capella,

Nec patulo tarda carpitur ove bovis :

Hinc ego Dardania muros, excelsaque testæ,

Et freta prospiciens, arbore nixus eram.

Ecce pedum pulsu visa est mihi terra moveri :

Vera loquar ; * verum vix habitura fidem.

Constitit ante oculos actus velocibus alis,

[b] Atlantis magni Pleionesque nepos :

(Fas vidisse fuit ; fas sit mihi visa referre)

Inque Dei digitis aurea virga fuit.

Tresque simul diuæ, Venus, & cum Pallade Juno,

Graminibus teneros imposuere pedes :

Obstupui, gelidusque comas erexerat horror :

Cum mihi, Pone metum, [c] nunci us [c] ales ait.

Arbiter es formæ : [d] certamina siste Dearum,

Vincere quæ forma digna sit una duas.

Nève recusarem, verbis Jovis imperat : & se

Protinus æthereâ tollit in astra viâ.

Mans mea conualuit, subitoque audaciâ venit :

Nec rimui vultu quamque notare meo.

Vincere erant omnes dignæ : judexque verebar

Non omnes causam vincere posse suam.

Sed tamen ex illis jam tunc magis una placebat :

[f] Hanc esse ut scires, unde moverar amor.

Tantaque

a &c. nam inter
pastores enutri-
tus fuit, & pro
pastoris filio
habitavit.

* Vera.

b &c. Intelligit
Mercurium, cu-
jus mater Mare
fuit filia Atlan-
tis & Pleiones.

ce i. Mercurius
cui alata talaria
tribuuntur.

d pro Certamen:
per Enal-
lagea numeri.

e Scil. pronun-
ciando.

f &c. i. ut facile
cognosceres
hanc esse Vene-
rem.

a i. fortitudinem
seu virtutem bel-
licam. Pallas
enim belli Dea
habita est.

b i. Suaviter. No-
men ponitur pro
Adverbio.

* Ipsa.

c &c. i. Cum pa-
riter dona sua
mihi & formam
probasset.

d i. Ipsa victrix
in cœlum rediit.
Hypallage.

e scil. fuit.

f i. post tempora
longa.

g Nam ab Oenop-
ne amatus est,
dum in sylvis &
inter pastores
degeret.

k &c. i. non po-
tui spem istam
amoris potiundi
longius deferre.

ii i. Per mare.

k &c. i. Navibus
fabricandis
idoneæ.

I Sponsor generis
communis est,
sicut antea, & alia
pleraque verba-
lia.

* sui.

Tantaque vincendi cura est : ingentibus ardens
Judicium donis sollicitare meum.

Regna Jovis conjux [a] virtutem filia jactat :
Ipse, potens, dubito, fortis an esse velim.

[b] Dulce Venus risit : Nè te, Pari, munera tangam,
Utraque suspensi plena timoris, ait.

Nos dabimus quod ames : & pulchræ filia Ledaë :
Ibit in amplexus pulchrior * illa tuos.

Dixit, & [c] ex æquo donis formæque probata,

[d] Victorem cœlo rettulit illa pedem.

Interea (credo, versis ad prospera fatis)

Regius agnoscitur per rata signa puer.

[e] Leta domus, nato [f] per tempora longa recepta
Addit & ad fessos hunc quoque Troja diem.

Urque ego te cupio, sic me cupiere puellæ :

Multorum votum sola tenere potes.

Nec tantum regum nata petière, ducumque :

Sed [g] nymphis etiam curaque amorque fui.

At mihi cunctarum subeunt fastidia postquam

Conjugii spes est, Tyndari, facta tui.

Te vigilans oculis, animo te nocte videbam,

Lumina cum placido victa sopore jacent.

Quid facies præsens, quæ nondum visa placebat ?

Ardebam quamvis hic procul ignis erat.

[h] Nec potui debere mihi spem longius istam :

[i] Cæruleâ peteram quin mea vota [i] vid.

Troja caduntur Phrygia pineta securi,

Quæque erat [k] æquoreis utilis arbor aquis,

Ardua proceris spoliantur Gargara sylvis :

Innumerâsque mihi longa dat Ida trabes.

Fundatura citas flectuntur robora naves :

Texitur & costis panda carina suis.

Addimus antennis, & vela sequentia malos :

Accipit & pictos puppis adunca Deos.

Quæ tamen ipse vehor, comitata Cupidine parva,

[l] Sponsor conjugii stat Dea picta * mei

Imposita est factæ postquam manus ultima class,

Protinus Ægeis ive jubebar aquis.

Et pater, & genetrix inhihent mea vota ro gando; *1* *Via* redundat,
Propositumque viae [1] voce morantur iter : per Pleonaf-
mum.

Et soror effusis, ut erat, Cassandra capillis,
Cum vellent nostræ jam dare vela rates.

Quo ruis? exclamat: referet incendia tecum:

Quanta per has, nescis, flamma petatur aquas.

Vera fuit vates: dictos invenimus ignes;

Et ferus in molli pectore flagrat amor.

Portubus egredior: ventisque ferentibus usus,

Applicor in terras, [a] Oebali nympha, tuas.

Excipit hospitio vir me tuus: hoc quoque factum

Non sine consilio numinibusque Deum.

Ille quidem ostendit, quicquid Lacedæmone tota

Ostendi dignum, conspicuumque fuit.

Sed mihi laudat am cupienti cernere formam,

Lumina, nil aliud, quo caperentur, erat.

Ut vidi, obstupui: præcordiaque intima sensi

Attonitus curis intonuisse novis.

His similes cultus (quantum reminiscor) habebat,

Venit in arbitrium cum Cytharea meum.

Si tu venisses pariter certamen in illud,

* In dubium Veneris palma futura fuit.

Magna quidem de te rumor præconia fecit,

Nullaque de facie nescia terra tua est.

Nec tibi par [b] usquam Phrygiæ, nec solis abortu,

Inter formosus altera nomen habet.

Credis & hoc nobis? minor est tua gloria vero:

Famaque de formâ penè maligna tua est.

Plus hic invenio, quam quod promiserat illa:

Et tua materiâ gloria victa sua est.

Ergo arsit merito qui noverat omnia, Theseus:

Et visa est tanto digna rapina viro.

Mor: [c] tuæ gentis [d] nitidâ dum nuda palæstrâ

Ludis, & es nudis fœmina mixta viris:

Quod rapuit, laudo; miror, quod reddidit unquam

Tam bona constanter præda tenenda fuit.

Antè recessisset caput hoc cervice cruentâ,

Quam tu de thalamis abstraherere meis.

a Apostrophe
ad Helenam
n-ptem Oebali,
qui fuit pater
Tyndari.

* Mallem, in
dubio.

b i. Usquam in
Phrygiâ: Sicut
Usquam locorum
vel gentium.

c i. Laconiz:
nam Lacedæ-
monii, mistis
cum puellis
pueris, palæstrâ
exercebantur.
d i. uncta. Nam
athletæ unge-
bantur.

Tene

a &c. i. non te
intactam dimi-
sissem.

* te Paridis quæ
sit constantia,
nosces.

ra Vallibus.
n Hoc distichon
redundare putat
Scaligerus.

b i. Electram
Atlantis ex
Pleione
filiam, ex
qua Juppiter ge-
nuit Dardanum
Trojanorum
progenitorem.
c i. regna.
d i. Priamus.
e i. propter
magnos ambi-
tus.

Tene manus unquam nostra dimittere vellent?
Tene meo paterer vivas abire sinu?
Si reddenda fores, [a] aliquid tamen ante tulissem:
Nec Venus ex toto nostra fuisset iners.
Vel tua virginitas esset libata: vel illud,
Quod poterat salva virginitate rapti.
Da modo * te; quæ sit Paridis constantia, nosces:
Flamma rogi flammis finiet una meas.
Præposui regnis ego te, quæ maxima quondam
Pollicita est nobis nupta sororque foris:
Dumquæ tuo possem circumdare brachia collo,
Contempta est virtus, Pallade dante, mihi.
Cum Venus & Juno, Pallasque in montibus Idæ
Corpora iudicio supposuere meo.
Nec piget: haud unquam stultè elegisse videbor;
Permanet in voto mentis mea firma suo.
Spem modò nè nostrum fieri patiare caducam,
Deprecor, ò tanto digna labore peti!
Non ego conjugium generosæ degener opto:
Nec mea, crede mihi, turpiter uxor eris.
[b] Pleiada, si quæras, in nostra gente, forè quæ
Invenies: medios ut taceamus avos.
[c] Sceptra [d] parens Asia, quæ nulla beatior ora est,
[e] Finibus immensis vix obœnda tenet.
Innumeras urbes atque auræa tecta videbis:
Quæque suos dicas templa decore deorum
Ilion aspicias firmataque turribus altis
Mœnia Phœbææ structa canore lyæ.
Quid tibi de turba narrem numeroque virorum?
Vix populum tellus sustinet illa suam.
Occurrent denso tibi Troades agmine matres;
Ne capient Phrygiæ atria nostra narus.
O quoties dices, Quam pauper Achæia nostra est!
Una domus quævis urbis habebit opes.
Nec mihi fas fuerit Sparten contemnere vestram:
In quâ tu nata es, terrâ beata mihi est:
Parca sed est Sparte: tu cultu divite digna:
Ad talem formam non facit iste locus.

Hanc

Hanc faciem largis sine fine [f] paratibus uti,
Deliciisque decet luxuriare novis.

Cum videas cultus nostrâ de gente virorum,
Quales Dardaniâs credis habere nurus?

Da modo te facilem: nec dedignare maritum,
Rure [a] Therapnæo nata puella, Phrygem.

Phryx erat & nostro genitus de sanguine, b qui nunc
Cum diis potando nectare miscet aquas.

Phryx erat c Auroræ conjux: tamen abstulit illum
Extremum noctis quæ dea finit iter.

Phryx etiam Anchises, volucrum cui mater amorum
Gaudet in Idæis concubuisse jugis.

Nec puto, collatis formâ Menelaus & * annis
Judice te nobis antefereendus erit.

Non dabimus certè [d] socerum tibi clara fugantem
Lumina: qui trepidos à dape vertit equos.

[e] Nec pater est Priamo soceri de cæde cruentus,
Et qui Myrtoas crimine signet aquas.

Nec [f] prædæ Stygia nostro captantur in unda
Poma: nec in mediis queritur humor aquis.

Quid tamen hoc refert? si te tenet ortus ab illis,
Cogitur huic domui Juppiter esse socer.

Hæu facinus! totis indignus noctibus ille
Te tenet, amplexu perfruiturque tuo.

At mihi conspiceris posita vix demique mensâ:
Multaque quæ ledant, hoc quoque tempus habet.

Hostibus evaniant convivium talia nostris,
Experior posita qualia sæpe mero!

Paritet hospitii, cum me spectante lacertos
Imponit collo rusticus ille tuo.

g Rampor & invideo (quid nunc tamen omnia nar-
Membra superjecta cum tua veste fovet. (rem)

Oscula cæm verò coram non dura daretis;
Ante oculos posui pocula sumpta meos.

Lumina demitto, cum te tenet ætius ille;
Crescit & invito lentas in ore cibis.

Sæpe dedi gemitus; & te, lasciva, notavi
In gemitu risum non habuisse meo.

a Therapnæ La-
coniz oppidum.
b scil. Gany-
medes.

c i. Tithonus
Laomedontis
frater & Mem-
nonis pater.
* armis.

d scil. Atreum.
Et sensus est, Non
dabo tibi talem
socerum qualis
fuit Atreus, qui
carnes humanas
fratri comedendas
apposuit. Quod
scelus ne Sol vi-
deret, dicitur se
avertisse.

e &c. Sensus est,
Nec pater Priami
avus meus socer-
um suum inter-
fecit sicut Pelops
avus Menelai.

f enim Oeno-
maum socerum
suum interfecit,
& Myrtilum au-
rigam in mare
præcipitavit: à
quo Mare Myr-
tæum.

g Tantalum in-
quit, Pelopis
patrem, proa-
vum Menelai.
g scil. dolore.

meam.

* luctor.

a i. Menelaus.

* petulantibus.

b Alludit ad

cygnum in

quem Jupiter

versus cum Le-

da concubuit.

c i. compellare.

d i. se timere.

e i. Atalanta.

f Schœnej filiam.

* hic versus

cum sequenti

subditi vi-

dentur.

f i. Pelopis, qui

cum ex Phrygia

in Peloponne-

sum navigaret,

Hippodamiam

cursu vicit,

eamque duxit

uxorem.

Sepe * mero volui flammam compescere : at illa
Crevit ; & ebrietas ignis in igno fuit.

Multaque nē videam, versā ceruice recumbo :

Sed revocas oculos protinus ipsa meos.

Quid faciam dubito : dolor est mens ista videre ;

Sed dolor à facie major abesse tua est.

Qua licet, & possum * nitor celare furorem :

Sed tamen apparet dissimulatus amor.

Nec tibi verba damus : sentis mea vulnera, sentis :

Atque utinam soli sint ea nota tibi !

Ah quoties lachrymis venientibus ora reflexi,

Ne causam fletus quæreret [a] ille mei.

Ah quoties aliquem narravi potus amorem,

Ad vultus referens singula verba tuos !

Indiciūque mei ficto sub nomine feci :

Ille ego, si nescis, verus amator eram.

Quinetiam ut possem verbis * petulantius uti,

Non semel ebrietas est simulata mihi.

Prodita sunt, memini, tunicā tua pectora laxā,

Atque oculis aditum unda dedere meis :

Pectora vel nivibus puris, vel lacte tuamque

Complexo matrem [b] candidiora fove.

Dum stupeo visis (nam pocula forte tenebam)

Tortilis à digitis excidit ansa meis.

Ocula si nata dederas ego protinus illa

Hermione tenero lætus ab ore tuli.

Et modò cantabam veteres resupinus amores :

Et modò per nutum signa tegenda dabam.

Et comitum primas Clymenēq; Æthramq; tuarum

Ausus sum blandis nuper [c] adire sonis.

Quæ mihi non aliud, quàm [d] formidare, locuta,

Orantis medias deseruere preces.

Dii faceret pretium magni certaminis esses ;

Teque suo posset victor habere toro !

Ut tulit Hippomenes [e] Schœnelda præmia cursu

* Quæ prope cursu vicerat ante præcos :

Sic & tu Phrygiæ venies regina per urbes :

Venit ut in Phrygiæ Hippodamia sinus.

Ut ferus Alcides Acheloia cornua fregit :

Dum petit amplexus Deianira tuos.

[a] Nostra per has leges audacia fortiter issit;

Teque mei scires esse laboris opus.

Nunc mihi nil superest, nisi te, formosa, precari,

Amplectique tuos, si patiare, pedes.

O decus, & presens [b] geminorum gloria [b] fratrum!

O Jove digna viro, ni Jove nata fores!

Aut ego [c] Sigæos * repetam te conjuga portus:

Aut hic [d] Tænariâ contegar exul humo.

Non mea sunt summa leuiter districta sagittâ

Pectora : descendit vulnus ad ossa meum.

Hoc mihi, (nam * paco) fore ut a [e] caeleste sagittâ

Figar, erat verax vaticinata soror.

Parce datum fati, Helene, contemnere amorem :

Sic habeas facilis in tua vota Deos.

Multa quidem subeunt : sed coram ut plura loqua-

Excipe me lecto nocte silente tuo. (mur,

An pude? & metuis Venerem temerare maritam?

Castaque legitimi fallere jura tori?

Ab nimium simplex Helene, ne rustica dicam;

Hanc faciem culpæ posse carere putæ?

Aut faciem mutes, aut sis non dura necesse est :

Lis est cum forma magna pudicitia;

Juppiter his gaudet, gaudet Venus aurea furtis :

Hæc tibi nempe patrem furta dedere Jovem.

Vix fieri, si sint vires in semine amorum,

Et Jovis & Leda filia, casta potes?

Castâ tamen tunc sis, cum te mea Troja tenebit :

Et tua sim, quæso, crimina solus ego.

Nunc ea peccemus, quæ corriget hora jugalis

Si modo promissit non mihi vana Venus.

Sed tibi & hoc suadet rebus, non voce, maritus :

Neve sui furtis hospitis obstat, abest.

[f] Non habuit tempus quæ Cressia regna videret,

Apertius : O mirâ calliditate virum!

* Exit : & Idæi, mando tibi, dixit iturus,

Curam pro nobis hospitis, uxor, agat.

a subauditur St.

bb i. Castoris

& Pollucis.

c i. Trojanor.

d i. Laconica.

* repeto.

e Pro caelesti :

more veterum.

f dictum Iro-
nicè.

* Ille abijt : Idæi.

Negligis

* Tyranni i.
regis.

* nec.

a i. facilitate.

b scil. matrimo-
nii.

* Et.

c i. Thesei.

d i. Castoris &
Pollucis.

e i. Phœben;
Elairam, duas
filias Leucippi.

* magna.

Negligis absentis (testor) mandata * mariti:
Cura tibi non est hospitii ulla tui.

Hunc cinde tu speras hominem sine pectore dotos
Posse satis forma Tyndari, nōsse tuæ?

Falleris, ignorat * nam si bona magna putaret
Quæ tenet, ex terro crederet illa viro?

Ut te nec mea vos, nec te meus incitet ardor,
Cogimur ipsius [a] commoditate frui.

Aut eximus stulti, sic, ut superemus & ipsum;
Si tam securum tempus abibit iheris.

Penè suis manibus ad te deduxit amantem:
Utere mandantis simplicitate veri.

Sola jaces viduo tam longâ nocte cubili:
In viduo jaceo solus & ipse toro.

Te mihi, meque tibi communia gaudia jungant:
Candidior medio nox erit illa die.

Tunc ego jurabo quævis tibi numina: meque
Astringam verbis in [b] sacra jura meis.

Tunc ego, si non est fallax fiducia nostri,
Efficiam presens ut mea regna petas.

Si pudet, * aut metuis nè me videre secuta:
Ipse reus, sine te, criminis hujus eva.

Nam sequar c. Ægida factum, & fratrumq; torum;
Exemplo tangi non propiore potes.

Te rapuit Theseus, [c] geminas Leucippidas illi:
Quartus in exemplis annumerabor ego.

Troica classis adest armis instructa virisque;
Jam facient celeres remus & aura vias.

Ibis Dardamias, ingens regina, per urbes:
Teque novam credet vulgus adesse Deam.

Quaque feres gressus, adolebunt cinnama flamma:
Casaque sanguineam victima planget humum.

Dona pater fratresque, & cum genetrix sorores,
Iliadesque omnes, tota que Troja dabit.

Hei mihi, vix à me pars dicitur illa faturi;
Jura feres, quàm quæ littera nostra refert.

Nec tu rapta time, nè nos fera bella sequantur,
Concitet & vires Gracia * tota suas:

Tot prius abductis, † quanam est repetita per arma? † Equae.

Crede, mihi vanos res habet ista metus;

Nomine ceperunt Aquilonis [a] Erechthida Thraces:

a i. Orithyam
Erechthei filiam.

† Et ruta a.

b i. Bistonja pa-
tronymicum po-
nitur pro Posses-
sivo. Est autem
Bistonis civitas
vel stagnum

† Tutā tamē bello [b] Bistonis ora fuit.

Phasida puppe novā vexit [c] Pegasus Iason:

Thraciae: & hoc
in loco ponitur
pro ipsa Thracia.

c i. Thessalicus:
nam Pegasus est
oppidum Thessa-
liae.

Lasa nec est Cholchā Thessala terra manu.

Te quoque qui rapuit, rapuit [d] Minoida Theseus:

d i. Phaedram, &
Ariadnen.

e Nam & Alex-
ander dictus est
ἀνδρῶν ἀλε-
ξάνδρῳ τοῖς δὲ
ἑσπέρῳ

quod opem tule-
rit hominibus.

Nam, hostibus ar-
menta abducen-
tibus, auxilium
suis tulit & ar-
menta recupera-
vit.

f i. Menelao.

Nulla tamen Minos Cretas ad arma vocat.

Terror in his ipso major solet esse periclo:

Quaque timere libet, pertinuisse pudet.

Finge tamen, si vis, iugens consurgere bellum:

Et mihi sunt vires, & mea tela nocent,

Nec minor est Asia, quam vestra copia terrae:

Ille viris dives, dives abundat equis.

Nec plus Atrides animi Menelaus habebit,

Quam Paris; aut armis anteferendus erit.

Penē puer caesis abducta armenta recepi

Hostibus: & causam [c] nominis inde tuli.

Penē puer juvenes vario certamine vici,

In quibus Ilioneus, Deiphobusque fuit.

Nēve putēs, non me, nisi comminus esse timendum:

Figitur in iussu nostra sagitta loco.

Non potes haec [f] illi primae dare facta juventa:

Instruere Atridem non potes arte mea.

Omnia si dederis, nunquam dabis Hectora fratrem:

Unus is innumeri militis instar erit.

Quid valeam nescis; & te mea robora fallunt:

Ignoras cui sis nupta futura viro.

Aut igitur nulla belli repetere tumultu:

Aut cedent Marti [g] Dorica castra meo.

Nec tamen † indignor pro tanta sumere bellum

g i. Graeca.

† indignor.

Conjuge: certamen praemia magna morant.

Tu quoque, si tatus [h] de te contenderis orbis,

Nomen ab aeterna posteritate feres.

Specta modo non timida Diis hinc egressa secundis,

Erige cum plena munera pacta fide.

h i. propter te.

In decimam sextam Epistolam

Argumentum.

Multi hanc Epistolam non esse Ovidii contendunt, asserentes Sabinum omnes responsales literas continxisse. Quod ipsius Ovidii testimonio comprobare nituntur, cum in 2. amorum. Eleg. 8. ita ad Macrum scribat.

Quam cito de toto rediit meus orbe Sabinus,

Scriptaque diversis retulit illo loci!

Candida Penelope signum cognovit Ulyssis:

Legit ab Hippolyto scripta noverca suo.

Jam pius Aeneas misera rescripsit Elisa:

Quodque legat Phyllis, si modo vivit, habet.

Tristis ad Hippolyten ab Jasona littera venit:

Dat * votam Phæbo & Lesbii amica lyram.

* notam, quod man
+ Lesbii

Quod quidem nihil ad rem facere videtur, cum nullam interim de Helena mentionem faciat. Verum statim subiungit hos duos versus,

Et Paris est illic, & adultera nobile crimen,

Et comes extincto Laodamia viro.

Quibus facile convincuntur, nisi ad Sabinum referre possunt. Sed cum Ovidianis Epistolis responderit, quomodo possunt esse Sabini? Non enim Paris, nec Laodamia respondet, sed scribunt. Nimirum hæc quoque Ovidianæ sunt, & eodem penè stylo scriptæ, quo reliquæ. Helena item, lecta Paridis Epistola, quasi offensa, primum respondens objurgat. Deinde ut pudorem tuteur Paridis fictiones infringere conatur, quædam semina spargendo, omnino illius amorem negligere videatur. Et sic aperte ostendit muliebri ingenium varium esse atque mutabile, juxta illud Ovidianum in arte amandi,

Forsitan & primo venies tibi littera tristis;

Quaque roget, nè se sollicitare velis.

Quod rogat illa, timet; quod non rogat, optat ut impleatur.

Postremo, Paridis voluntatem impletura, ut honestius, tutius visum est, si quid in desiderio erit, non literis dare: sed, ut Clymene & Æthra comites fidissimæ Trojam advoctæ sunt.

Helena Paridi responderet.

Nunc oculos tua cum violârit epistola nostra
Non rescribendi gloria visa levis.

PARIDI

79

Ausus es hospitii [a] temeratis advena sacris

Legitimam nuptæ sollicitare fidem?

Scilicet idcirco ventosa per æquora vectum

Excepit portu Tænaris ora sua;

Nec tibi diversa quamvis à gente venires,

Oppositas habuit regia nostra fores;

Esset ut officii merces injuria tanti?

Qui sic intrabas, hospes an hostis eras?

Nec dubito, quin hæc, cum sit tam justa, vocetur

Rustica iudicio nostra querela tuo.

Rustica sim sanè, dum non oblita pudoris,

Dumque tenor vitæ sit sine labe meæ.

Si non est ficto; * vultus mihi tristis in ore,

Nec sed eò duris torva superciliis:

Fama tamen clara est; & adhuc sine [b] crimine

Et laudem de me nullus adulter habet. (vixi; * lusi.

Quò magis admiror, quæ sit fiducia capto,

Spemque tori dederit quæ tibi causa mei.

An, quia vim nobis [c] Neptunius * attulit [c] heros,

Rapta semel, videor bis quoque digna rapi?

Crimen erat nostrum si [d] delinita fuisset:

Cum sim rapta, meum quid nisi nolle fuit?

Non tamen ex facto fructum tulit ille petatum:

Excepto redii passa timore nihil.

Oscula luctando tantummodo pauca protervius

Abstulit: ulterius nil habet ille mei.

Quæ tua nequitia est, non his contenta fuisset.

Dii melius! similis non fuit ille tui:

Reddidit intactam: minuitque modestia crimen:

Et juvenem facti pœnituisse patet.

Thæsa pœnituit, Paris ut succederet illi:

* Nequando nomen non sit in ore meum?

Nec tamen irascor: (quis enim succenset amanti?)

Si modo quem præfers non simulatur amor.

Hoc quoque enim dubito: non quod fiducia doctis,

Aut mea sit facies non bene nota mihi:

Sed quia credulitas damno solet esse pusillis,

Verbaque dicuntur vestra carere fide.

a &c. Violare

jure hospitii

quod sub tutela

erat Jovis

78 &c.

* tristis mihi

vultus.

b i. Adulteri

nota.

* lusi.

c c. Thæsa,

Neptuni nepos.

* intulit.

d i. blanditiis

captata & illecta.

* &c. i. ut semper

hominis de me

male loquantur.

a &c. i. sub
 imagine cynci.

+ latè.

b scil. filio.

c i. veneror.

d Quintus à Jo-
 ve Priamus: Nam

Jupiter Darda-

num Dardanus

Erichthonium,

Erichthonius

Troen, Tros Lao-

medonta Priami

patrem genuit.

e scil. quam mu-

nera a te promi-

sa.

f i. fixè aspici-
 entes.

At peccant alie; matronaque rara pudica est:

Quis prohibet raris nomen inesse meum?

Nam mea quòd visa est tibi mater idonea, cujus

Exemplo flecti me quoque posse putes:

Matris in admissò [a] falsâ sub imagine luscæ

Error inest: plumâ tectus adulter erat.

Nilego, si peccem, possum nascisse: nec ullus

Error, qui facti crimen obumbrat, erit.

Illâ bene erravit, vitiûmque autore redemit:

Felix in culpa quo Jove dicar ego?

Et genus, & proavos, & regia nomina jactas:

Clara domus satis hæc nobilitate sua est.

Juppiter & soceri proavus taceatur, & omne

Tantalidæ Pelopis, Tyndareique genus;

Dat mihi Lada Jovem cygno decepta parentem,

Quæ falsam gremio credula fovit avem.

Inunc; & Phrygiæ + claræ primordia gentis,

Cumque [b] suo Priamo Laomedonta refer.

Quos ego [c] suspicio: sed, qui tibi gloria magna

[d] Quintus, is à nostro sanguine primus erit.

Sceptra tuæ quamvis rear esse potentia Trojæ:

Non tamen hæc illis esse minora puto.

Si jam divitiis locus hic numeroque virorum

Vincitur: ac certè barbara terra tua est.

Munera tanta quidem promittit epistola divæ,

Ut possint ipsas illa movere deas:

Sed si jam vellem fines transire pudoris:

Tu [e] major culpæ causa futurus eris.

Aut ego perpetuò famam sine labe tenens

Aut ego te potius, quàm tua dona ferens

Utque ea non sperno, sic acceptissima

Munera sunt, autor quæ pretiosa ferens

Plus multò est quod amas, quod sum tibi causa labæ

Quod per tam longas spes tua venit aquas. (r)

Illâ quoque, appositâ quæ nunc facis improbe menti

Quamvis experiar dissimulare, noto.

Tu modò me spectas oculis, lasci ve, proter vis,

Quos vix [f] instantes lumina nostra ferunt.

Et modo suspiras : modo pocula proxima nobis
Sumis : quâque bibi, tu quoque parte bibis.

Ab quoties digitis, quoties ego recta notavi
Signa supercilio penè loquente dari !

Et saepe extimui, ne vir meus illa videret :
Non satis occultis erubuitque notis.

Sape vel exiguo, vel longo murmure dici ;
Nil pudet hunc. Nec vox hæc mea falsa fuit.

Orbe quoque in mensa legi sub nomine nostro,
Quod deducta mero littera fecit, A M O.

Credere me tamen hoc oculo renuente negavi,
Hei mihi, jam didici sic quoque posse loqui.

Hic ego blanditiis, si peccatura fuissèm,
Flecterer : his poterant pectora nostra capi.

Est quoque, confiteor, facies tibi rara : potestque
Velle sub amplexus ire puella tuos.

Altera sed potius felix sine crimine fiat,
Quam cadat [a] externo noster amore pudor.

Disce meo exemplo formosis posse carere :
Est virtus placitis abstinnisse bonis.

Quam multos credis juvenes [b] optare quod optas ? b Optasse.
Qui sapiunt, oculos an Paris unus habes ?

Non tu plus cernis : sed plus temerarius audes :
[c] Non tibi plus cordis, sed minus oris [d] inest. a Nec.

Tunc ego te vellem celeri vomisse carinâ,
Cum mea virginitas mille petita procis.

Si te vidissem, primus de mille fuisses :
Judicio veniam vir dabit ipse meo.

Ad possessâ venis, [e] præreptaque gaudia ferus : e preceptaque.
Spes tua lenta fuit, quod petis, alter habes.

Ut tamen optarem fieri tua Troïca conjux,
Invitam sic me non Menelaus habet.

Desine, molle, precor, verbis convellere pectus :
Nève mihi, quam te dicis amare, nocere.

Sed sine, quam tribuit sortem fortuna, tueri :
Nec spoliū nostri turpe pudoris habere.

At Venus hoc pacta est, & in alta vallibus Ida
Tres tibi se nudas exhibuere decet.

Unaque cum regnum, belli daret altera laudem;

Tyndaridis conjux, tertia dixit, eris.

Credere vix equidem caelestia numina possum

Arbitrio formam supposuisse tuo.

Usque sit hoc verum, certe pars altera ficta est;

Judicii pretium quâ data dicar ego.

Non est tanta mei fiducia corporis, ut me

Maxima, teste deâ, dona fuisse putem.

Contenta est oculis hominum mea forma probari:

Laudatrix Venus est: invidiosa mihi.

Sed nihil infirmo; farveo quoque laudibus istis:

Nam mea vox quare, quod cupit, esse neget?

Nec tu succensa [a] nimium mihi creditus ægrè:

Tarda solet magnis rebus inesse fides.

Prima mea est igitur Veneri placuisse voluptas:

Proxima, me visam præmia summa tibi;

Nec te Palladios nec te Junonis honores

Auditis Helenes præposuisse bonis.

Ergo ego sum virtus? ego sum tibi nobile regnum

Ferrea sim, si non hoc ego pectus amem.

Ferrea, crede mihi, non sum: sed amare recuso

Illum, quem fieri vix puto posse meum.

Quid bibulum curvo proscindere littus aratro;

Spemque sequi coner quam locus ipse negat;

Sum rudis ad Veneris furtum: nullaque fidelem

(Dii mihi sunt testes) lusimus arte virum.

Nunc quoque quod tacito mando mea verba libe

Fungitur officio littera nostra novo.

Felices quibus usus adest: ego nescia rerum

Difficilem culpæ suspicor esse viam.

Ipse malo metus est; nam nunc confundor, & om

In nostris oculis vultibus esse reor.

Nec reor hoc falso, sensi mala murmura vulgi;

At quasdam voces rettulit Æthra mihi.

At tu dissimula, nisi tu desistere mavis

Sed cur desistas? dissimulare potes.

Lude, sed occultè: major non maxima nobis

Est data libertas quod Menelaus abest.

* Infidiosa.

a &c. i. quod
ægrè admodum
verbis tuis fidem
habuerim.

* licet.

Ille quidem procul est, ita te cogente, profectus :
 Magna fuit subitæ justæque causa viæ.
 At mihi sic + jussum est : ego, cum dubitaret an tret. + Visum.
 Quamprimum, dixi, fac rediturus eas :
 Omine lætatus, dedit oscula ; Resque, domisque,
 Et tibi sit curæ Troicus hospes, ait.
 Vix tenui risum : quem dum compescere luctor,
 Nil illi potui dicere, præter, E R I T.
 Vela quidem + ventis Creten dedit ille secundis : + Creten ventis,
 Sed tu non idè cuncta licere puta.
 Si meus hinc vir abest, ut me custodiat absens :
 An nescis longas regibus esse manus ?
 Fama quoque est overi : nam quo constantis ore
 Laudamur vestro, justius ille timet.
 Quæ juvat, ut nunc est eadem mihi gloria damno est :
 Et melius famæ verba dedisse fuit.
 Nec quod abest, hic me tacum mirare relictam :
 Moribus & vitæ credidit ille meæ.
 De facie metuit, vitæ confidit : & illum
 Securum probitas, forma timere facit.
 Tempora ne pereant ultro data præcipis : utque
 Simplicis utamur commoditate viri.
 Est libet, & timeo : nec adhuc exacta voluntas
 Est satis : in dubio pectora nostra labant.
 Et vir abest nobis : & tu sine conjuge dormis :
 Inque vicem tua me, te mea forma capit.
 Et longæ noctes : & jam sermone coimus :
 Es tu (me miseram !) blandus, & una domus.
 Et peream, si non invitent omnia culpam :
 Nescio quo tardor sed tamen ipsa metu.
 Quod malè persuades, utinam bene cogere posses !
 Sic mea rusticitas excutienda fores.
 Utilis interdum est ipsis injuria passis :
 Sic certè felix ipsa coacta forem.
 Damnovus est, capto potiùs pugnamus amori :
 Flamma recens parvâ sparsa recedit aqua.
 Certus in hospitibus non est amor : errat in ipsis :
 Cùmque nihil speres firmitus esse, fugit.

HELENA

Hypsipyle testis, testis [a] Minoia virgo,
 In non exhibitis utraque juncta toris.
 Tu quoque dilectam multos, infide, per annos
 Diceris Oenonen deseruisse tuam.
 Nec tamen ipse negas : & nobis omnia de te
 Querere, si nescis, maxima cura fuit.
 Adde, quod, ut cupias constans in amore manere ;
 Non potes : expedient jam tua vela Phryges.
 Dum loqueris mecum, dum nox sperata paratur,
 Qui ferat in patriam jam tibi ventus erit.
 Cursibus in mediis novitatis plena relinques
 Gaudia : cum ventis noster abibit amor.
 An sequar, ut suades, laudataque Pergama visam ?
 Pronurus & magni Laomedontis ero ?
 Non ita contemno volucris praeconia fama,
 Ut probris terras impleat illa meis :
 Quid de me poterit Sparte, quid Achaia tota,
 Quid gentes Asia, quid tua Troja loqui ?
 Quid Priamus de me, Priami quid sentiet uxor,
 Totque tui fratres, Dardaniaeque nurus ?
 Tu quoque qui poteris fore me sperare fidelem,
 Et non exemplis anxius esse tuis ?
 Quicumque Iliacos intraverit advena portus,
 Is tibi solliciti causa timoris erit.
 Ipse mihi quoties iratus, Adultera, dices ;
 Oblitus nostro crimen inesse tuum ?
 Delicti fies idem reprehensor, & auctor.
 Terra, precor, vultus abruat ante meos.
 At fruor Iliacis opibus, cultuque [b] beato,
 Donaue promissis uberiora feram :
 Purpura nempe mihi pretiosaue texta dabuntur :
 Congestoque auri pondere dives ero.
 Da veniam fassae : non sunt tua munera tanti :
 Nescio quo tellus me tenet ista modo.
 Quis mihi, si ledar, Phrygiis succurret in oris ?
 Unde petam fratris, unde parentis opem ?
 Omnia Medae fallax promisit Iason :
 Pulsae est Aesoniam non minus illa domo.

b i. divite.

Non

Non erat *Æetes*, ad quem despecta † veniret;

† rediret.

Non ipsa parens, *Chalciope*que soror.

Tale nihil timeo. Sed nec *Medea* timebat.

Fallitur augurio spes bona saepe suo.

Omnibus invenies, quæ nunc jactantur in alto,

Narvibus in portu lene fuisse fretum.

Fax quoque me terret, quam se peperisse cruentam

Ante diem partus est tua visa parens.

Et [a] vatam timeo monitus, quos igne *Pelaſgo*

Ilion arsum præmonuisse ferunt.

Utque favet *Cythæra* tibi, quia vicit, habetque

Parta per arbitrium bina trophæa tuum:

Sic illas † timeo, quæ, si tua gloria vera est,

a i. *Cassandra*.
Enallage.

Judice te causam non tenuere duæ.

† vereor.

Nec dubito, quin, te si persequar, arma parentur:

Ibit per gladios (hei mihi!) noster amor.

An fera *Centauris* indicare bella coëgit

[b] *Atracis* *Emonias* *Hippodamia* viros;

Tu fore tam lentum justâ *Menelaon* in ira,

Et geminos fratres, *Tyndareum*que putas?

Quod bene te jactes, & fortia facta loquaris;

A verbis facies diffidet ista tuis.

Apta magis *Veneri*, quam sunt tua corpora *Marti*,

Bella gerant fortes, tu *Pari* semper âma.

*Hæc*ora, quem laudas, pro te pugnare jubeto:

[c] Militia est [d] operis [c] altera digna † tuis.

[e] His ego, si scirem pauloque audacior essem,

Uterer: usetur, si qua puella sapit.

Aut ego deposito faciam fortasse † pudore,

Et dabo † convictas tempore victa manus.

Quod petis, ut furtim presentes ista loquamur.

Scimus, quid captes, colloquiumque voces.

Sed nimium properas; & adhuc tua messis in herba

Hæc mora † sic voto forsân amica tuo.

(est:

[f] Hactenus arcanum, furtivæ conscia mentis

Littera, jam lasso pollice, sistat opus.

Cætera per socias *Clymenem* *Æthram*que loquamur,

Quæ mihi sunt; comites consiliumque dux.

b i. *Theſſalica*;
ab *Atracis* *Theſſaliciæ* urbe, ex qua
fuit *Hippodamia*.

c c *Scil.* amoris.
Nam, *Militat omni*
amans, & ha-
bet sua castra *Cu-*
pido.

d i. exercitiis &
actis tuis.

† tui.

e *Scil.* operis.

† timore.

† conjunctas.

† sit.

f Ordo est.

Littera hactenus
conscia menti fur-
tiva sistat opus ar-
can.

In

In decimam septimam Epistolam

Argumentum.

Hellepontiacum mare septem tantum stadiis, teste Ptolemaeo, Europam ab Asia dividens, Seston in Europa, Heroniam patriam, Abydon in Asia, ex qua fuit Leander, adversas urbes habet. Cum autem Leander Abydenus Sestiam periret, per Hellepontum noctu eam natare consueverat. Sed maris tempestate interclusus jam praeteritis septem diebus, ad amicum Hero, per amicum nautam eam tempestate Seston navigantem hanc epistolam misit. In qua primum amorem suum firmum stabilem esse ostendit. Denique queritur quod natandi cultas, ob ferventissimum maris aestum sibi sit ablata. Dum verò pollicetur, se brevi iturum: &, quamvis non fuerit tranquillum, se tamen periculis potius committere, quam illius jucundissimo conspectu atque colloquio cariturum. Unde de eo sic cecinit Martialis.

*Cum peteret dulces audax Leander amores,
Et fessus tumida jam premeretur aqua;
Sic miser instantes affatus dicitur undas;
Parcite dum propero, mergite dum redeo.*

Leander Heroni.

a Pro Sestia.
b i. Non libenter.
Quia si me amas
malles me videre
quam legere
hanc meam epistolam:
Juxta illud, (epist. i.)
Nil mihi rescribas
attamen ipse veni.
† Fecit.
c i. Omnes
Abydeni.

Mittit Abydenus, quam mallem ferre, saluta-
re Si cadat unda maris, [a] Sesta puella,
mihi dii faciles & sunt in amore secundi,
[b] Invitis oculis haec mea verba leges.
Sed non sunt faciles: nam cur mea vota morantur
Currere me nota non patiuntur aqua?
Ipsa vides caelum pice nigrius, & freta ventis
Turbida, perque cavas vix adeunda rates.
Unus, & hic audax, a quo tibi littera nostra
Redditur, a portu navita † movit iter.
Ascensurus eram; nisi quod, dum vincula prona
Solveret in speculis. [c] omnis Abydos erat.
Non poteram celare meos, velut ante parentes:
Quemque regi volumus, non latuisset amor.
Protinus haec scribens, Felix o littera dixi:
Jam tibi formosam porriget illa manum.

For

Forsitan admotis etiam tangere libellis,
 Rumpere dum niveo vincula dente voles.
 Talibus exiguo dictis mihi murmure verbi,
 Cetera cum charta dextra locuta mea est.
 Ah quanto mallem, quàm scriberet, illa nataret,
 Méque per assuetas sedula ferret aquas?
 Aptior illa quidem placido dare verbera ponto:
 Est tamen & sensus apta ministra mei.
 Septima nox agitur, spatium mihi longius anno,
 Sollicitum rancis * ut mare fervet aquis.
 His ego si vidi mulcentem pectora somnum
 Noctibus, insani sis mora longa fratri.
 Rupe sedens aliquà spectro tua littora tristis:
 Et, quò non possum corpore, mente feror.
 Lumina quin etiam summâ vigilantia turre
 Aut videt, aut acies nostra videre putat.
 Ter mihi deposita est in sicca vestis arena:
 Ter grave tentavi carpere nudus iter.
 Obstitit inceptis tumidum juvenilibus æquor;
 Mersit & adversis ora natantis aquis.
 At [a] tu de rapidis immanissimè ventis,
 Quid mecum [b] certâ praelia [b] mento geris?
 In me, si nescis, Borea, non æquora, sævis:
 Quid faceres, esset nî tibi notus amor?
 Tam gelidus cum sis non te tamen improbe quondam
 [c] Ignibus Actæis incaluisse negas.
 Gaudia rapturo si quis tibi claudera vellet
 Aerios aditus quo paterere modo?
 Parce, precor; facilemq; move moderantius auram:
 Imperet [d] Hippodates sic tibi triste nihil.
 Vana peto, precibusque meis obmurmurat ipse:
 Quasque quatit, nullâ parte coercet aquas.
 Nunc daret audaces utinam mihi Dædalus alas,
 Icarium quamvis hic propè littus adest.
 Quicquid erit, patiar: liceat modò corpus in auras
 Tollere, quò dubiâ sæpe pependit aquâ.
 Interea dum cuncta negant ventique fretumque,
 Mente agito furti tempora prima mei,

quod

a Ad Boream A-
 postrophe.
 bb i. animo de-
 liberato.

c i. amore Ori-
 thuyæ Athenien-
 sis.

d i. Æolus, nepos
 Hippotæ Trojani.

Vox

ce i. mons Lat-
mius ubi Lunam
cum Eadymione
concubuisse, in
fabulis est.

† quantum.

† Numen.

Nox erat incipiens (namq; est meminisse voluptas)

Cum foribus patriis egrediebar amans.

Nec mora deposto pariter cum veste timore,

Factam liquido brachia lenta mari.

Luna mihi tremulum lumen præbebat cuncti,

Ut comes in nostras officiosa vias.

Hanc ego suspiciens, Fa veas, o candida, dixi :

Et subeant animo [e] Latmia [e] sacra tuo.

Non fuit Eadymion te pectoris esse severi :

Flecte, precor, vultus ad mea furta tuos :

Tu Dea mortalem caelo delapsa patebas,

(Vera loqui liceat) quam sequor ipsa Dea est.

Non referam mores caelesti pectore dignos :

Forma vixi in veras non cadit illa Deas.

AVeneris facie non est prior ulla tuâque :

Nec me credas vocibus, ipsa vide.

† Quanto cum radiis fulges argentea puris,

Concedunt flammis sidera cuncta tuis :

Tanto formosis formosior omnibus illa est.

Si dubitas, cæcum Cynthia lumen habes.

Hæc ego, vel certè non his diversa locutus

Per mihi cedentes nocte ferabar aquas.

Unda reparcussæ radiabat imagine lunæ ;

Et nitor in tacita nocte diurnus erat.

Nullaque vox unquam nostras veniebat ad aures,

Præter dimotæ corpore murmur aquæ.

Alcyones solæ, memores Cæycis amati,

Nescio quid visæ sunt mihi dulce queri.

Æmque fatigatis humero sub utroque lacertis,

Fortiter in summas erigor altius aquas.

Ut procul aspexi lumen, Meus ignis in illo est,

Ille meum, dixi, littora † lumen habent.

Et subito lassas vires rediære lacertis :

Ulsaque, quàm fuerat, mollior unda mihi.

Frigora nè possim gelidi sentire profundi,

Qui calet in cupido pectore, præstat amor.

Qui magis accedo propioraque littora fiant,

Quoque minus restat, plus libet ire mihi.

Cui

uptione)

Cum verò possum cerni quoque, protinus addis,
Spectatrix animos, ut valeamque facis.

Tunc etiam nando dominae placuisse labora;
Atque oculis jacto brachia nostra tuis.

Te tua vix prohibet nurus descendere in altum:

Hoc + quoque enim vidi; nec mihi verba dabas. + etenim vidi.

Nec tamen effecit, quamvis retinebat euntem,

Ne fieret prima pes tuus udus aqua.

Excipis amplexu, feliciâque oscula jungis:

Oscula Diis magnis trans mare digna peti.

Deque tuis demptos humeris mihi tradis amictus;

Et madidam siccas æquoris imbre comam.

Cetera nox, & nos, & turris conscia novit;

Quodq; mihi monstrat per vada lumen iter:

Non magis illius numerari gaudia noctis,

[a] Hellepontiaci quàm maris + alga potest.

Quò brevius spatium nobis ad furta dabatur,

Hoc magis est cautum, ne foret illud iners.

Jamque fugaturâ [b] Tithoni [b] conjuge noctem,

Præviis Auroræ Lucifer ortus erat:

Oscula congerimus properata sine ordine raptim,

Et querimur parvas noctibus esse moras.

Atque ita + cunctatus monitu nutricis amaro,

Frigida desertâ littora turris peto.

Digredimur flentes: repetoq; ego c virginis [c] æquor, lespontiacum.

Respicens dominam, dum licet, usque meam.

Siqua fides vero est; veniens huc, esse natator;

Cum redeo videor naufragus esse mihi.

Hoc quoque si credis; ad te via prona videtur;

A te cum redeo, clivus inertis aquæ.

Inuitus patriam repeto, quis credere posset?

Inuitus certe nunc moror urbe meâ.

Hei mihi! cur animis juncti, scernimur undis,

Unaque mens, tellus non habet una duos?

Vel tua me Sestos, vel te mea sumet Abydos;

Tam tua terra mihi, quàm tibi nostra placet.

Cur ego confundor, quoties confunditur æquor?

Cur mihi causa levis ventus obesse potest?

a Sic dicta ab
Helle Phryxi so-
rore istic sub-
mersa.

+ Unda.

b b i. Aurorâ.

+ contactus mo-
nitu, &c.

c c i. mare Hel-

res,

Jam

Cur

dd Pro multis
rotis.

ee i. natando.
fi. iterum ad te
venire.

g scil. ante.

hh i. Pontus

Helles, quæ fuit

filia Athamantis.

i i. spumescunt.

aa i. Arietis, quo

vectus est

Phryxus.

* fiat.

b i. Urfam

majorem quam

Græci inter na-

vigandum

observari sole-

bant.

c i. Urfam mi-

norem quam Ty-

rrii solebant ob-

servare.

dd i. Quibus om-

nes vulgo utun-

tur. i. e. stellam

Andromedæ.

f i. stellam Ari-

adnes.

gg i. Arcadica

Calisto: vel Urfam

major.

h &c. significat

Andromeden

quam amavit

Perseus; quæq; ie

Minervæ benefi-

cio inter astra

collocata dicitur:

Et Ariadnen

quam amavit Bacchus: Et Calisto quam amavit Jupiter de quibus ante

i i. Argo. k Glaucum significat, in deum maris conversum. l i. carceribus

propè Elidem, ubi curulia certamina celebrari solent.

Jamnostros curui norunt delphines amores.

Ignotum nec me piscibus esse reor.

Jam patet attritus solitarum limes aquarum,

Non aliter [d] multâ quàm via pressa rotâ.

Quod mihi non esset, nisi [e] sic [f] iterare, querebar,

[g] At nunc per ventos hoc quoque deesse queror.

Fluctibus immodicis [h] Athamantidos [h] æquora [i]

Vixque manet portu tuta carina sup. (canent;

Hoc mare, cum primum de virginenomina mersâ,

Quæ tenet, est, nactum, tale fuisse puto.

Est scitis amissa locus hic infamis ab Helle:

Utque mihi parcat nomine crimen habet.

Invideo [a] Phryxo, quem per freta tristia tutum

Aurea lanigero vellere vexit ovis.

Nec tamen officium [a] pecoris navisque requiro:

Dummodo, quas findam corpore, dentur aquæ.

Arte egeo nullâ: * detur modo copia nandi:

Idem navigium, navita, vector ero.

Nec sequar aut [b] Helicen; aut quâ Tyrus utitur [c]

d Publica non curat d sydera noster amor. (Arcton;

Andromedon alius spectet, clarâque [f] coronam,

Quæque micat gelido [g] Parrhæsis ursa polo.

At mihi [h] quod Perseus & cum Jove Liber amo-

Indicium dubiæ non placet esse viæ. (runt,

Est aliud lumen multo mihi certius istis,

Non erit in tenebris quo duce noster amor.

Hoc ego dum spectem; Cholcos atque ultima ponti,

Quæque viam fecit [i] Thessala puppis eam.

Et juvenem possem superare Palæmona nando:

Mirâque [k] quem subito reddidit herba Deum.

Sæpe per assiduos languent mea brachia motus:

Vixque per immensas fessa trahuntur aquas.

His ego cum dixi, Pretium non vile laboris,

Jam dominæ vobis colla tenenda dabo:

Protinus illa valent, atque ad sua premia tendunt,

Ut celer [l] Eleo carcere missus equus.

Ipse meos igitur servo, quibus uror, amores;
Tēque magis cælo digna puella sequor.

Digna quidem cælo, sed adhuc tellure morare:

Aut dic, ad superos hinc mihi quā sit iter.

* Hic es & exiguum misero contingis amanti:

Cūque meā fiunt turbida mente freta.

Quid mihi, quod lato non separor æquore, prodest?

Non minus hæc nobis tam brevis obstat aqua.

Num malim dubito, toto procul orbe remotus

Cum domina longè spem quoque habere meam.

Quò propius nunc * es, flammā propiore caleſco:

Et res non semper, spes mihi semper adest.

Penè manu quod amo, tanta est vicinia, tango:

Sæpe sed (heu!) lachrymas hoc mihi pens movet.

[a] Velle quid est aliud fugientia prendere poma?

Spemque suo refugi fluminis ore sequi?

Ergo ego te nunquam, nisi cum volet unda, tenebo?

Et me felicem nulla videbit [b] hyems?

Cumque minus firmum nil sit, quàm ventus & unda;

In ventis & aquā spes mea semper erit?

Æstus adhuc tamen est, quid cum mihi læserit æquor

[c] Pleias, & Arctophylax, Oleniumque pecus?

Aut ego non novi, quàm sim temerarius: aut me

In freta non cautus tunc quoque mittit amor.

Nève putes id me quod abest promittere tempus,

Pignora polliciti non tibi tarda dabo.

Sit tumidum paucis etiam nunc noctibus æquor:

Ire per invitas experiemur aquas.

Aut mihi continget fælix audacia salvo:

Aut mors solliciti finis amoris erit.

Optabo tamen, ut partes expellar in illas:

Et teneant portus naufraga membra tuos.

Flebis enim: tactuque meum dignabere corpus:

Et mortis dices, huic ego causa fui

Scilicet interitus offenderis omine nostri:

Litteraque invisa est hac mea parte tibi.

Desine parte queri: sed, ut & mihi finiat iram,

Accedant quæso factua vota meis.

* Hinc est quod raro misero.

* est.

a Alludit ad Tantalī fabulam de quo alibi, Quarit aquas in aquis & poma

fugacia captat Tantalū, &c.

b i. Tempestas.

c &c. Pleiades orta & occasu tempestates ci-

ent, sicut & Bootes & Capella.

[a] Pace

a i. tranquillitate
maris.

b i. exigui tem-
poris.

† Illic.

† Illic.

[a] Pace [b] brevi nobis opus est, dum transferor istuc:

Cum tua contigero litora, perstet hyems.

† Istic est aptum nostræ navale carinæ,
Et melius nullâ stat mea puppis aquâ.

† Istic me claudat Boreas, ubi dulce morari est:
Tunc piger ad nandum, tunc ego cantus ero.

Nec faciam surdis convitia fluctibus ulla:

Triste nataturo nec querar esse fretum.

Me pariter venti teneant, tenerique lacerti:

Per causas istic impediârque duas.

Cum patietur hyems, remis ego corporis utar:

Lumen in aspectu tu modo semper habe.

Interea pro me pernoctet epistola tecum:

Quam precor ut minimâ persequar ipse mora.

In decimam octavam Epistolam

Argumentum.

Non satis constat, cujus hæc sit epistola cum præcedente duabusque sequentibus: Nam nec quæ legitur Leandri ad Hæronem, nec quæ Hærus ad Leandrum, nec quæ Acontii ad Cydippen, nec quæ Cydippes ad Acontium, ab Ovidio unquam scriptas fuisse, aut à Sabino, ipsemet comprobatur in secundo Elegiarum, sic scribens ad Macrum.

Aut quod Penelopæ verbis reddatur Ulyssi,

Scribimus, & lacrymas Phylli relicta tuas:

Quod Parn, & Macareus; & quod male grati Iasus,

Hippolytiq; parens, Hippolytusq; legant: &c.

Reliqua studiosis illic legenda relinquimus: satis est admonuisse.

Hero accepta Leandri epistolâ responderet, id agens ut se ardentem redamare significet, & ad mutuos amplexus amantorem advocet. Desidium verò interdum accusat, ut ostendat, quàm sincero & continuo amore semper amet. Aliquando in mare invehitur. Nonnunquam timet, ne ob aliam fuerit destituta. Verum statim amoris suspensionem in amantium consuetudinem, qui omnia timent, transferendo, conjecturam imminuit. Demum suadet, ut non quàm tranquillo freto se committat.

Hero Leandro.

Quam mihi misisti verbis, Leandre, salutem,
Ut possim missam rebus habere, veni.

Longe

Longa mora est nobis omnis, quæ gaudia differt.

Da veniam fassæ: Non patienter amo.

Urimur igne pari: sed sum tibi viribus impar:

Fortius ingenium suspicor esse viris.

Ut corpus teneris sic mens infirma puellis:

Deficiam, parvi temporis adde moram.

Vos modo venando, modo rus geniale colendo,

Ponitis in variâ tempora longa morâ.

Aut fora vos retinent, aut unctæ dona palæstre:

Flectitis aut fræno colla fugacis equi.

Nunc volucrum, inque, nunc piscem ducitis hamo:

Diluitur posito serior hora mero.

His mihi † submotis, vel si minùs acriter urar,

† semotis.

† Quod faciam, superest, præter amare, nihil.

† Quid faciam.

Quod superest, facio: teque, ô mea sola voluptas,

Plus quoque, quàm credi quod mihi possit, amo.

Aut ego cum chara de te nutrice susurro,

Quæque tuum miror causa moretur iter:

Aut mare suspiciens, odioso concita vento

Corripio verbis æquora * sæpe tuis.

Aut, ubi * servitiam paulum gravis unda remisit,

* penè.

* Sevitiæ.

Posse quidem, sed te nolle venire, queror.

Dumque queror, lachrymæ per amantia lumina ma-

Pollice quas tremulo conscia siccant anus. (nant:

Sæpe tui specto si sint in littore passus;

Impositas tanquam servet arena notas.

Utque rogem de te, & scribam tibi; si quis Abydo

Venerit, aut, quero, si quis Abydon eat.

Quid referam, quoties do vestibus oscula, quas tu

Helleponticâ [a] ponis iturus aquâ?

Sic ubi lux acta est, & noctis amicio hora

Exhibuit pulsâ sydera clara die;

Protinus in summa vigilantia luminis tarre

Ponimus assuetæ signa * notamque viæ.

Tortaque versato ducentes stamina fuso.

Femineâ tardas fallimus arte moras.

Quid loquor interea tam longo tempore, quæris?

Nil, nisi Leandri nomen, in ore meo est.

a Pro deponis.

Exuebat enim se,
cum erat natatu-
rus: & relinque-
bat vestes apud
Hero, quas dicit
se sæpe osculari
propter amorem
ejus.

* notatque.

Sunt verba Herus
ad nutricem.

a a i. Oleo, cuius
inventrix fuit
Pallas.
* minimum.

b b Producendo
fila usque ad
terram.

c i. ventus secun-
dus.

¶ Ne.

* capta.
d i. quamvis.
e i. Tanto.
f i. quanto.
* Objecto.
* Responso
Herus ad hanc
objectionem.

* Jamne putas exisse domo mea gaudia, nutrix?
An vigilant omnes & timet ille suos?
Jamque suas humeris illum deponere veste;
Tingere jam [a] pinguis [a] Pallade membra putas
Annuit illa ferè; non nostra quod oscula curet;
Sed movet obrepens somnus anile caput.
Postquam moræ * nimium, jam certè navigat, inquam
Lentaque dimotis brachia jactat aquis.
Paulaque cum [b] tactâ perfeci stamina [b] tamen
An medio possis querimus esse freto.
Et modò prospicimus: timida modo voce precamur
Ut tibi det faciles [c] utilis aura vias.
Auribus interdum voces captamus, & omnem
Adventus strepitum credimus esse tui.
Sic ubi deceptæ pars est mihi maxima noctis
Acta subit furtim lumina fessa sopor.
Forstân invitus, necum tamen, improbe, dormis:
Et quamvis non vis ipse venire, venis.
Nam modò te videor propè jam spectare natam
Brachia nunc humeris humida ferre meis:
Nunc dare quæ soles, madidis velamina membris
Pectora nunc juncto nostra fovere sinu:
Multaque præterea lingua reticenda modesta,
Quæ fecisse juvat, facta referre pudet.
Me miseram! brevis est hæc, & non vera voluptas
Nam tu cum somno semper abire sales.
Firmius ô cupidi tandem coëamus amantes:
* Nec careant verâ gaudia nostra fide.
Cur ego tot viduas exegi frigida noctes:
Cur toties à me, lente natator, abes?
Est mare, confiteor, nondum tractabile nanti:
Nocte sed hesternâ lenior aura fuit.
Cur ea præterita est? cur non ventura timebas
Tam bona, cur periit, nec tibi * rapta via est
Protinus [d] ut similis detur tibi copia cursus;
[e] Hoc melior certè [f] quò prior, illa fuit.
* At citò mutata est jactati forma profundi.
* Tempore, cum properas, sæpe minare verum.

Hic (puto) [a] deprensus, nil quod quereris, haberes : a i. Tempestate
 Meque tibi amplexu nulla noceret hyems :
 Certe ego tunc ventos audirem leta sonantes : detentus huc
 possis redire.

Et nunquam placidas esse precarer aquas.

Quid tamen evenit cur sis metuentior undæ ?

Contemptumque prius, nunc vereare fretum ?

Nam memini cum te servum veniente minaxque

Non minus, aut multò non minus, æquor erat :

Cum tibi clamarem, Sic tu temerarius esto,

Ne misera virtus sit tua flenda mihi.

Unde novus timor hic ? quòq; illa [b] audacia fugit ? b i. animositas
 vel natandi au-

Magnus ubi est spreto ille natator aquis ? dacia.

Sis tamen hoc potius, quàm quod prius esse solebas :

Et facias placidum per mare tutus iter.

Dummodo sis idem, dum sic, ut scribis, amemur,

Flammaque non fiat frigidus illa cinis.

Non ego tam ventos timeo mea vota morantes,

Quàm similis vento nè tuus erret amor.

* Et nè sim tanti, superentque pericula causam, * Nè non sim.

Et videar merces esse labore minor.

Interdum metuo, [c] patriâ nè ledar, & impar

Dicar Abydeno Sesta puella viro.

Ferretamen possum patientius omnia, quàm si

Otiâ nesciò quâ pellice captus agas.

In tua si veniant alieni collâ lacerti,

Sitque novus nostri finis amoris amor :

Ab potius peream quàm crimine vulnerer isto :

Fataque sint culpâ nostra priora tua.

Nec, quia venturi dederis mihi signa doloris,

Hæc loquor aut fama sollicitata nova ;

Omnia sed vereor (quis enim securus amavit ?)

Cogit & absentes multa timere † locus.

Felices illas, sua quas præsentia nosse

Crimina vera † jubet, falsa timere vetat.

Nos tam vana movet, quam facta injuria fallit :

Incipat & [d] morsus error uterque pares.

O utinam venias : aut hic ventusque paterve,

Causaque sit tantæ fæminæ nulla mora !

† seil. remotus.

† juvat i.

adjuvat.

d i. curas vel
 cruciatus.

* Et.
 * Portum.
 a i. Nephele,
 maris Nympha.
 b i. effusis.
 c i. Ino, Atha-
 mantis uxor,
 Helles noverca.
 * Si i. siquidem.
 d Stupri.
 e Formosissima
 fuit puella, & à
 Neptuno com-
 pressa.
 * Circeque.
 * Antone.
 ff Quæ puellæ
 hæ fuerint, non
 satis constat.
 g i. anguibus.
 h Una fuit ex
 Pleiadibus.
 i Scil. aliæ.
 k i. separat.
 l i. Asiam & Eu-
 ropam.
 m & c. Sensus
 est, ista gloria
 quam quæris in
 hoc brevi mari
 turbando est
 minor quolibet
 stagno, i. est mi-
 nor quàm quod-
 libet stagnum
 turbando possis
 habere.
 n i. Leander.
 * Despecto.
 † Et spes mea.
 † Stertuit, Sed
 pgtius S. tennit.
 † instillat.

Quod si quam sciero; moriar, mihi crede, dolendo.
 Jamdudum peccas, si mea fata petis.
 Sed neque peccabis: frustra que ego terreo istis:
 Quoque minus venias, invida pugnat hyemi.
 Me miseram! quanto planguntur littora fluctu!
 * Ut latet obscurâ condita nube dies!
 Forsitan ad * pontum [a] mater pia venerit Hæ-
 Mersaque [b] roratis nata fleatur aquis:
 Aut mare ab inuiso priuignæ nomine dictum
 Vexat in æquoream versa [c] noverca deam.
 Non faret, ut nunc est, teneris locus iste puellis:
 Hac Helle periit, hac ego lædar aquâ.
 At tibi flammaram memori, Neptune, tuarum,
 Nullus erat ventis impediendus amor.
 * Sed neque Amymonæ, nec laudatissima forma
 [d] Criminis est [e] Tyro fabula vana tui:
 Lucidaq; Alcione, * Ceyceque & * Alymonæ fuit
 Et nondum nexis [g] angue Medusa comis:
 Flavaque Laodice, cæloque recepta [h] Celæ,
 [i] Et quarum memini nomina læta mihi.
 Has certè, pluresque canunt, Neptune, poetæ
 Molle latus lateri conseruisse tuo.
 Cur igitur toties vires expertus amoris,
 Assuetum nobis turbine claudis iter?
 Parce ferox: latioque mari tua prælia misce:
 [k] Seducit [l] terras hæc brevis unda [m] ad
 Te decet aut magnas magnum jactare carinas:
 Aut etiam totis classibus esse trancem.
 Turpe deo pelagi juvenem terrere natantem:
 [n] Gloriaque est stagno quolibet ista minor.
 Nobilis [n] ille quidem est & clarus origine, sed
 A tibi * suspecto duxit Ulyssæ genus.
 Da veniam, servaque duos: natat ille; sed iisdem
 Corpus Leandri, † spes mea, pendet aquis.
 Interea lumen (posito nam scribimus illo)
 † Perstrepit & nobis prospera signa dedit.
 Ecce merum nutrix faustos † distillat in ignis
 Cras erimus plures inquis & † ipsa bibit.

*Effice nos plures evicta per æquora * lapsus,
O penitus toto corde recepte mihi.*

* Vestus.

In tua castra redi, socii desertor amoris:

Ponuntur * medio cur mea membra toro?

Viduo.

Quod timeas non est: auso Venus ipsa favebit:

Sternet & æquoreas æquore nata vias,

Ire libet medias ipsi mihi sæpe per undas:

Sed solet hoc maribus tutius esse fretum.

Nam cur huc vestis Phryxo Phryxique sorore,

Sola dedit vastis fœmina nomen aquis.

Forſitan ad reditum metuis nè rora defint,

* Ac nequeas gemini ferre laboris onus.

* Aut.

* At nos diversi medium coeamus in æquor:

* Aut.

Obruaque in summis oscula demus aquis?

Atque ita quisque suas iterum redeamus ad urbes;

Exiguum, sed plus quàm nihil, illud erit,

Vel pudor hic utinam, qui nos clam cogit amare;

Vel timidus fœmæ cedere vellet amor.

Nunc malè res junctæ, calor & reverentia, pugnant:

Quid sequar in dubio est: hæc decet, ille juvat:

Ut semel intravit Colchos Pegasus Iason.

Impositum celeri [a] Phasida Puppe tulit:

a i. Medeam

Ut semel [b] Idæus Lacedæmona venit [b] adulter,

à Phaside Colchorum fluvio.

Cum prædâ rediit protinus ille sua.

b b i. Paris Tro-

Tu quam sæpe petis quod amas, tam sæpe relinquis:

Et, quoties grave sit puppibus ire, natas.

janus, ab Ida

Sic tamen, o juvenis timidarum victor aquarum,

Sic facito spèrnas, ut vereare, fretum.

monte Phrygiæ.

Arte laboratæ * merguntur in æquore puppes:

* vincuntur ab

Tu tuæ plus remis brachia posse putas?

Quod cupis, hoc nautæ metuunt, Leandre, natare:

[c] Exitus hic fractis puppibus esse solet.

c scil. natandi

Me miseram! cupio non persuadere, quod hortor:

Sisque, precor, monitis fortior ipse meis.

per mare turba-

Dummodo pervenias, excussæque sæpe per undas,

Injicias humeris brachia lassâ meis.

tum.

Sed mihi, cæruleas quoties obvertor ad undas,

* Nescio quod parvidum pectora frigus habent.

* Nescio quid pa-
vidum frigore pe-
ctus habet.

a i. expiata.

Solebant enim
somniales, ad
tristia sua somnia
expianda, hostias
aliquas diis sa-
crificare.

† illis.

b i. ventis agita-
tis.

cc i. proximæ
tranquillitatis.
† toto.

*Nec minus hesternæ confundor imagine noctis,
Quamvis est sacris illa [a] piata meis.
Namque sub Aurora, jam dormitante lucerna,
Tempore quo cerni somnia vera solent,
Stamina de digitis cecidere sopore remissis :
Collaque pulvino mstra ferenda dedi.
Hic ego ventosas nantem delphina per undas
Cernere non dubia sum mihi visa fide.
Quem postquam bibulis † iniecit fractus arcus,
Unda simul miserum vitæque deseruit.
Quicquid id est, timeo : nec tu mea somnia ride :
Nec nisi tranquillo brachia crede mari.
Si tibi non parcis, dilectæ paræ puellæ :
Quæ nunquam nisi te sospite, sospes erit.
Spes tamen est [b] fractis [c] vicinæ [c] pacis in undis
Tu placidas † tuto pectore finde vias :
Interea, quoniam nanti freta per via non sunt,
Leniat in visas littera missa moras.*

In decimam nonam Epistolam.

Argumentum.

Profectus ad sacra Dianæ Acontius, quæ in Delo, insula
maris Ægei omnium Cycladum clarissima, ex frequen-
tatione virginum conveniunt celebrabantur, in amorem visæ Cyd-
pes puellæ nobilis exaluit. Sed cum illam ob generis in-
paritatem non auderet in suum amorem sollicitare, nova
commentus fraudem, in pulcherrimo pomio scripsit
hosce versus.

Iuro tibi sane per mystica sacra Diana,

Me tibi venturam comitem, sponsamque futuram.

Atque illud ad pedes puellæ projecit : quæ fraudis inscius
cum imprudens lege, & visa est se uxorem Acontio pa-
cisci : Nam quæ ante Deos in templo Delicæ Dianæ dicitur
rentur, rara esse debere, lex erat. Cum autem paulo post
propter, huiusce rei inscius, illam alii desponderit, libere
corrupta est. Quare hac Epistola Acontius con-
tur persuadere, hunc morbum à Diana immisum esse
eo quod non impleverit, quæ deâ præsentem promiserat.
Nè verò dubiter iterum decipi, ab ea exorditur pan-

qui maxime hēitare poterat: Adducit deinde eum in oedi-
um cui desponsata fuerat; cum dicat, omnem ægritudinem
accidere illius causa.

Acontius Cydippæ.

* Accipe Cydippe despecti nomen Aconti
Illius, in pomo qui tibi verba dedit.

† Hi versus inter
nos hos recensetur.

Pone metum: nihil hic iterum furabis amanti: tur.
Promissam satis est te semel esse mihi.

Perlege: discedat sic corpore languor ab isto;

Qui meus est, ulla [a] parte † dolente, dolor.

a Scil. tibi.
† dolere.

Quid pudor ora subit? nam sicut in æde Dianæ,

Suspicio ingenuas erubuisse genas:

Conjugium, pactamque fidem, non crimina posco:

Debitus ut conjux, non ut adulter, amo.

Verba licet repetas, quæ [b] demptus ab arbore factus

b Periphrasis pos-
mi.

Pertulit ad castas me jaciente manus:

Invenies illic id te † spondere, quod opto,

† jurasse.
† Hic versus cum
sequenti plerisq;
libris non ex-
tant.

Ni tibi tum verbis excidit illa fides.

Id metui † ut divæ diffusa est ira: decebat

divæ.

Te potius, virgo quam meminisse [c] Deam.

Nunc quoq; idem timeo: sed idem tamen acrius illud

c. i. Dianam quæ
memor illius
promissionis
quam non præ-
stas immittit tibi
morbum.

Assumpsit vires: auctaque flamma mora est.

Quique fuit nunquam parvus vel tempore longo,

Ex spe, quam dederas tu mihi, crescit amor.

Spem mihi tu dederas: meus hic tibi † credidit ardor:

† Creditur.

Non potes hoc factum teste negare Dea.

† Me tibi nupturum, felix eat omen, Acontii.

† Etiam hi duo
versus sequentes
in plerisq; libris
non extant &
pro adulterinis
habentur mei i-
to.

Intro quam colimus, Numina magna Deæ.

[d] Adfuit: & presens ut erat, tua verba notavit:

d Scil. Dea.
ee i. capite moto
in signum con-
sentientis.

Et visa est [e] mota dicta [f] tulisse [e] c. ma.

Deceptam dicas nostra te fraude licebit,

Dum fraudi nostræ causa feratur amor.

Fraus mea quod petiit, nisi † uti tibi jungerer uti?

Id me, [g] quod quereris, [h] conciliare potest.

Non ego natura, nec sum tam callidus usu:

Solertem tu me, crede puella facis.

† quo, g. i. de quosque eris, h Scil. tibi.

† si accepisse.

*Te mihi compositis, si quid tamen egimus arte;
Astrinxit verbis ingeniosus amor.*

a i. solennia verba nuptiarum.
b &c. in consilium adhibito amore, sui juris peritus.
quoque.

Dictatis ab eo feci [a] sponsalia verbis :

[b] Consultoque fui juris amore vaser.

Sit fraus huic facti nomen, dicarque dolosus :

Si tamen est, quod ames velle tenere, dolus.

En iterum scribo, mittoque rogantia verba :

Altera fraus hæc est, * quodque queraris, habes.

Si noceo, quod amo : fateor sine fine nocebo :

Teque petam ; carueas tu licet, ipse petam.

Per gladios alii † placitas rapuere puellas :

Scripta mihi caute littera crimen erit ?

Dii faciant, possim plures imponere nodos :

Ut tua sit nullâ libera parte fides.

Mille modi restant : clivo sudamus in uno :

Ardor in expertum nil finit esse meus.

[c] *Sit dubium possisne capi ; captabere certe :*

Exitus in Diis est ; sed capere tamen.

† *Ut partem effugias, non omnia retia fallas :*

Quæ tibi, quàm credis, plura tetendit amor.

Si non proficient artes, veniemus ad arma :

Inque tui cupido rapta ferere sinu.

Non sum, qui soleam Paridis reprehendere factum :

Nec quenquam, qui, [d] vir posset ut [e] esse, d fuit.

[f] *Nos quoque : sed taceo. Mors hujus pœna rapui*

[g] *Ut sit ; erit, quàm te non habuisse, minor.*

* *Si tu esses formosa minus, peterere modestè :*

Audaces facia cogimur esse tua.

Tu facis hoc, oculique tui quibus ignea cedunt

Sydera : qui flammæ causa fuere mea.

Hoc faciunt flavi crines, & eburnea cervix,

Quæque precor veniant in mea colla manus :

Et decor, & vultus sine rusticitate pudentes,

Et h Thetidis quales vix reor esse, pedes.

Cætera si possem laudare, beatior essem :

Nec dubito, [i] totum quin * tua pars sit opus.

c i. Etiam si est dubium.

† Et.

d d i. fortis fuit.
e Scil. vir i. maritus. Vir hoc in loco sumitur ambigüe.

f Scil. rapimus. Apophepsis.

g i. quamvis. aut esses.

h Quæ ab Homero (II. i.) dicitur

ἀργυρόπεζα
i. argenteos pedes habens.

g &c. i. quin totum opus corporis tui sit tale, quales sunt partes quæ apparet. * Tibi.

Hac ego compulsus, non est mirabile, formâ,

Si pignus volui vocis habere tuæ.

Denique dum captam tu te cogente fateris,

Insidiis esto capta puella meis.

Invidiam patiar: passo sua præmia dentur:

Cur suus à tanto crimine fructus abest?

Hesionei Telamon, Briseïda cepit Achilles:

Utraque victorem nempe secuta † virum.

† Suum.

Quamlibet accusos, & sis irata, licebit;

Iratâ liceat dam mihi posse frui.

Idem qui facimus, factam tenuabimus iram;

Sit modo placandæ copia parva tui.

Ante tuos stentem liceat consistere vultus:

Et liceat lachrymis addere verba meis:

Utque solent famuli, cum verbera sæva verentur,

[a] Tendere submissas * [b] sub tua crura manus.

a Subauditur
liceat.

Ignoras tua jura: voca: cur arguor absens?

* sub.

Jamdudum dominæ more venire jube.

b i. ad tua genua.

Ipsa meos scindas licet imperiosa capillos,

Oraque sint digitis livida † nostra tuis:

* facta.

Omnia perpetiar; tantum fortasse timebo,

Corpore lædatur nè manus ista meo.

Sed neque compedibus, nec me compesce catenis;

Servabor firmo vinctus amore tui.

Cum benè se, quantumque volet, satiaverit ira:

Ipsa tibi dices, Quam patienter amat!

Ipsa tibi dices, cum videris omnia ferre;

Tam bene, qui servit, serviat iste mihi.

Cur reus infelix absens agor? & mea, cum sit

Optima, non ullo causa tuente perit?

Hoc, quod amor jussit, scriptum, est injuria nostra:

Quod de me solum nempe queraris, habes.

Non meruit falli mecum quoque Delia: si non

Vis mihi promissum reddere, redde Deæ.

Affuit, & vidit: cum tu decepta rubebas:

Et vocem memori condidit aure tuam.

[c] Omnia re careant: nihil est violentius illâ,

Cum sua, quæ nolit, numina læsa videt.

c. Omnia sunt
falsa; vel, Simi
falsus vates.

Testis

a Quem nimirum Diana. Oeneo irata ad Calydonios agros vastandos immisit.
 b. i. Althea, quæ filium suum Meleagrum torre in quo ejus vita fataliter consistebat in ignem injecto, interemit.
 c. i. cervus.
 d. scil. canibus.
 e. Nioben significat, quæ ob fecunditatem suam insolens, Larionam, quod duos tantum filios peperisset, aspernata est. Quare Diana omnes Niobes liberos sagittis transfixit: ipsamque in saxum transformavit.
 f. Regio est minoris Asiæ, quæ Bithynia dicitur.
 * Obistere al. insidere.
 g. Efficiendo ut gravius ægrotes.
 * lævis.
 h. i. utrum horum.
 * Effusæque.
 Sicut in 5. Fæst.
 Sape, manus ægræ manibus fingetur amicæ. i. illum suspicatur cui Cydippe nuptura.

Testiserit Calydoni: [a] aper: nam scimus ut illo
 Sit magis in natum sæva reperta [b] parens.
 Testis & Althea, quondam [c] fera creditus [d] illi,
 Ipse dedit letho cum quibus ante feras.
 [e] Quæque superba parens, saxo per corpus aborti,
 Nunc quoque [f] Mygdonia flebilis astat humo.
 Hei mihi! Cydippe, timeo tibi dicere verum,
 Ne videar causa falsæ monere mea.
 Dicendum tamen est: hoc est, mihi crede, quod ægra
 Ipso nubendi tempore sæpe jaces.
 Consulit ipsa tibi: neu sis perjura laborat:
 Et salvam salvæ te cupit esse fide.
 Inde fit ut quæsties * existere, perfida tentas,
 Peccatum toties [g] corrigat illa tuum.
 Parce movere feros animosæ virginis arcus:
 Mitis adhuc fieri, si patiare, potest.
 Parce precor, teneros corrumpere febribus artus:
 Servetur facies ista fruenda mihi.
 Serventur vultus ad nostra incendia nati:
 Quique subest nivæ lenis in ore rubor.
 Hostibus & si quis ne fias nostra repugnat,
 Sic sit ut invalida te solet esse mihi.
 Torqueor ex æquo, vel te nubente, vel ægra:
 Dicere nec possum, [h] quid minus esse velim.
 Materor interdum, quod sim tibi causa doloris:
 Teque mea lædi calliditate pato.
 Inque caput nostrum domina perjuria quæso
 Eveniant: parata sit illa mea.
 Ne tamen ignorem quid agas, ad limina crebro
 Anxius huc illuc dissimulante eo.
 Subsequor ancillam fartim, famulumque, requirens
 Profuerint somni quid tibi, quidve cibi.
 Me miserum, quod non medicorum jussu ministro,
 * Astringoque manus, in ideoque tiro!
 Et rursus miserum, quod me procul inde removi!
 [i] Quem minime volui forsit an alter adest.

Sape, manus ægræ manibus fingetur amicæ. i. illum suspicatur cui Cydippe nuptura.

Ille manus istas † astringis, & affidet agræ,

Invisus superis, cum superisque mihi.

Dumque suo tentat [a] salientem pollice [a] venam,

Candida [b] per [b] causam brachia saepe tenet.

Contrectatque sinus, & forsitan oscula jungit :

Officio merces plenior ista suo est.

[c] Quis tibi permisit nostras † decerpere messes ?

Ad spes alterius quis tibi facit iter ?

Iste sinus meus est : mea turpiter oscula sumis :

A mihi promisso corpore tolle manus.

Improbi, tolle manus : quam tangis, nostra futura est :

Post modo si facies istud, adulter eris.

Elige de vacuis, quam non sibi † vindicet alter :

Si nescis, dominum res habet ista suum :

Nec mihi credideris : recitetur formula pacti,

Ne falsam dicas esse, † face ipsa legat.

Alterius thalamos (tibi nos, tibi dicimus) exi :

Quid facis hic ? exi : non vacat iste torus.

Nam quod habes & tu [d] humani verba altera d &c. Annui-

Non erit idcirco par tua causa, mea. (pacti, desponsationem

Hac mihi se pepigit, pater hanc tibi : e primus ab illa, paternam.

Sed propius certe, quam pater, ipsa sibi est.

Promisit pater hanc : hæc adjuravit amanti :

Ille homines, hæc est testificata Deam.

Hic metuit mendax, sed & hæc perjura vocari :

Num dubitas hic sit, major an ille metus !

Denique ut amborum conferre pericula possis,

Respicit ad eventus : hæc [f] cubat, ille valet.

Nos quoque dissimili certamina mente subimus :

Nec iste, par nobis, nec timor [g] æquus adest.

Tu petis ex tuto : gravior mihi morte repulsa est :

Idq; ego jam, quod tu forsitan amabis, amo.

Si tibi justitiæ, si recti cura fuisset ;

Cedere debueras ignibus ipse meis.

Nunc quoniam ferus hic pro causa pugnat iniqua,

[h] Ad quid Cydippe littera nostra redit ?

Hic facit ut jaceas & sis suspecta Dianæ :

Hæc tu, si sapias, limen adire vetet.

† effingit.

aa i. arteriam.

bb i. hoc præ-

textu soil. ten-

tandi venam sa-

lientem.

c Apostrophe ad

illum cui Cydip-

pe erat nuptura.

† præcerpere.

† vindicet.

† facilla.

d &c. Annui-

desponsationem

paternam.

e soil. Pater est.

f soil. In lecto, &

febri laborans.

g i. Æqualis.

Catachresticè.

h i. In quem u-

sum.

Hæc

Hoc faciente subis tam sœva pericula vitæ.

Atque utinam pro te, qui movet illa, cadat !

Quem si reppuleris, nec, quam Dea damnat, amaris ;
Et tu continuo, certè ego salvus ero.

Siste metum virgò : stabili potiùs salute :

Fac modò polliciti [a] conscia [a] templa colas.

[b] NON bove mactato cœlestia numina gaudent :

Sed, quæ præstanda est & sine teste, fide.

Ut valeant, alia ferrum patiuntur & ignes :

Fert aliis tristem succus amarus opem.

Nil opus est istis : tantum perjuria vita ;

Teque simul serva, meque dat amque fidem.

Præteritæ veniam dabit ignorantia culpæ :

Exciderant animo fœdera † lecta tuo.

Admonita es modò voce meâ, modò [c] casibus istis.

Quos toties tentas fallere, ferre soles.

His quoque vitatis, in partu nempe rogabis,

Ut tibi luciferas afferat [d] illa manus.

Audiet hæc : repetens quæ sunt audita, requirēs

Ipsa, tibi de quo conjuge partus dat.

Promittes votum ; scit te promittere falso :

Jurabis ; scit te fallere posse deos.

Non agitur de me : cura majore laboro ;

Anxia sunt [f] vitæ pectora nostra tuæ.

Cur modo te [g] † dubii pavidam flevère parentis

Ignaros culpæ quod facis esse tuæ.

Et cur ignorant ? matri licet omnia narres :

Nil tua Cydippe facta ruboris habent.

Ordine fac referas, ut sis mihi cognita primum,

Sacra pharetriæ dum facis ipsa Deæ.

Ut, te conspectâ, subito, si fortè notâsti,

Resisterim fixis in tua membra [g] genis.

Et, te dum nimium miror, nota certa [h] furoris,

Deciderant humero pallia lapsa meo.

Post modo, nescio qua, venisse volubile malum,

Verba ferens doctis insidiosa notis.

Quod quia sit lectum sanctâ præsentè Dianâ,

Esse tuam victam, numine teste fidem.

a a i. Deam ju-
risjurandi tui
consciam.

b Gnomè apo-
phantica.

† Nostra.

c i. adversa vale-
tudine.

d i. Diana, quæ
& Lucina dicta
est, & parturien-
tibus præest.

e &c. i. angor ma-
jore cura, quàm
de me.

f i. de tua salute
incipites.

g dubiam pavid.

h oculis.

i i. amoris infan-
ti.

Nè tamen ignoret scripti sententia quæ sit,
 Lecta tibi quondam nunc quoque verba refer.
 Nube, precor, dicet cui te bona numina jungunt :
 Quem fore jurasti, sit gener ille mihi.
 Quisquis is est, placeat ; quoniam placet ante Dianæ,
 Talis erit mater, si modò mater erit.
 Si tamen & quærat quis sim, qualisque, videto :
 Invenies † nobis [a] consuluisse deam.
 Insula [b] Coryciis quondam celeberrima Nymphis,
 Cingitur Ægeò, nómine Cæa mari :
 Illa mihi patria est : nec si generosa probaris
 Nomina despectis arguor ortus avis.
 Sunt & opes nobis : sunt & sine crimine mores ;
 Amplius utque nihil, me tibi jungit amor.
 Appeteres talem, vel non jurata maritum :
 Jurata vel non talis habendus erat.
 Hæc tibi me in somnis jaculatrix scribere Phæbe,
 Hæc tibi me vigilans scribere jussit Amor.
 E quibus alterius [c] mihi jam nocuere sagittæ :
 [d] Alterius noceant nè tibi tela, carve.
 Juncta salus nostra est : miserere meique tuique :
 Quid dubitas unam ferre duobus opem ?
 Quod si contigerit : cum jam data [e] signa sonabunt,
 Tinctæque votivo sanguine Delos erit :
 Aurea ponetur mali felicitis imago ;
 Causaq; versiculis scripta duobus erit.
 Effigie pomi testatur Acontius hujus,
 Quæ fuerint in eo scripta, fuisse rata.
 Longior [f] infirmum nè lasset epistola corpus,
 [g] Clausaque consueto sit tibi fine : Vale.

In vicesimam Epistolam.

Argumentum.

Cum accepisset Cydippe, hanc sibi febrem Dianæ indignatione contigisse, in Acontii vota contra paternam voluntatem condescendere maluit, quam diutius torqueri. Imprimis responderet, se non ausam fuisse epistolam ipsius clarâ voce exprimere, nè, ut in pomo, iterum jureret.

† vobis.
 a i. prospexisse.
 b ita dicta à
 Corycio, antro
 in Parnasso
 Musis sacrato.
 Unde Ovidius,
 Metam. I. cum
 Deucalion &
 Pyrrha Parnas-
 sum conscen-
 dunt, Corycidas
 Nymphas, & nu-
 mina montis ado-
 rant.
 c i. Amoris, five
 Cupidinis.
 d i. Dianæ.
 e Tubarum so-
 nitu convoca-
 bantur ad sacra
 Dianæ.
 f i. to ægrotan-
 tem.
 g &c. i. Et ut
 epistola causâ sit
 consueto fine.

rarer. Deinde narrando, qualiter infidiosum illud pomum acceperit, in ipsum Acontium invehitur. Verum illud non duxi silentio prætereundum, in hac epistola addidisse aliquem, quicquid sequitur post illum versiculum

Quos vereor paucos ne velit esse mihi.

Quamquam non id solum, sed & tota epistola adulterina videatur: cum nusquam constet, ut jam diximus, Ovidium vel Sabinum scripsisse epistolas Leandri, Heronis, Acontii, Cydippes. Quas si Ovidius composuisset, ne suo labore privaretur, certe meminisset, sicut de reliquis. Si de Sabino contendas, videas quæso, si bene cum Sabini stylo conveniant.

Cydippe Acontio.

a &c. i. plus æquo tuetur partes tuas.

b i. tam propitia.

c Pro in Hippolytum; more veterum.

Æsculapius, à Diana exoratus, Hippolytum ab equis suis interfectum pristina incolumitati restituit.

† Qui post hunc sequuntur versus, non extant in antiquis libris. d i. Vi morbi defatigata, atque exhausta.

ee i. vicissitudine colloqui per mutuas literas. ff pro interrogantibus. Tmetis.

g i. cui cavetur. Accipitur passivè.

Pertimui: scriptumque tuum sine murmure legi
Furaret nè quos inscia lingua Deos.

Et puto captasses iterum: nisi, ut ipse fateris,

Promissam scires me satis esse semel.

Nec lectura fui: sed si tibi dura fuisset

Aucta foret sævæ forsitan ira Deæ.

Omnia cum faciam; cum dem pia thura Dianæ:

Illa tamen [a] iusta plus tibi parte favet.

Utque cupis credi; memori te vindicat ira:

[b] Talis [c] in Hippolyto vix fuit illa suo.

At melius virgo favisset virginis annis:

Quo vereor paucos nè velit esse mihi.

Languor enim causis non apparentibus hæret:

Adjuvor & nulla [d] fessa medentis ope.

Quàm tibi nunc gracilem vix hæc rescribere, quam

Pallida vix cubito membra levare putas?

Nunc timor accedit, ne quis, nisi conscia nutrix,

[e] Colloqui nobis sentiat esse [f] vices.

Ante fores sedet hæc quid agam; & rogantibus fit

Ut possim tuto scribere, Dormit, ait.

Mox ubi secreti longè causa optima somnus

Credibilis tarda desinit esse mora.

Jamq; venire videt, quos non admittere durum est;

Excreat, & facta dat mihi signa nota.

Sicut eram, properans verba imperfecta relinquo:

Et tegitur trepido littera [g] causa sinu.

Iade meos digitos iterum repetita fatigat :

Quantus * sis nobis, aspicias ipse, labor.

[a] *Quæ, peream, si dignus eras (ut vera loquamur):*

Sed melior justo quamque mereris, ero.

Ergo te propter toties incerta salutis;

[b] *Commentis pœnas dôque, dedique tuis.*

Hæc nobis, formæ te laudatore superbæ,

Contingit merces; & placuisse nocet.

Si tibi de formis, quod malletem visa, fuisset;

Culpatum uullâ corpus egeret ope.

Nunc laudata gemo: nunc me [c] certamine vestro

Proditis: & proprio vulneror ipsa bono.

Dum neque tu cedis, nec se putat ille secundum:

Tu votis obstitas illius, ille tuis.

Ipsa velut navis jactor, quam certus in altum

Propellit Boreas, [d] æstus & unda refert.

Cumque [e] dies charis [e] optata parentibus instat,

Immodicus pariter corporis ardor inest.

Et mihi conjugii tempus [f] crudelis ad ipsum,

[f] *Persephone nostras pulsar [g] acerba fores.*

Jam pudet: & timeo, quamvis mihi conscia non sim,

[h] *Offensos videar nê meruisse Deos.*

Accidere hoc aliquis casu contendit: & alter

Acceptum superis [i] hunc negat esse virum.

Neve mihi credas in te quoque dicere famam,

Facta veneficiis pars putat ista meis.

Causa latet, mala nostra patent: vos pace movetis

Aspera summoq; prælia; plector ego.

Dicam nunc: solitoque tibi nê despicere more:

Quid facies odio, sic ubi amore nocet?

Si laedis quod amas, hostem sapienter amabis.

Me, precor, ut serves, perdere velle velis.

Aut tibi jam nulla est sperata cura puellæ.

Quam ferus [k] indigna [k] labe perire finis: k k i. Febre.

Aut, Dea si frustrâ pro metibi sæva rogatur,

Quid mihi te jactas? gratia nulla tua est.

Elige quodingas: non vis placere Dianam;

Immemor es nostri: non potes; illa tui est.

* sit.

a &c. Oratio
verbis deficiens,
cujus hic est sen-
sus, *Qua si dignus*
eris ut tuâ causâ
sustineam pere-
am:

b i. dolis & im-
posturis.

c i. Dum uterque
vestrum magna
me ambit con-
tentione.

d i. undæ recur-
sus.

e e i. Dies nuptia-
lis.

f f i. ipsa mors.

g pro acerbo.

h &c. i. Ne vi-
dear deos offen-
disse.

i scil. cui parantur
nuptiæ.

Vel

a i. Domo egressa sum? Synecdoche.

b more amanti-um mentem variat.

c i. tarda :

Metaphora.

* dare.

d videtur ad nomen alludere significat enim

δηλόν manifestum vel clarum; qualia quæ candida sunt, esse solent.

e i. Sub undis finitas : unde &

πλωτὴ

dicta est.

Delos autem appellatur, quod repente se ostendit e mari emersa.

δηλόν

enim significat ostendo : unde

δηλόν

manifestus, ut antea dictum est. f & c. Periphrasis est vespertini temporis.

g i. effigies, seu statuas deorum.

h intelligit Apollinis aram in De-

lo, quam κροτώνα appellat Plutarchus. i Palmam intelligit, cui innixa Latona Apollinem & Dianam peperit.

Vel nunquam mallet, vel non mihi tempore in illo
Esset in Ægæis cognita Delos aquis.

Tunc mea difficili deducta est a quore navis,

Et fuit ad ceptas hora sinistra vias.

Quo pede processî? quo me pede limine [a] mori?

Picta meæ tetigi quo pede texta ratis?

Bis tamen adverso redierunt carbasa vento :

[b] Mentior ah demens ; ille secundus erat :

Ille secundus erat, qui me referebat euntem ;

Quique parum felix impediēbat iter.

Atque utinam constans contra mea vela fuisset !

Sed stultum est venti de levitate queri.

Mota loci famâ properabam visere Delon :

Et facere [c] ignarâ puppe videbar iter.

Quâm saepe, ut tardis, feci convitia remis !

Questaque sum vento lintea parca * dari !

Et jam transieram Myconen, jam Tenon, & Andron,

Inque meis oculis [d] candida Delos erat.

Quam procul ut vidi, Quid me fugis, insula, dixi ?

[e] Laberis in magno nunquid, ut ante, mari ?

Institeram terræ, cum jam propè lace peractâ

[f] Demere purpureus Sol juga vellet equis.

Quos idem solitos postquam revocavit ad ortus,

Comantur nostræ, matre iubente, comæ.

Ipsa dedit gemmas digitis, & crinibus aurum :

Et vestes humeris induit ipsa meis.

Protinus egressæ superis, quibus insula sacra est,

Flava salutatis thura morumque damus.

Dumque parens aras votivo sanguine tingit,

Festaque fumosis ingerit exta focis ;

Sedula me nutrix alias quoque ducit in ades ;

Erramusque vago per loca sacra pede.

Et modo porticibus spatior, modò munera regum

Miror, & in cunctis stantia [g] signa locis.

Miror & innumeris structam de cornibus [h] aram,

Et de qua pariens [i] arbore nixa Dea est.

Es quæ præterea (neque enim mem. itor, libere,
Quicquid ibi vidi, dicere) Detos habet.

Forſitan hæc ſpectans à te ſpectabar, Acontis;

Viſaque ſimplicitas eſt mea poſſe capi.

In templum redeo gradibus ſublimis Diana;

Talior hoc æquis debuit eſſe locus?

Mittitur ante pedes malum cum carmine tali;

Hæi mihi! juravi nunc quoque penè tibi.

Suſtulit hoc nutritæ; mirataque, perlege, dixit.

Inſidias legi, magne poëta, tuas.

Nomine conjugii dicto, conſuſa pudore

Senſi me totis erubiſſe genis.

Laminaque in gremio veluti deſixa tenebam;

Lamina propoſita facta miniſtra tui.

Improbe, quid gaudes? aut quæ tibi gloria parta eſt?

Quidve vir eluſa virgine laudis habes?

Non ego conſtiteram ſumpta a pelcata ſecute,

Qualis in Iliaco b Pentheſilea ſolo.

Nullus Amazonio cœlatus balteus auro,

Sicut ab Hippolyta, præda relata tibi eſt.

Verba, quid exultas, tua ſi mihi verba dederunt,

Sumque parum prudens capta puella dolis?

ſhippen pomum, pomum Schœvæda cepit;

Tu nunc Hippomenes ſcilicet alter eris.

At fuerat melius, ſi te c puer iſte tenebat;

Quem tu nescio quas dicis habere ſacer.

More bonis ſolito ſpem non corrumpere fraude,

Exoranda tibi, non capienda fui.

Iur, me cùm peteres, ea non proſitenda putabas,

Propter quæ nobis ipſe petendus eras?

egere cur potius quàm perſuadere volebas,

Si poteram audita conditione capi;

Quid tibi nunc prodeſt jurandi formula iuris,

Linguaque præſentem reſtificare Deam?

Quæ jurat mens eſt; nil conjuravimus illa;

Illæ fidem dictis addere ſola poteſt.

ſilium prudensque animi ſententia jurat;

Et, niſi judiciæ, vîngula nulla valens.

H

a i. pelta ar-
mata. Fuit au-
rem pelta
ſcutum quo
peculiariter
Amazones
utebantur.

b Quæ fuit A-
mazontum re-
gina; prima-
que (ut ait
Plinius) ſecu-
rim invenit;
cumque Tro-
janis opem
ferret ab A-
chille occiſa
eſt.

c i. Cupido;
quem ut virgo
ignorare ſe
ſingit.

d Cic. 3. Offic.
Iuravi lingua,
mentem injura-
tam gero.

e &c. i. Non
valet jura-
mentum quod
temerè & im-
prudenter
proſertur, ad
quod judicium
& voluntas
animi non
accedit.

Si

*Si tibi conjugium volui promittere nostrum;
Exige polliciti debita jura tori;
Sed si nil dedimus, præter sine pectore vocem;
Verba suis frustra viribus orba tenes.*

*Non ego juravi, legi jurantia verba;
Vir mihi non isto more legendus * eras.*

* Eris.

aa i. Nuptiæ. *Decipe sic alias; succedat epistola pomo;*

b & c. Prolopo- *Si valet hoc, magnas divitis aufer opes.*

pœia venien- *Fac jurent reges tibi se sua regna daturus;*

tis & refugi- *Sitque tuum, toto quicquid in orbe placer.*

entis Hy- *Majores hac ipsa malo (mihi crede) Dianâ;*

menzi. *Si tua tam præsens littera numen habet.*

ccc i. ad me *Cum tamen hæc dixi, cum me tibi firma negavi,*

decumben- *Cum bene promissi causa peracta mea est;*

tem. *Confiteor, timeo sævæ Latoidos iram;*

d i. defatigata *Et corpus lædi suspicor inde meum.*

toties accen- *Nam quare, quoties a socialia a sacra parantur,*

dendo, ac sub- *Nupturæ toties languida membra cadunt?*

inde refusci- b Ter c mihi jam veniens c positas Hymeneus c

tando lumina *Fugit, & è thalami limine terga dedit.*

extincta. *Vixque manu d pigrâ toties infusa resurgunt.*

e & c. i. Pro. *Lumina, e vix moto corripit igne facies.*

vix corripit *Sæpe coronatis stillant unguenta capillis,*

ignem motâ face *Et trahitur multo splendida palla croco;*

Hypallage. *Cum tetigit limen, lachrymas mortisque timorem*

f i. De dira, *Cernit, & à cultu multa remota suo;*

& tristi. *Projicit ipse suas & deductâ fronte coronas,*

gg ex quibus *g Spissaque de nitidis tergit amoma comis;*

corona spina *Et pudet in tristi letum consurgere turba;*

erat. *Quique erat in palla transit in ora rubor.*

Intelligit *At mihi (ve misera!) torrentur febribus artus;*

autem florem *Et gravius justo pallia pondus habent.*

amomi, unde *Nostraque plorantes video super ora parentes;*

corona con- *Ft face pro thalami fax mihi mortis adest.*

erta erat. *Parce laboranti picta Dea leta pharetrâ;*

h Apostrophe *Dâque salutsiferam jam mihi i fratris opem.*

ad Dianam. *Turpe tibi est, illum causas depellere lethi,*

i i. Apollinis *Te contra titulum mortis habere mea.*

fratris tui.

quid in umbroso cum velles fonte lavari,
 a Imprudens vultus ad tua labra tuli?
 Preterite tuas de tot caelestibus aras?
 Atque tua est c nostrâ spreta c parente parens?
 Il ego peccavi, nisi quod parva legi,
 Inque parum fausto carmine docta fui.
 Quoque pro nobis, si non mentiris amorem,
 Tura feras; prosint, quæ nocuere manus.
 Et, quæ succenset, quod adhuc tibi pacta puella
 Non tua sit, fieri nè tua possit, agit?
 Vita de viva tibi sunt speranda; quid aufert
 Sævâ mihi vitam, spem tibi diva mei?
 Et tu credideris illum, cui destinor uxor,
 Agra superpositâ membra fovere manu.
 Videt ille quidem, quantum permittitur ipsi;
 Sed meminit nostrum virginis esse torum.
 Quoque nescio quid de me sensisse videtur;
 Nam lacrymæ causâ sæpe latente cadunt.
 Minus audacter blanditur, & oscula rara
 Accipit; & timido me vocat ore suam.
 Et miror sensisse, notis cum prodar apertis;
 In * levum versor, cum venit ille latus;
 Et laquor, & tectis simulatur lumine somnus;
 Captantem tactus ejicioque manum.
 Gemit, & tacito suspirat pectore; meque
 Offensam, quamvis non mereatur, habet.
 Si mihi, quod gaudes, & te juvat ista voluptas,
 Si mihi, quod sensus sum tibi fassa meos,
 Mihi lingua foret; tu nostrâ justius irâ;
 Qui mihi tendebas retia, dignus eras.
 Tibi, ut invalidum liceat tibi visere corpus;
 Et procul à nobis, & tamen inde nocet.
 Quare quare tibi nomen Acontius. esset,
 Quod faciat longè vulnus, c acumen habes.
 Et ego convalui nondum de vulnere tali,
 Et jaculo scriptis eminus iccta tuis.
 Et tamen hic venias? sanè miserabile corpus,
 Ingeniū videas bina s trophæa tui.

a Sicut
 Actæon.
 b Quod.
 Oeneus fecit.
 cc Sicut à
 Niobe.

* Dextrum.
 d &c. Oratio
 ob defectum
 verborum
 admodum
 obscura, &
 Ovidianæ
 dissimillima.
 e *ἀχόντιος*
 significat ja-
 culum, quod
 à longè
 vulnerat.
 f Alterum; s
 scil. quod me
 scripto dece-
 pisti; al-
 rum, quod
 nunc tuâ
 causâ morbo
 torqueor.

aa i. Recordor.

bb i. marmoris
nuper politi,
aut secti.

c i. poculorum
argenteorum.

dd i. meis verbis
vel meo nomine.

e &c. i. Ab

Apolline Delphi-
co, seu ab oracu-

lo Apollinis
Delphici.

* Hi quatuor
versus sequentes
satis impediti
sunt & inex-
plicabiles.

* quantum nunc
vaga.

f Forsan refer-
tur ad Apoll-

nem, quasi ejus
testimonium de

Cydippe datum,
nullam fidem

apud parentes
puellæ habeat.

g Forsan intel-
ligit oracula

Cydippæ ab
Apolline data.

h &c. i. At tu
habes oracula

istâ ut cupis.

i i. Tunc curæ
mando, ut v de-

as quo pacto
tibi has nuptias

constituas.

k i. Artus ules,

Concidimus macie; color est sine sanguine, qualem

In pomo a refero a mente fuisse tuo.

Candida nec mixto sublucent ora rubore;

Forma b novi talis b marmoris esse solet.

c Argenti color est inter cuncta talis,

Quod tactum gelida frigore paret aquæ;

Si me nunc videas, visam prius esse negabis;

Arte nec est, dices, ista petenda mea.

Promissique fidem, ne sim tibi vineta, remittes;

Et cupies illud non meminisse Deam.

Forstan & facies jurem ut contraria rursus;

Quaque legam, mittes altera verba mihi.

Sed tamen aspiceres vellem, prout ipse rogabas;

Et discas sponsæ languida membra tuæ.

Durius & ferro cum sit tibi pectus, Aconti,

Tu veniam d nostris d vocibus ipse petas.

Ne tamen ignores, ope quâ revalescere possim

Queritur e a Delphis fata canente Deo:

* Et quoq; nescio * quam nunc, ut vaga fama susur-

Neglectam queritur f testis habere fidem.

Hoc Deus & vates, hoc & mea g carmina dicunt,

h At desunt voto carmina nulla tuo.

Unde tibi favor hic? nisi quod nova sorte reperta

Quæ capiat magnos littera lecta Deos.

Teque tenente Deos, numen sequor ipsa deorum,

Doque libens viltas in tua vota manus.

Fassaue sum matri deceptæ fœdera linguae;

Lumina fixa tenet plena pudoris humo.

i Cetera cura tua est. Plus hoc quoque, virgine sal-

Non timuit tecum quod mea charta loqui.

Jam satis invalidos calamo lassavimus artus,

Et manus officium longius agra negat.

Quid, nisi quod cupio me jam conjungere tecum,

Restat ut ascribat littera nostra? Vale.

In vicesimam primam Epistolam.

Argumentum.

Tradunt Suidas & *Ælianus* Græci scriptores, duas hoc nomine Sappho extitisse: quarum altera Eretria, poetria percelebris, quæ Alcei, & Pittaci, atque Tarquinii Prisci tempore claruit, quæ etiam plectrum primum adinvenit. Hæc nonnulli carmen Lyricum tribuunt. Altera Mitylenæ longè junior, quæ plectra & meretrix fuit. Scripta multa & præclara apud Græcos poemata, adeo ut decima Musa dicta sit. Quare autem in Phaonis amorem incidit, Plinius herbæ tribuit, lib. 23. Sed baptista Egnatius, in nostræ tempestatis linguæ Græcæ atque Latinæ studio, hanc fabulam ab eodem è Græco in Latinum operæ traductam recitat. *Ælianus* omnimodæ historiæ lib. 12, describit pulcherrimum mortalium omnium Phaonem à Venere olim lactucis occultatum: esse vero & alios aliter qui scripserint; fuisse Phaonem ex eorum hominum genere, qui trajectendis ultro citroque viatori-um navigiis impensio-rem dantes operam, victum sibi diurnum quaeritarent. Accessisse tandem & Venerem, quæ se ut in alteram transportaret ripam, nullâ interim promissâ sipe, rogaret. Quod cum ille libentius effecisset, precius quam transveheret, deam esse: tum verò à Venere longè pretiosius accepisse munus, quam si vel am-abilissimâ manu pretium exegisset. Alabastrum namque cum accepisset unguine quodam plenum, quo semel per-unctus, formosissimus repente mortatium cunctorum apparuit: mulieres omnes Lesbias in ejus exarsisse cupi-linem; præ cæteris vero impatientissimè atque arden- tissimè à Sappho adamatum. Hæc ille. Cum verò Phaon in Siciliam fortè discessisset, Sappho amoris ignibus incensa, & nè ab illa sperneretur timens, etiam capitis periculo furorem lenire statuit, demisso in mare corpore ex Leuceade Epiri promontorio. Sed antequam illuc ac-cedat, per inconstantiam muliebrem tentans quod deseraverat, hæc Epistolâ eum advocare studet, faciens ab-enti invidiam suæ conditionis & calamitatis, quam omnibus incommodis miserabilem ostendit. Denique mores misericordiæ angulos excurrit: nec aliquid, quod moveat, prætermittit. Nulla autem in epistola mitiores ac sciviores amoris affectus, quàm in ista expressit Ovidius, quod suprà muliebre conditionem in amores arsecit Sappho: cum non modo virum perditè amaverit, sed aliam quoque mulierum tribus fuerit, id est, insultando il- fricaret. Unde ab Horatio mascula Sappho vocata est.

Multi tamen putant hanc esse Sapphò, quam D
vinus Plato sapientem vocat. De ea autem sic
cinit Antipater Sidonius:

Dulcia Mnemosyne demirans carmina Sapphò,

Quæsit decima Pieris, unde foret.

Ausonius.

Lesbia Pieris Sappho soror addita musis:

* Εἰμ' αὖτ' ἡ Λαρυναίων Διονιδῶν Σαπφὸ.

Papinius.

Stesichorùsque ferox, saltùsque ingressa virilè,

Non formidatà temeraria Leucade Sappho.

Horatius.

Vivuntque commissi calores

Aoliæ fidibus puellæ.

Sappho Phaoni.

* Ecquid ut.

a i. Lecta.

* **N**unquid ubi aspecta est a studiosæ litteræ dete
Protinus est oculis cognita nostra tuis?

An, nisi legisses auctoris nomina Sapphò,

Hoc breve nescires unde moveretur opus?

Forſitan & quare mea sint alterna requiris

Carmina, cum lyricis sim magis apta modis.

Flendus amor meus est; * elegia flabile carmen;

Non facit ad lachrymas d barbitos ulla meas.

Uror, ut indomitis ignem exercentibus Euris,

Fertilis accensis messibus ardet ager.

Aroa Phaon celebrat c diversa c Typhoidos Aina;

Me calor Aetneo non minor igne tenet.

Nec mihi, dispositis quæ jungam carmina nervis,

Proveniunt; vacuae carmina mentis opua.

a Nec me Pierides subeunt, Dryadesque puellæ,

Nec me Lesbiodum cætera turba juvat.

a De varia Vilis Amythone, vilis mihi candida Cydno.

Non oculis grata est Althia, ut ante, mei;

Atque aliæ centum, quas hîc sine crimine amavi;

Improbe multarum quod fuit, unus habes.

Est in te facies, sunt apti lusus anni,

O facies oculis insidiosæ meis!

* elegi quo-
que.

b i. Ullum car-
men lyricum.

c i. remota, &
procul posita.

d i. cui sub-
jectus est Ty-

phoeus gigas.

a De varia
lectione hujus

versus consule
Bersmanum.

b Anactorie.

* non.

Sume fidem & pharetram; fies manifestus Apolle;
Accedant capiti cornua; Bacchus eris.

Et Phœbus Daphnen, & a Gnosida Bacchus amavit;

a i. Ariadnen.

Nec norat lyricos illa, vel illa modos.

At mihi Pegasides blandissima carmina dictant;

Jam canitur toto nomen in orbe meum.

Nec plus b Alcæus, consors patriæque lyraeque,

b Alcæus poeta lyricus Mitylenæus.

Laudis habet, quamvis grandius ille sonet.

Sed mihi difficilis formam natura negavit;

Ingenio formæ damna rependo meæ.

a Sum brevis; at nomen, quod terras impleat omnes,

a Nec me despicias, si sum tibi corpore parva, Mensuramque brevis nominis ipsa fero.

Est mihi; mensuram nominis ipsa fero.

Candida si non sum, placuit Cepheia Persæ

Andromede, patriæ fusca colore sue.

Et c variis albae junguntur sepe columbae;

c i. varietate colorum distinctis.

Et niger a d viridi turtur amatur d ave.

Si, nisi quæ facie poterit te digna videri,

dd à Pittaco: nam turtures & psittaci; pavones & columbae, merula & turdi, aves amice inter se, ut ait Plinius.

Nulla futura tua est; nulla futura tua est.

At mea cum legeres, etiam formosa videbar;

unam jurabas usque decere loqui.

Cantabam; memini (meminerunt omnia amantes)

Oscula cantanti tu mihi rapta dabas.

Hæc quoque landabas; omnique a parte placebam,

Sed tunc præcipue, cum sit amoris opus.

Tunc te plus solito lascivia nostra juvabat,

Crebraque mobilitas, aptaque verba u joco.

w Et quod, ubi amborum fuerat confusa voluptas,

u loco. w Atque ibi jam amborum.

Plurimus in lasso corpore languor erat.

Nunc tibi Sicelides veniunt nova præda puellæ;

x O vos erronem tellure remittite nostrum.

Quid mihi cum Lesbo? Sicelis esse volo.

e i. recipite.

Nec vos erronem tellure e admittite nostrum

y Nisiades matres, * Nisiadesque nurus.

Nec vos decipiant blanda mendacia linguae;

y i. Megarenses à Nilo Megaren tium rege.

Quæ dicit vobis, dixerat ante mihi.

* Sicelidesque. g i. Venus: ab Eryce Siciliæ monte.

Tu quoque quæ montes celebras g Erycina Sicanos,

(Non tua sum) vati consule diva tue.

An gravis inceptum peragit fortuna tenorem?

Et manet in cursu semper acerba suo?

a &c. i. made-
facta sunt me-
is lachrymis.

b i. Charaxus: Factus inops,
qui Rhodopes
amore captus
ejus causa
opes suas
omnes dilapi-
davit.

c i. piraticam
exercendo.

d i. Cleis.

* tore.

e i. Parca.

f i. In amo-
rem pertraxit

g Alludit ad

Endimionem

a luna sopitum

h Ebur Veneri

sicut argentum

Lunæ, dedica-

tum est.

ii i. hac parte

epistola.

Sex mihi natales terant, cum lecta parentis

Ante diem lachrymis ossa a bibere meis.

Arst. inops b. frater, victus matricis amore:

Mixtaque cum turpi damna pudore tulit.

Factus inops, agili peragit freta cœrula remo:

Quasque malè amisit, nunc c. malè querit opes.

M. quoque, quod monui bene multa fideliter, odit:

Hoc mihi libertas, hoc pia lingua dedit.

Et tanquam desint, que me sine fine fatigent,

Accumulat curas d. filia parva meas.

Vitima tu nostris accedis causa querelis,

Non agitur vento nostra carina suo.

Ecce jacent collo sparsi sine lege capilli;

Nec premit articulos lucida gemma meos.

Veste tegor vili: nullum est in crinibus aurum;

Non Arabum noster * dona capillus olet.

Cui colar infelix? aut cui placuisse laborem?

Ille mihi cultus unicus autor abest.

Molle meum levibus cor est violabile telis,

Et semper causa est, cur ego semper amem.

Sive ita nascenti legem dixere e sorores,

Et data sunt vitæ fila severa meæ;

Sive abeunt studia in mores, artesque magistro:

Ingenium nobis molle Thalia dedit.

Quid mirum, si me primæ lanuginis ætas

f. Abstulit, atque anni, quos vix amare potest?

Hinc ne pro Cephalo raperes Aurora timebam.

Et faceres: sed te prima rapina tenet.

Hunc si conspiciat, que conspicit omnia, Phœbe;

g. Jussus erat somnos continuare Phaon.

Hinc Venus in cœlum curru venisset h. iburno;

Sed videt & Marti posse placere suo.

O nec adhuc juvenis, nec jam puer! utilis ætas!

O decus, atque ævi gloria magna tui!

Huc ades, inque sinu formose relabere nostros;

Non ut ames oro verum ut amare sinas.

Scribimus; & lachrymis oculi notantur abortis;

Aspice quam sit in i. hoc multa litura i. loco.

tam certus eras hinc ire, modestius isles,
 w Et modo dixisses, Lesbi puella vale.
 i tecum lachrymas, non oscula * summa tulisti;
 Denique non timui, quod dolitura fui.
 l de te mecum est, nisi tantum injuria: nec te
 x Admonuit quamvis pignus, amantis habes.
 n mandata dedi; neque enim mandata dedissem
 ulla, nisi ut nolles immemor esse mei.
 n tibi qui nunquam longe discedit amorem,
 Priusque novem jura, numina nostra, Deas;
 nam mihi nescio quis, Fugiant tua gaudia, dixit;
 Nec me flere dia, nec potuisse loqui.
 lachryme defrant oculus, & y verba palato;
 Astictum gelido frigore pectus erat.
 Nam se dolor imminuit, z nec pectore plangi,
 Nec puduit ruptis exululare comis.
 aliter quam si nati pia mater adempti.
 Portet ad extremos a corpus a inane rogos.
 audit & è nostro b exscis mærore Charaxus
 Frater; & ante oculos itque reditque meos.
 que pudenda mei videatur causa doloris;
 Quid dolet hæc; certe filia vivit, ait.
 n veniunt in idem pudor atq; amor; omne videbat
 Vulgus; eram lacero c pectus c aperta sinu.
 mihi cura Phaon; te somnia nostra redacunt;
 Somnia formoso candidiora die.
 lic te invenio, quanquam regionibus absis;
 Sed non longa satis gaudia somnus habet.
 pe tuos nostra cervice onerare lacertos,
 Sape tue uldior supposuisse meos.
 ula cognosco; que tu committere lingue,
 Aptaque censuras accipere, apta dare.
 andior interdum; verisque simillima verba
 Eloquor; & vigilant sensibus ora meis.
 uteriora pudet narrare; sed omnia fiunt,
 Et juvat, & sine te non licet esse mihi.
 cum se Titan ostendit, & omnia secum;
 Tam cito me somnos destituisse queror.

w Si mihi
 dixisses.
 * nostra.

x admonet
 quod tu mu-
 nus amantis
 habes.

y Lingua.

z Nec pectora
plangi.

aa i. Cadaver
 animæ expers.
 b i. exhilara-
 tur, vel sumit
 animos.

ce i. habens
 pectus aper-
 tum Synech-
 doche.

d i. Vigilare
 videntur.
 Ulterius pudet
 hic narrare.

Antra

Antra nemusq; peto, tanquam nemus antraq; 3 proflu
 Conscia deliciis illa suere meis.
 a Quæ fuit The- Illuc mentis inops, ut quam furtalis a Evilib;
 salis venefica Impulit, in collo crine jacente feror.
 five maga. Antra vident oculi scabro b pendentia topbo,
 Sed hic Ovidius Quæ mihi c Mygdonii marmoris instar erant.
 pro quavis vene- Invenio sylvam, quæ sæpe cubilia nobis
 fica posuisse vi- Præbuit, & d multâ texit opaca d comâ;
 detur, speciem Sed non invenio c dominum sylvæque, meumque,
 pro genere usur- Vile solum locus est; dos erat ille loci.
 pando. Cognovi pressas noti mihi cespitiæ herbas;
 b i. Fornicata, De nostro curvum pondere gramen erat.
 vel arcuata. Incubui, tetigique locum quâ parte fuisti;
 c i. Phrygii. Grata prius lachrymas combibit herba meas.
 d i. multis frondibus. Quinetiam rami positis lugere videntur
 * sylva domi- Frondibus; & nullæ dulce queruntur aves.
 numque me- Sola virum e non ulta e^m piæ mœstissima mater
 umque. Concinit Ismarium f Daulias f ales Ityn.
 ee i. impiè. Ales Ityn, Sappho g desertos cantat amores;
 * prius. Hactenus; g ut mediâ cætera nocte silent.
 ff i. Progne in Est nitidus, vitroque magis perlucidus amnis,
 Iulciniam con- Fons sacer; hunc multi numen habere putant.
 versa. Quem supra ramos extendit aquatica lotos,
 * miseris h una h nemus; tenero cespite terra vires.
 decantat. Hic ego cùm lassos posuissem scibiles artus,
 * Et. i Constitit ante oculos Naias una meos.
 gg i. Arbor illa Constitit & dixit, k Quotam non ignibus equis
 sola instar ne- i ureris, Ambracia est terra petenda tibi.
 moris est. Phœbus ab excelso, quantum patet, aspexit equor;
 * Formosus puer i Constitit ante oculos Naias una meos.
 est v'sus adesse Constitit & dixit, k Quotam non ignibus equis
 mibi. ureris, Ambracia est terra petenda tibi.
 * Quid nunc. i Constitit ante oculos Naias una meos.
 h Urbs in Epiro; Phœbus ab excelso, quantum patet, aspexit equor;
 hanc Augustus i Constitit ante oculos Naias una meos.
 Nicopolin no- i Constitit ante oculos Naias una meos.
 minavit. i Constitit ante oculos Naias una meos.
 * iustus amans i Constitit ante oculos Naias una meos.
 tergit latissims i Constitit ante oculos Naias una meos.
 Pyrrhæ. i Constitit ante oculos Naias una meos.
 aa i Oculi i Constitit ante oculos Naias una meos.
 xorentes. i Constitit ante oculos Naias una meos.

profugus o h Nymphæ; monstrataque saxa petemus.
 Sit procul insano victus amore timor.
 Quicquid erit, melius quam nunc erit. Aura subito:
 Et mea non magnum corpora pondus habent.
 Tu quoque mollis Amor pennas suppone cadenti;
 Ne sim Leucadiæ mortua crimen aque,
 Inde chelyn Phæbo communia munera ponam;
 Et sub ea versus unus & alter erit.
 Grata lyram posuit tibi, Phæbe, d poetria Sappho;
 Convenit illa mihi, convenit illa tibi.
 Cur e tamen Altiacas miseram me mittis ad oras,
 Cùm profugum possis ipse referre pedem.
 Tu mihi Leucadiâ potes esse salubrior undâ:
 Et formæ meritis tu mihi Phæbus eris.
 Arpotes o scopulis undâque ferocior illâ,
 Si moriar, titulum mortis habere mea?
 At quanto melius jungi mea pectora tucum
 Quàm poterant saxis præcipitanda dari!
 Hæc sunt illa Phaon, quæ tu laudare solebas,
 Visaque sunt toties ingeniosa tibi.
 Nunc vellem facunda forem, dolor artibus obstat;
 Ingeniumque meis substitit omne malis.
 Non mihi respondent veteres in carmina vires:
 Plestra dolore tacent, muta dolore lyra est.
 Lesbides e æquoræ nupturaque nuptaque proles,
 Lesbides f Æoliâ nomina dicta lyrâ.
 Lesbides infamem quæ me fecistis amata;
 Desinite ad cytharas turba venire meas.
 Abstulit omne Phaon quod vobis ante placebat:
 Me miseram, dixi quam modò penè, Meus!
 Efficiat ut redeat? vates quoque vestra redibit;
 Ingenio vires ille dat, ille rapit.
 Equid ago precibus? pectusne agreste movetur?
 An riget? & Zephyri verba caduca ferunt?
 Quæ mea verba ferunt, vellem tua verba referrent;
 Hoc te, si sciperes, lente, decebat opus.
 Sive ridis, puppique tuæ votiva paramus
 Munera: quid laceras pectora nostra morâ?

b Apostrophe
ad Naiadem.

* nymphæ.

c ad Cupi-
dinem A-
postrophe.

d i. Poetica,
sive studiis
poeticis
dedira.
e nunc.

e i. insulares:
f. i. Lesbia.
Nam Lesbos
insula Æoli-
carum urbium
est metropo-
lis.

Solve

* cunti.

*Solve ratem; Venus orta mari præstat * amanti;**Aura dabit cursum; tu modo solve ratem.**Ipse gubernabit residens in puppe Cupido;**Ipse dabit tenerâ vela legetque mann.*a i. Lesbiam. *Sive juvat longè fugisse a Pelasgada Sappho;** O. *(Non tamen invenies, cur ego digna fugâ)*cc Leucadiâ * *Hoc saltem misera crudelis epistola dicat,*
aqua. *ut mihi c Leucadiâ sata putantur c aquæ.*

F I N I S.

AULI SABINI

Poetæ Epistolæ tres, ad Ovidianas

Epistolas Responsoræ.

In primam SABINI Epistolam

Argumentum.

Aulus Sabinus, imperante Octavio, atque Ovidii temporibus claruit. Ad Crisenam amicam legiarum librum dedit. Fastorum inchoatos reliquit. Scripsit etiam epistolas, quibus Ulysses Penelopæ, Hippolytus Phadræ, Eneas Didoni, Demophoon Phyllidi, Jason Hypsipylæ, Phaon Sapphoni respondent. Quæ omnes, præter has tres, quæ nunc præ manibus habemus seculorum ignaviâ perierunt. Ulysses, lætâ Penelopes Epistolâ, respondet, occurrens ad omnia, quæ objectaverat. Narrat insuper varios labores, quos omnes magnâ fortitudine toleraverat. Demum à Tiresia vate Pallade de futuris certior factus, in Ithacam patriam sub mendici habitu se brevi venturum prædicit. Quod cum fecisset, in propria domo incognitus, à procis a matoribus Penelopæ

ignom

ignominiosa quædam perpeſſus eſt. Verum à Telemacho filio & duobus ſubulcis adjutus, gravi pugna eos omnes interemit. Tandem à Telegono filio, quem ex Cîrce genuerat, immiſſo in eum letifero telo,, occiſus eſt.

JUL. CÆS. SCALIG. Poet. l. 6. c. 7.

Tres epiſtolæ, Ulyſſis, Demophoontis, Paridis ad Oenonem, ſanè parvi ſunt momenti: quas propterea qui negant Sabini eſſe, ſi Sabinus quantus fuerit nesciunt, quonam pacto negare audeant? Non meminere illo quoque ſeculo exſtitiffe Marſos, Suffenos, Voluſios, Bavios, Mavios Anſeres. Caſſii quoque Parmenſis ſcripta minùs accurata fuiſſe prodiderunt.

Ulyſſes Penelopæ.

Pertulit ad miſerum tandem tua caſus Ulyſſem,
Penelope, chartis verba notata piis.

Agnovi charâmq; manum gemmasq; fideles;
Solamen longis illa fuisse malis.

Arguis ut lentum; mallem quoque forſitan eſſe;
Quam tibi, quæque tuli, dicere, quæque ſeram.

Non hoc objecit mihi Græcia, cum mea ſictus

Detinuit patrio littore vela furor;

Sed, thalamis nec veſte tuis, nec poſſe carere;

Caſaque fingenda tu mihi mentis eras.

Nil tibi reſcribam curas, properemque venire;

Dum propero, adverſi vela tulere Noti.

Non me Troja tenet, Graiis odioſa puellis;

Jam cinis, & tantum ſtebile Troja ſolum.

Driphobusque jacet, jacet Aſius, & jacet Hector;

Et quæcunque tui cauſa timoris erant.

Evafſi & Thracum caſo duce prælia Rheſo,

In mea captivis caſtra reſectus equis.

atus & e mediâ Phrygiæ Tritonidos arce

a Fatalis a palmæ pignora capta tuli.

ie timui commiſſus equo; male ſedula quamvis

clamabat b vates, Urte Troes equum.

a a i. Fatalis
victoriæ. In
fatîs enim
tunc demum
Trojam ever-
ſum iri, quum
ablatum illinc
eſſet Palladis
ſimulachrum.
b i. Caſſandra.

urite;

a i. Equo
ligneo.

b i. Achillis.

ec i. Scylla
Phorci filia.

d Antiphates
Læstrygonum

rex, unum ex
sociis Ulyssis
comedit, ac
naves, virós-
que merfit,
præter eam
quæ Ulysses
vehebat.

e i. Sirenes;
Species pro
genere.

f i. magicas,
quas Circe
tentavit.

g i. Calypso.

h i. Cum pig-
more, scil. Te-
lemacho filio.

i Noctu re-
texendo, quod
interdium
texisti.

* quoties ars
dabit ista tibi.

uribe; mendaci colantur a robore Achivi;
Et Phrygas in miseros ultima bella ferunt,
Perdiderat tumuli supremum munus Achilles;
Sed Thetidi est humeris redditus ille meis.
Nec laudem Danaï tanto tenuere labore;
Erepti pretium corporis b arma tuli.

Quid refert? pelago sunt obruta; non mihi classes,
Non socii superant; omnia pontus habet.
Solutus adhuc mecum, qui me tot casibus unus
Duravit, patiens ad mala perstat amor.
Illum non avidis canibus c Nereia c virgo
Fregit; non timidis tortæ Charybdis aquis;
Non ferus d Antiphates; nec in uno corpore discors
e Parthenope; blandis insidiosa modis.

Non quod f Colchiacas artes tentaverit verbis,
Non quod solennes altera g diva toros.
utraq; se nobis mortalia demere fila
Spondebat, Stygias utraq; posse vias.
Te tamen hac etiam spretâ mercede petivi,
Passurus terrâ tot mala, totque mari.
Sed tu sæmineo nunc forsân nomine tacta,
Non secura leges cætera verba mea.

Quæque mihi Circe, quæ sit mihi causa Calypso,
Jamdudum ignoto sollicitere metu.

Certe ego cum Antinoum, Polybumq; Medontaq; legis
Heu, toto sanguis corpore nullus erat.

Tot juvenes inter, tot vina liquentia semper,
Hei mihi quid credam? h pignore casta manes?

Curve placent ulli, si sunt in stertibus ora?

Deperit & lachrymis non decor iste tibi?

Pacta quoque es thalamo, nisi mendax tela moretur,
Et captum i revoces pallida semper opus.

Ars pia; sed quoties oculos frustrabere lanâ,
Successum * toties ars dabit ista tibi.

Ah melius Polypheme tuo superatus in antro,
Finissem ingratos ad mala tanta dies.

Torresio melius cecidissem milite victus,
Ismaron errantes cum tenere rates.

Crudelemq; illo satiâſsem tempore Ditem,
 Quo redii Stygiis ſata moratus aquis.
 Vidi ubi (nequicquam quod me tua littera celat)
 Sospes digreſſo quæ mihi mater erat.
 Retulit illa domus eadem mala: mæque querentem
 Fugit ab amplexu ter reſoluta meo.
 Phylaciden vidi: contemptis ſortibus ille
 Primus in Heſtoreas intulit arma domos.
 Felix laudatâ cùm c conjuge; leta per umbras
 Illa ſuum fortè ſit comitata virum:
 Nec dum illi Lachæſis dictos numeraverat annos:
 Sed juvat ante ſuum ſic cecidiſſe diem.
 Vidi, nec lachrymas oculi tenuere cadentes,
 Deformem d Atriden (beſ mihi!) cade novâ:
 Illam Troja virum non læſerat; ille furente n
 Nauplion, e Euboicos tranſſeratque ſinus.
 Quid reſert? animam per vulnera mille profudit,
 Jam reduci ſolvens debita vota Jovi.
 Tyndaris has illi læſo pro ſœdere pœnas
 Struxerat, externos ipſa ſecuta viros.
 At mihi quid prodeſt, captivas Teucriδας inter
 Cùm ſtaret & conjux Heſtoris atque & ſoror?
 Deſtitit Hecubam d potui legiſſe ſub e annis:
 Ne tibi ſuſpectus pellicis eſſet amor.
 Prima meis omen metuendum puppibus illa
 Fecit, non membris ipſa reperta ſuis.
 Latrota miſeras finiuit mœſta querelas:
 Et ſtetit in ravidam protinus acta canem.
 Prodigio tali placidum Thetis abſtulit æquor;
 Æolus inſuſſis incubuitque Notis.
 Pervagus hinc toto non felix differor orbe:
 Et quacunque vocat fluctus & aura ſeror,
 Id ſi g Tyreſias tam læti providus augur,
 Quam verax vates in mala noſtra fuit;
 Terrâ & pelago quicquid mihi trîſte cantbat,
 Emenſus, ſato jam meliore vagor.
 Am mihi neſcio quo comitem ſe in littore jungit
 Pallas, & hoſpitibus per loca tuta trahit.

a Scil. matrem
 mortuam.

b Proteſilaum
 intelligit, à Phy-
 lace urbe Theſſa-
 lia, cui præſuit,
 ſic dictum.

c i. Laodamia
 quæ occiſo ma-
 rito ſuperſtes
 eſſe noluit.

d i. Agamemno-
 nem.

e i. Cephareum
 Eubœæ promon-
 torium, ubi Nau-
 plius Palamedis
 pater, ſublatis
 dolosè lumini-
 bus, in magnum
 diſcrimen Gra-
 cos attraxit.

ff i. Androma-
 che & Caſſandra,
 d potius,
 e armis.

f Pervagus hinc
 totum non felix
 differor orbem.
 g Qui fuit. The-
 banus vates
 cujus conſulen-
 di gratia ad in-
 feros deſcende-
 bat Ulyſſes.

- Nunc primum Pallas versæ post funera Trojæ
 Visa mihi : medium temporis ira tulit.
y Oenides. Quicquid & y a Oïlides commiserat, omnibus unum
a i. Ajax Peccavit : Danaïs omnibus ira nocens.
Oilci filius. Nec te, Tydide, cujus modò noverat arma,
 Eximit : errato tu quoque ab orbe venis.
b & c. i. He- Non Telamone satum b capta de conjuge Tencram,
sione. Non ipsum pro quo mille sugere rates.
c Apostrophe Felix c Plïsthenides quacunque in sorte fuisti
ad Menclæum. Conjuge cum chara, non gravis illa fuit.
 Seu ventis fecere moras, sive æquora vobis ;
 Ad nulla est vester damna retentus amor.
 Oscula nec venti certè tenuere nec undæ :
 Promptaque in amplexa brachia semper erant.
 Sic utinam errarem : faceres tu mollia conjux
 Equora ; te sociâ nil mihi triste foret.
 Nunc mihi Telemacho tecum mihi sospite recto
 Omnia sunt animo jam leviora mala.
 Quem tamen infestas rursus queror ire per undas
 Herculeam Sparten, Nestoreamque Pylon.
 Ingrata est pietas, cui tanta pericula subsunt :
 Nam male commissus fluctibus ipse fuit.
 Sed labor in fine est, occursum in littore vates
 Dixit : in amplexus chare ferere tuos.
b Sui adven- d Noscendus soli veniam tibi : tu preme solers
tus modum Letitiam, & tacito gaudia conde sinu.
prædicat. Non vi certandum, nec aperta in bella ruendum ;
e i. Apol- Sic cecinit e laurus ille monere suas.
linem Meto- Forsitan ante dapes, interque vacantia vîna,
nymicè. ultoris pharetris utile tempus erit.
 Et modò despectum subitò mirentur Ulysses.
 Heu, precor, ut properet ille venire dies.
 Antiqui remouet qui lætus fœdera læti ;
 Et tandem incipias conjuge, chara, frui.

Hic
 tur, &
 rat, ex
 dicit se
 Phyllid
 oport
 omnem
 mittit.
 moris i
 nam mi
 Demop
 folia em
 Phylla
 manit.
 in Th
 facit, fl
 est, vita
 pullulan
 latari &

Phyll
 Et
 Nec face
 Sed t
 Iocosa,
 a In
 Turpe p
 Hunc
 Qui mod
 Alcida
 Qui socer
 Miran
 Ignot a
 Necta
 am tha
 Et tur

In secundam SABINI Epistolam.

Argumentum.

Hæc epistolâ Demophoon suam perfidiam purgare nititur, & reditum, quem longè ultrâ promissum retardaverat, excusare, varias causas afferendo. Interdum enim dicit se à suis arceri, ob moram, quam in Thracia cum Phyllide fecerat, redargui, nonnunquam à navigandi inopportunitate se defendit. Se autem brevi, etiam contra omnem maris potestatem, ad Phyllidam navigaturum promittit. Quod quidem adimplevit: sed tamen Phyllis amoris impatientia, laqueo vitam finierat, eratque Deorum miseratione in amygdalum sine foliis conversa. Quæ Demophoontis amplexu, veluti sponsi sentiret adventum, folia emisit. Quod ideo fingitur, quia amygdalus græcè * Phylla vocatur, in qua morientis Phyllidis nomen remanet. Quæ flante Zephyro, qui occidentalis est ventus, & in Thraciam vadens per Atticam regionem transitum facit, floret: cum Zephyrus dicatur, quasi *Ζεφύρος*, id est, vitam ferens: eo enim plantæ omnes germinant & pullulant: & hinc fabulæ datus est locus, Phyllidam scilicet latari & florere rideunte ab Athenis Amalio.

Demophoon Phyllidi.

Phyllida Demophoon patriâ * dimittit ab urbe;
Et patriam munit muneris esse tui.

Nec face Demophoon aliâ, nec conjuge captus;

Sed tam non felix, quàm tibi notus erat.

Tosia, quo socero nequicquam, Phylli, timebas,

* a Impuleritne ignes forsitan ille tuos.

(Turpe pati nobis) regno ferus expulit b hospes.

Hunc illi finem longa senectâ dedit.

Qui modo peltiferas fudit c Meotidas armis,

Alcida magni non minor esse comes.

Qui socerum Minoa gravi sibi fecit ab hoste,

Mirantem & monstrâ cornua victa sui.

Tegor auxilii, quem credis, causa fuisse;

Nec tacitum frater, nec finit esse reum.

Am thalamos (inquit) dilectâ Phyllidos urges,

Et tum externo cessit in igne furor;

* Potius ob folia quàm amygdali arborum, inditum nomen crediderim; nam

φύλλα
folia dicuntur.

* Demittit.

* Impuleritque
a i. ne fortè
amore s tuos
averteret.

b Mnestheus.

c i. Amazonas
ad Meotida
Scythiæ paludem incolentes.

Fluxere di. Minotauri.

DEMOPHOON

* aut.

a i. manus
filii Thesei.

a hæc.

b i. Ariadnes

c &c. Excebat
Theseum quod
Ariadnen reli-
querit.

Fluxere interea pede tempora lapsa fugaci,
 Prævenitque tuas flebilis hora moras.
 Forsitan * & nondum factis occurrere rebus,
 At poteras factis utilis esse tamen;
 Campotiora tibi Rhodopeia regna fuere;
 Quæque magis regnis chara puella fuit,
 Intonat his Athamas; eadem mox objicit Æthra,
 Infelix sanctæ jam propè sortis anus.
 Et quod non condant a nati sua lumina a palme,
 Fecisse hic nostras arguit usque moras.
 Non equidem infitor; multum clamavit uterque,
 Staret Threiceis quum mihi puppis aquis.
 Poscunt, Demophoon, (quid cessas?) carbasa vela
 Demophoon patrios respice jure Deos.
 Respice; & exemplum, quæ gaudes, Phyllida sum;
 Sic amat, ut terrâ nolit abire suâ.
 Atque redire velis, non ut comitetur euntem,
 Te rogat; & præfert barbara regna tuis.
 Me tamen ab hic inter tacitum convicia sæpe
 Adversis memini vota tulisse Notis;
 Sæpe abitura tuo potentem brachia collo,
 Gavisum in fluctus æquora mota truces.
 Nec metuam hoc ipsum coram genitore fateri;
 Libertas meritis est mihi facta tuis.
 Dices, non duro dilectam Phyllida liqui
 Pectore; nec præceps vela ferenda dedi.
 Et fleui, & flentem solando sæpe remansi,
 Cum staret cursus jam mihi certa dies.
 Denique Threicia veni rate, non dare Phyllis
 Quam potuit, jussit tardius ire ratem.
 Ignosce & fasso, memores; b Minoides ipse,
 Antiquus nec dum pectore cessit amor.
 Et quoties oculis circumdat sidera, dixit,
 Quæ fulget cælo, nostra puella fuit.
 c Illum dilectâ Bacchus sibi cedere jussit
 Coniuge; desertæ crimen at ille subita
 Exemploque patris perjurus decor & ipse;
 Nec queris causas, Saitbone dura, mora.

Nec satis amplaputas redituri pignora, si me
 Non amor alterius, non amor ullus habet.
 Nulla me fama tibi turbatas, Phylli, penates
 Theos, & misera rettulit acta domus?
 Non laqueos audis chari me flere parentis?
 Flebilior laqueis (hei mihi) causa subest.
 Non fratrem Hyppolytum? cecidit miserabilis ille
 Præceps attonitis persæta raptus equis.
 Non tamen excusor editus, licet undique sata
 Accumulent causas: tempora parva peto.
 Thea, quod superest, patrem tumultuamus ante:
 Succedat tumulo non sine honore decens.
 Da spacium, veniamque peto; non perfidus absum;
 Nec mihi jam terrâ tutior ulla tuâ est.
 Quicquid mite fuit post diruta Pergama, quicquid
 Aut bella aut pelagi detinere mora,
 Sola fuit Thrace: patriâ quoque jactor in illâ;
 Auxilium superest casibus una meis.
 Si modo mens eadem: nec quod sit jam mihi dives,
 Regia Cecropia non minor arce, movet:
 Nec patris offendunt casus, nec crimina a matris,
 Nec jam non felix omne Demophoon.
 Quid si Phæbeam peterem te conjuge Trojam?
 Perque annos sequeretur bella gerenda decem;
 Penelope audis? toto laudatur in orbe,
 Exemplum fidi non leve fasti tori.
 Illa pie (sic rumor ait) mendacia tela
 Struxit, & instantes distulit arte toros;
 Cum properata b. palam revocaret stamina * noctu;
 Atque iterum in lanas omne rediret opus.
 At, tua ne fugiant sprete connubia Thraces,
 Phylli, tîmes; ullâ nubere dura potes?
 Estque tibi pectus cujusquam accendere tædas?
 Obstat perfidiæ nec metus iste tue?
 O tibi quantus erit facti rubor! ab tibi quantus
 Tum dolor, aspiciēs cum mea vela procul!
 Damnabisque tuos serò temeraria questus;
 Demophoon, dices, (hei mihi!) fidus erat.

a i. Phædra,
 quæ seipsam
 interemit,
 post accusa-
 tum falso Hip-
 polytum.

b i. Interdiu,
 sive coram
 procis.
 * Noctis.

* Redit huc.

Demophoon * rediit, & servos forsitan Euros
 Passus, & hyernas dum quoque currit aquas.
 Ab cur nescio quam properavimus (hei mihi) culpam?
 Rupi, quam ruptam sum mihi quæsta fidem.
 Sic tamen; ab potius sic perstes, quam mihi de te
 ulterius tanget pectora, Phylli, dolor.
 Quos tibi (me miserum!) laqueos, quæ fata minaris?
 Et nimis audaces gens habet ista Deos.
 Parce precor, * samamq; Domus mihi crimen habentis
 Perfidie, geminâ nè preme dura notâ.
 * Accuset patrem fatis prædaque relicta
 a Gnosis; non merui, cur serar ipse nocens.
 Nunc venti mea verba ferant, qui verba tulerunt.
 Est animus reditus; sed pia causa tenet.

*flammam-
que.

*Excuset pa-
 tres fatis in
 parte relicta.
 a & Ariadne.

In tertiam S A B I N I Epistolam Argumentum.

Epistola hæc responsiva Paridis non multum in
 rebus difficultatis habet, eò quòd argumentum ei
 Oenones epistola dependet. Paris autem, quia con-
 jugii jura violaverat, dum, uxore dimissa, Helenam
 duxerat, in principio statim injuriam Oenonæ
 fecisse fatetur. Deinde, cum sui excusatione crimen
 rejicit in Cupidinem, cui non facile resistitur; sed
 qui sine ulla ratione in ea quæ cupit ama-
 tes trahit; & in factorum seriem, quæ sibi
 Helenam, antequam illam novisset, destinave-
 rant: Ferunt autem Oenonem tanto Paridis
 amore flagrasse, ut cum à Philoctete sagittis He-
 culeis confossus ad eam ferretur, ipsa cadaver com-
 plexa, fovens vulnera, exspiraverit; & in Cebria
 Troadis urbe sepultos fuisse. Paris Oenonæ.

Quæ satis apta tibi jam justè Nympha querenti
 Rescribam, fateor querere verba manum.

Quærit; nec subeunt; sentit sua crimina tantum;
 Solvere quæ sentit, non finit a alter amor.
 Si levat hic iras, ipso me iudice damnor;
 Quid refert? causa tu meliore b cares.
 Damnatumque c tibi me sub sua jura Cupido
 Retrahit; alterius sic quoque præda sumus.

a i. amor He-
lenæ.b Fortasse
cades,

c i. a te.

Prima meis tu pacta toris ; fassusque juventam
 Te primam acceptam est conjuge noster amor.
 Nondum tantus eram ; quo me genitore superbum
 Arguis ; * ac dominus tunc retinendus eram.
 Non ego Deiphobum sperabam, aut Hectora fratrem,
 Cum pastos agerem, te comitante, greges.
 Reginamque Hecuben non matris nomine nostram ;
 Et fueras illi digna manere nurus.
 Sed non est rationis amor ; te consule, Nympha ;
 Lasa es, * & lasam scribis amare tamen.
 Cumque petant Satyri connubia, cum tua Panes,
 Dejectæ memores tu tamen usque facis.
 Adde, quod hic fatis amor est adjutus ; & illum
 Præscia venturi viderat ante a soror.
 Nondum Tyndaridos nomen mihi federat aure ;
 Nec cecinit Graios illa vocare viros.
 Omnia vera vides, (superant mea vulnera tantum)
 Neque tuam supplex poscere cogar opem.
 Teneas arbitrium nostræ vitæque necisque ;
 Victuri jam nunc pectora sume tibi.
 Fluvisti (memini tamen hac in voce canentis)
 Et, Mala, dixisti, sint precor ista procul.
 Nec sic fata ferant, tulerint sic cetera quamvis,
 Ut possim Oenone perdere lasa Parin.
 Tot superare metus qui me, nec credere cogit ;
 (Ignoscas) idem te quoque fallit amor.
 Imperat ille Deus, cum vult, in cornua tauri ;
 Cum vult, in pennas instruit ille Jovem.
 Non foret in terris tanto miranda decore
 Tyndaris (heu flammis nata puella meis !)
 Si sua non cygno murasset Juppiter ora,
 Fluxerat in Danaos caureus antè sinus ;
 Piniferamque Iden & falsus lustraverat e ales ;
 Inter Ageroreas constitit atque boves.
 Victorem Alciden dominæ quis pensa tenere
 Cederet ? at lasas nere coëgit amor.
 Dicitur & Coæ sedisse in veste puellæ ;
 Illa e Cleonæo testa e leone fuit.

* hoc.

* te.

 a scil. mea
 Cassandra.

 b & c. Cupidinis
 potentiam ex-
 primit.
 e i. sub specie
 imbris aurei.
 dd sin aquilam
 conversus.
 ee i. pelleleo-
 nis Cleonæi.
 qui & Neneas-
 us appellatur.

Te meminî Phœbum, Oenone, (mea crimina dico)
 Fugisse, & nostros præposuisse toros.
 Non ego præstabam Phœbo : sed tela Cupido
 His in te voluit legibus ire sua.
 Consolère tamen dignâ tua pellice damna ;
 Quam tibi prætulimus, nata puella Jove est.
 Sed, quod nata Jove est, minimum me tangit in illa,
 Quod non est facies pulchrior ulla, nocet.
 Atque utinam formæ iudex incallidus essem,
 Creditur Idæis, a Pegast nympha, jugis.
 Non mihi Junonis, nec obesset Pallados ira,
 Laudata est oculis quod Cytharea meis.
 Dividit hæc aliis flammæ celeresque parësque :
 ut libitum est b nati temperat ipsa facies.
 Non tamen evaluit vitare domestica tela :
 Quos aliis arcus, & sibi dura tulit.
 Deprensam c conjux illam in Mavorte dolebat ;
 Testibus hic divis cum Jove questus erat.
 Jam dolet & Mavors, terras ultròque reliquit ;
 Prætulit Anchisen * hinc abitura suum.
 Aneisen propter voluit formosa videri :
 Visaque post latam jacuit ulta Deam.
 Quid mirum est potuisse pari succurrere amorî,
 Immunis sub quo non fuit * ipse Paris ?
 Quam læsus Menelaus amat, non læsus amavi :
 Adjice non læso quod comes ipsa fuit.
 Et magnos video cogit mihi rapta tumultus :
 Armataque petunt Pergama mille rates.
 Non vereor belli nè non sit causa probanda :
 Est illi facies digna movere duces.
 Si mihi nulla fides, armatos respice Atridas.
 Quam sibi sic repetunt, sic retinenda mihi est.
 Quod si vertendæ spem mentis concipis hujus,
 Cur cessant herbe ? carmina curre tua ?
 Cum te nec Phœbi solertior artibus ulla est :
 d Phæbeæque Hecates somnia vera vides.
 Tecum syderibus, tecum deducere Lunam,
 Nubibus, & meminî surripuisse diem:

a Apostrophe
ad Oenonen.

bi. Cupidinis.

c Vulcanus.

* hunc.

* ipsa Parin.

d Ex Hecate
 Oceani filia
 Phœbus genuit
 Æram & Cir-
 cen; ut placet
 Hesiodo. Sed
 Homerus ex
 Perse Oceani
 filia natos scri-
 bit:

Pascebam

Pascebam
 Obst
 Quid r
 Adj
 Iste pa
 Can
 Nunc l
 Sivi

R

P.

Amo
 quinc
 argut
 effusa
 a nob
 quom
 anim
 quan

*Pascebam tauros: intèrque armenta leones
 Obstupui placidos vocibus ire tuis,
 Quid retrò Xanthum, retrò Simoënta vocatum
 Adjiciam cursus non tenuisse suos?
 Ipse pater, cum rem natæ malè tutus haberet,
 Cantatas quoties restitit inter aquas?
 Nunc locus Oenone est, nunc illas tende; a parabis a para,
 Sive tuos ignes pellere, sive meos,*

Responsionum AULI SABINI
 FINIS.

P. OVIDII NASONIS
 ELEGIARUM SIVE

AMORUM LIBER I.

JUL. CAES. SCAL.

In Hypercritico.

Amores ipse suos olim castigavit. Libros enim quinque ad trium redegit compendium. Multa arguta, multa culta, multa lasciva, luxuriantia, effusa: multa in quibus omnia præter licentiam à nobis desiderantur: nolimus tamen laborare, quum pigeret Libelli. Longè verò magis hæsit animum ars illa amatoria. Nihil enim aliud, quàm nugæ.

*Qui modò Nasonis fueramus quinque Libelli,
 Tres sumus: hoc illi prætulit autor opus.
 ut jam nulla tibi b nos sit legisse voluptas?
 At levior demptis pœna duobus erit.*

b Sic Micyllus,
 qui priores
 hos quatuor
 versus titulum
 operis hujus
 esse putat.

ELEGIA I.

Quemadmodum à Cupidine pro bellis amoris
scribere coactus sit.

aa 2. versu
heroico.

A

Rma a gravi a numero, violentus
bella parabam (dicit)
Edere, materiâ conveniente
Par erat inferior versus; rissus
Cupido
Dicitur, atque unum surripuisse
pedem.

bb 1. Dianæ.
cc 1. intonsum.

Quis tibi, sæve puer, dedit hoc in carmine juris?

Pieridum vates, non tua turba sumus.

Quid si præripiat flava Venus arma Minerva,

Ventilet accensas flava Minerva faces?

Quis probet in sylvis Cererem regnare jugosis,

Lege b pharetræ b virginis arva soli?

c Crinibus c insignem quis acuta cuspide Phæbum

Instruat, Aoniam Marte movente lyram?

Sunt tibi magna puer, nimiumque potentia regna,

Cur opus affectas, ambitiose, novum?

An, quod ubique, tuum est? tua sunt Helyconia Tempora

Vix etiam Phæbo jam lyra tuta sua est.

d numero scil.
sublimiori.

cum bene d surrexit versu nova pagina primo;

Attenuat nervos protinus ille meos.

Nec mihi materia est numeris levioribus apta,

Aut puer, aut longas compta puella comas.

Questus eram; pharetrâ cum protinus ille soluta,

Legit in exitium spicula sacra meum;

c Lunavitque genu sinuosum fortiter arcum;

Quodve canas vates, accipe, dixit opus.

Me miserum! certas habuit puer ille sagittas;

Uror, & in vacuo pectore regnat amor.

e i. in cornua
curvavit.

f & c. i. incipiat f Sex mihi surgat opus numeris, in quinque residat

opus ab hexa- Ferrea cum vestris bella valete modis:

metro, desinat Cingere littorea flaventia tempora myrto,

in pentametr- Musa per undecenos emulanda pedes.

trum.

ELEGIA

Quod primo amore correptus, in triumphum
 duci se à Cupidine patiat.

Effe quid hoc dicam, quòd tam mihi dura videntur
 Strata, nec in lecto pallia nostra sedent?
 Et vacuus somno noctem, quàm longa, peregi?
 Lassaque versatì corporis ossa dolent?
 Nam puto sentirem, si quo tentarer amore,
 An subit? & tacitâ callidus arte nocet?
 Sic erat; hæserunt tennes in corde sagittæ;
 Et possessa ferus pectora versat amor.
 Cedimus? an subitum luctando accendimus ignem?
 Cedamus leve sit, quod bene fertur onus.
 Vidi ego jactatas motâ face crescere flammæ,
 Et vidi nullo concutiente mori.
 Verbera plura serunt, quàm quos juvat usus aratri,
 Detrectant pressi dum iuga prima boves.
 Asper equus duris contunditur ora lupatis;
 Frena minus sentit, quisquis ad arma facit.
 Actus invitos multoque ferocius urget,
 Quam qui servitium ferre fatentur, amor.
 Es ego confiteor; tua sum nova præda, Cupido;
 Porrigimus victas ad tua vincula manus.
 Nil opus est bello; veniam pacemque rogamus;
 Non tibi laus, armis victus inermis ero.
 Næte comam myrto; maternas junge columbas;
 Qui deceant currus, a vitricus ipse dabit.
 Inque dato curru, populo clamante triumphum,
 Stabis; & adjunctas arte movebis aves.
 Ducuntur capti juvenes captæque puellæ;
 Hæc tibi magnificus pompæ triumphus erit.
 Ipse ego præda recens factum modo vulnus habebò;
 Et nova captivâ vincula mente seram.
 Mens bona ducetur manibus post terga revinctis,
 Et pudor, & castris quicquid amoris obest.
 Omnia te metuent, ad te sua brachia tendent;
 Vulgus cō magnâ voce c triumphæ canet.

a i Mars.

b ~~tegete~~
 tota.
 Mentis & Pu-
 doris.
 cc Verba solen-
 nia militem
 Imperatori
 triumphanti
 Blan- acclamantium.

Blanditiæ comites tibi erunt, Terrorque, Furorque,
Assidue partes turba secuta tuas.

Hic tu militibus superas hominesque Deosque:

Hæc tibi si demas commoda, nudus eris.

Leta triumphanti de summo mater Olympo

Plaudet, & appositas sparget in ora rosas.

Tu pennâ pulchros geminâ variante capillos,

Ibis in auratis aureus ipse rotis.

Tum quoque non paucos (si te bene novimus) vires:

Tunc quoque præteriens vulnera multa dabis.

Non possunt (licet ipse velis) cessare sagittæ:

Fervida vicino flamma vapore nocet.

a Indiæ periphra- Talis erat domitâ Bacchus a Gangelide terrâ:

phra- Tu gravis alitibus, tigribus ille fuit.

non procul à Ergo, cum possem sacri pars esse triumphi,

Gange fluvio, Parce tuas in me perdere victor opes.

devictis Indis, Aspice cognati felicia Caesaris arma:

columnas duas Quæ vicit, victos protegit ille manu.

erexit Bac-
chus.

ELEGIA III.

Ad amicum.

Iusta precor: quæ me nuper prædata puella est,

Aut amet, aut faciat cur ego semper amem.

Ab nimium volui: tantum patiatur amari,

Audierit nostras tot Cytharea preces.

Accipe, per longos tibi qui deserviat annos:

Accipe, qui purâ nōrit amare fide.

Si me non veterum commendant magna parentum

Nomina; si nostri sanguinis autor eques;

Nec meus innumeris renovatur campus aratri;

Temperat & sumptus parcus uterque parens:

At a Phæbus, comitesque novem, vitisque a ripa

Hoc faciunt; & me qui tibi donat, amor;

aa i. Apollo, Et non cessuri, nisi diis, sine crimine mores:

Musæ, & Bac- Nudaque simplicitas, purpureisque pudor.

chus, Poetarum Non mihi mille placent; nisi sum desertor amoris:

numina. Tu mihi (siqua fides) cura perennis eris.

Tecum, quos dederint anno mihi fila sororum,

Vivere contingat: tæque dolente, mori?

mihi materiam felicem in Carmina præbe :
 Provenient causa carmina digna sua.
 mine nomen habet exterrita cornibus Io ;
 et quam flumineâ lufit a adulter aqua ;
 neque super Pontum fimulato vefta juvenco,
 Virgineâ tenuit cornua falſa manu.
 quoque per totum pariter cantabimur orbem ;
 Junctæque ſemper erunt nomina noſtra tuis.

ELEGIA IV.

micam, quâ arte, quibûſve nutibus, in cœna
 præſente viro, uri debeat, admonet.

Ir tuus eſt epulas nobiſcum aditurus eaſdem :
 ultima cœna tuo ſit, precor, illa viro.

ego dilectam tantam conviva puellam
 aſpiciam ? tangi quem juvet, alter erit ?

utrinque ſinu dextram ſubjecta fovebis ?

inſpiciet collo, cùm volet, ille manum ?

ne mirari, poſito quod candida vino

Artacis c ambiguoſos traxit in arma c viros.

mihi ſylva domus, nec equo mea membra coha-

Vir à te videor poſſe tenere manus.

tibi ſint faciendâ tamen, cognoſce : nec Euris

Da mea, nec tepidis verba ſerendâ Notis.

veni, quàm vir : nec quid, ſi veneris antè,

poſſit agi video : ſed tamen ante veni.

premet ille torum, vultu comes ipſa modoſto

dis, ut accumbas ; clam mihi tange pedem.

ſpecta, nutuſque meos, vultumque loquacem ;

excute furtivas, & refer ipſa, notas.

ſuper ciliis ſine voce loquentia dicam :

noa leges digitis, verba notata mero.

tibi ſuccurret Veneris laſcivia noſtræ ;

urpureas tenero pollice tange genas.

quid erit de me tacita quod mente loquaris,

indat extremâ mollis ab aure manus.

tibi, que faciam, mea lux, dicamur, placebunt,

ſerſetur digitis annulus uſque tuis.

* tua.

a i. Jupiter in
 cygnum con-
 verſus.

b i. Europa.
 quam Jupiter
 in taurum ver-
 ſus rapuit.

b i. Hippoda-
 mia, Artaces
 fluvii filia.

cc i. centauros,
 qui membra
 partim huma-
 na. partim e-
 quina habuiſſe
 credebantur.

Tange

d Precantibus *Tange manu mensam, tangunt quo more a precan-*
 mos erat, aras *Optabis merito cum mala multa virq.*
 suis manibus *Quod tibi miscuerit, sapias, bibat ipse iubeto;*
 tenere. Unde *Tu puerum leviter posce, quod ipsa volēs.*
 Virg. *Æneid. Quæ tu reddideris, ego primus pocula sumam;*
 lib. 6. carm. *Et quæ tu biberis, hac ego parte bibam.*
 124. Talibus o- *Si tibi fortè dabit, quos prægustaverit ipse;*
 rabat dictis, a- *Rejice libatos illius ore cibos.*
 ramque tenebat. *Nec premat * ille suis finito tua colla lacertis;*
 * indignis. *Mite nec in rigido pectore pone caput.*
Nec finis admittat digitos, habilesve papillæ;
Oscula præcipuè nulla dedisse velis.
Oscula si dederis fiam manifestus amator;
Et dicam, Mea sunt, injiciamque manus.
Hec tamen aspiciam; sed, quæ bene pallia calat;
Illæ mihi cæci causa timoris erunt.
Nec femori committe femur, nec crure cohære;
Nec tenerum duro cum pede junge pedem.
Multa miser timeo, quia feci multa pretervè;
Exemplique metu torquor ipse mei.
Sæpe mihi dominaeque meæ properata voluptas
Veste sub injecta dulce peregit opus:
Hoc tu non facies, sed nè fecisse puteris,
Conscia de tergo pallia deme tuo.
Vir bibat usque roga: precibus tamen oscula defu-
Dumque bibet surtim, si potes, adde merum.
Si bene compositus somno vinique jacebit;
Consilium nobis resque locisque dabunt.
Cum surges abitura domum; surgemus & omnes;
In medium turbae fac memor agmen eas.
Agmine me invenies, aut invenieris in illo;
Quicquid ibi poteris tangere, tange mei.
Me miserum! monui paucas quod proffit in hora
Separor à domina, nocte iubente, mea.
Noctè vir includet; lachrymis ego mæstus oborti
Qua licet, ad sævas persequar usque fores.
Oscula jam sumet; jam non tantum oscula sumet
Quod mihi das surtim jure coacta dabis.

LIBER I.

137

nam invita dato, potes hoc, similisque coacta;
 Blanditiæ taceant; sitque maligna Venus.
 mea vota valent, illum quoque nil juvet opto;
 Sin minùs at certè te juvet inde nihil.
 Quacunque tamen noctem fortuna sequatur,
 Cras mihi constanti voce a dedisse nega.

ai. Tui copiam
 fecisse,

ELEGIA V.

Corinnæ concubitus.

Stans erat, mediâque dies exegerat hora;
 apposui medio membra levanda toro.
 res adaperita fuit, pars altera clausa fenestræ;
 Quale ferè sylvæ lumen habere solent;
 alia sublucent fugiente crepuscula Phœbo;
 Aut ubi nox abiit, nec tamen orta dies.
 La verecundis lux est præbenda puellis,
 Quâ timidus latebras speret habere pudor.
 Corinna venit tunicâ velata recinctâ,
 Candida dividuâ colla tegente comâ.
 paliter in thalamos formosa Semiramis isse
 Dicitur, & multis a Laïs amata procis.
 tripi tunicam, nec multum rara nocibat;
 Pugnabat tunica se tamen illa tegi.
 ne cum ita pugnaret, tanquam quæ vincere nollet,
 Victa est non egrè proditiōe suâ.
 stetit ante oculosposito velamine nostros,
 In toto nusquam corpore menda fuit.
 as humeros, quales vidi tetigique lacertos!
 Forma papillarum quàm fuit apta premi!
 nam castigato planus sub pectore venter!
 Quantum & quale latet! quam juvenile femur!
 agula quid referam? nil non laudabile vidi;
 Et nudam pressi corpus b ad usque meum.
 tra quis nescit? lassique requievimus ambo;
 Proveniant medii sit mihi sæpe dies!

a Meretrix
 fuit; de qua
 Propertius. Ad
 cuius jacuit
 Gratia tota fo-
 res.

b pro usque ad;
 per Anastro-
 phen.

ELEGIA phen.

AMORUM

ELEGIA VI.

Ad janitorem, ut fores sibi aperiat.

Janitor indigne durâ religate catenâ,
Dfficilem moto cardine pande forem.
Quod precor, exiguum est; aditu fac janua parva
Obliquum capiat semitâ aperta latus.

Longus amor tales corpus tenuavit in usus;
Aptaque a subdactō a corpore membra dedit.

aa i. mole car-
nis subtrahita.

Ille per excubias custodum leniter ire
Monstrat; inoffensos dirigit ille pedes.
At quondam noctem, simulachraque; vana timenda
Mirabar, tenebris si quis iturus erat.

* audirem.

Risi, ut * audiret, tenerâ cum matre Cupido;
Et leviter, Fies tu quoque fortis, ait.
Nec mora, venit amor; non umbras nocte volantes,
Non timeo strittas in mea fata manus.

Te nimium timeo lentum: tibi blandior uni;
Tu, me quo possis perdere, fulmen habes.

b &c. Micillus
Hysterologi-
am, & Ironiam
putat esse in
hâc oratione;
ut sensus sit,

b Aspice, ut invid eas, inimicaque clausa relaxa-
da sit ut lachrymis janua facta meis.

Claustra relaxa-
da sit uia meis
lacrymis, ut
scil. invid eas.

* gratis licet
esse quod op-
t o.

c. Quæ ser-
vis bibenda
est.

d Olim enim
seræ erant ex-
emptiles.

Certè ego, cum posita stares ad verbera raste,
Ad dominam pro te verba iramēte tuli.

Ergo que valuit pro te quoque gratia quondam,
(Heu facinus!) pro me nunc valet illa parva.

Redde vicem meritis; * grato licet esse, quod opto.

Tempora noctis eunt, excute postea seram.
Excute; sic nunquam durâ religere catenâ,

Nec tibi perpetuò cserva bibatur aqua.
Ferreus orantem ne quicquam janitor audis;

Roboribus duris janua sulta riget.
urbibus obsessis clausæ munimina portæ

Profunt; in media pace quid arma times?
Quid faceres hosti, qui sic excludis amantem;

Tempora noctis eunt, excute postea seram.
Non ego militibus venio comitatus, et armis;

Solus eram, si non servus adesset amor.
Hunc ego si cupiam, nunquam dimittere possem;

Ante vel à membris dividar ipse meis.

amor, & modicum circum mea tempora vinum
 Necum est, & madidis lapsa corona comis.
 Quis hæc timeat? quis non eat obuius illis?
 Tempora noctis eunt; excute poste seram.
 Tentus es, an somnus, qui te malè præbet amanti,
 Verba dat in ventos aure repulsa tuâ?
 (mimini) primò, cùm te celare volebam
 Peruigil in mediæ sidera noctis eras.
 Stans & tecum tua nunc requiescit amica:
 Hui melior quantò est fors tua sorte meâ!
 Ammodo a sic; in me diuæ transite catenæ.
 Tempora noctis eunt; excute poste seram.
 Fallimur? an verso sonuerunt cardine postes,
 Ræ cæque concussæ signa dedere fores?
 Fallimur; impulsa est animosoq; ianua vento;
 Hæi mihi, quàm longè spem tulit aura meam!
 Satis es raptæ, Boreæ, memor Oribuyæ;
 Huc ades, & surdas flamme tunde fores.
 Hi silent totâ, vitreoque madentia rore
 Tempora noctis eunt; excute poste seram.
 Aut ego jam ferroque ignique * paratior ipse,
 Quam face sustineo, tectâ superba petam.
 Rex, & amor, viximque nihil moderabile suadent;
 Illa padore vacat, Liber Amorque metu.
 Quia consumpsi: nec te precibûsque minisque
 Movimus, * ô foribus durior ipse tuis.
 Nec te formosæ decuit servare puellæ
 Limina: sollicito carcere dignus eras.
 Jamque pruinosa molitur Lucifer axes:
 Inque suum miseris excitat alis opus.
 Tu non latis detracta corona capillis,
 Dura super totâ limina nocte jace.
 Tu domine, cum te projectum manè videbit,
 Temporis absumpti tam malè, testis eris.
 Qualiscunque vale, sentique abeuntis amorem;
 Lente nec admissæ turpis amante vale.
 Vos quoque crudelis rigido cum limine postes,
 Duraque consertæ ligna valete fores

a Supple sit, ut
 scil. cum servo
 janitore cubet
 amica.

* potentior
 ipso. b Hyper-
 baton; petam
 superba tectâ
 face quàm susti-
 neo, i. ædes suc-
 cendam.
 * es.

AMORUM

ELEGIA VII.

Ad pacandam amicam, quam verberaverat

Adde manus in vincla meas (meruere catenas)
 Dum furor omnis abest, si quis amicus adus
 Nam furor in dominam temeraria brachia movet;
 Flet mea vesanâ læsa puella manu.
 Tunc ego vel charos potui violare parentes;
 Sæva vel in sanctos verbera ferre Deos.
 Quid? non & Clypei dominus septemplex Ajax
 Stravit deprensos lata per arva greges?
 Et vindex in matre, patris malus ultor Orestes,
 Ausus in a arcanas poscere tela Deas?
 Ergo ego digestos potui laniare capillos;
 Nec dominam motæ dedecûere comæ.
 Sic formosa fuit; talem b Schœneïda dicam
 Menalias arcus sollicitasse feras.
 Talis perjuri promissaque velaque Thesei
 Flevit præcipitis c Cressa tulisse Notos.
 Sic, nisi vittatis quod erat Cassandra capillis,
 Procubuit templo casta Minerva tuo.
 Quis mihi non demens, quis non mihi Barbare dixit
 Ipsa nihil; pavidò lingua retenta metu est.
 Sed taciti secere tamen convitiâ vultus;
 Egit me lacrymis ore silente reum.
 Ante meos humeris vellem cecidisse lacertos;
 Utilius potui parte carere mei.
 In mea vesanas habui dispendia vires?
 Et potui pœnam fortis inire meam?
 Quid mihi vobiscum cedis scelerumque ministra?
 Debeat sacrilegæ vincla subire manus.
 An si pulsâsem minimum de plebe Quiritem
 Plecterer? in dominam jus mihi majus erit?
 Pessima Tydides scelerum monumenta reliquit;
 Ille Deam primus percutit, alter ego.
 Et minus ille nocens; me quam prostrebar amari,
 Læsi; Tydides sævus in d hoste fuit;
 I nunc magnificos victor molire triumphos;
 Cinge comam lauro, vota que redde Jovi.
 a i. Furias quas ipse solus videbat.
 b Intelligit Atalantam Arcadicam, Jassi filiam, quæ venatrix fuit; nam altera Bœotica Schœnei filia cursu celebris exitit. Sed more Poetico Ovidius hoc in loco confundit nomina, eamque quæ Jassi fuit, Schœnei-da appellat.
 c i. Cretenfis Ariadne.
 d i. Venere inimica; quam dextra manu vulneravit, dum Æneam protegere vellet.

Quequ
 Gl
 Ante
 Si f
 Apian
 Et e
 Dmiqu
 Caca
 Nonne
 Nec
 Aut tu
 ut m
 At nun
 Ferv
 Apitit
 Cad
 Exanin
 ut c
 atque
 Sum
 Sapph
 Quat
 Tunc ig
 Sang
 Tir tam
 Ter j
 At tu,
 Prot
 Nec no
 * Q
 Neve m
 Pone

Execr

E St

Qu

Queque tuos curvus comitantum turba sequetur,
 Clamer, Io sorti victa puella viro est.
 Ante eat effuso tristis caprea capillo,
 Si fixerent læse, candida tota genæ.
 Aptius impressis fuerat livere labellis,
 Et collum blandi dentis habere notam.
 Denique si tumida ritu torrentis agebar,
 Cæcæque me prædam fecerat ira suam;
 Nonni satis fuerat timide inclamasse puella?
 Nec nimium rigidas intonuisse minas?
 Aut tunicam summâ deducere turpiter orâ,
 ut mediâ mediæ zona tulisset opem?
 At nunc sustinui, raptis à fronte capillis,
 Ferreus ingenuas ungue notare genas.
 Misit illa gemens albo & sine sanguine vultu,
 Cadantur Paris qualia saxa jugis.
 Exanimes artus & membra tremantia vidi,
 ut cum populeas ventilat aura comas:
 Atque levi Zephyro gracilis vibratur arundo;
 Summæque cum tepido stringitur unda Noto.
 Suspenseque diu lacrymæ fluxere per ora,
 Qualiter a objectâ de nive manat aqua.
 Tunc ego me primum cepi sentire nocentem;
 Sanguis erant lachrymæ, quas dabat illa, meus.
 Ut tamen ante pedes volui procumbere supplex;
 Ter formidatus reppulit illa manus.
 At tu, nè dubita (minuit vindicta dolorem)
 Protinus in vultus unguibus ire meos.
 Nec nostris oculis, nec nostris parce capillis.
 * Quamlibet infirmas adjuvat ira manus.
 Nève mei sceleris tam tristia signa supersint,
 Pone recompositas in statione comas.

a i. soli ap-
posita:

* Quaslibet.

ELEGIA VIII.

Execratur lenam, quæ puellam suam meretriciâ
arte instruebat.

Et quedam (quicumque volet cognoscere lenam,
Audiat) est quedam nomine Dipsas anns.

a Diplas enim Ex re a nomen habet; b nigri non illa b parentem
 dicitur b Memnonis in roseis sobria videt equis.
 d d & M. 116 Illa c magas artes, d Aëaque carmina novit;
 i. à fite. Inque caput liquidas arte recurvat aquas.
 bbb i. Auro- Scit bene quid gramen, quid torto concita rhombo
 ram matrem Licia, quid valeat c virus amantis equæ.
 Memnonis Cum viluit, toto glomerantur nubila cælo;
 Aethiopis. Cum voluit, puro fuiget in orbe dies.
 c i. magicas. Sanguine (siqua fides) stillantia sidera vidi;
 d i. Medæ Purpureus luna sanguine vultus erat.
 incantationes. Hanc ego nocturnas versam volitare per umbras
 ab Aëa Col- Suspicor, & plumâ corpus anile tegi.
 chorum opido Suspicor; & fama est; f oculis quoque pupula duplex
 e i. Hippo- Fulminat, & geminum lumen ab orbe venit.
 manes. Evocat antiquis proavos atavosque sepulchris;
 f Plinius I. 7. Et solidam longo carmine findit humum;
 c. 2. scribit. Hæc sibi proposuit thalamos violare pudicos;
 Fœminas Nec tamen eloquio lingua nocente caret.
 quidem om- Fors me sermoni testem dedit; illa monebat
 nes ubiq; visu Talia; (me duplices occulere fores)
 nocere, quæ Scis hera te, mea lux, juveni placuisse beato;
 duplices pu- Hæsit, & in vultu constitit usque tuo.
 pillas habent. Et cur non placeas? Nulli tua forma secundâ est.
 g i. ornatus. Me miseram! dignus corpore g cultus abest.
 h i. dives. Tam h felix esses, quam formosissima, vellem;
 i Puella. Scil. Non ego, te factâ divite, pauper ero.
 ad verba lenæ. Stella tibi appositi nocuit contraria Martis;
 k Pergit lena Mars abiit; signo nunc Venus apta tuo est.
 postquam eru- Profit ut adveniens en aspice; dives amator
 buisse vidit Te cupit; & curæ, quid tibi desit, habet.
 puellam. Est etiam facies, quæ se tibi comparet; illi,
 l haberi à plu- Si te non emptam vellet, emendus erat.
 ribus viris: i Erubuit; k Decet alba quidem pudor ora; sed
 Juxta illud. Si simules, prodest; verus obesse solet.
 Terentii. Quis Cum bene dejectis gremium spectabis ocellis,
 Chrysidem Quantum quisque ferat, respiciendus erit.
 habuit. Forsitan incultæ, Tatío regnante, Sabina
 Notuerin habiles pluribus esse viris;

Nunc Mars externis animos exerceat in armis;
 Et Venus Aenea regnat in urbe sui.
 Iudant formosæ; casta est, quam nemo rogavit;
 Aut, si rusticitas non vetat, ipsa rogat.
 Hæc quoque, quas frontis rugas in vertice portas,
 Excute; de rugis crimina multa cadent.
 Philopæ vires juvenum tentabat in arcu;
 Qui latus argueret, corneus arcus erat.
 Labitur occultè, fallitque volatilis ætas;
 Et celer admissis labitur annus equis.
 Æra nitent usu; vestis bona querit a haberi;
 Canscunt turpi tecta relicta situ.
 Forma, nisi admittas, nullo exercente senescit;
 Nec satis effectus unus & alter habet.
 Ceterior è multis, nec tam invidiosa rapina est;
 Plena venit canis de grege præda lupis.
 Hæc quid iste tuus, præter nova carmina, vates
 Donat! amatoris millia multa leges.
 Hi deus vatum, pallâ spectabilis aureâ,
 Tractat inaurata consona flâ lyre;
 Qui dabit, ille tibi magno sit major Homero,
 (Credere mihi) res est ingeniosa dare.
 Hæc tu; si quis erit capitis mercede redemptus,
 Despice b gypsati † nomen inane pedis;
 Hæc te decipiunt veteris * quinquatria c cera;
 Tolle tuos tecum pauper amator avos.
 Qui, quia pulcher erit, poscet sine munere noctem;
 Quod det, amatorem flagitet ante suum.
 Cuius exigit pretium, dum retia tendis,
 Ne fugiant; captos legibus ure tuis.
 Ne nocuit simulatus amor; sine credat amari;
 Et Cave, nè gratis hic tibi constet amor.
 Ne nega noctem; capitis modò finge dolorem;
 Et modò, quæ causas præbeat d Isis erit;
 Exrecipi; ut nullum patiendi colligat usum,
 Nève relentescat sepe repulsus amor.
 Quæ sit oranti tua janua, laxa ferenti;
 Excludit exclusi verba receptus amans.

a i. geri, vel gestari.

b i. gypso notati. Vernalium enim trans mare advektorum pedes gypso vel cretâ notabant.
 † crimen.
 * cincta atria al. quicquam atria.
 c i. imaginum cercarum.
 d i. Isidis sacra; quibus mulieres se cubare & à virorum consuetudine solebant abstinere.

*Et quasi lasa prius, non nunquam irascere laso:
Vanescat culpa culpa repulsa tua.*

*Sed nunquam dederis spatiosum tempus in iram;
Sæpe simultates ira morata facit.*

*Quinetiam discant oculi lachrymare coacti;
Et faciant udas ille vel ille genas.*

*Nec, si quem fallas, tu perjurare timeto;
Commodat illufis namina surda Venus.*

*Servus, & ad partes solers ancilla parentur,
Qui doceant aptè, quid tibi possit emi.*

*Et sibi pauca rogent; multi si pauca rogabunt,
Postmodo de stipula grandis acervus erit.*

*Et soror, & mater; nutrix quoque carpat amantem:
Fit citò per multas præda petita manus.*

*Cùm tibi deficient poscendi munera cause,
Natalem libo testificare tuum.*

*Nè securus amet nullo rivale cæcto;
Non bene, si tollas prælia, durat amor.*

*Ille viri videat toto vestigia lecto,
Factaque lascivis livida colla notis.*

*Munera præcipuè videat, quæ miserit alter;
Si tibi nil dederit, a sacra roganda vta est.*

*Cùm multa abstuleris; ut non tamen omnia donet,
Quod nunquam reddas, commodet ille roga.*

*Lingua juvat, mentemque tegat; blandire, nocique
Impia sub dulci melle venena latent.*

*Hec si præstiteris usu mihi cognita longe;
Nec tulerint voces ventus & aura meas.*

*Sæpe mihi dices, Vivas bene; sæpe rogabis,
ut mea defunctæ molliter ossa cubent.*

*¶ Nox erat in cursu, cùm me mea prodidit umbra,
At nostra vix se continuere manus.*

*¶ Quin albam rarâmq; comam, lachrymosâque vias
Lumina, rugosas distrahèremque genas.*

*Dii tibi dent, nullosque lares, inopémque senectam,
Et longas hyemes, perpetuâmq; sitim!*

¶ Sec. 3. inter-
rogandus
est quæ
merces vene-
ant in via
sacra:

¶ Vox

ELIGI

ELEGIA IX.

Ad Atticum, amantem non oportere desidiosum
esse; sicuti nec militem.

Militat omnis amans, & habet sua castra Cupido,
Attice (crede mihi) militat omnis amans.
Que bello est habilis, Veneri quoque convenit etas;
Turpe senex miles, turpe senilis amor.
Quos petiere duces annos in milite forti,
Hos petit in socio bella puella viro.
Prævigilant ambo; terrâ requiescit uterque;
Ille fores domine servat; at iste ducis,
Militis officium longa est via; mitte puellam;
Strenuus exempto sine sequitur amans.
Ibit in adversos montes, duplicataque nimbo
Flumina; congestas conteret ille nives.
Nec a freta pressurus tumidos causabitur Euros,
Aptaque vertendis sydera quæret aquis.
Quis, nisi vel miles vel amans & frigora noctis,
Et denso mistas perferet imbre nives?
Mittitur infestus alter speculator in hostes;
In rivale oculos alter ut hoste tenet.
Ille graves urbes, hic dura limen amica
Obsidet; hic portas frangit, at ille fores.
Sæpe soporatos invadere profuit hostes;
Cedere & armatâ vulgus interme manu.
Sic fera Threicii ceciderunt agmina Rhæsi;
Et dominum capti deseruistis equi.
Nempe maritorum somnis utuntur amantes;
Et sua sopitis hostibus arma movent.
Castodum transire manus, vigilumque catervas,
Militis & miseri est semper amantis opus.
Mars dubius, nec certa Venus; vultique resurgunt;
Quosque neget unquam posse jacere cadunt.
Ergo desidiâ quicumque vocabit amorem,
Destinat; ingenii est experientis amor.
Ardet in abducta Briseide magnus Achilles;
Cum liceat, Argivas frangite Troës opis.

a i. naviga-
turus.

a *Castandra.*

*Hector ab Andromaches complexibus ibat in arma;
 Et galeam capiti quæ daret, uxor erat.
 Summa ducum Atrides visâ a Priameide fertur
 Menadis effusus obstupuisse comis.
 Mars quoque deprensus fabrilia vincula sensit;
 Notior in cælo fabula nulla fuit.
 Ipse ego segnis eram, discinctaque in otia natus;
 Mollierant animos lectus & umbra meos;
 Impulit ignavum formosæ cura puellæ,
 Iussit & in castris æra merere suis.
 Inde vides vigilem, nocturna que bella gerentem.
 Qui non vult fieri desidiosus amet.*

ELEGIA X.

† *Eurota;*
Laconia Scil.
fluvio.

a *Scil. Helena.*
lib. Menelao
& Paridi.

Ad puellam, nè pro amore præmia poscat.
Q*ualis ab † Europa Phrygiis a advecta carinis,
 b Conjugibus belli causa b duobus erat;
 Qualis erat Læde, quam plumis abditus albis
 Callidus in falsa lussit adulter ave;
 Qualis Amymone siccis errabat in agris,
 Cum premeret summi verticis urna comas;
 Talis eras; aquilamque in te tantumque timebam,
 Et quicquid magno de Jove fecit amor.
 Nunc timor omnis abest, animique evanuit ardor;
 Nec facies oculos jam capit ista meos.
 Cur sim mutatus queris? quia munera poscis;
 Hæc te non patitur causa placere mihi.
 Donec eras simplex animum cum corpore amavi;
 Nunc mentis vitio lesa figura tua est;
 Et puer est, & nudus Amor; sine sordibus annos,
 Et nullas vestes, ut sit apertus, habet.
 Quid puerum Veneris pretio prostare iubetis?
 Quo pretium condat, non habet ille suum.
 Nec Venus apta feris, Veneris nec filius armis;
 Non decet imbelles æra merere deos.
 Stat meretrix certo cuius mercabilis æra,
 Et miseræ c jussu corpore querit opes.
 Devovet impertum tamen hæc lenonis avari;
 Et quod vos facitis sponte coacta facit.*

Scil. à lenone.

Summ.

Sumite in exemplum pecudes ratione carentes;
 Turpe erit, ingenium mitius esse feris.
 Non equa munus equum, non taurum vacca poposcit;
 Non aries placidam munere captat ovem.
 Sola viro mulier spoliis exultat adeptis;
 Sola locat noctes; sola locanda venit.
 Et vendit quod utrumque iuvat, quod uterq; petebat;
 Et pretium quanti gaudeat, ipsa facit.
 Que Venus ex equo ventura est grata duobus;
 Altera cur illam vendit, & alter emit?
 Cur mihi sit damno, tibi sit lucrosa voluptas,
 Quam socio motu semina virque ferunt?
 Non bene conducti vendunt perjurii testes;
 Non bene a selecti iudicis arca patet,
 Turpe, reos emptâ miseros defendere lingua;
 Quod faciat magnas turpe tribunal opes.
 Turpe, tori reditu census augere paternos,
 Et faciem lucro prostituisse suam.
 Gratia pro rebus merito debetur inemptis;
 Pro malè conducto gratia nulla toro.
 Omnia conductor solvit; mercede soluta,
 Non manet officio debitor ille tuo.
 Recite formosæ pretium pro nocte pacisci;
 Non habet eventus sordida præda bonos.
 Non fuit armillas tanti pepigisse Sabinas,
 ut premerent c. sacræ c. virginis arma capis.
 Ex quibus exierat, trajecit viscera ferro
 d. Filius; & pœna causa monile fuit.
 Nec tamen indignum est a divite premia posci;
 Munera poscenti quæ dare possit, habet.
 Carpite de plenis pendentes vitibus uvæ;
 Præbeat c. Alcinoi poma benignus ager.
 Officium numerat pauper, studiumque fidemque;
 Quod quis habet domina conferat omne sue.
 Est quoque carminibus meritas celebrare puellas
 Dos mea; quam volui nota sit arte mea.
 Scinduntur vestes, gemmæ franguntur & aurum;
 Carmina quam tribuent fama perennis erit.

a i. seorsum
 ducti ut amo-
 ris arbitris
 pecuniam
 accipiant
 b Scilicet est

cc i. Terpeia
 quæ fuit virgo
 Vestalis i.
 Alemæon qui
 Eriphylen
 matrem in-
 terfecit, quod
 Amphiarum
 patrem ab
 aureum tor-
 quem prodii-
 derit. e Pro-
 verbialiter
 dictum; sicut
 & Alcinoi
 mensa.

*Nec dare, sed pretium posci dedignor, & odi;
Quod nego poscenti, desine velle, dabo.*

ELEGIA XI.

*Napen alloquitur, ut paratas tabellas ad
Corinnam perferat.*

Colligere incertos, & in ordine ponere crines
Docta, nec ancillas inter habenda Nape;
Inque ministeriis furtivæ cognita noctis
utilis, & dandis ingeniosa notis:
Sæpe venire ad me dubitantem hortata Corinnam,
Fida laboranti sæpe reperta mihi.
Accipe, & ad dominam peraratas manè tabellas
Perfer: & obstantes sedula pelle moras.
Nec filicum vena, nec durum in pectore ferrum,
Sed tibi simplicitas a ordine major inest.
Credibile est & te sensisse Cupidinis arcus;
In me militiæ signa tuere tuæ.
Si quæret quid agam; hæc noctis vivere dices;
Cætera fert blanda cera notata manu.
Dum loquor, hora fugit; vacuæ bene redde tabellæ;
Verum continuò fac tamen ipsa legat.
Aspicias oculos, mando, frontemque legentis;
Ex tacito vultu scire futura licet.
Nec mora; perlectis rescribat multa iubito;
Odi, cùm latè splendida b cera vacat.
Comprimat ordinibus versus; oculosque moretur
Margine in extremo littera rasa meos.
Quid digitos opus est graphium lassare tenendo?
Hoc habeat scriptum tota tabella, V E N I.
Non ego victrices lauro redimire tabellas,
Nec Veneris media ponere in æde morer.
Subscribam, Veneri fidæ sibi Naso tabellas
Dedicat; ut nuper vile fuistis accip.

ELEGIA XII.

Tabellas, quas miserat, execratur, quod amica
noctem negabat.

† Lete meos casus; tristes reuolere tabellæ;

Infelix hodie littera posse negat.

¶ Nulla sunt aliquid; modò cum discedere vellet,

Ad limen digitos restitit ista Nape.

¶ Iussa foras iterum limen transire memento

Cautius atque altè sobria ferre pedem.

¶ Hinc difficiles, funebria ligna, tabellæ;

Tuque negaturis cera referta notis.

¶ Nam puto de longæ collectam flore cicuta

Mille sub infami † Corsica misit apes.

¶ Et, tanquam minio penitus medicata, rubebas;

Ille color verè sanguinolentus erat.

¶ Proiecta in triviis jaceatis inutile lignum;

Vosque rotæ frangant prætereuntis onus.

¶ Nam etiam, qui vos ex arbore vertit in usum,

Convincam puras non habuisse manus.

¶ Præbuit illa arbor misero suspendia collo;

Carnifici duras præbuit illa cruces;

¶ Illa dedit turpes raucis bubonibus umbras;

Vulturis in ramis & strigis ova tulit.

¶ Quis ego commisi nostros insanus amores?

Molliaque ad dominam verba ferenda dedi?

¶ Quis hæc capiant vadimonia garrula cera,

Quas aliquis duro cognitus ore legat.

¶ Inter ephimeridas melius tabulæque jacerent,

In quibus absumptas floret avarus opes.

¶ Ergo ego vos rebus duplices pro nomine sensi;

Auspicii numerus non erat ipse boni.

¶ Quid præcer iratus; nisi vos cariola senectus

Rodat, & immundo cera sit alba situ.

ELEGIA XIII.

Ad Auroram nè properet.

¶ Am super Oceanum venit à seniore marito,

Flava pruinoso quæ vehit axe diem.

† Corficum
mel invisum
propter amar-
itudinem.

Quò properas, Aurora? mane; sic Memnonis umbra
Annua solenni cade parentet avis.

Nunc juvat in teneris dominae jacuisse lacertis,
Si quando lateri nunc bene juncta meo est.

Nunc etiam somni pingues, nunc frigidus aër;
Et liquidam tenui gatture cantat avis.

Quò properas ingrata viris, ingrata puellis?
Roscida purpurea supprime lora manu.

Ante tuos ortus melius sua sydera servat
Navita; nec mediâ nescit an erret aqua?

Te surgit, quamvis lassus, veniente viator;
Miles & armiferas aptat ad arma manies.

Prima subire vides oneratos arva colonos?
Prima vocas tardos sub juga panda boves.

Tu pueros somno fraudas, tradisque magistris,
ut subeant tenerae verbera seva manus.

Atque eadem sponsum consulti ante atria mittis,
unius ut verbi grandia damna serat.

Nec tu consulto, nec tu jucunda diserto es;
Cogitur ad lites surgere uterque novas.

Tu, nè foemini possint cessare lacerti,
Lanificam revocas ad sua pensa manum.

Omnia perpeterer; sed surgere mane puellas
Quis, nisi cui non est ulla puella, ferat?

Optavi quoties, nè nox tibi cedere vellet,
Nec fugerent vultus sydera mota tuos!

Optavi quoties, aut ventus frangeret axem,
Aut caderet spissa nube retentus equus!

* Memnon!

Virg. & nigri

Memnonis

arma.

Invida quò properas? quòd erat tibi * filius alicui,
Materni fuerat pectoris ille color.

Quid si non Cephalî quondam flagrasset amore;
An putat ignotam nequitiam esse suam?

Tithono vellem de te narrare liceret;
Femina non cælo turpior ulla foret.

Illum dum refugis, longo quòd marcet ab ævo;
Surgit ad invisas à sene mane rotas.

At si quem Cephalum manibus complexa teneres;
Clamares, Lentè currîte noctis equi.

ar ego plector amans, si vir tibi marcet ab annis ?

Non me nupsisti conciliante seni.

aspice quos somnos juveni donavit amato

Luna : nec illius forma secunda tuæ est.

se dium genitor, nè te tam sæpe videret,

Commisit noctes in sua vota duas.

ingla finieram : scires audisse : rubebat ;

Nec tamen est solito tardior orta dies.

ELEGIA XIV.

Puellam consolatur, cui præ nimia cura
comæ deciderant.

Dicebam, desiste tuos medicare capillos :

Tingere quam possis jam tibi nulla coma est.

h, si passus fores, quid erat speciosius illis ;

Contigerant inum, quâ patet usque, latus.

quid, quod erant tennes, & quos ornare timeres ?

Vila coloratâ qualia Seres habent :

Il pede quod gracili deducit aranea filum,

Cum leve desertâ sub trabe nectit opus.

hæc tamen ater erat, nec erat color aureus ille :

Sed quamvis neuter, mixtus uterque color.

Qualam clivose madidis in vallibus Idæ

Ardua direpto cortice cedrus habet.

Idæ, quod & dociles, & centum flexibus apti,

Et tibi nullius causa doloris erant.

hæc acus abruptis, non vallum pectinis illos :

Ornatrice tuto corpore semper erat.

hæc meos oculos sæpe est ornata : nec unquam

Brachia direptâ saucia fecit acu.

hæc etiam nondum digestis manè capillis,

Purpureo jacuit semisopita toro.

hæc quoque erat neglecta decens ; ut Thracia Bacche,

Cum temerè in viridi gramine lassâ jacet.

hæc graciles essent tamen, & lanuginis instar,

Hæc mala vexatæ quanta tulere comæ !

hæc se præbuerant ferro patienter & igni ;

ut fieret torto nexilis orbe sinus !

* Venus.

* His verbis
aversabantur
omnia dira &
tristia.

Clamabam, Scelus est, istos scelus urere crines;
Sponte decent; capiti ferrea parce tuo.
Vim procul hinc remove; non est qui debeat uri;
Erudit admotas ipse capillus acus.
Formosae perire comae, quas vellet Apollo,
Quas vellet capiti Bacchus inesse suo.
Illis contulerim, quas quondam nuda * Dione
Pingitur humenti sustinuisse manu?
Quid malè compositos queres perisse capillos?
Quid speculum mæsta ponis inepta manu?
Non bene consuetis à te spectaris ocellis;
ut placeas, debes immemor esse tui.
Non te cantatæ læserunt pellicis herbae;
Non anus Amonia perfida lavit aqua;
Nec tibi vis morbi nocuit, (* procul omen abesto)
Nec minuit densas invida lingua comas.
Facta manu culpæque tuæ dispendia sentis;
Ipsa dabas capiti mixta venena tuo.
Nunc tibi captivas mittet Germania crines;
Culta triumphatæ munere gentis oris.
O quàm sepe comas aliquo mirante rubebis!
Et dices, Empta nunc ego merce probor.
Nescio quam pro me laudat nunc iste Sicambram,
Fama tamen memini cum fuit ista mea.
Me miserum! lachrymas male continet, ora;
Protegit, ingenuas picta rubore genas.
Sustinet antiquo gremio spectatque capillos.
Hei mihi non illo munera digna loco.
Collige cum vultu mentem; reparabile damnum est;
Postmodo nativa conspiciere coma.

ELEGIA XV.

Ad invidos, quod fama poematum sit perem
Quid mihi livor edax, ignavos obijcis annos?
Ingeniique vocas carmen inertis opus?
Non me, more patrum, dum strenua sustinet ætas,
Præmia militia pulverulenta sequi?
Nec me verbosas leges ediscere, nec me
Ingrato voces prostituisse foro?

LIBER I.

151

Mortale est, quod quæris opus ; mibi sama perennis
 Queritur ; ut toto semper in orbe canar.
 Vivit Meonides, Tenedos dum stabit & Ido ;
 Dum rapidas Simois in mare volvet aquas.
 Vivit & † Asciæus, dum mustis uva tumebit ;
 Dum cadet incurvâ falce resecta Ceres.
 Battiades toto semper cantabitur orbe ;
 Quamvis ingenio non valet, arte valet.
 Nulla Sophocleo veniet jactura cothurno ;
 Cum sole & luna semper Aratus erit.
 Dum fallax, servus, durus pater, improba lena
 Vixerit, & meretrix blanda ; Menandros erit.
 Accius arte cavens, animosique Accius oris,
 Casurum nullo tempore nomen habet.
 Varro nem, primumque ratem quæ nesciet atas ?
 Aureaque Esonio terga petita duci ?
 Carmina sublimis tunc sunt peritura Lucreti,
 Exitio terras cum dabit una dies.
 Tityrus, & Segetes, Autiaque arma legentur,
 Roma triumphati dum caput orbis erit.
 Donec erunt ignes, arcusque Cupidinis arma,
 Discentur numeri, culte Tibulle, tui.
 Gallus & Hesperis, & Gallus notus Eois.
 Et sua cum Gallo nota Lycoris erit.
 Ergo cum silices, cum dens patientis aratri
 Dpereant ævo ; carmina morte carent.
 Cedant carminibus reges, regumque triumpho ;
 Cedat & auriferi ripa beata Tagi.
 Vilia miretur vulgus ; mibi flavus Apollo
 Pocula Castalia plena ministret aqua.
 Substantiamque comâ metuunt frigora myrtum ;
 Atque ita sollicito multus amante legar.
 Pascitur in vivis livor, post sata quiescit ;
 Tunc suus ex merito quemque tuetur honor.
 Ergo etiam, cum me supremus adusserit ignis,
 Vivam ; parsque mei magna superstes erit.

† Hesiodus

a. Callimachus.

P. OVID:

PUB. OVID. NASONIS
ELEGIARUM SIVE
AMORUM Liber II.

ELEGIA I.

Quod pro gigantomachia amores scribere
sit coactus.

HÆc quoq; composui Pelignis natus aquosis,
Ille ego nequitie Naso poeta mea:

Hoc quoque jussit Amor; procul hinc, procul este juventus,
Non estis teneris apta theatra modis.

* Amore Ardens; Liptota vel Antiphasis.
Me legat in sponsi facie non * frigida virgo,
Et rudis ignoto tactus amore puer.

Atque aliquis juvenum, quo nunc ego, saucius arca,
Agnoscat flammæ conscia signa sue:

Miratúsque diu, Quo, dicat, ab indice doctus
Composuit casus iste poeta meos?

† Gigantomachiam.
Ausus eram, memini, † cœlestia dicere bella,
Centimanumque Gygen (& satis oris erat)

Cum male se Tellus ulta est, ingestaque Olympo
Ardua devexum Pelion Ossa tulit.

Jupiter in manibus, & cum Jove fulmen habebam,
Quod bene pro cœlo mitteret ille suo.

Clausit amica fores; ego cum Jove fulmen omisi:
Excidit ingenio Jupiter ipse meo.

Jupiter, ignoscas; nil me tua tela juvabant;
Clausa tuo majus janua fulmen habet.

Blanditias, elegosque leves, mea tela, resumpsi;
Mollierant duros mollia verba fores,

Carmina sanguineæ deducunt cornua Lunæ;
Et revocant niveos Solis tuntis equos.

Carmine defiliunt abruptis faucibus angues;
Inque suos fontes versa recurrit aqua.

minibus cessere fores; insertaque possi,
 quamvis robur erat, carmine vincta sua est.
 mihi profuerit velox cantatus Achilles?
 quid pro me Ajaxes alter & alter agent?
 quid; tot errando, quot bello perdidit annos?
 aptus & Amonius flebilis Hector equis?
 facies tenera ut laudata est saepe puella?
 ut vatem, pretium carminis, ipsa venit.
 nam datur merces: heroum clara valete
 amina; non apta est gratia vestra mihi.
 nam formosos vultus adhibete puellae
 amina, purpureus quae mihi dicat Amor.

* Periphrasis
 Ulyssis.

ELEGIA II.

Bagoum, ut custodiam puellae sibi commissae
 laxiorem habeat.

quem pene est dominam servandae cura, Bagoe,
 Dum perago tecum pauca, sed apta, vasa.
 nam vidi spaciantem luce puellam,
 illa, quae Danaei porticus agmen habet.
 nam ut placuit, mihi noctemque rogavi:
 scripsit trepida, Non licet, illa manu.
 ut non liceat, querenti reddita causa est:
 quod nimium dominae cura molesta tua est.
 quis, o custos, odium, mihi crede, mereri
 sine; quem metuit, quisque perisse cupit.
 quoque non sapientem; quid enim servare labores,
 unde nihil, quamvis non tueri, perit?
 gerat ille suo morem furiosus amor;
 ut castam, multis quae placet, esse putet.
 utfurtiva tuo libertas munere detur;
 nam dederis illi, reddat ut illa tibi.
 quis esse velis; domina est obnoxia servo;
 suspectus esse times; dissimulare licet.
 nam legat secum; matrem scripsisse putato;
 patrit ignotus; postmodo notus eat.
 ut affectam, quae non languebit, amicam
 has, & indicis agra sit illa tuis.

PUB. OVID. NASONIS
ELEGIARUM SIVE
AMORUM Liber II.

ELEGIA I.

Quod pro gigantomachia amores scribere
sit coactus.

Hæc quoq; composui Pelignis natus aquosis,
Ille ego nequitiae Naso poeta mea.
Hoc quoque jussit Amor; procul hinc, procul este
Non estis teneris apta theatra modis.

* Amore Ar-
dens; Lipto-
ta vel Anti-
phasis.

Me legat in sponsi facie non * frigida virgo,
Et rudis ignoto tactus amore puer.
Atque aliquis juvenum, quo nunc ego, sancius arca.
Agnoscat flammæ conscia signa sue:
Miratûsque diu, Quo, dicat, ab indice doctus
Composuit casus iste poeta meos?

† Gigantoma-
chiam.

Ausus eram, memini, † cælestia dicere bella;
Centimanûmque Gygen (& satis oris erat)
Cum male se Tellus ulta est, ingestaque Olympo
Ardua devexum Pelion Ossa tulit.
Jupiter in manibus, & cum Jove fulmen habebam,
Quod bene pro cælo mitteret ille suo.
Clausit amica fores; ego cum Jove fulmen omisi:
Excidit ingenio Jupiter ipse meo.
Jupiter, ignoscas; nil me tua tela juvabant;
Clausa tuo majus janua fulmen habet.
Blanditias, elegosque leves, mea tela; resumpsi;
Mollierant duros mollia verba fores,
Carmina sanguineæ deducunt cornua Luna,
Et revocant niveos Solis euntis equos.
Carmine desiliunt abruptis faucibus angues;
Inque suos fontes versa recurrit aqua.

quibus cessere fores: insertaque possi,
 cuius robur erat, carmine victa sita est.
 mihi profuerit velox cantatus Achilles?
 id pro me Ajaxes alter & alter agent?
 id; tot errando, quot bello perdidit annos?
 otus & Amonius flebilis Hector equis?
 cies tenera ut laudata est saepe puella?
 uatem, pretium carminis, ipsa venit.
 a datur merces: heroum clara valete
 mina; non apta est gratia vestra mihi.
 a formosos vultus adhibete puellae
 mina, purpureus quae mihi dicat Amor.

* Periphrasis
 Ulyssis.

ELEGIA II.

agum, ut custodiam puellae sibi commissae
 laxiorem habeat.

am pene est dominam servandi cura, Bagoe,
 Dum perago tecum pauca, sed apta, vasa.
 na vidi spaciante luce puellam,
 , quae Danaï porticus agmen habet.
 us ut placuit, misi noctemque rogavi:
 scripsit trepida, Non licet, illa manu.
 e non liceat, querenti reddita causa est:
 ad nimium dominae cura molesta tua est.
 u, o custos, odium, mihi crede, mereri
 sue; quem metuit, quisque perisse cupit.
 uque non sapiens; quid enim servare labores,
 de nihil, quamvis non tueare, perit?
 erat ille suo morem furiosus amor;
 castam, multis quae placet, esse putet.
 sortiva tuo libertas munere detur;
 am dederis illi, reddat ut illa tibi.
 us esse velis; domina est obnoxia servo;
 scius esse times; dissimulare licet.
 a leget secum; matrem scripsisse putato;
 arit ignotus; postmodo notus eat.
 affectam, quae non languebit, amicam
 at, & indicis agra sit illa tuis.

*Si jacet tardè, ne te mora longa fatiget,
Imposita gremio stertere fronte potes.*

Nec tu Niligenam fieri quod possit ad Isim

Quæsturis: nec tu curva theatra time.

Consciis assiduos commissi tollet honores;

Quis minor est autem, quàm tacuisse, labor?

Ille placet, versatque domum, nec verbera sentit;

Ille potens domina; cætera turba jacet.

Huic, veræ ut lateant causæ, finguntur inanes;

Atque ambo domini, quod probat una, probant.

Cùm bene vir traxit vultum, rugasque coegit;

Quod voluit fieri blanda puella, facit.

Sed tamen interdum tecum quoque jurgia nectat;

Et lachrymas simulet, carnificemque vocet.

Tu contrà objicies, quæ tuto diluat illa;

In vero falso crimine, deme fidem.

Sic tibi semper honos, sic alta pecunia crescet;

Hæc face; & exiguo tempore liber eris.

Aspicis indicibus nexas per colla catenas;

Squalidus orba fide pectora carcer habet.

Querit aquas in aquis, & poma fugacia captat

Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.

Dum nimium servat & custos Junonius Ið;

Ante suos oculos occidit illa Dea est.

Vidi ego compedibus liventia crura gerentem,

Unde vir incestum scire coactus erat.

Pena minor merito; nocuit mala lingua duobus,

Vir doluit; famæ damna puella tulit.

(Crede mihi) nulli sunt crimina grata marito;

Nec quenquam, quamvis audiat illa, juvant.

Seu tepet indicium securas prodis ad aures;

Sive amat, officio fit miser ille tuo.

Culpa nec ex facili, quamvis manifesta, probatur;

Judicis illa sui tuta favore venit.

Viderit ipse licet, credit tamen ille neganti,

Damnabitque oculos, & sibi verba dabit.

Aspiciet domine lachrymas; plorabit & ipse;

Et dicet, Penas garrulus iste dabit.

Argus.

LIBER II.

Quid dispar certamen inhis? tibi verbera victo
 Adsum, in gremio iudicis illa fider.
 Non scelus aggredimur, non ad miscenda coimus
 Toxicæ, non stricto fulminat ense manus:
 Querimus ut tuto per te possimus amare:
 Quid precibus nostris mollius esse potest?

ELEGIA III.

Ad Eunuchum, servantem dominam.

HEi mihi, quod domina nec vir nec sumina servat;
 Mutua nec Veneris gaudia nosse potes.
 Qui primus pueris genitalia membra recidit,
 Vulnèra, quæ fecit, debuit ipse pati.
 Nullis in obsequium, facilisque rogantibus offer,
 Si tunc in quavis prætepuisset amor.
 Non tu natus equo, non fortibus utilis armis;
 Delicæ non dextra convenit hasta tua.
 Ista mares trahant: tu spes depone viritès;
 Sant tibi cum domina signa gerenda ena.
 Hanc imple meritis, hujus tibi gratia prosit;
 Si careas illa, quis tuus usus erit?
 Et etiam facies, sunt apti lusibus anni;
 Indigna est pigro forma perire situ.
 Fallere te potuit, quamvis habere molestus;
 Non caret effectu, quod voluere duo.
 Aptius ut fuerit precibus tentasse rogamus,
 Dum bene ponendi mænèra tempus habes.

ELEGIA IV.

Quod amat mulieres cujuscunque formæ sint.

Non ego mendosos ausim defendere mores,
 Falsaque pro vitiis arma movere meis.
 Confiteor, si quid prodest delicta fateri;
 In mea nunc demens crimina falsus eo.
 Odi; nec possum cupiens non esse, quod odi.
 Hæc quam, quod studeas ponere, ferre grave est;
 Nam desunt vires ad me mihi jusque regendum;
 Ausor ut rapidâ concita puppis aquâ.
 Non est certa meos quæ forma invitet amores;
 Gentium sunt causa cur ego semper amem.

AMORUM

¶ Severas,
difficiles,
morosas,

Sive aliqua est oculos in me dejecta modestos ;
uror ; & infidiae sunt pudor ille meae.

Sive procax ulla est ; capior, quia rustica non est ;
Spemque dat in molli mobilis esse toro.

Aspera si visa est, * rigidasque imitata Sabinas ;
Velle, sed ex alto dissimulare, puto.

Sive est docta ; placet rararum dotata per artes ;
Sive rudis ; placida est simplicitate sua.

Est, quae Callimachi prae nostris rustica dicat
Carmina ; cui placeo, protinus ipsa placet.

Est etiam, quae me vatem, & mea carmina culpat ;
Culpantis cupiam sustinuisse semur.

Molliter incedit, motu capit ; altera dura est ;
At poterit tacto mollior esse viro.

Hec quia dulces canit, flectitque facillima vocem ;
Oscula cantanti rapta dedisse velim.

Hec querulas habili percurrit pollice chordas ;
Tam doctas quis non possit amare manus ?

Illam placet gestu, numerosaque brachia ducit,
Et tenerum molli torquet ab arte latus.

At taceam de me, qui causa tangor ab omni ;
Illic Hyppolitum pone, Priapus erit.

Tu, quia tam longa es, veteres heroidas aequas,
Et potes in toto multa jacere toro.

Hec habilis brevitate sua est, corrumpor utraque ;
Conveniunt voto longa brevisque meo.

Non est culta ; subit, quid culta accedere possit ;
Ornata est ; doctes exhibet ipsa suas.

Candida me capiet, capiet me flavam puella ;
Est etiam in fusco grata colore Venus.

Sed pendens nivea pulli cervice capilli,
Leda fuit nigra conspicienda coma.

Sed flavescent, placuit croceis Aurora capillis,
Omnibus historiis se meus aptat amor.

At nova sollicitat, me tangit senior aetas ;
Nec melior species, moribus illa placet.

Denique quas tota quisquam probat urbe puellas,
Noster in has omnes ambituosus amor.

ELEGIA

LIBER II.
ELEGIA V.

Ad amicam corruptam.

Nullus amor tanti est (abeas, pharetrate Cupido)
ut mihi sint toties maxima vota mori.
Vota mori mea sunt, cum te peccasse recordor;
Hæc mihi perpetuum nata puella malum!
Non mihi deceptæ nudant tua facta tabellæ;
Nec data furtive munera crimen habent.
Natum arguerem, sic ut non vincere possem;
Mihi miserum! quare tam bona causa mea est?
Vix qui, quod amat, defendere fortiter audeat;
Cui sua, non feci, dicere amica potest,
Certus est, nîmîumque suo favet ille dolori,
Cui petitur victâ palma cruenta reâ.
Mihi miser vidi, cum me dormire putares,
Sæpius apposito crimina vestra mero.
Multa supercilio vidi vibrante loquentes;
Natis in vestris pars bona vacis erat.
In oculi tacere tui, conscriptaque vino
Mensa; nec in digitis litera nulla fuit.
Armonem agnovi (quid non videatur amanti?)
Verbaque pro certis jussa valere notis.
Iamque frequens iterat mensa convivia relictâ;
Compositi juvenes unus & alter erant.
Improba cum vero jungentes oscula vidi;
Illa mihi linguâ nexa fuisse liquet.
Qualia nec fratri tulerit germana severo;
Sed tulerit cupido mollis amica viro;
Qualia credendum est non Phœbum ferre Dianæ,
Sed Venerem matri sæpe tulisse suæ.
Quid facis exclamo, Quo nunc mea gaudia differs?
Injicias dominas in mea jura manus.
Hæc mihi sunt tecum, tibi sunt communia necum;
In bona cur quisquam certius ista venit?
Hæc ego, quæque dolor linguæ distavit; at illi
Conscia purpureus venit in ora pudor.
Quale coloratum * Tithoni conjuge cælum
Subrumpet, aut sponso visa puella noxo.

* Aurora

Quali

Quale rose fulgent inter sua lilia mixta,
 Aut ubi cantatis Luna laborat equis.
 Aut quod, ne longis starecere possit ab annis,
 Meonis Assyrium fœmina tinxit ebur.
 Hic erat, aut aliquis color ille similimus horum;
 Et nunquam casu pulchrior ille fuit.
 Spectabat terram; terram spectare decebat.
 Mœsta erat in vultu; mœsta decenter erat.
 Sicut erant, & erant comiti, laniare capillos,
 Et fuit in teneras impetus ire genas.
 ut faciem vidi, sortes occidere lacerti;
 Defensa est arvis nostra puella suis.
 Qui modo servus eram, supplex utroque rogavi,
 Oscula ne vobis deteriora daret.
 Risit; & ex animo dedit oscula, qualia possent
 Excutere irato tela trifidula Jove.
 Torqueor infelix, ne tam bona senjerit alter;
 Et volo non ex hac illa fuisse novi.
 Hæc quoque, quàm dorni, multo meliora fuerunt;
 Et quiddam visa est addidisse nota.
 Quod nimium placuere, matum est; quod tota labelli,
 Lingua tua est nostris, nostra recepta tuis.
 Nec tamen hoc unum doleo; non oscula tantum
 Juncta queror; quàmvis hæc quoq; juncta queror.
 Illa nisi in lecto nunquam potuere doceri;
 Nescio quis pretium grande magister habet.

ELEGIA VI.

In mortem Psittaci.

Psittacus Eois ales mihi missus ab Indis
 Occidit; exequia ferre frequenter aves.
 Ite pie volucres & plangite pectora pennis;
 Et rigido teneras ungue notate genas.
 Horrida pro mæstis lanietur pluma capillis;
 Pro longa resonent carmina vestra tuba.
 Quid scelus Ismarti quereris Philomela tyranni?
 Expleta est annis ista querela suis.
 Alitis in raxa miserum divertite funus.
 Magna, sed antiqua est, causa doloris Irys.

Omnes, quae liquido libratis in aere pennas,
 Tu tamen ante alias turtur amplexu dolo;
 Plena fuit vobis omni concordia vita;
 Et petiit ad finem longa tinxitque fides.
 Quod fuit Argolico juvenis Phocaea Orestis,
 Hoc tibi, dum licuit, Psittace, turtur eras.
 Quid tamen ista fides? quid vari forma coloris?
 Quid vox mutandis ingeniosa sonis?
 Quid juvat, ut datus es, nostra placuisse puella?
 Infelix avium gloria nempe jaces.
 Tu poteras virides pennas bibetare smaraggos,
 Tincta gerens rubro punice rostra croco;
 Non fuit in teis vocum simulantior ales;
 Reddebis blaso tam bene verba sonos.
 Laptus es invidia, non tu fera bella moruebas;
 Garrulus, & placide pacis amator eras.
 Eae caturnices inter fera praelia vivunt;
 Forsitan et sunt inde frequenter annus.
 Pleus erat minimo; nec, praeserimonis amore,
 In multos poterunt ora vacare cibos.
 Nax erat esca tibi, caesque papavera somni,
 Pellebatque sitim simplicis humor aqua.
 Vivit adax vultur; ducetque per aera gyros;
 Melvius, & pluviae gracculas auctor aqua.
 Vivit & armifera cornix involsa Minerva;
 Illa quidem seclis vix moritura novem.
 Occidit illa loquax humanae vocis imago;
 Psittacus, extremo minus ab orbis datumque super.
 Optima prima fere manibus raptunda avaris;
 Implentur rumeris deteriora suis.
 Tristia & Phyllacidae Theristes funera vidit;
 Jamque cenis, vivis fratribus, Hector erat;
 Quid rejeram timida pro te pia vota puellae,
 Vota procelloso per mare rapta noto?
 Septima lux aderat non exhibitura sequentem;
 Et stabat vacuo jam tibi Parca colo.
 Nec tamen ignavo stupuerant verba palato;
 Clamavit moriens lingua, Corinna Vale.

* Protofilai.

Colle sub Elyseo nigra nemus ilice frondet;
 Udaque perpetuo gramine terra virescit.
 Siqua fides dubiis volucrum locus ille piarum
 Dicitur obscurus quo prohibentur aves.
 Illic innocui late pascuntur olores;
 Et ulvax Phoenix unica semper avis.
 Spectat & ipsa suas ales Junonia pennas;
 Oscula dat cupido blanda columba mari.
 Psittacus has inter memorali fide receptus;
 Convertit volucres in sua vota piarum.
 Ossa tegit tumulus, tumulus pro corpore magnus,
 Quo lapis exiguus par sibi carmen habet.
 Colligar ex ipsa domina placuisse sepulchro.
 Ora fuisse mihi plus ave docta loqui.

ELEGIA VII.

Amica se purgat, quod ancillam non amet.

Ergo ego sufficiam reus in nova crimina semper
 ut vincam, toties dimicuisse pudet:
 Sive ego marmorei respexi summa theatri;
 Eligis & multis unde dolore velis.
 Candida seu tacito vidit me femina vultu,
 In vultu tacitas arguis esse notas.
 Si quam laudavi; miseros petis ungue capillos;
 Si culpo; crimen dissimulare putas.
 Sive color bonus est; in te quoque frigidus esse;
 Seu malus; alterius dicor amore mori.
 Atque ego peccati vellem mihi conscius esse;
 A quo animo poenam, qui meruere, ferunt.
 Nunc temere insimulas; credendoque omnia frustra,
 Ipsa vetas iram pondus habere tuam.
 Aspice; ut auritus miseranda sortis aellus
 Assiduo domitus verberare tardus eat.
 Ecce tuum solers caput exornare Cypassis,
 Obicitur domina contemnerasse thorum.
 Dii melius, quam me, si sit peccasse libido,
 Sordida contemptae sortis amica juvet.
 Quis Veneris famulae connubia liber inire,
 Tergaque comploti verberare secta velit?

LIBER II.

Adde, quod ornandis operosa est illa capillis;
 Et tibi per doctas grata ministra manus;
 Scilicet ancillam quæ sit tibi fida, rogarem;
 Quid, nisi ut indicio juncta repulsa foret?
 Per Venerem juro, puerique volucris arcus,
 Me non admissi criminis esse reum.

ELEGIA XHI.

Ad Cypassin ancillam Corinnæ.

Comendis in mille modis perfecta Capillis,
 Comere sed solas digna Cypassi Deas;
 Mihi jucundo non rustica cognita furto,
 Aptæ quidam dominae, sed magis apta mihi;
 Quis fuit inter nos sociati coporis index;
 Sensit concubitus unde Corinna tuos?
 Non tamen erubui; nec verbo lapsus in illo
 Partivæ Veneris conscia signa dedi.
 Quid, quod in ancillam si quis delinquere possit,
 Illum ego contendi mente carere bona?
 Vestalus ancillæ facie Briseidos arsit;
 Serva Mycenæo est Phæbas amata duci.
 Nec sum Tantalide, nec forti major Achille;
 Quod decuit reges, cur mihi turpe putem?
 Et tamen iratos in te defixit ocellos,
 Sensit te totis erubuisse genis;
 At quanto, si forte resert, præsentior ipse
 Per Veneris feci numina magna fidem.
 Tu Dea, tu jubeas animi perjuriam nostram
 Corpathium tepidos per mare ferre Notos.
 Pro quibus officiis pretium mihi dulce repende,
 Concubitus hodie, fusca Cypassi, tuos.
 Quid renuis, fingisque novos ingrata timores?
 Est unum de dominis promeruisse satis.
 Quod si stulte negas, index antea cæta fatebor,
 Et veniam culpæ proditor ipse mea.
 Quoque loco fuerim tecum, quotiesque, Cypassi,
 Narrabo dominae, quotque quibusque modis.

AMORUM

ELEGIA IX.

Ad Cupidinum.

O Nunquam pro me satis indignate Cupido,
 O in corde meo desidiose puer;
 Quid me, qui miles nunquam tua signa reliqui,
 Lædis? & in castris vulneror ipse tuis?
 Cur tua fax urit, figit tuus arcus amicos?
 Gloria pugnantes vincere major erat.
 Quid? non Amonius, quem cuspide percussit ivera,
 Confossum medicâ postmodo iuvit opes?
 Venator sequitur fugientia, capta relinquit;
 Semper & inventis ulteriora perit.
 Nos tua sentimus, populus tibi deditus, arma;
 Pigra reluctanti cessat in hosce manus.
 Quid juvat in undis humata respondere tela
 Ossibus? ossa mihi nuda reliquit amor.
 Tot sine amore viri, tot sunt sine amore puellæ;
 Hinc tibi cum magna laude triumphus erat.
 Roma, nisi immensum vires promovisset in orbem,
 Stramineis esset tunc quoque densa casis.
 Fessus in acceptos miles deducitur agros;
 Tutæque deposito poscitur ense rudis;
 Longaque subductam telant navalia pinum;
 Mititur in saltus carcere liber equus.
 Me quoque, qui toties mervi sub amore puellæ,
 Desunctum placide vivere tempus erat.
 Vive, Deus posito siquis mihi dicat amore,
 Deprecor; usque adea dulces puella malum est.
 Cum bene pertesum est, animique revanuit ardor,
 Nescio quo misere turbine mentis agor.
 Ut rapit in præceps dominum, spumantia frustra
 Fræna retentantem, durior oris equus;
 Ut subitus prope jam pressa tellure carinam,
 Tangentem portus ventus in alta rapit;
 Sic me sæpe refert incerta cupidinis aura;
 Notaque purpureus tela resumit amor.
 Fige puer; positis nudis tibi præbeor armis;
 Hic tibi sunt vires; hic tua dextra valet.

Ut tanquam iussæ veniunt jam sponte sagittæ;
 Vis ullis præ me nata pharetra tua est.
 Nil illic, tota quicunque quiescere nocte
 Sæpines, & somnos præmia magna vocas:
 Multe, quid est somnus, gelida nisi mortis imago?
 Longa quiescendæ tempora fata dabunt.
 Ut modo decipiant voces fallacis amica:
 Sperando certe gaudia magna feram.
 Ut modo blanditias dicat: modo iurgia nectat;
 Sæpe fruar domina; sæpe repulsus iam.
 Quod dubius Mars est, per te privigne Cupido est:
 Et movet exemplo vitricus arma tuo.
 Tu levis es, multoque tuis ventosior alis;
 Gaudiaque ambigua dāsque negasque fida.
 Ut tamen exaudis pulchra cum matre Cupido;
 Indeserta meo pectore regna gere.
 Accidant regno nimium vaga turba puella;
 Ambobus populis sic venerandus eris.

ELEGIA X.

Ad Græcinum, quod eodem tempore duas amet.
 Tu mihi, tu certe (memini Græcine) negabas,
 Uno posse aliquem tempore amare duas.
 Per te ego decipior, per te deprensus inermis;
 Ecce duas uno tempore solus amo.
 Utraque formosa est; operosæ cultibus ambæ;
 Artibus in dubio est hæc sit, an illa prior.
 Pulchrior hac illa est; hæc est quoque pulchrior illa;
 Et magis hæc nobis, & magis illa placet.
 Erat, at à ventis discordibus acta phæselus;
 Dividuumque tenent alter & alter amor.
 Quid geminas Ericynæ meos sine fine dolores?
 Non erat in curas una puella satis?
 Quid folia arboribus; quid pleno sidera cælo;
 In freta collectas altæ, quid addis aquas?
 Sed tamen hoc melius, quam si sine amore jacerem.
 Hostibus eveniat vita severa meis.
 Hostibus eveniat vacuo dormire cubili,
 Et medio latè ponere membra toro.

AMORUM

At mihi secura amor somnos abrumpat inertis ;
 Simque mihi lecti non ego solus onus ;
 Me mea disperdat nullo prohibente puella ;
 Si satis una potest ; si minus una, due
 Sufficiant ; graciles non sunt sine verbis artus ;
 Pondere, non nervis, corpora nostra carent.
 Et lateri dabit in vires alimenta voluptas ;
 Decepta est opera nulla puella mea.
 Sepe ego lasciva consumpsi tempora noctis ;
 utilis, & forti corpore mane fui.
 Felix quem Veneris certamina mutua perdunt ;
 Diu faciant lethi causa sit ista mei !
 Induat adversis contraria pectora telis
 Miles, & eternum sanguine nomen emat ;
 Querat avarus opes ; & quae lassavit runda
 Aquora perjuro naufragus ore bibat ;
 At mihi contingat Veneris languescere motu ;
 Cum moriar, medium solvar & inter opus.
 Atque aliquis nostro lacrymans in funere dicat,
 Caruens vita mors fuit ista tue.

ELEGIA XI.

Ad amicam navigantem.

Prima malis docuit mirantibus equoris undis
 Peliaco pinus vertice caesa vias ;
 Que concurrentes inter temeraria cantes
 Conspicuum fulvo vellere vexat ovem.
 Quinam, ne quis remo freta longa moveret ;
 Argo funestas pressa bibisset aquas !
 Ecce fugit notumque torum patriosque penates ;
 Fallacesque vias ire Corinna parat.
 Quid tibi (me miserum !) Zephyros Eurusque timebis,
 Et Gelidum Boream, precipitemque Notum ?
 Non illic urbes, non tu mirabere sylvas ;
 Una est injusti cerula forma maris.
 Nec medius tenues conchas pictosve lapillos
 Pontus habet ; bibuli littoris illa mora est.
 Littora marmoreis pedibus signata puella ;
 Haecenus est tutum ; cetera ceca via est.

Et vobis alii ventorum praelia narrent;
 Quas Scylla infestet, quasve Charybdæ aquas;
 Et quibus emineant violenta Ceramæa saxis;
 Quo lateant Syrtis magna minorque sinu.
 Hæc alii referant; at vos quod quisque loquitur,
 Credite; credenti nulla procella nocet.
 Sed respicitur tellus, ubi fane soluto
 Curvit in immensum panda carina salum.
 Iuvita sollicitus jam ventos horret iniquos;
 Et prope tam lethum, quam prope cernit aquam.
 Quod si concussus Triton exasperat undas,
 Quam tibi sit toto nullus in ore color!
 Im generosa voces secunda sydera Lede;
 Et, Felix, dicat, quem sua terra tenet.
 Quis est fuisse thorum, legisse libellos,
 Ibraciam digitis increpuisse lyram.
 Si vana ferunt volucres mea dicta procellæ;
 Aqua tamen puppi sit Galatea tuæ.
 Vestrum crimen erit talis jactura puellæ,
 Nereidesque Deæ, Nereidumque pater.
 Fada memor nostri vento reditura secundo,
 Impleat illa tuos fortior aura sinus.
 Tunc mare in hæc magnus proclinet littora Nereus;
 Hunc venti spectent; huc agat æstus aquas.
 Ipsa roges, Zephyri veniunt en lintea pleni;
 Ipsa tua moveam turgida vela manu.
 Primus ego aspiciam notam de littore puppim,
 Et dicam, Nostros advenit illa Deos.
 Excipiamque humeris, & multa sine ordine carpat
 Oscula; pro reditu vix illima vota cadet.
 Ique thori formam molles starentur arenæ;
 Pro mensa tumulus quilibet esse potest.
 Illic apposito narrabis multa Lyæo;
 Pene sit ut mediis obruta navis aquis;
 Dumque ad me properas, nec iniquæ tempora noctis,
 Nec te præcipites extimuisse Notos.
 Omnia pro veris credam, sint ficta licebit;
 Cur ego non votis blandiar ipse meis?

Hæc

AMORUM

*Hec mihi quam primum caelo nitidissimus alta-
Lactifer admissio tempora portet equo.*

ELEGIA XII.

Exultat, quod amica potitus sit.

I*Te triumphales circum mea tempora lauri;
Vicimus; in nostro est ecce Corinna sinu.
Quam vir, quam custos, quam janua firma, tot
Servabant, ne quā posset ab arte capi.
Hec est præcipuo victoria digna triumpho;
De quā, quæcunque est, sanguine præda caret.
Non humiles muros, non parvis oppida fossis
Cincta; sed est ducta capta puella meo;
Pergama cum caderent, bello superata bilustri,
Ex tot in Atreidis pars quota laudis erat;
At mea seposita est, & ob omni milite discors
Gloria; nec titulum muneris alter habet.
Me ducere ad hunc voti finem, me milite vent;
Ipse eques, ipse pedes, signifer ipse sui:
Nec casum fortuna meis impiscuit actis;
Huc ades. O curā parte triumphæ meæ.
Nec belli est nova causa mei; nisi raptæ fuisset
Tyndaris, Europæ pax, Asiaque foret.
Femina syroestres Lapithas, populumque bisformem
Turpiter apposito vertis in arma mero.
Femina Trojanos iterum nova bella movere
Impulit in regno, justè Datine, tuo.
Famina Romanis etiam nunc urbe recentè
Immisit soceros, armaque sava dedit.
Vidi ego pro niveâ pugnantes conjuge tauros;
Spectatrix animos ipsa juvenca dabat.
Me quoque cum multis, sed me sine cade, Cupida
Fussit militiæ signa movere sue.*

ELEGIA XII.

Ad Isidem ut parientem Corinnam juvet.

D*um labefactat onus gravidæ temeraria ventris
In dubio vitæ lassæ Corinna jacet.
Illa quidem clam me tantum milita pericli,
Lædignâ meâ est; sed cadit ira metu.*

LIBER II.

tamen aut ex me conceperat, aut ego credo;
 Est mihi pro facto saepe, quod esse potest.
 Paratonium, genitaliaque arva Canopi
 Que coli, & Memphis, palmiferamque Pharon,
 atque celer lato Nilus delapsus ab alveo
 Per septem portus in maris exit aquas.
 Per tua sacra precor, per Anubidis ora venerat
 Sic tua sacra pius semper Osiris amet:
 atque labatur circum donaria serpens;
 Et comes in pompa corniger Apis eat:
 Adhibe vultus, & in una parce duobus:
 Nam vitam dominæ tu dabis, illa mihi
 Ipsi tibi meruit cortis operata diebus,
 Quâ cingat laurus Gallica turma tuas.
 Ipe laborantes utero miserata puellas,
 Quorum tarda latens corpore tendit onus;
 Ivis ades, precibusque save Lucina puella:
 Digna est quam jubeas muneris esse tui.
 Ipe ego thura dabo fumosis candidus aris;
 Ipe feram ante tuos munera vota pedes.
 Adjiciam titulum, Servatâ Naso Corinnâ;
 Tu modo fac titulo muneribusque locum.
 Si tamen in tanto fas est monuisse timore;
 Hec tibi sit pugna dimicuisse satis.

ELEGIA XV.

In amicam, quod abortivum ipsa fecerat.
 Quid juvat immunes belli cessare puellas,
 Nec fera peltatos agmina velle sequi?
 Si puer Marte suis patiuntur vulnera telis,
 Et cecatas armant in sua fata manus.
 Qua prima instituit teneros convellere fatus,
 Militiâ fuerat digna perire suâ:
 Scilicet, ut cægat rugarum crimine venter,
 Sternetur pugne tristis arena, tuæ?
 Si mos antiquis placuisset matribus idem,
 Gens hominum vitio deperitura fuit;
 Quique iterum jaceret generis primordia nostri,
 In vacuo lapides orbe, parandus erat.

Hec mihi quam primum cælo nitidissima alta
Lucifer admissis tempora portet equo.

ELEGIA XII.

Exultat, quod amica poritus sit.

Ita triumphales circum mea tempora lauri;
Vicinus; in nostro est ecce Corinna sinu.
Quam vir, quam custos, quam janua firma, tot
Servabant, ne quâ posset ab arte capi.
Hec est præcipuo victoria digna triumpho;
In quâ, quæcunque est, sanguine præda caret.
Non humiles muri, non parvis oppida fossis
Cincta; sed est ducta capta puella meo;
Pergama cum caderent, bella superata hilustri,
Ex tot in Atavidis pars quota laudis erat;
At mea seposita est, et ob omni milite discors
Gloria; nec titulum muneris alter habet.
Me ducere ad hunc voti finem, me milite vent;
Ipse eques, ipse pedes, signifer ipse sui:
Nec casum fortuna meis immiscuit actis;
Huc ades O cunctâ parte triumphæ meâ.
Nec belli est nova causa mei; nisi raptâ fuisset
Tyndaris, Europæ pax, Asiæque foret.
Femina sylvestres Lapithas, populumque bisformen
Turpiter apposita vertis in arma mero.
Femina Trojanos iterum nova bella movere
Impulit in regno, justè Datine, tuo.
Femina Romanis etiam nunc urbe recenti
Immisit soceros, armaque sæva dedit.
Vidi ego pro niveâ pugnantes conjuge tauros;
Spectatrix animos ipsa juvenca dabat.
De quoque cum multis, sed me sine cæde, Cupida
Jussit militiæ signa movere sue.

ELEGIA XII.

Ad Isidem ut parientem Corinnam juvet.

Dum labefactat onus gravidæ temeraria ventris
In dubio vitæ lassâ Corinna jacet.
Illa quidem clam me tantum milita pericli,
Ira digna meâ est; sed cadit ira metu.

LIBER II.

tamen aut ex me conceperat, aut ego credo;
 Est mihi pro facto saepe, quod esse potest.
 Paratonium, genitaliaque arva Canopi
 Quae coli, & Memphis, palmiferamque Pharon,
 Quae celer lato Nilus delapsus ab alveo
 Per septem portus in maris exit aquas.
 Tu tua sacra precor, per Anubidis ora uerenda
 Sic tua sacra pius semper Osiris amet:
 Quaeque labatur circum donaria serpens;
 Et comes in pompa corniger Apis eat:
 Adhibe vultus, & in una parce duobus:
 Nam vitum domine tu dabis, illa mihi
 Quae tibi meruit certis operata diebus,
 Quae cingat laurus Gallica turba tuas.
 Tuque laborantes utero miserata puellas,
 Quorum tarda latens corpore tendit onus;
 Ivis ades, precibusque save Lucina puella:
 Digna est quam jubeas muneris esse tui.
 Mihi ego thura dabo fumosis candidus aris;
 Iple seram ante tuos munera vota pedes.
 Aspiciam titulum, Servatâ Naso Corinnâ;
 Tu modo fac titulo muneribusque locum.
 Si tamen in tanto fas est monuisse timore;
 Hec tibi sit pugna dimicuisse satis.

ELEGIA XV.

In amicam, quod abortivum ipsa fecerit.
 Quid juvat immunes belli cessare puellas,
 Nec fera peltatos agmina velle sequi?
 Si sine Marte suis patiuntur vulnera telis,
 Et cecae armant in sua fata manus.
 Quae prima instituit teneros convellere fetus,
 Militiâ fuerat digna perire suâ;
 Scilicet, ut cangat rugarum crimine venter,
 Sternetur pugnae tristis arena tua?
 Si mos antiquis placuisset matribus idem,
 Gens hominum vitio deperitura fuit;
 Quaeque iterum jaceret generis primordia nostri,
 In vacuo lapides orbe, parandus erat.

Quis Priami fregisset opes, si numen aquarum
 Iusta recusasset pondera ferre Thetis?
 Ilia si tumido geminos in ventre necasset;
 Casurus domine conditor urbis erat.
 Si Venus Aneam gravida temerasset in alvo;
 Caesaribus tellus orba futura fuit.
 Tu quoque, cum posses nasci formosa, perisses;
 Tentasset, quod tu, si tua mater opus.
 Ipse ego, cum fuerim melius periturus amando,
 Vidissem nullos, matre necante, dies.
 Quid plenam fraudas vitem crescentibus uvis,
 Pomaque crudeli vellis aterba manu!
 Sponte fluent, matura sua; sine crescere nata;
 Est pretium parvæ non leve vita moræ.
 Vestra quid effoditis subjectis viscera telis.
 Et nondum natis dira venena datis?
 Colcbida respersam puerorum sanguine culpant;
 Atque sua cæsum matre queruntur Itym.
 Utraque seva parens; sed tristibus utraque causis,
 Factura socii sanguinis, ulta utrum est.
 Dicite; quis Tereus, quis vos irriter Jason
 Figere sollicita corpora vestra manu?
 Hec neque in Armeniis tigres fecere latebris;
 Perdere nec sævus ausa leena suos.
 At teneræ faciunt, sed non impune, puellæ;
 Sæpe, suos utero quæ necat ipsa perit.
 Ipsa perit, ferturque rogo resoluta capillis;
 Et, merito, clamant, qui modo cunque vident;
 Ista sed æthereas vaneſcant dicta per auras;
 Et sint ominibus pondera nulla meis.
 Divi faciles peccasse semel concedite tuto;
 Et satis est; pœnam culpa secunda ferat.

ELEGIA XV.

Ad anulum quem dono amicæ dedit.

Annule formosæ digitorum vincitæ puellæ,
 In quo censendum nil nisi dantis amor,
 Munus eas gratum; te læta mente receptam
 Protinus articulis induat illa suis.

in hunc convenias, quam mecum convenit ille ;
 Et digitum iusto commodus orbe teras.
 Illis à domina tractaberis annuli nostra ;
 Divideo donis jam miser ipse meis.
 Utinam subito fieri mea munera possem
 Artibus * Aëæ, * Carpathiique senis ?
 At ego te cupiam domina tetigisse papillas,
 Et levam tunicis inseruisse manum.
 Inter digito, quamvis angustus, et hærens ;
 Inque sinum mira lapsus ab arte cadam.
 Ut ego, ut arcanas possim signare tabellas ;
 Vires tenax ceram siccatque gemma trahat,
 Quida formosæ tangam prius ora puella ;
 Tutum nè signem scripta dolenda mihi.
 Labor ut condar loculus, exire negabo ;
 Attingens digitas orbe minore tuos.
 At ego dedecori tibi sum, mea vita, futurus ;
 Quodve tener digitus ferre recuset onus.
 Vene, cum calidis perfundes imbribus artus ;
 Damnaque sub gemma perfer exilis aque.
 Quod totæ visa mea membra libidine surgent ;
 Et perages partes annulus ipse viri.
 Quis quid voveo ? parvum proficere munus ;
 Illa datam tecum sentiat esse fidem.

ELEGIA XVI.

Ad amicam, ut ad rura sua veniat.

ME pars Sulmo tenet Peligni tertia ruris ;
 Parva, sed irriguis ora salubris aquis.
 Illicet admoeto tellurem sydere findat,
 Et micet Icarii stella proterva canis ;
 Quæ pererrantur Peligna liquentibus undis ;
 Et vires in tenero fertilis herba solo.
 Quæ serax Cereris, multoque seracior urvis,
 Dat quoque bacciferam Pallada rarus ager ;
 Quæ resurgentes rivis labentibus herbas
 Gramineus madidam cespes obumbrat humum.
 Quæ ignis abest, verbo peccavimus uno ;
 Quæ movet ardores, est procul ; ardor adest.

* CIRCET.

* PROTEA.

Non ego, si medius Polluce & Castore ponar,
 In tali sine te parte fuisse velim.
 Solliciti jaceant, terraque premantur iniqua
 In longas orbem qui secūdere vias.
 Aut juvenum comites jussissent ire puellas,
 Si fuit in longas terra secanda vias.
 Tunc mihi si premerem ventosas horridus Alpes,
 Durum cum domina molle fuisset iter.
 Cum domina Lybicas ausim percurrere Syrteis,
 Et dare non equis vela ferenda Notis:
 Non quæ virgineo portenta sub inguine latrānt,
 Nec timeam vestros curvæ Mælea sinus;
 Nec quas submersis ratibus saturata Charybdīs
 Tundit, & effusas ore receptat aquas.
 Quod si Neptuni ventosa potentia vincat,
 Et subventuros auferat unda Deos;
 Tu nostris niveos humeris impone lacertos:
 Corpore nos facili dulce feremus onus.
 Sæpe potens Hero juvenis tranaverat undas:
 Tunc quoque tranasset, sed viā ceca fuit.
 At sine te quamvis operosi vitibus agri
 Me teneant, quamvis omnibus arva natent,
 Et vocet in rivos currentem rusticus undam,
 Frigidaque arboreas mulceat aura comas;
 Non ego Pelignos videor celebrare salubres,
 Non ego natalem, rura paterna, locum;
 Sed Scythiam, Cilicasque feros, viridesq; Britanniæ
 Quæque Prometheo saxa cruore madent.
 Ulmus amat vites; vitis non deserit ulmum:
 Separor à domina cur ego sæpe mea?
 At mihi te comitem jurabas usque futuram,
 Per me, perque oculos, qui rapuere, tuos.
 Verba puellarum foliis leviora caducis;
 Irritaque, ut visum est, ventus & aura ferat.
 Siqua mei tamen est in te pia cura relicta,
 Incipe pollicitis addere facta tuis.
 Parvaque quamprimum rapientibus esseda manibus
 Ipsa per admissas concute lora jubas.

vos, qua veniet, tumidi subsidite montes;
Et faciles curvis vallibus este viae.

ELEGIA XVII.

Quod Corinnæ soli sic serviturus.

Qui quis erit, qui turpe putet servire puella,

Illo convincar iudice turpis ego.

Non licet infamis dum me moderatus irat,

Quæ Passon & fluflu pulsa Cythera tenet.

Ut utinam dominæ mitis quoque præda fuisset,

Formosæ quoniam præda futurus eram.

Facies animos; facile violenta Corinna est.

Me miserum! cur est tam bene nota sibi?

Ut a Speculæ sumuntur imagine fastus;

Me nisi compositam se prius illa videt:

Tibi si facies nimium dat in omnia regnum:

(O facies oculos docta tenere meas!)

Idcirco tibi me contemnere debes,

Aptari magnis inferiora licet.

Ut & nymphæ mortalis amore Calypso

Capta recusantem detinuisse virum.

Ulysses æquoræam Pthio Nereida regi,

Ægeriam iusto concubuisse Numæ?

Ulysses Venerem quamvis, incandescit relicta,

Turpiter obliquo claudicet illo pede.

Minus hoc ipsum genus impar; sed tamen apte

Iungitur herous cum brevior modo.

Quoque me, mea lux, in quaslibet accipe leges:

Te decet in medio iura dedisse toro.

Non tibi crimen ero, nec quo latere remoto;

Non eris hic vobis inficiandus amor.

Ut mihi pro magno felicitæ carmina censu;

Et multa per me nomen habere volunt.

Uti aliquam, quæ se circumferat esse Corinnam;

Ut fiat, quid non illa dedisse velit?

Atque diversi ripa labuntur eadem

Frigidus Eurotas, populiferque Padus;

Uti, nisi tu, nostris cantabitur ulla libellis;

Legem causas tu dabis una meo.

AMORUM

ELEGIA XVIII.

Ad Macrum, quod de amoribus scribat.

C Armen ad iratum dum tu perducis Achillem,
 Primaque juratis induis arma viris;
 Nos, Macer, ignava Veneris cessamus in umbra;
 Et tener ausuros grandia frangit amor.
 Sæpe mea dixi, tandem discede, puella;
 In gremio sedet proximus illa meo.
 Sæpe, Pudet, dixi; lacrimis vix illa retenti;
 Me miserum, Cur te, dixit, amare pudet?
 Implicuitq; suos circum mea colla lacertos;
 Et, quæ me perdunt, oscula mille dedit.
 Vincor, & ingenium sumptis revocatur ab armis;
 Resque domi gestas & mea bella cano.
 Sceptra tamen sumpsi; curaque Tragedia nostra
 Crevit; & huic operi quamlibet optus eram.
 Risit amor, pallamque meam, pictosq; cothurnos,
 Sceptraque privata tam cito sumpta manu.
 Hinc quoque me dominæ numen deduxit iniqua,
 Deque cotharnato Vate triumphat Amor.
 Quod licet, ad partes teneri profitemur amoris;
 Hæc mihi; præceptis torqueor ipse meis.
 Aut, quod Penelopes verbis reddatur Ulyssi,
 Scribimus, & lacrymas Phylli relicta tuas;
 Quod Paris & Mætareus, & quod malè gratus Jason,
 Hippolytique parent; Hippolytusque legant;
 Quodque tenes strictum Dido miserabilis ensen,
 Dictat, & Aonia Lesbis amica lyra.
 Quam cito de toto rediit celer orbe Sabinus,
 Scriptaque diversis rettulit ille locis!
 Candida Penelope signum cognovit Ulyssis,
 Legit ab Hippolyto scripta noverca suo.
 Jam pius Aeneas misera rescripsit Elise;
 Quodque legat Phylli, si modo vivit, habet.
 Tristis ad Hippolyten ab Jasone litera venit;
 Dat votum Phæbo Lesbis amica lyram.
 Nec tibi, quæ tutum, vati, Macer, arma cantanti
 Aureus in medio Marte tacetur amor.

LIBER II.

Et Paris est illic, & adultera nobile crimen;
 Et comes extincto Laodamia viro.
 Si bene te novi, non bella libentius istis
 Digis; & a vestris in mea castra redis.

ELEGIA XIX.

Ad rivalem, cui uxor curæ non erat.

Si tibi non opus est servatâ, stulte, puella;
 At mihi fac serves quo magis ipse visum.
 Quid licet, ingratum est; quod non licet, acris uris;
 Ferrens est, si quis, quod finit alter, amat.
 Perimus pariter, pariter metuamus amantes;
 Et faciat voto vara repulsa locum.
 Quid fortuna mihi, quæ nunquam fallere possit?
 Nil ego, quod nullo tempore laedat, amo.
 Viderat hoc in me vitium versuta Corinna;
 Quæque capi possem, callida nōrat opem.
 Ad quoties sani capitis mentita dolorem,
 Cunctantem cardo iussit abire pede!
 Ad quoties finxit culpam, quantumque licebat,
 Infantis speciem præbuit ipsa nocens!
 Sic ubi vexarat, tepidosque resoverat ignes;
 Rursus erat votis comis & apta meis.
 Quam mihi blanditiis, quam dulcia verba parabat!
 Oscula (Dii magni) quælibet, quotque dabat!
 In quoque, quæ nostros rapuisti nuper ocellos,
 Sæpe facit insidias; sæpe rogata nega.
 Et sine me ante tuos projectum in limine postes
 Longa pruinosâ frigora nocte pati.
 Sic mihi durat amor, longosq; adolescit in annos;
 Hoc juvat; hæc animi sunt alimenta mei.
 Pinguis amor, nimiumque potens, in tædia nobis
 Vertitur; & stomacho, dulcis ut esca, nocet.
 Si nunquam Danaen habuisset aenea turris,
 Non esset Danae de Jovi facta parens.
 Dum servat Juno mutatum cornibus Io,
 Facta est, quam fuerat, gratior ipsa Jovi.
 Quid licet, & facile est, quisquis cupit; arbore frondæ
 Carpat, & è medio flumine sumat aquam.

Siqua volet regnare diu, deludat amantem.

Hæu mihi ne monitis torqueor ipse meis!

Quodlibet eveniat: nocet indulgentia nobis.

Quod sequitur, fugio: quod fugit, ipse sequor.

At tu formosæ nimium secure puellæ,

Incipe, jam primâ claudere nocte domum.

Incipe quisfurtim toties tuâ lumina pulset,

Querere, quid lateant nocte silente canes?

Quos ferat & referat soleus ancilla tabellas

Cur toties vacuo secubet illa toro.

Mordeat ista tuas aliquando cura medullas;

Detque locum nostris materiamque dolis.

Ille potest vacuo furari in littore arenas,

Uxorem stulti si quis amare potest.

Jamquæ ego præmoneo; nisi tu servare puellam

Incipis, incipiet desinere esse mea.

Multa diuque tui, speravi sepe futurum,

Cum bene servasses, ut bene verba darem.

Lentus es, & pateris nulli patienda marito;

At mihi concessi finis amoris erit.

Scilicet infelix nunquam prohibebor abire?

Nox mihi sub nullo vindicte semper erit?

Nil metumam? per nulla trabam suspiria somnos?

Nil facies cur te jure perisse velim?

Quid mihi, cum facili quid cum lenone marito

Corrumpis vitio gaudia nostra tuo.

Quin alium, quem tanta juvet patientia, quæ;

Me tibi rivalem si juvat esse, veta.

P. OVID

PUB. OVID. NASONIS
ELEGIARUM SIVE
AMORUM Liber III.

ELEGIA I

Deliberatio Roetz, utrum elegos pergat scribere,
an potius tragœdias.

Stat vetus, & multos incidua sylva per annos:
Credibile est illi numen inesse loco.
Fons sacri in medio, speluncaque pumice pendens:
Et latere ex omni dulce queruntur aves.
Hic ego dum spatior tectus nemoralibus umbris,
Quod mea querebam Musa moveret opus:
Vnit odoratas Elegica nexa capillos;
Et, puto, pes illi longior alter erat.
Iurta decens, vestis tenuissima, vultus amanti;
In pedibus vitium causa decoris erat.
Vnit & ingenti violenta Tragedia passu;
Fronte comæ torvæ, pallâ jacebat hami.
Levis manus sceptrum late regale tenebat;
Lydius apta pedum vincla cothurnus erat.
Hæc prior, Ecquis eris, dixit, tibi finis amandi.
O argumenti lente poeta tui;
Inquitiam vinosa tuam convivia narrent;
Narrant in multas compita secta vias.
Sepe aliquis digito vatem designat untem;
Atque ait, Hic, est, quem ferus urit amor.
Fabula (nec sentis) totâ jactaris in urbe;
Dum tua postposito, facta pudore refers.
Impius erat thyrso pullum graviore moveri.
Cessatum satis est: incipe majus opus.
Materia præmis ingenium: cana facta virorum;
Hæc animo, dicis, ærea digna meo est.

Quod tenera cantent, lusit tua musa, puella;
 Præmaque per numeros acta iuventa suos.
 Nunc habeam per te Romana Tragedia nomen;
 Implebit leges spiritus iste meus.
 Hastenus; & movit pilis innixa cothurnia
 Densum casarit terque quaterque caput.
 Altera (nam memini) limis subrisit ocellis.
 Fallor; an in dextra myrtea virga fuit?
 Quid gravibus verbis animosa Tragedia dixit,
 Me premis? an nunquam non gravis esse poteris?
 Imparibus tamen ex numeris dignata moveri;
 In me pugnas versibus usa meis.
 Non ego contulerim sublimia carmina nostris;
 Obruit exiguas regia vasta fores.
 Sum levis, & mecum levis est mea cura Cupido;
 Non sum materia fortior ipse mea.
 Rustica sit sine me lascivi mater Amoris;
 Huic ego proveni læna comesque Dea.
 Quam tu non poteris duro refecare cothurno,
 Hæc est blanditiis janua laxa meis.
 Et tamen æterni plus quam tu posse ferendo
 Multa, supercilio non patiunda tuo.
 Per me decepto didicit custodi Corinna
 Liminis obstricti sollicitare fores.
 Delabique toro tunica velata recincta,
 Atque impercussos nocte movere pedes.
 Ab quoties foribus duris incisa pependi,
 Non verita à populo prætereunte legi!
 Quin ego me memini, dum custos servus abirat,
 Ancilla missam delituisse sinu.
 Quid cum me munus natali misit; at illa
 Rupit, & apposita barbara misit æquã.
 Prima tuæ movi felicia semina mentis;
 Minus habes, quod te jam petit ista meum.
 Deserat; capî. Per vos utrosque rogamus,
 In vacuas auras verba timentis eant.
 Altera me sceptro decoras, altoque cothurno;
 Jam nunc contracto magnus in orbe sonor.

Altera

Altera das nostro victurum nament amore:

Ergo ades; & longis versibus adde breves.

Quicumque vati concede Tragedia tempus.

Tu labor æternus; quod petit illa, breve est.

Qua dedit veniam; teneri properantur amores,

Dum vacat; à tergo grandius urget opus.

ELEGIA II.

Ad amicam, cursum equorum spectantem.

Non ego nobilium venio spectator equorum;

Cui tamen ipsa faves, vincat ut ille precor.

Laqueret tecum, vens, tecumque staderem;

Ne tibi non notus, quem facis, esset amor.

Cursum spectes, ego te; spectemus uterque

Quod iuvat; atque oculos pascat uterque suos.

Quicumque faves felix agitator equorum!

Ergo illi curæ contigit esse tue.

Ne mihi contingat sacro de carcere missis

Insistam forti mæne vehendus equis.

Modò lora dabo; modò verberare terga notabo;

Nunc stringam metas interiore rotæ.

Ne mihi currenti fueris conspecta, morabor;

Dique meis manibus lora remissa fluent.

Quàm pene Pelops Piseo concidit axe,

Dum spectat vulvæ, Hippodamia, tuos!

Impi favore suæ vicit tamen ille puellæ;

Vincamus domine quisque favore suæ.

Quid frustra refugis? cogit nos linea jungi;

Hæc ex lege loci commoda circus habet.

Tu tamen à dextera quicumque es, parce puellæ;

Contactu lateris læditur ista tui.

Tu quoque qui spectas post nos, tu contrahes crura,

Sì pudor est; rigido nec preme terga genu.

Sed nimium demissa jacent tua pallia terræ;

Collige, vel digitis en ego tollo meis.

Invida vestis eras, quæ tam bona crura tegebas;

Quoque magis spectes, invida vestis eras.

Talia Melanion Atalantis crura fugacis

Optavit manibus sustinuisse suis.

Talia pinguntur saccinthe crura Dianæ,
 Cum sequitur sortes fortior ipsa feras;
 Hæc ego non visis arsi; quid fiet ab istis?
 In flammam flammæ, in mare fundis aquas.
 Suspitor ex istis & cætera posse placere,
 Quæ bene sub tenui condita veste latent.
 Vis tamen interea tenuem arcescere ventos,
 Quas faciant nostræ mota flagella manu?
 An magis hoc meus est animi, non aeris, æstus?
 Captaque suminus pectora torret amor?
 Dum loquor, alba nigro sparsa est tibi pulvere vultus.
 Sordida de niveo corpore pulvis abi.
 Sed jam pompa venit, linguis animisque favet;
 Tempus adest plausis; aurea pompa venit.
 Primo loco fertur sparsis victoria pennis;
 Huc ades, atque meus, sac Dea, vincat amor;
 Plaudite Neptuno, nimium qui creditis undis;
 Nil mihi cum pelago, me mea terra tenet.
 Plaudite tuo Marti, miles, nos odimus arma;
 Pax juro, & media pace repertus amor.
 Auguribus Phæbus, Phæbi venantibus adsit.
 Artifices in se verte Minerva manus.
 Ruricolæ Cereri, teneroque assurgite Baceho;
 Pollucem pugiles, Castora placet eques.
 Nos tibi blanda Venus, puerique potentibus armis
 Plaudimus; inceptis annue diua meis.
 Dique novæ mentem domina, ut patiat amor;
 Annuit, & motu signa secunda dedit.
 Quod dea promittit, promittas ipsa rogamus;
 (Pace loquor Veneris) tu Dea major eris.
 Per superos juro testes, pompamque Deorum,
 Te dominam nobis tempus in omne fore.
 Sed pendent tibi crura; potes, si forte juvabit,
 Cancellis primos inseruisse pedes.
 Maxima jam vacuo præter spectacula Circo,
 Quadrijuges æquo carcere misit equos.
 Cui saveas videas; vinctes cuicumque savebis;
 Quid cupias, ipsi scire videntur equi.

miserum? metam spatioso circumit orbe;
 Quid facis? admoto proximius axe subi:
 Quid facis, infelice? perdis bona vota puella;
 Tunc precor valida lora sinistra manu.
 Ignarus; sed cum revocate Quirites;
 Et date jactatis undique signa togis.
 Revocant; at ne turbet toga mota capillos,
 In nostras abdas te licet usque sinus.
 Nunque patent iterum reſerato carcere poſſes;
 Et volat admiſſis diſcolor agmen equis.
 Nec ſaltem ſupera ſpatioque inſurge patenti;
 Sint mea, ſint domine ſac rata vota mea.
 Nec domine rata vota mee; mea vota ſuperſunt;
 Ille tenet palmum; palma petenda mea eſt.
 Iſtæ, & argutis quiddam promiſit ocellis;
 Hoc ſatis eſt; alio cætera redde loco.

ELEGIA III.

De amica quæ pejeraverat.

Eſſe Deos credamus? fidem ſurata ſeſellit;
 Et facies illi, quæ fuit ante, manet.
 Quam longos habuit nondum jurata capillos,
 Tam longos, poſtquam numina læſit, habet,
 Candida, candorem roſeo ſuffuſa rubore,
 Ante fuit; niveo lucet in ore rubor.
 Tu erat exiguis; pedis eſt aptiſſima forma;
 Longa decenſque fuit; longa decenſque manet.
 Digitoſ habuit; radiant, ut ſydus, ocelli;
 Per quos mentita eſt perfida ſæpe mihi.
 Scilicet æterni falſum jurare puellis
 Dii quoque concedunt; formaque numen habet.
 Perque ſuos illam nuper juraffe recordor,
 Perque meoſ oculos; & dolueram mei.
 Dæcite Dii; ſi voſ impune ſeſellerit illa,
 Alterius meriti cur ego damna tuli?
 At non invidiam voſ Cephæia virgo eſt,
 Pro male formoſa juſſa parente mori.
 Non ſatis eſt, quod voſ habuit ſine pondere teſtes;
 Sed mecum luſos rideat inulta Deoſ.

aut sua per nostram vidimat perjuriam penam,
 Victima deceptus decipientis ero.
 Aut sine re Deus est nomen, frustra que timetur,
 Et frustra populos credulitate movet;
 Aut, si quis Deus est, teneras amat ille puellas;
 Et nimium solus omnia posse jubet.
 Nobis satifere Mavors accingitur ense;
 Nos petit invicta Palladis hasta manu.
 Nobis flexibiles curvantur Apollinis arcus;
 In nos alta Jovis dextera fulmen habet.
 Formosae superi metuunt offendere laesi;
 Atque ultro, quae se non timere, timent,
 Et quisquam pia thura focis imponere curat?
 Certo plus animi debet inesse viris.
 Jupiter igne suo lucos jaculatur, & arcus;
 Dissaque perjuras tela ferire vetat.
 Tot meruere pati; Semele miserabilis arsit;
 Officio est illi poena reperta suo.
 At si venturo se subidisset amanti,
 Non pater in Baccho matris haberet onus.
 Quid queror, & toto facio convivia caelo?
 Dii quonque; habent oculos, Dii quoque pactus habent;
 Si Deus ipse forem, numen sine fraude laceret
 Faemina mendaci falleret ore meum.
 Ipse ego jurarem verum jurasse puellas;
 Et non de tetricis diceret esse Deos.
 Tu tamen illorum moderatius utere dono;
 Aut oculis certo parce puella meis.

ELEGIA IV.

Ad virum servantem conjugem.

Dare vir, imposito tenerae custode puellae,
 Nil agis; ingenio quaeque tuenda suo est.
 Si qua metu dempto casta est, ea denique casta est;
 Quae, quia non liceat, non facit, illa facit.
 At jam servaris bene corpus, adultera mens est;
 Nec custodiri, nisi velit, ulla potest.
 Nec mentem servare potes, licet omnia claudas,
 Omnibus exclusis intus adulter erit.

peccare licet, peccat minus; ipsa potestas
 Semina noquissis languidiora facit.
 (crede mihi) vitia irritare vitando;
 Obsidio vinces aptius ipse tuo.
 Illi ego nuper equum contra sua fræna tenacem,
 Ore reluctanti fulminis ire modo.
 Edidit, ut primum concessas sensit habenas,
 Frænaque in effusas laxa jacere jahas.
 Invenitum semper, cupimusque negata.
 Sic interdictis imminet ager aquis.
 Nam fronte oculos, centum cervice gerebat
 Argus; & hos unus sepe fessellit amor.
 Chalamo Danae saxo ferroque perenni,
 Que fuerat virgo credita, mater erat.
 Neque mansit, quamvis custode careret,
 Nec tam multos intemerata procos.
 Quicquid servatur, cupimus magis; ipsaq; furem
 Cera vocat; pauci, quod finit alter, amant.
 Facie placet ipsa sua, sed amore mariti.
 Nescio quid, quod te ceperit, esse putant.
 Improba sic; quamvis servat, sed adultera, chara est;
 Ipse timor preclum corpore majus habet.
 Vivere licet, juvat inconcessa voluptas.
 Sola placet, Timeo, dicere siqua potest.
 Nam tamen ingenuum jus est servare puellam;
 Hic metus externæ corpora gentis agat.
 Vellet ut possit custos, ego, dicere, feci,
 In laudem servi casta sit illa tui.
 Castus est nimium, quem lædit adultera conjux,
 Et notos mores non satis urbis habet,
 Quæ Martigenæ non sunt sine crimine nati,
 Romulus Iliades, Iliadesque Remus.
 Sed tibi formosæ; si non nisi casta placebat.
 Non possunt ullis ista coire modis.
 Sapis, indulge dominæ; vultusque severos
 Erue, nec rigidi jura tuere viri.
 Cole quos dederit; multos dabit uxor amicos.
 Gratia sic minimo magna labore venit;

Sic poteris juvenum convivia semper intrare;
Et, quæ non tuleris, multa videre domi.

ELEGIA V.

Ad amnem, dum iter faceret ad amicum.

Amnis arundinibus limosas obsite ripas,
Ad dominam propero: seste parumper aquas.
Nec tibi sunt pontes, nec quæ sine remigis iclu
Concava trajecto cymba rudente rebat.
Parvus eras (memini) nec te transire refugium:
Summaque vix talos contigit unda meos.
Nunc ruis opposito nivibus de monte solutus:
Et turpi crassas gurgite volvis aquas.
Quid properasse juro? quid pauca dedisse quinti-
10 Tempora? quid nocti conservasse diem?
Si tamen hic standum est; si non datur artibus ullis
ulterior nostro ripa premenda pedes?
Nunc ego, quæc habuit penas Danaius heros,
Terroris densum cum tulit angue caput;
Nunc opto currum, de quo Cerealia primum
Semina viderunt in vude missa solum.
Prodigiosa loquor veterum mendacia vatū:
Non tulit hæc unquam nec feret ulla dies.
Tu potius ripis effusa capacibus amnis,
20 (Sic æternus eas) labere sine tuo.
Non eris invidiæ torrens (mibi crede) ferendæ,
Si dicar per te sorte ratentis amans.
Flumina deberent juvenes in amore juvare;
Flumina senserunt ipsa quid esset amor.
Inachus in mediâ Bithynidæ palidus ipsis
Dicitur, & gelidis incaluisse vadis.
Nondum Troja fuit lustris obsissa duobus,
Cum rapuit vultus, Xanthe, Neera tuos.
Quid? non Altheon diversis currere terris,
30 Virginis Arcadiæ certus adigit amor?
Te quoque præmissam Xantho, Penæ, Creusam
Phthiadum terris occuluisse ferunt.
Quid referam Ajupon? quem cepit Martia Thebe,
Natarum Thebe quinque futura parens.

tua si tua sunt ubi nunc, Achiloe, requiram;
 Hirculis irata fracta querere manu.
 tanti Calydon, nec tota Atolia tanti;
 tua tamen tanti Deianira fuit.
 Hircus dives septena per ostia Nilus,
 tu patriam tantæ tam bene celat aquæ;
 tu in Evadne collectam Asopide flammam
 fmette gurgitibus non potuisse suis.
 ut ut amplecti Salmonida posset Enipeus,
 cedere iussit aquam: iussa recessit aqua.
 tu prætereo, qui per cava saxa volutus,
 Phœbis Argæi spumifere arva rigas:
 cui placuit, quamvis erat horrida vultu,
 ungue notata comas, ungue notata genas.
 regem patrisque nefas delictaque Martis,
 trahat nudo per loca sola pede.
 tu amnis rapidis animosus vidit ab undis:
 caucaque de mediis sustulit ora vadis.
 tu ita, Quid nostras, inquit, teris anxia ripas
 illa ab Ideo Laomædonis genus?
 saltus abiere tui? quid sola vagaris?
 vita nec vincetas impedit alba comas?
 tu fies, & teneros lacrymis corrumpis ocellos,
 pectoraque insanâ tundis aperta manu?
 tu habet & silices, & durum in pectore ferrum,
 qui tenero lacrymas lætus in ore videt.
 tu pone metus: tibi regio nostra patebit:
 tuque colent amnes: Illa, pone metus.
 tu centum aut plures inter dominabere nymphas;
 nam centum aut plures flumina nostra tement.
 tu me Sperne (precor) tantum Romana propago;
 tu Matera promissis uberiora feres.
 tu erat. Illa oculos in humum dejecta modestos
 spargebat tepidâ flebilis imbre sinus.
 tu molita fugam: ter ad altas restitit undas,
 tu currendi vires eripiente metu.
 tu tamen scândens inimico pollice crinem,
 didit indignos ore tremante sonos.

O utinam mea tecta forent, patrioque sepulchro
 Condita dum poterant virginis ossa tegi.
 Cur modo vestalis tædæ invitior ad ullas
 Turpus, & Iliacis inficianda focis?
 Quid moror? en digitis designor adultera vulgi:
 Desit famosus, qui notet ora, pudor.
 Hactenus & vestem timidis prætendit ocellis;
 80 Atque ita se in rapidas perditâ misit aquas.
 Supposuisse manus ad pectora lubricus amnis
 Dicitur; & socii iura dedisse tori.
 Te quoque credibile est aliquâ caluisse puella;
 Sed nemora & sylvæ crimina vestra tegunt.
 Dum loquor, increvit latis spatiosius undis,
 Nec capit admissas alveus altus aquas.
 Quid mecum, furiose, tibi? Quid mutua differ
 Gaudia? quid cæptum, rursus, rumpis iter?
 Quid si legitimum flueres, si nobile flumen,
 Si tibi per terras maxima fama foret?
 90 Nomen habes nullum nivibus collectæ caducus;
 Nec tibi sunt fontes, nec tibi certa domus,
 Fontes habes instar pluviasque, nivesque solutas,
 Quas tibi divitias pigra ministrat hyems.
 Aut lutulentus agis brumali tempore cursus;
 Aut premis arentem pulverulentus humum.
 Quis te unquam potuit sitiens haurire viator?
 Quis dixit gratâ voce, Perennis eas?
 Damnosus pecori curris, damnosior agris;
 100 Forsitan hæc alios, me mea damna movent.
 Nunc ego, na demens, narrabam fluminum amoris
 Jactasse indigno nomina tanta pudet.
 Nescio quid spectans, Acheloon & Inachon amnis,
 Et potui nomen, Nile, referre tuum.
 At tibi pro meritis opto, non caudide torrens,
 Sint rapidi soles, siccaque semper hyems.

LIBER II.

ELEGIA VI.

Quod ab amica receptus, cum ea coire non
potuit, conquiritur.

Aut non formosa est, aut non bene culta, puella;
Aut, puto, non votis saepe petita meis.
Hanc tamen in nullos tenui male languidus usus,
Sed jacui pigro crimen onusque toro.
Ne potui cupiens, etiam cupiente puellā,
Inguinis effacti parte juvante frui.
Qua quidem nostro subjecit eburnea collo
Brachia, Sithonia candidora nive;
Sculaque inseruit cupidā luctantia lingua;
Lascivum teneri supposuitque femur. 10
Umbi blanditias dedit, Dominūque vocavit,
Et quae praeerea publica verba juvant.
Illa tamen gelidā veluti mea membra cicuta,
Signa propositum destituere meum.
Incus iners jacui, species, & inutile signum;
Nec satis exaltum est, corpus an umbra forem.
Quae mihi ventura est, siquidem est ventura senectus,
Cum desit numeris ipsa juvenuta suis;
A pudet annorum, quod me juvenemque, vtrūque;
Nec juvenem nec me sensit amica verum! 20
Sic flammam aditura piās aeterna sacerdos
Surgit, & a charo fratre verenda soror.
At nuper bis flava Chis, ter candida Pitbo;
In Libas officio continuata meo est.
Exigere à nobis angustā nosse Corinnam,
Et meminisse numeros sustinuisse novem.
Nam mea Thessalico languent devota veneno
Corpora? nam misero carmen & herba nocent;
Legere puniceā defixit nomina cerā;
Et medium tennes in jecur urget acus; 30
Carminē lasa Ceres sterilem vanescit in herbam;
Deficiunt, laesi carmine, fontis aquae.
Milibus glandes, cantataque vitibus uva
Decidit; & nullo poma movente fluunt.

Quid

AMORUM

Quid vetat & nervos magicas torpere per artes?
 Forſitan impatiens ſit latus inde meum.
 Huc pudor acceſſit, ſacri; pudor ipſe nocebat;
 Ille fuit vitii cauſa ſecunda mei.
 At qualem vidi, qualem tetigique puellam;
 Sic etiam tunica tangitur illa ſua. Ad
 Illius tactu Pylius juveneſcere poſſet,
 Tithonusque annis ſortior eſſe ſuis.
 Hac mihi contigerat; ſed non vir contigit illi.
 Quas nunc concipiam per nova vota preces?
 Credo etiam magnos, quod ſum tam turpiter uſus,
 Muneris oblatis pœnituiſſe Deos.
 Optabam cere recipi; ſum nempe receptus;
 Oscula ferre; tuli? proximus eſſe, fui.
 Quid mihi fortune tantum? quid regna ſine uſa?
 Quid mihi poſſedi dives avarus opes? Sed
 Sic aret mediis taciti vulgator in undis;
 Pomaque, quæ nullo tempore tangat, habet.
 A tenera quiſquam ſic ſurgit mane puella,
 Protinus ut ſanctos poſſit adire Deos.
 Sed non blanda, puto, non optima perdidit in me
 Oscula, non omni ſollicitavit ope.
 Illa graves potuit quercus, adamantaque durum,
 Sardaſque blanditiis ſaxa movere ſuis.
 Digna movere ſuit certe divosque virosque;
 Sed neque tunc vixi; nec vir, ut ante, fui. Sed
 Quid juvat, ad ſurdas ſi cantet Phœmius aures?
 Quid miſerum Tbanyram picta tabella juvat?
 At quæ non tacita formævi gaudia mente?
 Quos ego non finxi diſpoſuique motos?
 Noſtra tamen jacere, velus præmorta, membra
 Turpiter, beſternâ languidiora roſa.
 Quæ nunc ecce vigent intempèſtiva, valentque,
 Nunc opus expoſcunt, mihi iamque ſuam.
 Quin illic pudibunda jace pars peſſima noſtri;
 Sic ſim pollicitis captus, ut ante, tuis. Sed
 In domum fallis; per te depreſſus inermis
 Triſtia cum magno damna pudore tuli.

Hanc etiam non est me dedignata puella
 Molliter admotâ sollicitare manu.
 Sed postquam nullas assurgere posse per artes,
 Immemoremque sui procubuisse videt,
 Quid mi ludis, ait? quis te male sane iubebat
 Invitum nostro ponere membra toro?
 Aut, te trajectis Aëa venefica ramis
 Devovit, aut alio lassus amore venis. & D
 Nec mora; dissolvit tunica velata recinctâ,
 Et decuit nudos proripuisse pedes.
 Neve sue possent intactam scire ministra,
 Deducus hoc sumpta dissimulavit aquâ.

ELEGIA VII.

Quodd ab amica non recipiatur dolet.

EN quisquam ingenuas etiamnam suscipit artes?
 Aut tenerum dotes carmen habere putat?
 Ingenium quondam fuerat preciosius auro;
 At tunc barbaria est grandis, habere nihil.
 Cum pulchre nostri dominæ placuere libelli;
 Quo licuit libris, non licet ire mihi.
 Cum bene laudavit, laudato janua clausa est;
 Turpiter huc illuc ingeniosus eo.
 Ita recens dives, parto per vulnera censu,
 Praefertur nobis, sanguine factus eques.
 Huc potes amplecti formosis, stulta, lacertis?
 Hujus in amplexu, stulta, jacere potes?
 Si visis, caput hoc galeam portare solebat;
 Ense latus cinctum, quod tibi servat, erat.
 Leva manus, cur nunc serum malè convenit aurum,
 Scuta tulit; dextram tange, cruenta fuit.
 Quæ perit aliquis, potes hanc contingere dextram?
 Hinc ubi mollietates pectoris illa tui est?
 Cum cicatrices veteris vestigia pugnae;
 Questum est illi corpore quicquid habet.
 Insan & quoties hominem jugulaverit, ipse
 Indet; hoc sillas tangis avara manus?
 Ille ego Musarum, purus Phœbique sacerdos,
 Ad rigidas canto carmen inane fores.

AMORUM

Discite, qui sapitis, non hæc, quæ scimus inertes;
 Sed trepidas acies, & fera bella sequi.
 Proque bono versu premium adducite pilam;
 Hoc tibi, si velles, posset, Homere, dari.
 Jupiter admonitus nil esse potens aura,
 Corruptæ precium virginis ipse fuit.
 Dum merces aberat; datus pater, ipsa severa,
 Arati postes, ferrea turris erat.
 Sed postquam sapiens in munera venit adulter;
 Præbuit ipsa sinus, & dare jussa, dedit.
 At cum regna senex cæli Saturnus haberet;
 Omne lucrum tenebris alta premebat humis.
 Ardque, & argentum, cunque auro pondera ferri
 Manibus admorat; nullaque massa fuit.
 At meliora dabat; curvo sine vomere fruges,
 Pomaque, & in quercu mella reperia cava.
 Nec valido quisquam terram scindebat aratro;
 Signabat nullo limise fessor humum.
 Non freta demissi verrebant vuta remi;
 Ultima mortali tum via litus erat:
 Contra te solers hominum natura fuisti,
 Et nimium damnis ingeniose tuis.
 Quid tibi turritis incingere mœnibus urbes?
 Quid tibi discordes addere in arma manus?
 Quid tibi cum pelago? terrâ contenta fuisses.
 Cur non & cælum tertiam regna petis?
 Quâ licet affectas cælum quoque; templa Quirinae,
 Liber & Alcidas, & modo Caesar, habent.
 Erasmus terrâ solidum pro frugibus aurum;
 Possidet inventas sanguine miles opes.
 Curia pauperibus clausa est; dat census honoris;
 Inde gravis iudex, inde severus eques.
 Omnia possideant; illis campisque forumque
 Serviât; hi pacem sevaque bella gerant;
 Tantum ne nostros avidi lucrentur amores;
 Et satis est, aliquam pauperis esse sinant.
 At nunc, exaequet terrigas licet illa Sabinas;
 Imperat ut capta, qui dare multa potest.

prohibet, custosque in me sinit illa maritum;
 Si dederim, tota cederet atque domos
 si neglecta quisquam Deus mitor apertis, inaleat me
 Tam male quasitae pulvere quiesce opes

ELEGIA VIII

Tibulli mortem deflet.

MEmnona si mater, mater plandens Achillem,
 Et tangant magnas tristitia sacae Danae;
 Nilis indignos Egeia solve capillos;
 Ah! nimis ex vana nunc tibi vox erit.
 Tu vater operis, tu fama; Tibullum,
 Ardet in extructo nomen inani vagari.
 Tu puer Veneris fert evenusque pharetram;
 Et fractas ardeas, et sine luce faciam.
 Hic, domissus ut erat miserabilis alio,
 Pectoraque infesta cunctat aperta manibus.
 Incipiunt lacrymas sparsi per colla capilli;
 Quaque singulae concutiente sonantia ni.
 Petris in. Hinc sic illam funere dixerat,
 Egressum castris, pulchrum Iule tuum.
 Quam juveni rapit tam fixa lingua aper.
 Sacri vates, et divum cara vocatur;
 Sunt etiam, qui nos numen habere putent.
 Omne sacrum mors importuna profanat;
 Omnis obscuras iniecit illa manus.
 Quid pater Ismario, quid mater profuit Orpheo;
 Camine quid dicitas obstupuisse ferat;
 Lina in sylvis idem puer abditus altis.
 Dicitur in vieta concinuisse lyra.
 Hic Meoniden, a quo, sen fonte perenni,
 Vatium Pierid ora rigantur aquis;
 quoque summa dies nigro submersit Averno;
 Effugiunt avidos carmina sola rogos;
 opus vatium, Trojani fama laboris;
 Tardaque nocturna tela retexta dolo.
 Nemesis longum, sic Delia nomen habebit;
 Altera cura recens, altera primus amor.

Quid nos sacra iuvant? quid nunc Aegyptia posant?
 Sistra? quid in vacuo secubuisse toro?
 Cum rapiant mala fata bonos; (ignoscite fasso)
 Sollicitor nullos esse putare Deos.
 Vivere pius, mori vero tamen: coile sacra, colentem
 Mors tamen à templis in cava busta trahet.
 Carminibus confide bonus: jacet ecce Tibullus:
 Vix manet è tota parva quod urna capit.
 Tene sacer vates flamma rapuere rogales?
 Per foribus pasci nec timere tuis?
 Aurea sanctorum potuissent templa Deorum
 Urere, quae tantum sustinere nefas.
 Avertit vultus Erycis quae possidet arces;
 Sunt quoque qui lacrymas continuisse negant.
 Sed tamen hoc melius, quam me Phœacia tellus
 Ignotum vili supposuisset humo.
 Hic certe manibus fugientis pressit ocellos
 Mater, & in cineres ultima dona tulit.
 Hic soror in partem misera cum matre doloris
 Venit in ornatas dilaniata comas.
 Cumque tuis suae junxerunt Nemesisque priorque
 Oscula; nec solos destituere rogos.
 Delia descendens, Felicius, inquit, amata
 Sum tibi; vixisti, dum tuus ignis eram;
 Cui Nemeſis, Quid, ait, tibi sunt mea damna dolor?
 Me tenuit moriens deficiente manu.
 Si tamen è nobis aliquid, nisi nomen & umbra
 Restat in Elysia valle Tibullus erit.
 Obvius huic vanies, bederà juvenilia cinctus;
 Tempora cum Calvo, doctæ Catulle, tuo.
 Tu quoque si falsum est temerari crimen amici,
 Sanguinis atque animæ prodige Galli tue.
 His comes umbra tua est, si qua est modo corporis una
 Auxisti numeros, culte Tibulle, pios.
 Ossa quæta precor, tutâ requiescite in urna;
 Et sit humus cinerî non onerosa tuo.

ELEGIA IX.

ad Cererem, conquerens quod ejus sacris cum
amica concumbere non permittatur.

A Nua venerunt Cerealis tempora sacri :

Secubat in vacuo sola puella toro.

Lava Ceres tenues spicis redimita capillos,

Cur inhibes sacris commoda nostra tuis ?

Dea munificam gentes ubicunque loquuntur :

Nec minus humanis invidet ulla bonis.

Iste nec hirsuti torrebant farra coloni ;

Nec notum terris area nomen erat.

ad glandem quercus, oracula prima forebant

Hec cibus, & teneri cespitis herba torus.

Quina Ceres docuit surgere semen in agris ;

Palce coloratas subsecuitque comas.

Quina jugis tauros supponere colla coegit ;

Et veterem curvo dente revellit humum.

Quisquam lacrymis letari credat amantem,

Et bene tormentis secubituque coli ?

Quid tamen est, quamvis agros amet illa feraces,

Rustica : nec vacuum pectus amoris habet.

Quis erunt testes, (nec fingunt omnia Cretes)

Cretes nutrito terra superba Jove.

Quid, Hyderei mundi qui temperat arcem,

Exiguus tenero lac bibit ore puer.

Quid, magna fides testis ; testis laudatur alumno :

Falsam Cererem crimina nota puto.

Quid, videt Iassium Cretes diva sub Ida

Figentem certa terga ferina manu.

Quid, illi : &, ut tenerae flammam rapuere medullae,

Hinc pudor : ex illa parte traherat amor.

Quid, illius amore pudor : sulcos arere videres,

Et sacra cum minima parte redire sui.

Quid, bene jactati pullarunt arva ligones,

Raperat & aurum vomer aduncus humum,

Quid, minaque in latos ierant equaliter agros,

Irrita decepta vota colentis erant :

Diva potens frugum sylvis errabat in altis ;
 Deciderant longae spicae ferta comae.
 Sola fuit Crete fecunda, fertilis arva ;
 Omnia, qua tulerat se Dea, vellis erant.
 Ipse locus nymorum canebat frugibus Ide ;
 Et servus in sylva sarra metebat aper.
 Optavit minos similes sibi legifer annos ;
 Optavit Cereris longus ut esset amor.
 Qui tibi secubitus tristes, Dea flava, fuissent,
 Hos cogor sacris nunc ego ferre tuis.
 Cur ego sum tristis, cum sit tibi nata reperta,
 Regnaque quam Iano sorte minora regat ?
 Festa dies venèremque vocat, cantusque, merumque ;
 Hæc decet ad dominos munera ferre Deos.

ELEGIA X.

Ad amicam, à cujus amore discedere non potui

Multa diuq; tuli ; vitiis patientia victa tibi ;
 Cede fatigato pectore turpis amor.
 Scilicet asservi jam me, fugique catenas ;
 Et que non puduit ferre tulisse pudet.
 Vicimus ; & domitum pedibus calcamus amorem ;
 Venerunt capiti cornua jera meo.
 Perfer, & obdura ; dolor hic tibi proderit olim ;
 Sæpe tulit lassus succus amarus opem.
 Ergo ego sustinui soribus tam sæpe repulsus
 Ingennum dura ponere corpus humo ;
 Ergo ego ; nescio cui, quem tu complexa tenebas,
 Excubui clausam, servus ut, ante domum ?
 Vidi ego ? cum soribus lassus prodiret amator,
 Invalidum referens emeritumque latus.
 Hoc tamen est levius, quàm quod sum visus ab illis,
 Eveniat nostris hostibus ille pudor.
 Quando ego non fixus lateri spatiantis adhaesi,
 Ipse tuus custos, ipse vir, ipse comes ?
 Scilicet & populo per me comitata placebas ;
 Causa fuit multis noster amoris amor.
 Turpia quid referam vane mendacia lingua,
 Et perjuratos in mea damna Deos ;

Quid invenum tacitos inter convivia nutus,
 Verbaque compositis dissimulata notis?
 Dista erat agra mihi: princeps amensq; eueris.
 Veni; & rivali non erat agra meo.
 Tu, & que taceo durati saepe ferendis.
 Quere alium pro me qui vellet ista pati.
 Jam meo votiva puppis redimita corona
 Leta tumescentes equoris ante aquas.
 Desine blanditias, & verba potentia quondam
 Perdere; non ego sum stultus, ut ante fui.
 Lasciantur, pietasque leve in contraria ducunt,
 Hæc amor, hæc odium, sed puto, vincet amor.
 Odiro, si potero; si non, tacitis amabo.
 Nec iuga taurus amat; que tamen odit, habet.
 Niquitiam fugio? fugientem forma reducit.
 Aversor morum crimina; corpus amo.
 Sic ego nec sine te, nec tecum vivere possum;
 Et videor voti nescius esse mei.
 Aut formosa fores minus, aut miras improba, vellem
 Non facit ad mores tam bona forma malos.
 Facta merent odium; facies exorat amorem;
 Me miserum! vitis plus valet illa suis.
 Parce per ô lecti socialia iura, per omnes,
 Qui dant fallendos se tibi sape, Deos.
 Perque tuam faciem magni mihi numinis instar,
 Perque tuos oculos, qui raptare meos;
 Quicquid eris, mea semper eris; tu selige tantum
 Me quoque velle, velis, anne coactus amem?
 Linthea dem potius, ventisque ferventibus utar;
 ut quamvis nolim, cogar amare tamen.

ELEGIA XL

Dolet amicam suam ita suis carminibus inno-
 tuisse, ut rivales multos sibi pararit.

Quis fuit illa dies, quo ista semper amanti?
 Omnia non albe continuistis aves?
 Quædæ putem hyæus nostris occurrere votis?
 Quosve Deos in me bella movere querar?

Qua modo dicta mea est, quam capere solus amare,
 Cum multis vereor ne sit habenda mihi.
 Fallimur? an nostris innotuit illa libellis?
 Sic est; ingenio prostitit illa meo.
 Et merito, quid enim forma præconia feci?
 Vendibilis culpa facta puella mea est.
 Me lenone placet; duce me perductus amator,
 Janua per nostras est adaperata manus.
 An profint dubium est, nocuerunt carmina certe
 Invidia nostris illa suere bonis.
 Cum Thebe, cum Troja foret, cum Caesaris acta;
 Ingenium movit sola Corinna meum.
 O utinam adversis tetigissem carmina Musis,
 Phæbus & inceptum destituisset opus!
 Nec tamen ut testes mos est audire Poetas;
 Malueram verbis pondus abesse meis.
 Per nos Scylla patri canos furata capillos,
 Pube premit rabidos inguinibusque canes.
 Nos pedibus pennas dedimus, nos crinibus angus;
 Victor Abantiades alite fertur equo.
 Idem per spatium Tityon porreximus ingens;
 Et tria vixereo fecimus ora cani.
 Fecimus Enceladum jaculantem mille lacertis;
 Ambigua capros virginis ore viros.
 Æolios Ithacis inclusimus utribus Euros;
 Proditur in medio Tantalus amne sitis.
 De Niobe filicem, de virgine fecimus ursam;
 Concinit Odrysiæ Cecropis ales Itym.
 Jupiter aut in aves, aut se transformat in aurum,
 Aut secat impositâ virgine taurus aquas.
 Protea quid referam, Thebanaque semina, dentes?
 Qui vomerent flammæ ore, fuisse boves?
 Flere genis Electra, tuas arripa sorores?
 Quæque rates fuerant, nunc maris esse Deas?
 Aversumque diem mensis furiælibus Actis?
 Duræque percussam saxa secunda lyram?
 Exit in immensum secunda licentia vatum,
 Obligat historica nec sua verba fide,

LIBER III.

195

na debuerat falso laudata videri.
Femina : credulitas nunc mihi vestra nocet.

ELEGIA XII.

De Junonis festo.

Cum mihi pomiferis conjux foret orta Phaliscis,
Mœnia contigimus vincta Camille tibi.
Ista sacerdotes Junoni festa parabant,
Per celebres ludos, indigenamque bovem.
Unde moræ precium ritus cognoscere, quamvis
Difficilis clivis huc via præbet iter.
Ut vetus, & densa prænubilus arbore lucus :
Aspice concedes numinis esse locum.
Ipsa ara preces, votivæque thura piorum ;
Ara per antiquas facta sine arte manus.
Ibi personuit solennis tibia cantu ;
Ibi per velatas annua pompa vias.
Ipsa niveæ populo plaudente juventa,
Quas aluit campis herba Phaliscæ suis :
Ipsa nunc nondum metuendâ fronte minaces :
Et minor ex humili victima porcus bara ;
Ipsaque gregis cornu per tempora dura recurvo ;
Ipsa est domine sola capella Dæ.
Ipsa indicio sylvis inventa sub altis
Dicitur inceptam destituisse fugam !
Ipsa quoque per pueros jaculis incessitur index ;
Et precium auctoris vulneris ipsa datur.
Ipsa ventura dea est, juvenes timidaque puella
Præbuerant latas veste jacente vias.
Ipsa crines auro gemmæque premuntur ;
Et tigit auratos palla superba pedes.
Ipsa patrum sanctæ velatæ vestibibus albis
Traditæ supposito vertice sacra ferunt.
Ipsa sœvent populi tunc, cum venit aurea pompa ;
Ipsa sacerdotes subsequiturque suas.
Ipsa est pompæ facies. Agamemnonis caso.
Et scelus, & patrias fugit Hæolus opes.
Ipsa pererratis profugus terraque marique
Mœnia felici condidit alta manu.

Ille

*Ille suos docuit Junonia sacra Phaliscos;
Sint mihi, sint populo semper amica suo.*

ELEGIA XII

Ad amicam, si peccatura est, ut occulte peccet

Non ego ne pecces, cum sis formosa, recuso;
Sed ne sit misero scire necesse mihi.
Nec te nostra jubet fieri censura pudicam;
Sed tamen, ut tentes dissimulare, rogat.
Non peccat, quæcunque potest peccasse negare;
Soloque famosam culpa professa facit.
Quis furor est, quæ nocte latent, in luce fateri?
Et quæ clam facias, facta referre palam?
Ignoto meretræ corpus junctura Quiriti,
Opposita populum submovent ante ferâ.
Tu tua prostitues famæ peccata sinistra?
Commissi perages indiciumque tui?
Sit tibi mens maior, saltemque imitare pudicæ;
Teque probam, quamvis non eris, esse putem.
Quæ facis, hic facito, tantum fecisse negato;
Nec pudeat coram verba modesta loqui.
Est qui nequitiam locus exigat; omnibus illum
Deliciis imple; sit procul inde pudor.
Hinc simul exieris, lascivæ præteritus omnis
Absit; & in lecto crimina pone tuo.
Illic nec tunicam tibi sit posuisse pudori,
Nec femori impositum sustinuisse semur.
Illic purpureis condatur lingua labellis;
Inque modos Venerem mille figuret amor.
Illic nec voces, nec verba juvenantia cessent;
Spondaque lascivâ mobilitate tremat.
Indue cum tunicis metuentem crimina vultum;
Et pudor obscænum diffiteatur opus.
Da populo, da verba mihi; sine nescius errem;
Et liceat stultâ credulitate frui.
Cur toties video mitti recipique tabellas?
Cur pressus prior est interiorque torus;
Cur plus, quam somno, turbatos esse capillos,
Collaque conspicio dentis habere notam?

Tan
S
Me
Tunc
Ti
Nil
In
Si ta
Et
Que
Co
Pron
Si
Cum t
Et
Ac
Q
Quos
Nec
Si qu
Non
Mantu
Pel
Quam
Cân
Atque
Moe
Que t
Qua
Culte p
Aur
Cornig
Pul
Inbelle
Post

Tantum non oculos crimen deducis ad ipsos;
 Si dubitas famæ parcere, parce mihi.
 Mens abis, & morior, quoties peccasse fateris;
 Perque meos artus frigida gutta fluit.
 Tunc amo; tunc odi, frustra quod amare necesse est;
 Tunc ego, sed tecum, mortuus esse velim.
 Nil equidem inquiram, nec quæ celare parabis,
 Insequar: & falsi criminis instar erit.
 Sitamen in mediâ deprêssa tenebere culpâ,
 Et fuerint oculis probra videnda meis;
 Quæ bene visa mihi fuerint, bene visa negato;
 Concedunt verbis lumina nostra tuis.
 Prona tibi vinci cupientem vincere palma est;
 Sit modò, Non feci dicere lingua memor.
 Cum tibi contingat verbis superare duobus:
 Et si non causâ, iudice vince tuo.

ELEGIA XIV.

Ad Venerem, quod elegiis finem imponat.

Quære novum vatem, tenerorum mater amorum,
 Traditur hæc elegis ultima meta meis.
 Quos ego composui Peligni ruris alumni;
 Nec me delicia dedecere mea.
 Si quid id est, usque à proavis vetus ordinis hæres,
 Non modò militiæ turbine factus eques.
 Mantua Virgilio gaudet, Verona Catullo;
 Pelignæ dicar gloria gentis ego.
 Quem sua libertas ad honesta coegerat arma,
 Cùm timuit socias anxia Roma manus.
 Atque aliquis spectans hospes Sulmonis aquosi
 Mœnia, quæ campi jugera pauca tenent,
 Quæ tantum, dicet, potuisti ferre portam,
 Quantulacunque estis, vos ego magna voce.
 Culte puer, puerique parens, mihi tempore longo,
 Aurea de campo vellite signa meo.
 Corniger increpuit thyrso graviore Lyæus,
 Pulsanda est magnis area major equis.
 Imbelles elegi, genialis Musa, valere;
 Post mea mansurum fata superstes opus.

FINIS.

PUB. OVID. NASONIS
SULMONENSIS.
DE ARTE AMANDI.

Lib. I.

SI quis in hoc artem populo non novit amandi :
 Me legat, & lecto carmine doctus amet.
 Arte citæ velox; rates remox; reguntur :
 Arte leves currus ; arte regendus amor.
 Curribus Antomedon lentisque erat aptus habenis ;
 Tiphys in Amonia puppe magister erat.
 Me Venus artificem tenero præfecit amor ;
 Tiphys & Antomedon dicar amoris ego.
 Ille quidem ferus est, & qui mihi sæpe repugnat ;
 Sed puer est, ætas mollis & apta regi.
 Phyllirides puerum citharâ ; perfecit Achillem,
 Atque animos molli contudit arte feros.
 Qui toties socios, toties perterruit hostes,
 Creditur annosum pertimuisse senem.
 Quas Hector sensurus erat poscente magistro,
 Verberibus jussas præbuit ille manus ;
 Aacida Chiron, ego sum præceptor amoris ;
 Sævus uterque puer ; natus uterque Deâ.
 Sed tamen & tauri cervix oneratur aratro,
 Frænaque magnanimi dente teruntur equi.
 Et mihi cedit amor ; quamvis mea vulneret arcu
 Pectora, jactatas excutiatque faces.
 Quo me finxit amor, quo me violentius ussit ;
 Hoc melior facti vulneris ultor ero.
 Non ego, Phœbe, datas à te mihi mentior artis ;
 Nec nos ævæ voce monemur avis.
 Non mihi sunt visa Clío, Clíusque sorores,
 Servanti pecudes vallibus Ascræ tuis.
 usque opus movet hoc ; vati parete perito ;
 Vera canam ; ceptis mater amoris ades.

Be pro
 Quae
 Inque
 Princip
 Quae
 Proxim
 Terti
 Hic mo
 Hæc
 Dum li
 Elig
 Hæc ti
 Quae
 Scit be
 Scit
 Aucupi
 Nov
 Tu quo
 Ante
 Non ego
 Nec
 (Andr
 Rap
 Te tibi
 Hæc
 Gargar
 Aqu
 Quot ce
 Ma
 Sin cap
 Ant
 Sive p
 Cog
 Sin te
 Hoc
 Tu mo
 Cum

Eft

Be procul vitæ tennes, insigni pudoris,
 Quaque regis mediis insita longa pedes.
 Nos Venerem ratam concessaque furti canemus;
 Inque meo nullum carmine crimen erit.
 Principio, quod amare velis, reperire labora,
 Qui nova nunc primum miles in arma venis:
 Proximus huius labor est placitam exorare puellam;
 Tertius, ut longo tempore daret amor.
 Sic modus; hæc nostro signabitur area curru;
 Hæc erit admissa meta terenda rota.
 Dum licet, & loris passim potes ire solutus;
 Elige cui dicas, Tu mihi sola places.
 Hæc tibi non veniet tennes delapsa per auras;
 Querenda est oculis apta puella tuis.
 Scis bene venator cervis ubi verba cendat;
 Scit bene quæ frendens valle moratur aper.
 Acupibus noti frutices; qui sustinet bamos;
 Novit quæ multa pisce natantur aquæ.
 Tu quoque materiam longo qui quaeris amor,
 Ante frequens quo sit, discis, parva loco.
 Nægo quarentem ventis dare vela iubebos;
 Nec tibi, ut invenias, longa terenda via est.
 (Andromedon Persens nigris portaris ab Indis,
 Raptaque sit Phrygiæ Graia puella viro)
 Te tibi namq; dabit formosas Roma puellas;
 Hæc habet, ut dicas, quicquid in orbe fuit.
 Gagara quot segetes, quot habet Methymna racemos,
 Equore quot pisces, fronde teguntur aves.
 Quot caelum stellas, tot habet tua Roma puellas;
 Mater & Aeneæ constat in urbe sui.
 Si caperis primis & adhuc crescentibus annis?
 Ante oculos veniet vera puella tuos.
 Sive petis juvenem; juvenes tibi mille placebunt;
 Cogèris voti nescius ipse tui.
 Si te forte juvat sera & sapientior ætas;
 Hoc quoque (crede mihi) crebrius agmen erit.
 Tu modo Pompeiâ lentius spatiare sub umbra,
 Cum sol Herculei terga Leonis adit.

Aut,

DE ARTE AMANDI.

Aut, ubi muneribus nati sua muvera mater
 Addidit, externo marmore dives opus.
 Nec tibi vitetur, quæ præcis sparsa tabellis
 Porticus auctoris Liua nomen habet.
 Quaque parare necem miseris patruelibus auge
 Belides, & stricto barbarus ense pater.
 Nec te prioreat Keneri ploratus Adonis,
 Cultaq; Judeo septima sacra vira.
 Neu fuge Niligenæ diemphitica sacra iuventa;
 Multas illa facit, quod fuit ipsa Iovis.
 Et fora conveniunt (quis credere posset?) amor;
 Flammaque in arguto sepe reperta foro est;
 Subdita qua Veneris fæcto de marmore templo
 Appias expressa æra pullat aquis.
 Illo sepe loco capitur consultus amore;
 Quiq; aliis cavet, non cavet illa sibi.
 Illo sepe loco desunt sua verba deserto;
 Resque novæ veniunt, causaque agenda sua est.
 Hunc Venus è templis, quæ sunt confinia, ridet;
 Qui modò patronus, jam cupit esse client.
 Sed tu præcipue curvis venare theatrum;
 Hæc loca sunt votis fertilliora tuis.
 Illic inventies, quod amas, quod ludere possis;
 Quodque semel tangas, quodq; tenere valis.
 ut redit, itque frequens longum formica per agmina
 Granifero solitum dum vehit ore cibum;
 Aut ut apes saltusque suos, & olentia nactæ
 Pascua, per flores & thyma summa valant;
 Sic ruet in celebres cultissima semina ludos;
 Copia iudicium sepe morata meum est.
 Spectatum veniunt, veniunt spectentur ut ipsa;
 Ille locus casti damna pudoris habet.
 Primus sollicitos fecisti Romule ludos,
 Cum juvit viduos rapta Sabina viros.
 Tunc neq; marmoreo pendebant vela theatros
 Nec fuerant liquido pulpita rubra croco;
 Illic, quas tulerant nemorosa palatia, frondes
 Simpliciter posita; scena sine arte fuit.

gradibus sedit populus de cespite factus;
 Quatibet hirsuta fronde tegente comas.
 Viciunt oculisque notant sibi quisque puellam,
 Quam velit; & tacito pectore multa movent.
 Atque rudem præbente modum tibicine Tibusco,
 Lædus æquatam ter pede pulsat humum;
 medio plausu (plausus tunc arte carebat)
 Rex populo prædæ signa petenda dedit.
 Minus exiliunt, animum clamore fatentes;
 Virginibus cupidas injiciuntque manus.
 Fugiant oquillas timidissima turba columbar;
 Atque fugit visos agna novella lupos;
 Illa timere viros sine lege ruentes;
 Constat in nulla, qui fuit ante color.
 Unus timor erat, sacces non una timoris;
 Pars laniat crines; pars sine mente sedet.
 Una mœsta silet; frustra vocat altera matrem;
 Hæc queritur, stupet hæc; hæc fugit, illa mœret.
 Videntur raptae, genialis prædæ, puella;
 Et potuit multas ipse decere pudor.
 Una repugnabat nimium comitemque negabat;
 Volentem cupido vir tulit ipse sinu.
 Quæ illa, Quid teneros lacrimis corruptus ocellus?
 Quod matra pater est, hoc tibi dixit, ira.
 Mili tribus sosti dare commoda salis;
 Hæc mihi si dederis commoda, miles ero.
 Illent ex illo solennia more theatra,
 Nam quoque formosus insidiosa manent.
 Et nobilium fugiat certamen equorum;
 Multa capax populi commoda Circus habet.
 Opus est digitis, per quos arcana loquar;
 Sic tibi per nutus accipienda nota est.
 Proximus à domino, nullo prohibente, sedeto;
 Junge tuum lateri, quam potes, usque lacum.
 Hinc te cogit, si nolit, linea jungi;
 Quæ tibi tangenda est lege puella loci.
 Tibi queratur facti sermonis origo;
 Et moveant primos publica verba sonos,

DE ARTE AMANDI.

Cujus equi veniant, facito studiosè requiras;
 Nec mora quisquis erit, cui favet illa, fave.
 At cum pompa frequens certantibus ibit Ephebis;
 Tu Veneri dominæ plaudè favente manu.
 utque sit, in gremium pulvis si forte puellæ
 Deciderit, digitis excutiendus erit.
 Et, si nullus erit pulvis, tamen excute nullum:
 Qualibet officio causa sit apta tuo.
 Pallia si terræ nimium demissa jacebunt,
 Collige, & immundâ sedulus effer humo.
 Protinus officii precium, patiente puellâ,
 Contingent oculis crura videnda tuis.
 Respice præterea, post vos quicumque sedebit,
 Ne premat opposito mollia terga genu.
 Parva leves capiunt animos; fuit utile multis,
 Pulvinar facili composuisse manu.
 Profuit & tenui ventos movisse stabello,
 Et tava sub tenerum scamna dedisse pedem.
 Hoc aditus Circusque novo præbebit amori,
 Sparsaque sollicito tristis arena foro.
 Illa sæpe puer Veneris pugnavit arena;
 Et qui spectavit vulnera vulnus habet.
 Dum loquitur, tangitq; manum poscitque libellum,
 Et querit, posito pignori, vincat uter:
 Saucius ingemuit, telumque volatilis sensit,
 Et pars spectati vulneris ipse facit.
 Quid modo cum belli navassis imagine Caesar
 Perfidus induxit, Cecropiasque rates?
 Nempe ab utroque mari juvenes, ab utroque puellæ
 Venère: atque ingens orbis in urbe fuit.
 Quis non invenit turba quod amaret in illa
 Eheu quam multos advena torfit amor!
 Ecce parat Caesar, domito quod defuit orbi,
 Addere nunc oriens, altime noster eris.
 Parthe dabis penas: Crassi gaudete sepulti,
 Signaque barbaricas non bene passa manus;
 Vltor adest, primisve ducum proficitur in annis,
 Bellaque non puero tractat agenda puer.

Parcite natales timidi numerare deorum ?

Cesaribus virtus contigit ante diem.

Ingenium caeleste suis velocitas annis

Surgit & ignava fert male damna mora.

Rarus erat, manibusque duos Tiryntibus anguos

Pressit : & in cunctis jam Fove dignus erat.

Nunc quoque, qui puer es, quantus tunc Bacche fuisti

Cum timuisti thyrsos India victa tuos ?

Auspiciis annisque patris puer arma movebis,

Et viuces annis auspiciisque patris.

Tale rudimentum tanto sub nomine debes ;

Nunc juvenum princeps, deinde future senum.

Cum tibi sint fratres, fratres ulciscere laesos :

Cumque pater tibi sit, jura tuere patris.

Induit arma tibi genitor patriaeque tuusque :

Hostis ab invito regna parente rapit.

In pia tela feres, sceleratas ille sagittas ;

Stabit pro signis jusque piusque tuis.

Vincantur Parthi causa, vincantur & armis.

Eos Latio dux meus addat opes.

Misique pater, Caesarque pater, date numen cuncti !

Est Deus & vobis alter, & alter erit.

Aguror en vinces votivaque carmina reddam,

Et magno nobis ore sonandus eris.

Assistes : aciemque meis hortabere verbis :

O desint animis ne mea verba tuis !

Telaque Parthorum, Romanaque pectora dicam ;

Telaque ab averso quae jacet hostis equo.

Quid fugis, ut vincas ? quid victos, Parthe, relinquis ?

Parthe, malum jam nunc Mars tuus omen habet.

Exerit illa dies, quae tu, pulcherrima rerum,

Quatuor in micis aureis ibis equis.

Vant ante duces onerati colla catenis :

Ne possint tui, quae prius, esse fuga.

Spesabunt juvenes lati, misaeque puella :

Diffundetque animos omnibus ista dies.

Quae aliqua ex illis, dum regum nomina quaeres,

Quae loca, qui montes, quaeve ferantur aquae ?

Omnia responde, nec tantum signa rogabis :
 Et quæ nescieris, ut bene nota, refer.
 Hic est Euphrates præcinctus arundine frontem :
 Cui comâ dependet carula, Tygris erit.
 Hos fac Armenios : hæc est Dania Persis :
 Urbs in Achæmenis vallibus ista fuit.
 Ille, vel illa, duces ; Et erunt quæ nomina dicas :
 Si poteris, vere ; si minus, apta tamen.
 Dant etiam positis adita convivia mensis ;
 Est aliquid præter vina, quod inde petas.
 Sæpe illic positis, teneris adducta lacertis
 Purpureus Bacchi cornua pressit amor.
 Vinaque cum bibulas sparsere Cupidinis alas,
 Permanet, Et capto stat gravis illa loco.
 Ille quidem pennas velociter excutit udas ;
 Sed tamen aspergi pectus amore nocet.
 Vina parant animos, faciuntq; coloribus aptos,
 Cura fugit, multo diluiturque mero.
 Tunc veniunt risus : tunc pauper cornua sumit :
 Tunc dolor Et curæ, rugaq; frontis abit.
 Tunc aperit montes ævo rarissima nostro
 Simplicitas, artes excutiente Deo.
 Illic sæpe animos juvenum rapuere puella :
 Et Venus in vinis, ignis in igne fuit.
 Hic tu fallaci nimium ne crede lucernæ ;
 Fudicio formæ voxque merumque nocet.
 Luce Deas cæloque Paris spectavit aperto ;
 Cum dixit Veneri, vincis utramque Venus.
 Nocte latent inenda, vitioque ignoscitur omni ;
 Horaque formosam quamlibet illa facit.
 Consule de gemmis, de tincta murice lana,
 Consule de facie corporibusque diem.
 Quid tibi fæmineos cætus venatibus aptos
 Enumerem ? numero cedat arena meo.
 Quid referam Baias, prætextaque littora velis,
 Et, quæ de calido sulphure fumat, aquam ?
 Hinc aliquis vulnus referens in pectore dixit,
 Non hæc, (ut fama est) unda salubris erat.

Ecce suburbana templum nemoralis Dianæ,
 Partaque per gladios regna nocente manu.
 Illa quod est virgo, quod tela Cupidinis odit,
 Multa dedit populo vulnera, multa dabit.
 Hactenus, unde legas quod ames, ubi retia tendas;
 Precipit imparibus vestra Thalia modis.
 Nunc tibi quæ placuit, quas sis capienda per artes,
 Dicere præcipua melior artis opus.
 Quisquis ubique, viri faciles advertite mentes,
 Pollicitisque favens vulgus adesto meis.
 Prima tuæ menti veniat fiducia, cunctas
 Posse capi; capies: tu modo tende plagas.
 Vere prius volucres taceant, æstate cicada,
 Menalius lepori det sua terga canis,
 Iamina quam juveni blande tentata, repugnet:
 Hæc quoque quam poteris credere nolle, vobis.
 Uique viro furtiva Venus, sic grata puellæ est:
 Vir male dissimulat: rectius illa cupit.
 Conveniet maribus, ne quam nos ante rogemus:
 Fæmina jam partes victa rogantis ager.
 Mollihus in pratis admugit fæmina tauro:
 Fæmina cornipedi semper adhinnet equo.
 Parcior in nobis, nec tam furiosa libido est:
 Legitimum finem flamma virilis habet.
 Byblida quid referam, vetito quæ frater amore
 Arsit, & est laqueo fortiter ulta nefas?
 Myrtha patrem, sed non ut filia debet, amavit:
 Et nunc obducto cortice pressa latet.
 Illius lacrymis, quas arbor fundit odora,
 Ungimur, & domina nomina gutta tenet:
 Forte sub umbrosis, nemorosa vallibus Ida,
 Candidus armenti gloria taurus erat;
 Signatus tenni media inter cornua nigro:
 Una fuit labes, cætera lactis erant.
 Illam Gnoſſiades, Sidoniadesque juvenca
 Optârunt tergo sustinuisse suo.
 Pasiphae fieri gaudebat adultera tauri:
 Invida formosas oderat illa boves.

Nota cano: non hoc, quæ centum sustinet urbes,
 Quamvis sit mendax, Creta negare potest.
 Ipsa novas frondes, & prata tenerrima tauro
 Fertur in assuetâ subséquisse manu.
 Ille comes armentis: nec ituram cura moratur
 Conjugis: & Minos à bove victus erat.
 Quid tibi Pasiphae pretiosas sumere vestes?
 Ille tui nullas sentit adulter opes.
 Quid tibi cum speculo, montana armenta petanti?
 Quid toties positas fingis inepta comas?
 Crede tamen speculo, quod te negat esse juventam:
 Quàm caperes fronti cornua nata tua!
 Sive placet Minos; nullum queratur adulter:
 Sive virum mavis fallere; falle virum.
 In nemus & saltus thalamo regina relicto
 Fertur, ut Æonio concita Baccha Deo.
 Ah quoties vultu vaccam spectavit iniquo,
 Et dixit, Domino cur placet ista meo?
 Aspice ut ante ipsum teneris exsultat in herbis:
 Nec dubito, quin se stulte placere putet.
 Dixit; & ingenti jamdudum de grege duci
 Fuit, & immeritam sub iuga curva trahi:
 Aut cadere ante aras commentumque sacra cogit:
 Et tenuit læta pellicis exta manu.
 Pellicibus quoties placavit numina casis?
 Atque ait exta tenens, Ite, placete meo!
 Et modo se fieri Europam, modo postulat Io?
 Altera quod bos est, altera vincta bove.
 Hanc tamen implevit vaccâ deceptus acernâ
 Dux gregis; & partu proditus auctor erat.
 Cressa Thyestæo si se abstinuisset amore;
 (Ah quantum est uni posse placere viro?)
 Non medium rupisset iter, curruque reorto
 Auroram versis Phæbus adisset equis.
 Filia purpureos Niso furata capillos,
 Puppe cadens celsâ, facta refertur avis.
 Altera Scylla maris monstrum, medicamine Circes,
 Ræta premit rabidos inguinibusque canes.

Qui Martem terris, Neptunum effugit in undis,
 Conjugis Atrides victima dira fuit.
 Cui non defleta est Ephyrea flamma Creusæ,
 Et nece natorum sanguinolenta parens ?
 Elevit Amyntorides per inania lumina Phœnix :
 Hippolytum rapidi diripuisti equi.
 Quid fœdis immeritis Phinen sua lumina natis ?
 Pœna reversura est in caput ista tuum.
 Omnia fœmineâ sunt ista libidine mota ?
 Acrior est nostrâ, plûsque furoris habet.
 Ergo agè nê dubita cunctas superare puellas :
 Vix erit è multis quæ neget una tibi.
 Quæ dant quæq; negant, gaudent tamen esse rogata :
 Ut jam fallaris, tara repulsa tua est.
 Sed cur fallaris, cum sit nova grata voluptas,
 Et capiant animas plus aliena suis ?
 Fertior seges est alienis semper in agris :
 Vicinûmque pecus grandius uber habet.
 Sed prius ancillam captatæ nôsse puellæ
 Cura sit : accessus molliet illa tuos.
 Proxima consiliis dominæ sit ut illa videto :
 Nêve parum tacitis conscia fida jocis.
 Hanc tu pollicitis, hanc tu corrumpe rogando :
 Quod petis, ex facili, si volet il'la, feres.
 Illa leget tempus (medici quoque tempora servant)
 Quo facilis dominæ mens sit, & apta capi.
 Mens erit apta capi tunc cùm lætissima rerum,
 Ut seges in pingui luxuriabit humo,
 Pectora dum gaudent nec sunt astricta dolore ;
 Ipsa patent ; blandâ tum subit arte Venus :
 Tum cùm tristis erat, defensa est Ilion armis :
 Militibus gravidum læta recepit equum.
 Tum quoque tentanda est, cum pellice læsa dolebit :
 Tunc facies, operâ nê sit inulta tuâ.
 Hanc matutinos pectens ancilla capillos
 Incitet : & velo remigis addat opem.
 Et secum tenui suspirans murmure dicat,
 Ut puto, non poteris ipsa referre vicem.

Tunc se te narret : tunc persuadentia verba
 Addat : & infacto juret amore mori.
 Sed propera, ne vela cadant, iraque residant :
 Ut fragilis glacies, interit ira morâ.
 Quaris, an hanc ipsam profit violare ministram ?
 Talibus admissis alea grandis inest.
 Hæc ad concubitum fit sedula ; tardior illa :
 Hæc dominæ manus temperat ; illa sibi.
 Casus in eventu est : licet hic indulgeat ausis,
 Consilium tamen est abstinuisse meum.
 Non ego per præceptis & acuta cacumina vadam :
 Nec juvenum quisquam, me duce, captus erit.
 Si tamen illa tibi dum dat, recipitque tabellas,
 Corpore, non tantum sedulitate, placet ;
 Fac dominâ potiare prius : comes illa sequetur :
 Non tibi ab ancilla est intipienda Venus.
 Hoc unum moneo (si quid modo creditur arti,
 Nec mea dicta rapax per mare ventus agat)
 Aut nunquam tentes, aut perfice : tollitur index,
 Cum semel in partem criminis illa venit,
 Non avis utiliter viscatis effugit alis :
 Non bene de laxis cassibus exit aper.
 Saucius arrepto piscis retinetur ab hamo ;
 Opprime tentatam : nec, nisi victor, abi.
 Tunc neque te prodet communi noxia culpâ :
 Factaque erunt dominæ, dictaque nota tibi.
 Sed bene coletur : bene si celabiur index,
 Notitiæ suberit semper amica tuæ.
 Tempora qui solis operosa coeuntibus arva,
 Fallitur, & nautis aspicienda putat.
 Nec semper credenda Ceres fallacibus arvis :
 Nec semper viridi concava puppis aquæ :
 Nec teneras tutum est semper captare puellas ;
 Sæpe dato melius tempore fiet idem.
 Sive dies suberit natalis, sive calendæ,
 Quas Venerem Marti continuasse juvat ;
 Sive erit ornatus, non ut fuit ante, sigillis,
 Sed regum positas Circus habebit opes :

Differ opus : tunc tristis hyems, tunc Pleiades instant ;
 Tunc & in æquorâ mergitur Hædus aquâ.
 Tunc bene definitur : tunc, si quis creditur alto,
 Vix tenuit lacera naufraga membra ratis.
 Tunc licet incipias, quâ flebilis Allia luce
 Vulneribus Latiis sanguinolenta fuit :
 Quâque die redeunt rebus minùs apta gerendis
 Culta Palæstino septima festa viro.
 Magna superstitio tibi sit natalis amica :
 Quâque aliquid dandum est, illa sit atra dies.
 Cum bene vitâris, tamen auferet : invenit artem
 Fœmina, quâ cupidi carpat amantes opes.
 Institor ad dominam veniet discinctus emacem :
 Expediet merces tæque sedente suas.
 Quas illa, inspicias, sapere ut videre rogabis :
 Oscula deinde dabit : deinde rogabit, emas :
 Hoc fere contentam multos jurabit in annos.
 Nunc opus esse tibi, nunc bene dicit, emi.
 Si non esse domi, quos des, causabere nummos ;
 Littera poscetur, nec didicisse juvat.
 Quid, quasi natali cum poscit munera libo,
 Et quoties opus est, nascitur illa tibi ?
 Quid cum mendaci damno mæstissima plorat,
 Elapsusque cavâ fingitur aure lapis ?
 Multa legunt tradenda tibi, data reddere nolunt.
 Perdis ; & in damno gratia nulla tuo est.
 Non mihi, sacrilegas meretricum ut persequar artes,
 Cum totidem linguis sint satis ora decem.
 Cera vadum tenet rasis infusa tabellis :
 Cera tuæ primùm conscia mentis eat.
 Blanditias ferat illa tuas, imitataq; amantium
 Verba : nec exiguas, quisquis es, adde preces.
 Hæstora donavit Priamo prece motus Achilles :
 Electitur iratus voce rogante Deus.
 Promittas facito ; quid enim promittere ladis ?
 Pollicitis dives quilibet esse potest.
 Spes tenet in tempus, semel est si credita, longum :
 Illa quidem fallax, sed tamen apta dea est.

Si dederis quicquam, poteris ratione relinquit :
 Præteritum tulerit, perdideritque nihil.
 Et, quod non dederis, semper videre daturus :
 Sic dominum sterilis sæpe fefellit ager.
 Sic ne perdiderit, non cessat perdere lusor :
 Et revocat cupidus alea sæpe manus.
 Hoc opus, hic labor est, primum sine munere jungi.
 Si dederit gratis, quæ dedit, usque dabit.
 Ergo eat, & blandis peraretur littera verbis :
 Explorètq; animos, primaq; tentet iter.
 Littera Cydippen pomo perlata fefellit :
 Insciaque est verbis capta puella suis.
 Disce bonas artes (monito) Romana juventus ;
 Non tantùm trepidos ut tuare reos.
 Quàm populus, iudexque gravis, lectisq; senatus,
 Tam dabit eloquio dicta puella manus.
 Sed lateant vires : nec sis in fronte disertus :
 Effugiant voces verba molesta tuæ.
 Quis nisi mentis inops, teneræ declamat amica ?
 Sæpe valens odii littera causâ fuit.
 Sis tibi credibilis sermo, consuetaq; verba :
 Blanda tamen, præsens ut videre loqui.
 Si non accipiet scriptum, illectumque remittet ;
 Lecturam spera, propositumque tene.
 Tempore difficiles veniunt ad aratra iuveni :
 Tempore lenta pati fræna docentur equi.
 Ferreus assiduo consumitur annulus usu :
 Interit assiduâ vomit aduncus humo.
 Quid magis est durum saxo ? quid mollius undâ ?
 Dura tamen molli saxa cavantur aquâ.
 Penelopem ipsam perstes modo, tempore vinces :
 Capta vides sero Pergama ; capta tamen.
 Legerit, & nolit rescribere ? cogere noli :
 Tu modo blanditias fac legat ipsa tuas.
 Quæ voluit legisse, volet rescribere lectis :
 Per numeros veniunt ista gradusque suos.
 Forstân & primo veniet tibi littera tristis :
 Quæq; roget ne se sollicitare velis.

et rogat illa, timet : quod non rogat, optat ut infes :
 Insequere : & voti post modo compos eris.
 Vera sive illa toro resupina feratur ;
 Leticam dominæ dissimul antea adi.
 Nec aliquis verbis odiosas afferat aures,
 Quam potes ambiguus callidus abde notis.
 In pedibus vacuis illi spatiosa reventur
 Perticus ; hic socias tu quoque ; iunge moras.
 modo precedas, facito : modo terga sequaris ;
 Et modo festines : & modo lentus eas.
 In tibi de mediis aliquam transire columnis
 Sit pudor, & lateri continuasse latius.
 Nec sine te curvo sedeas speciosa theatro ;
 Quod spectes, humerique afferet illa suis.
 Nam respicias, illam mirare licebit :
 Multa supercilio, multa loquere notis.
 Inplaudas aliquo mimo saltante puellæ :
 Et faveas illi, quisquis agatur amans.
 Cum surgit, surgas : donec sedet illa, sedeto ;
 Arbitrio dominæ tempora perde tuæ.
 Sed tibi nec ferro placeat torquere capillos ;
 Nec tua mordaci pumice crura teras.
 Illa jube faciant, quorum Cybeleia mater
 Concinitur Phrygiis exululata modis.
 Summa viros neglecta decet. Minoïda Theseus
 Abstulit à nulla tempora comptus acro.
 Hippolytum Phædra, nec erat bene comptus, amavit ;
 Cura Dæ, sylvis aptus Adonis erat.
 Munditijs placeant ; fuscantur corpora campo ;
 Sit bene conveniens, & sine labe toga.
 Linguaque nec rigeat : careant rubigine dentes ;
 Nec vagus in laxa pes tibi pelle natet.
 Nec male deformet rigidos tonsura Capillos ;
 Sit comæ, sit doctæ barba resecta manu.
 Et nihil emineant, & sint sine sordibus unguis ;
 Inque cavâ nullus stet tibi nare pilus ;
 Nec male odorati sis tristis anhelitus oris ;
 Nec ladat nares virque paterque gregis.

Cetera

Cetera lascivia faciant concede puella :
 Et si quis male vir quæret habere virum ?
 Ecce sumum vatem Liber vocat ; hic quoque amantes
 Adjuvat ; & flamma, quæ calet ipse, favet.
 Gnoſſis in ignotis amens errabat arenis,
 Quæ brevis aquoreis Dia feritur aquis.
 Vique erat è somno tunicâ velata recinctâ,
 Nuda pedem, croceas irreligata comas ;
 Thesea crudelem sordas clamabat ad undas,
 Indigno teneras imbre rigante genas :
 Clamabat, stebatque simul (sed utrumque decebat)
 Nec facta est lacrymis turpior illa suis.
 Jamque iterum tandem mollissima pectora palmis,
 Perfidus ille abiit, quid mihi fiet ? ait.
 Quid mihi fiet ? ait : sonuerum cymbala toto
 Littore, & attonitâ tympana pulsa manu.
 Excidit illa metu, rupitque novissima verba ;
 Nullus in exanimi corpore sanguis erat.
 Ecce Mimallonides sparsis in terga capillis ;
 Ecce leves Satyri, prævia turba Dei.
 Ebrius ecce senex pando Silenus asello
 Vix sedet & pressas continet arte iugas.
 Dum sequitur Bacchus, Bacchæ fugiuntq; petuntq;
 Quadrupedum ferulâ dum malus urget equus ;
 In caput auris cecidit delapsus asello ;
 Clamarunt Satyri ; Surge, age, surge pater.
 Jam Deus in curru, quem summum texerat avis
 Tigribus adjunctis aurea lora dabat.
 Et color, & Theseus, & vox abiêre puellæ ;
 Terq; fugam petiit, terq; retenta metus est.
 Horruit, ut steriles, agitât quas ventus, arista ;
 Et levis in madidâ cana palude tremit.
 Cui Deus, En adsum tibi cura fidelior, inquit ;
 Pone metum ; Bacchi Gnoſſias uxor eris.
 Munus habe Cælum ; cælo spectabere sydus ;
 Sape reges dubiam, Cressa puella, ratem.
 Dixit & è curru, ne tigres illa timeret,
 Desiluit ; impoſito cessit arena pede.

plicitamque finis (neque enim pugnare valebit)
 abstulit; ut facile est omnia posse Deo.
 Hymenaeas canunt; pars altera Eue clamant;
 Sic coeunt sacro nupta Deusque toro.
 ubi contigerint posui tibi munera Bacchi,
 atque erit in socii femina parte tori;
 peliumque patrem, nocturnaue sacra precare,
 Ne jubeant capiti vina nocere tuo.
 tibi multa licet sermone latentia tecto
 Dicere; quæ dici sentiat illa sibi;
 audistiisque levis tenui perscribere vino;
 Ut dominam in mensa se legat illa tuam:
 atque oculos oculis spectare fatentibus ignem,
 Sæpe tacens vocem verbaque vultus habet.
 primus rapias illius tacta labellis
 Pocula; qui que bibit parte puella, bibas.
 quemcumque cibum digitis libaverit illa,
 Tu pete: dumque petes, sit tibi tacta manus.
 ut etiam tua vota, viro placuisse puellæ;
 Ut ilior votis factus amicus erit.
 hic, si forte bibas, sortem concede priorem:
 Huic detur capiti missa corona tuo.
 hoc sit inferior, seu par, prior omnia sumat:
 Ne dubites illi verba secunda loqui.
 ha frequensque via est, per amici fallere nomen:
 Tata frequensque licet sit via, crimen habet.
 huius propinator nimirum multa propinet,
 Et sibi mandatis plura videnda putet.
 Omnia tibi à nobis dabitur mensura bibendi:
 Officium præstent mensq; pedesque suum.
 Jurgia præcipue vino stimolata caveto:
 Et nimium faciles ad fera bella manus.
 Occidit Eurytidon stulte data vina bibendo:
 Aptior est dulci mensa merumque joco.
 Si vox est, canta; si mollia brachia, salta:
 Et quacunque potes dote placere, place.
 Ebrietas ut vera nocet, sic ficta juvabit;
 Fas tiuget blaso subdola lingua sona,

Et quicquid dices, faciesque protervius aequo;
 Credatur nimium causa fuisse merum.
 Et bene dic dominae, bene, cum quo dormiet illa;
 Sed male sit, tacite mente precare viro.
 At, cum discedit mensâ conviva remotâ,
 (Ipsa tibi accessus turba, locumque dabit)
 Inserere te turba; leviterque admotus eunti,
 Velle latus digitis; & pede tange pedem.
 Colloqui jam tempus adest. Fuge rustice longe
 Hinc pudor; audacem forsque Venusque juvant.
 Non tua sub nostras veniet facundia leges;
 Fac tantum cupias, sponte disertus eris.
 Est & agendus amans, imitandaque; vulnera verbis:
 Hic tibi quaratur qualibet arte fides.
 Nec credi labor est; sibi quæque videtur amanda;
 Pessima sit, nulli non sua forma placet.
 Sape tamen vere capis simulator amare;
 Sape, quod incipiens finxerat, esse fuit.
 Quo magis ô faciles imitantibus este puellæ;
 Fiet amor verus, qui modo fictus erat.
 Blanditiis animum furtim deprendere fas est.
 Ut pendens liquidâ ripa subitur aquâ.
 Nec faciem, nec te pigeat laudare capillos,
 Et teretes digitos, exiguumque pedem.
 Delectant etiam castas præconia formæ:
 Virginibus curæ grataque forma sua est.
 Nam cur in Phrygiis Funonem & Pallada sylvis,
 Nunc quoque iudicium non tenuisse pudet?
 Laudatas ostendit avis Funonia penus:
 Si tacitus spectes, illa recondet opes.
 Quadrupedes inter rapidi certamina cursus,
 Depexæque juba, plausaque colla juvant.
 Nec timide promitte: trahunt promissa puellas.
 Pollicitis testes quoslibet adæ Deos.
 Jupiter ex alto peiuria ridet amantum,
 Et jubet Aëlios irrita ferre Notos.
 Per Styga Funoni falso jurare solebat
 Jupiter: exemplo nunc favet ille suo.

Expedit esse Deos ; & , ut expedit, esse putemus ;
 Dentur in antiquos thura merumque focos.
 Nec securâ quies illos similisque sopori
 Detinet ; innocui vivite, numen adest.
 Reddite depositum ; pietas sua fœdera servet :
 Fraus absit ; vacuas cadis habete manus.
 Iudite, si sapitis, solas impune puellas ;
 Hac minus est unâ fraude pudenda fides.
 Fallite fallentes ; ex magna parte profanum
 Sunt genus ; in laqueos, quos posuere, cadant.
 Dicitur Ægyptus caruisse juvantibus arva
 Imbribus, atque annos sicca fuisse novem ;
 Cum Thraxius Busiris adit, monstratque piari
 Hospitis effuso sanguine posse Fovem ;
 Illi Busiris, Fies Fovis hostia primus,
 Inquit ; & Ægypto tu dabis hospes aquam.
 Et Phalaris tauro violenti membra Perilli
 Terruit ; infelix imbuit auctor opus.
 Justus uterque fuit ; neque enim lex justior ulla est,
 Quàm necis artifices arte perire suâ.
 Ergo & perjuras merito perjurâ fallant :
 Exemplâ doleat fœmina læsa suo.
 Et lacrymæ prosunt ; lacrymis adamanta movebis ;
 Fac madidas videat, si potes, illa genas.
 Si lacrymæ (neque enim veniunt in tempore semper)
 Deficiunt, uda lumina tange manu.
 Quis sapiens blandis non miscet oscula verbis ?
 Illa licet non det, non data summe tamen.
 Pugnabit primo fortassis, & , Improbe, dicet ;
 Pugnando vinci se tamen illa volet.
 Tantum ne noceant teneris male rapta labellis,
 Neve queri possit, dura fuisse, cave :
 Oscula qui sumpsit, si non & cetera sumpsit ;
 Hac quoque, quæ data sunt, perdere dignus erat.
 Quantum desuorat pleno post oscula voto !
 Hei mihi, rusticitas non pudor ille fuit.
 Vim licet appellent ; grata est vis ista puellis ;
 Quod juvat, invitis sæpe dedisse volunt.

Quaecunque est Veneris subitâ violata rapinâ,
 Gaudet; & improbitas muneris instar habet;
 At quæ, cum posset cogi, non tacta recessit,
 Cum simulat vultu gaudia, tristis erit.
 Vim passa est Phæbe; vis est illata sorori:
 Et gratus raptis raptor uterque fuit.
 Fabula nota quidem, sed non indigna referri,
 Scyrias Emonio victa puella viro.
 Jam Dea laudata dederat mala præmia forma,
 Colle sub Idaeo vincere digna Venus.
 Jam nurus ad Priamum diverso venerat orbe;
 Grataque in Iliacis mœnibus uxor erat.
 Jurabant omnes in læsi verba mariti;
 Nam dolor unius, publica causa fuit.
 Turpe, nisi hoc matris precibus tribuisset, Achilles
 Veste virum longâ dissimulatus erat.
 Quid facis, Ecacide? non sunt tua munera lævæ;
 Tu titulos aliâ Palladis arte petas.
 Quid tibi cum calathis? clypeo manus apta ferendo;
 Pensa quid in dextrâ, quâ cadet Hector, habes?
 Rejice succinctos operoso stamine fusos;
 Quassanda est ista Pelias hasta manu.
 Forte erat in thalamo virgo regalis eodem;
 Hac illum stupro comperit esse virum.
 Viribus illa quidem victa est; (ita credere oportet)
 Sed voluit vinci viribus illa tamen.
 Sæpe, Mane, dixit, cum jam properaret Achilles;
 Fortia nam posita sumpserat arma colo.
 Vis ubi nunc illa est? quid blanda voce moraris
 Autorem stupri Deidameia tui?
 Scilicet, ut pudor est quiddam cæpisse priorem;
 Sic alio gratum est incipiente pati.
 Ah nimia est propriae juveni fiducia formæ!
 Expectet si quis, dum prior illa roget.
 Vir prior accedat; vir verba precantia dicat;
 Excipiat blandas mollior illa preces.
 Ut potiare, roga; tantum cupit illa rogari:
 Da causam voti principiumque tui.

puer ad veteres supplex heroidas ibat ;
 Corripuit magnum nulla puella Fovem.
 tamen à precibus tumidos accedere fastus
 Senferis ; incepto parce, referque pedem.
 et refugit ; multæ cupiunt ; odere quot instat ;
 Lenius instando tædia tolle tui.
 ipse est Veneris semper profitenda roganti ;
 Intret amicitia nomine testus amor.
 aditu vidi retricæ data verba puellæ ;
 Qui fuerat cultor, factus amator erat.
 candidus in nauta turpis color ; æquoris unda
 Debet & à radiis syderis esse niger.
 apus & agricola, qui vomere semper adunco,
 Et gravibus rastris sub Fove versat humum.
 in, Palladiæ petitur cui fama coronæ,
 Candida si fuerint corpora, turpis eris.
 leat omnis amans ; color hic est aptus amanti ;
 Hoc decet ; hoc multi non valuisse putant.
 pallidus in Lyricen sylvis errabat Orion ;
 Pallidus in lenta Naide Daphnis erat.
 quas & macies animum ; nec turpe putârū
 Philcoleum nitidis imposuisse comis.
 manant juvenum vigilata tempora noctes,
 Curaque &, immenso qui fit amore, dolor.
 voto potiare tuo, miserabilis esto ;
 Ut, qui te videat, dicere possit, Amas.
 querar ; an moneam ? mixtum fas esse nefasque ?
 Nomen amicitia, nomen inane fides.
 mihi, non tutum est, quod amas, laudare sodali.
 Cum tibi laudanti credidit, ipse subit.
 non Atorides lectum temeravit Achillis ;
 Quantum ad Pirithoum, Phædra pudica fuit.
 armoniem Pylades, quæ Pallada Phæbus amavit ;
 Quodque tibi geminus, Tyndare, Castor erat.
 quis idem sperat, laturas poma myricas
 Speret ; & è medio flumine mella petat.
 nil, nisi turpe, iuvat ; curæ est sua cuique voluptas ;
 Hac quoque ab alterius grata dolore venit.

Heu facinus non est hostis metuendus amant!
 Quos credis fidos, effuge, tutus eris.
 Cognatum fratremque cave, fidumque sodalem :
 Præbuit veros hæc tibi turba metus.
 Finiturus eram : sed sunt diversa puellis
 Pectora : mille animos excipe mille modis.
 Nec tellus eadem parit omnia : vitibus illa
 Convenit, hæc oleis : hîc bene farra virent :
 Pectoribus mores tot sunt, quot in orbe figura ;
 Qui sapit, innumeris moribus aptus erit.
 Utque levis Proteus modo se tenuabat in undas ;
 Nunc leo, nunc arbor, nunc erat hircus aper.
 Hi jaculo pisces, illi capiuntur ab hamis ;
 Hos cava contento retia fune trahunt.
 Nec tibi conveniet cunctos modus unus ad annos :
 Longius insidias curva videbit anus.
 Si doctus videre rudi, petulansve pudenti ;
 Diffidet misera protinus illa sibi.
 Inde fit, ut quæ se timuit committere bonesto,
 Vilis in amplexus inferioris eat.
 Pars superat capti, pars est exhausta laboris,
 Hic teneat nostras anchora jacta rates.

P. OVID.

PUB. OVID. NASONIS
SULMONENSIS,

DE ARTE AMANDI, Lib. II.

Dicite id Paan : & id his dicite Paan :

Decidit in casses præda petita meos.

Latus amans donet viridi mea carmina

(palmæ)

Præferor Ascræo Menioque seni.

Ab armiferis Priameius hospes Amyclis,

Candida tum raptâ conjuge vela dabat.

Ille erat, qui te curru victore ferebat,

Vestâ peregrinis Hippodameia rotis.

Ad properas juvenis? mediis tua pius in undis

Navigat : & longè, quem peto, portus abest.

En satis invenisse tibi est me vate puellam :

Arte meâ capta est : arte tenenda meâ est.

Minor est virtus, quam quærere, parva tueri :

Cassus inest illi : hic erit artis opus.

Hæc mihi, si quando, puer & Cytherea, favete :

Hæc Erato, nam tu nomen amoris habes.

Magna paro, quas possit amor remanere per artes,

Dicere, tam vasto per vagus orbe puer.

Quis est, & habet geminas, quibus evolet, alas :

Difficile est illis imposuisse modum.

Spiritus effugio præcluserat omnia Minos :

Audacem pennis repperit ille viam.

Dalalus ut clausit conceptum crimine matris

Semibovumque virum, semivirumque bovem :

Ut modus exilio dixit, justissime Minos :

Accipiat cineres terra paterna meos.

Quoniam in patriâ fatis fatigatus iniquis

Vivere non potui, da mihi posse mori.

Quæditum puero, senis est si gratia vilis :

Si non vis puero parcere, parce seni.

P.

Dixeras

Dixerat hæc : sed & hæc, & multò plura licebat
 Dicere : at egressus non dabat ille viro.
 Quod simulac sensit, Nunc, nunc, & Dadale, dia
 Materiam, quâ sis ingeniosus, habes.
 Possidet & terras, & possidet aquora Minos :
 Nec tellus nostra nec patet unda fuga.
 Restat iter cæli : cælo tentabimus ire :
 Da veniam capto, Jupiter alme, meo.
 Non ego sydereas affecto tangere sedes :
 Quâ fugiam dominum, nulla, nisi ista, via est.
 Per Styga detur iter : Stygias transibimus undas :
 Sunt mihi natura jura novanda meæ.
 Ingenium mala sæpe movent. Quis crederet, unquam
 Aerias hominem carpere posse vias ?
 Remigium volucrum disponit in ordine pennas,
 Et leve per lini vincula nectit opus :
 Imâque pars ceris astringitur igne solutis :
 Finitusque novæ jam labor artis erat.
 Tractabat ceramque puer, pennasque renidens :
 Nescius hæc humeris arma parata suis.
 Cui pater, His inquit, patria est adeunda carinis
 Hæc nobis Minos effugiendus ope est.
 Aera non potuit Minos, alia omnia clausit :
 Quâ licet, inventis aera rumpe meis.
 Sed tibi non virgo Tageæa, comæque Bootes,
 Ensiser Orion aspiciendus erit.
 Me pennis sectare datis : ego prævius ibo :
 Sit tibi cura sequi ; me duce tutus eris.
 Nam siue athereas vicino sole per auras
 Ibimus ; impatiens cera caloris erit :
 Sive humiles propiore freto jactabimus alas ;
 Mobilis aquoreis penna madescet aquis.
 Inter utrumque vola : ventos quoque, nate, caveto :
 Quæque ferent aura, vela secunda dato.
 Dum monet, aptat opus puero, monstratque moveri :
 Erudit infirmas ut sua mater aves.
 Inde suis factas humeris accommodat alas :
 Perque novum timidus corpora librat iter.

Jamque volaturus parvo dedit oscula nato:
 Nec patriæ lacrymas continuere gena.
 Monte minor collis, campis erat altior aquis:
 Hinc data sunt misera corpora bina fuga.
 Et movet ipse suas, & nati respicit alas
 Dadalus: & cursus sustinet usque suos.
 Jamque novum delectat iter: positoque timore
 Icarus audaci fortius arte volat.
 Hos aliquis, tremulâ dum captat arundine pisces,
 Vidit: & incertum dextra reliquit opus.
 Jam Samos à lævâ fuerat Naxosque relictæ,
 Et Paros, & Clario Delos amata Deo.
 Dextra Lebintbos erat, sylvisque umbrosa Calydnæ,
 Cinctæque piscosis Astypalæa vadis.
 Cum puer, incautus nimium temerarius annis,
 Aliud egit iter, deseruitque patrem.
 Vincula labant: & cera Deo propiore liquecit:
 Nec tennes venti brachia mota tenent.
 Territus à summo descepit in aquora calo:
 Nox oculis pavido venit oborta metu.
 Tabuerant ceræ: nudos quatit ille lacertos:
 Et trepidat: nec quo sustineatur, habet.
 Decidit: atq; cadens, Pater, ô pater, auferor, inquit:
 Clanserunt virides ora loquentis aquæ.
 At pater infelix, non jam pater, Icare clamat:
 Icare clamat, ubi es? quove sub axe volas?
 Icare clamabat: pennas aspexit in undis:
 Ossa tegit tellus: aquora nomen habent.
 Non potuit Minos hominis compescere pennas:
 Ipse Deum volucrem derinuisse paro.
 Fallitur, Emonias si quis decurrit ad artes,
 Datque quod à teneri fronte revellit equi.
 Non faciunt, ut vivat amor, Medeiæ herba,
 Mixtaque cum magicis Marsa venena sonis.
 Phasias Esoniden, Circe tenuisset Ulysses,
 Si modo servari carmine posset amor.
 Nec data profuerint pallentia philtæ puellis:
 Philtæ nocent animis, utiq; furoris habent.

Sit procutorane nefas : ut ameris, amabilis esto :
 Quod tibi non faties, solave forma dabit.
 Sit licet antiquo Nereus adamatus Homero,
 Naiadumque tener crimine raptus Hylas.
 Ut dominam teneas, nec te mirere relictum :
 Ingenii dotes corporis adde bonis :
 Forma bonum fragile est : quantumq; accedit ad an-
 Fit minor, & spatio carpitur illa suo. (nos,
 Nec semper viola, nec semper lilia florent :
 Et riget amissa spina relicta rosa.
 Est tibi jam venient cani, formose, capilli :
 Jam venient ruga, quae tibi corpus arent.
 Jam mollire animum, qui duret, & astrue formam ;
 Solus ad extremos permanet ille rogos.
 Nec levis, ingenuas pectus coluisse per artem,
 Cura sit, & linguas edidicisse duas.
 Non formosus erat, sed erat facundus Ulysses :
 Et tamen aquoreas torfit amore Deas.
 Ah quoties illum doluit properare Calypso,
 Remigioque aptas esse negavit aquas !
 Hac Troja casus iterumq; iterumque rogabat :
 Ille referre aliter saepe solebat idem.
 Littore constiterant : illic quoq; pulchra Calypso
 Exigit Odrysi facta cruenta ducis.
 Ille levi virga, (virgam nam forte tenebat)
 Quod rogat, in spisso littore pingit opus.
 Hac (inquit) Troja est : (moras in littore fecit)
 Hic tibi sit Simois : hac mea castra puta.
 Campus erat, (campum fecit) quem cede Dolonis
 Sparsimus, Aemonios dum vigil optat equos.
 Illic Sithoni fuerant tentoria Rhesi :
 Hac ego sum captis nocte reversus equis.
 Pluraq; pingebat : subitus cum Pergama fluctus
 Abstulit, & Rhesi cum duce castra suo.
 Tum Dea, quas, inquit, fidas tibi credis ituro,
 Perdiderint unda, nomina quanta, vides ;
 Ergo agè fallaci timida confide figura,
 Quisquis es : atque aliquid corpore pluris habe.

Dextera

Dextera præcipue capiti indulgentia moneo :

Asperitas odium sævaque bella mouet.

Odimus accipitrem, quia vivit semper in armis ;

Et pavidum solitos in pecus ire impos.

At caret insidiis hominum, quia missis hirundo est :

Quasque colit turrets, Ebaonis ales habet.

Est procal lites, & amara prælia lingua :

Dulcibus est verbis mollis alendus amor.

Lite fugant nuptæque viros, nuptasque mariti ?

Inque vicem credunt rem sibi semper agi.

Hoc decet uxores : dos est uxoriam, lites :

Audiat optatos semper amica sonos.

Non legis jussu lectum venistis in unum :

Fungitur in vobis munere legis amor.

Blanditias molles, aurèsque iuvantia verba

Affer : ut adventu leta sit ipsa tuo.

Non ego divitibus venio præceptor amandi :

Nil opus est illi, qui dabit, arte meâ.

Secum habet ingenium, qui, cum libet, Accipe, dicit :

Cedimus : inventis plus habet ille meis.

Pauperibus vates ego sum : quia pauper amavi :

Cum dare non possum munera, verba dabam.

Pauper amet caute : timeat maledicere pauper :

Multaq; divitibus non patienda ferat.

Me memini iratum domina turbasse capillos :

Hac mihi quàm multos abstulit ira dies !

Hic puto, nec sensi tunicam laniasse : sed ipsa

Dixerat : & pretio est illa redempta meo.

At vos (si sapitis) vestri peccata magistri

Effugite, & culpæ damna timeate mea.

Helia cum Parthis, cum cultâ pax sit amica :

Et jocus, & causas quicquid amoris habet.

Si non blanda satis, nec erit tibi comis amica,

Perfer, & obdura : Postmodo mitis erit.

Uleitur obsequio curvatus ab arbore ramus :

Franges, si vires experiere tuas.

Obsequio tranantur aquæ : nec vincere possis

Flumina, si contrâ, quam rapit unda, nates.

Obsequium tigrisq; domat tumidosq; leones;
 Rustica paulatim taurus aratra subit.
 Quid fuit asperius Nonacrinâ Atalanta?
 Succubuit meritis trux tamen illa viri.
 Sæpe suos casus nec mitia facta puellæ
 Fluisse sub arboribus Melaniona ferunt:
 Sæpe tulit iussu fallentia retia collo:
 Sæpe ferâ torvos cuspidæ fixit apros.
 Senhit & Hylæi contentum saucius arcum:
 Sed tamen hoc arcu notior alter erat.
 Non te Mænalias armatum scandere sylvas,
 Nec jubeo collo retia ferre tuo;
 Corpora nec missis jubeo præbere sagittis;
 Artis erunt cauta mollia jussa mea.
 Cede repugnanti; cedendo victor abibis;
 Fac modo, quas partes illa jubebit, agas.
 Arguit, arguito; quicquid probat illa, probato;
 Quod dicit, dicas; quod negat illa, neges.
 Riserit, arride; si flêrit, flere memento:
 Imponat leges vultibus illa tuis.
 Seu ludet, numerosque manu jactabit eburnos;
 Tu malè jactato: tu bene jacta dato.
 Seu jaciet talos, victam ne pœna sequatur,
 Damuosi facito stent tibi sæpe canes.
 Sive latrocinii sub imagine calculus ibit;
 Fac pereat vitreo miles ab hoste tuus.
 Ipse tene distincta tuis umbracula virgis;
 Ipse face in turba, quæ venit illa, locum.
 Nec dubita terei scamnum producere lecto;
 Et tenero soleam deme vel adde pedi.
 Sæpe etiam dominae, quamvis horrebis & ipse,
 Argentis manus est calfacienda sinu.
 Nec tibi turpe puta (quamvis sit turpe placebit)
 Ingenuâ speculum sustinuisse manu.
 Ille fatigata vincendo monstra novercæ,
 Qui meruit cælum, quod prior ipse tulit;
 Inter Ioniacas calathum tenuisse puellas
 Creditus, & lanas excoluisse rudes.

Peruit imperio domini Tyrrhinius heros :
 I nunc, & dubita ferre, quod ipse tulit.
 Jussus adesse foro, jussu maturius hora
 Fac semper venias ; nec, nisi servus, abi.
 Occurras aliquid tibi dixerit ; omnia differ ;
 Curre, nec inceptum turba moretur iter.
 Nocte domum repens epulis perfuncta redibit ;
 Tunc quoque pro servo, si vocat illa, veni.
 Rure erit, & dicet, Venias (amor odit inertes)
 Si rota defuerit, tu pede carpe viam.
 Nec grave te tempus, sitiensve canicula tardet,
 Nec via per jactas candida facta nives.
 Militiæ species amor est ; discedite segnes ;
 Non sunt hæc timidis signa tuenda viris.
 Nox, & hyems longaque via, sævique dolores ;
 Mollihus his castris, & labor omnis inest.
 Sape feres imbrem cælesti nube solutum ;
 Frigidus in nudâ sæpe jacebis humo.
 Cynthia Admeti vaccas pavisse per ætus
 Fertur, & in parvâ delituisse casâ.
 Quod Phæbum decuit, quem non decet ? exue fastus,
 Curam mansuri quisquis amoris habes.
 Si tibi per tutum placitumque negabitur ire,
 Atque erit oppositâ janua fulta serâ ;
 Atque per præcepto lecto delabere aperto ;
 Det quoque furtivas alta fenestra vias.
 Lata erit, ut causam tibi se sciet esse pericli ;
 Hoc dominæ certi pignus amoris erit.
 Sape tuâ poteras, Leandre, carere puellâ ;
 Tranabas, animum nō sset ut illa tuum.
 Nec pudor ancillas, ut quæque erit ordine prima,
 Nec tibi sit servos demeruisse pudor.
 Nomine quemque suo (nulla est jactura) saluta ;
 Funge tuas hamiles ambitiose preces.
 Sed tamen & servo (levis est impensa) roganti
 Porrige fortunæ munera parva tuæ.
 Porrige & ancilla, quæ pœnas luce pendit
 Læsa maritali Gallica veste manus,

Fac plebem (mibi crede) tuam ; sit semper in illa
 Fanitor, & thalami qui jacet ante fores.
 Nec dominam jubeo precioso munere dones ;
 Parva sed è parvis callidus apta dato.
 Cum bene dives ager, cum rami pondere nutant ;
 Afferat in calathæ rustica dona puer.
 Rure suburbano poteris tibi dicere missa
 Illa ; tibi in sacrâ sint licet emptæ viâ.
 Afferat aut uvas, aut quas Amaryllis amabit ;
 At nunc castaneas, nunc amat illa nuces.
 Quinetiam turdoque licet, missâque corona,
 Te memorem dominæ testificere tua.
 Turpiter his emitur spes morti, & orba senectus :
 Ah pereant, per quos munera crimen habent !
 Quid tibi præcipiam teneros quoque mittere versus ;
 Hei mihi, non multum carmen honoris habet !
 Carmina laudantur, sed munera magna petuntur ;
 Dummodo si dives barbarus, ille placet.
 Aurea sunt vere nunc secula ; plurimus auro
 Venit honos ; auro conciliatur amor.
 Ipse licet venias Musis comitatus Homere ;
 Si nihil attuleris, ibis Homere foras.
 Sunt tamen & doctæ, rarissima turba, puellæ ;
 Altera, non doctæ ; sed tamen esse volunt.
 Utraque laudetur per carmina ; carmina lector
 Commendat dulci qualiacunque sono.
 His ergo, atque illis, vigilatum carmen in ipsas
 Forsitan exigui muneris instar erit.
 At quod eris per te facturus, & utile credis,
 Id tua te facito semper amica roget.
 Libertas alicui fuerit promissa tuorum ;
 Hanc tamen à domina fac petat illa tua.
 Si pœnam servo, si vincula sæva remisit,
 Quod facturæ eras, debeat illa tibi.
 Utilitas tua sit ; titulus donetur amica
 Perde nihil : partes illa petentis agat.
 Sed te cuicumque est retinendæ cura puellæ,
 Attonitum formâ fac putet esse suâ.

Sive erit in Tyriis ; Tyrios laudabis amictus :
 Sive erit in Cois ; Coa decere puta.
 Aurata est ; ipso tibi sit preciosior auro :
 Gausapa si sumit, Gausapa sumpta proba.
 Isterit tunicata : Moves incendia, clama :
 Sed timidâ caveat frigore voce roga.
 Compositum discrimen erit ; discrimina lauda :
 Torseris igne comam ; torte capille places.
 Brachia saltantis, vocem mirare canentis.
 Et cùm deseris, verba quærentis habe.
 Ipsos concubitus, ipsum veni're licebit
 Quod juvat : & quadam gaudia vocis habo.
 Si fuerit torvâ violentior ipsa Medusâ ;
 Fiet amatori lenis & aqua suo.
 Tantiùm ne pateas verbis simulator in illis,
 Effice : nec vultu destrue verba tuo.
 Si latet ars, prodest, affert deprensa pudorem,
 Atque adimit merito tempus in omne fidem.
 Sape sub autumnum, cùm formosissimus annus,
 Plendque purpureo subrubet uva mero ;
 Cùm modo frigoribus premimur, modo solvimur aestu ;
 Aere non certo corpora languor habet.
 Illa quidem valeat : sed si malè firma cubabit,
 Et vitium cæli senserit agra sui ;
 Tunc amor & pietas tua sit manifesta puellæ ;
 Tunc sere, quæ plenâ postmodo falce metas.
 Nec tibi morosi veniant fastidia morbi :
 Perque tuas fiant, quæ finit illa, manus.
 Et videat flentem : nec tadeat oscula ferre :
 Et sicco lacrymas combibat ore tuas.
 Multa vove : sed cuncta palam : quotiesque licebit,
 Quæ referas illi, somnia lata vido.
 Et veniat quæ lustrer annus l'ctumque locumque ;
 Praferat & tremulâ sulphur & ova manu.
 Omnibus his inerunt grata vestigia cura :
 In thalamos multis hac via fecit iter.
 Ne tamen officii odium quærat ab agra,
 Sit suus in blandâ sedulitate modus.

Neve cibos prabe, nec amari pocula succi
 Porrige : rivalis misceat illa tuus.
 Sed non, quo dederas à littore carbasia, vento
 Utendum, medio cùm potiare fraso.
 Dum novus errat amor, vires sibi colligit usu ;
 Si bene nutrieris, tempore firmus eris.
 Quem tantum metuis, vitulum mulcere solebas :
 Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit.
 Nascitur exiguus, sed opes acquirit eundo,
 Quâque venit, multus accipit amnis aquas.
 Fac tibi consuescat, nihil assuetudine majus :
 Quam tu dum capias, tadia nulla fuge.
 Te semper videat ; tibi semper prabeat aures ;
 Exhibeat vultus noxque di- s-que tuos.
 Cùm tibi major erit fiducia posse requiri ;
 Tunc procul absenti cura futurus eris.
 Da requiem : requietus ager bene credita reddit :
 Terrâque caelestes arida sorbet aquas.
 Phyllida Demophoon praesens moderatius ussit :
 Exarsit velis acrius illa datis.
 Penelopen absens, solers torquebat Ulysses ;
 Phyllacides aberat, Laodamia, tuus.
 Sed mora tuta brevis : lentescunt tempore curæ
 Vanescitque absens, & novus intrat amor.
 Dum Menelaus abest, Helene, ut sola jaceret ;
 Hospitis est tepido nocte recepta sinu.
 Quis stupor hic Menelae fuit ? tu solus abibas,
 Iisdem sub tectis hospes & uxor erant.
 Accipitri rimidas credis furiose columbas :
 Plenum montano credis ovile lupa.
 Nil Helene peccat, nil hic committit adulter :
 Quod tu, quod faceret quilibet, ille facit.
 Cogis adulterium dando rempusque locumque :
 Quo nisi consilio est usa puella tuo ?
 Quid faciat ? vir abest, & adest non rusticus hospes ;
 Et timet in vacuo sola cubare toro.
 Viderit Atrides ; Helenen ego crimine solvo :
 Usa est humani commoditate viri.

sed neque fulvus aper mediâ tam seivus in irâ est,
 Flamineo rapido dum rotat ore canes ;
 Nec læa, cum catulis lactantibus ubera præbet,
 Nec brevis ignora vipera lasa pede ;
 Iammina quam, socii deprensâ pellice lecti,
 Ardet ; & in vultu pignora mentis habet.
 In ferrum flammâsque ruit ; positoque decare
 Fertur, ut Aonii cornibus ista Dei :
 Conjugis admissum, violataque jura mariti,
 Barbara per natos Phasias ultra suos.
 Altera dira parens (hæc est, quam cernis, hirundo)
 Aspice signatum sanguine pectus habet.
 Hoc bene compositio, hoc firmos rumpit honores ;
 Crimina sunt cautis ista timenda viris.
 Nec mea vos uni donat censura puellæ ;
 Dii melius ; vix hoc nupta tenere potest :
 Iudite ; sed furto celetur culpa modesta ;
 Gloria peccati nulla petenda tui est.
 Nec dederis munus cognosse quod altera possit ;
 Nec sint nequitie tempora certa tuæ.
 Et nè te capiat latebris sibi sæmina notis,
 Non uno est semper convenienda loco.
 Et, quoties scribis, totas prius ipse tabellas
 Inspice ; plus multæ, quam sibi missa, legunt.
 Lasæ Venus justæ arma movet, telumque remittit ;
 Et modo, quæ quæstæ est ipsa, querare facit.
 Dum facit Atreides unâ contentus, & illa
 Casta fuit ; vitio est improba facta viri.
 Audierat, laurumque manu vittâsque ferentem
 Pro nata Chrysen non voluisse sua.
 Audierat, Lyrnessi, tuos abducta dolores,
 Bellaque per turpes longius isse moras.
 Hac tantum audierat ; Priameida videbat ipsa,
 Victor erat prædæ prædæ pudenda suæ.
 Inde Thyestiadem animo thalamoque recepit ;
 Et male peccantem Tyndaris ultæ virum est.
 Quæ bene celaris, si qua tamen acta patebunt,
 Illa licet pateant, tu tamen usque nega.

Tu neque subiectus, solito neq; blandior esto :
 Hæc animi multum signa nocentis habent.
 Sed lateri nec parce tuo : pax omnis in illo est :
 Concubitu prior est inficienda Venus.
 Sunt qui præcipiant herbas satureia nocentes ;
 Samere ; iudiciis ista venena meis.
 Aut piper urtica mordacis semina miscent,
 Tritaq; in annoso flava pyretra mero.
 Sed Dea non patitur sic ad sua munera cogi,
 Colle sub umbroso quam tenet altus Eryx.
 Candidus Alcathei qui mittitur arbe Pelasgæ
 Bulbus, & ex horto quæ venit herba salax ;
 Ovaque sumantur ; sumantur Hymettia mella,
 Quisq; tulit folio pinus acuta, nuges.
 Docta quid ad magicas Erato converteris artes ?
 Interior curru meta terenda meo est.
 Qui modò celabas monitu tua crimina nostro,
 Flæte iter, & monitu detege furtiva meo.
 Nec levitas culpanda mea est ; non semper eodem
 Impositos vento panda carina veabit.
 Nam modo Ibreicio Boreâ, modo currius Euro :
 Sæpe tument Zephyro lintea, sæpe Notò.
 Aspice, ut in curru modo det fluitantia rector
 Lora : modo admissos arte retinet equos.
 Sunt quibus ingratis timida indulgentia servit :
 Et si nulla subest amula, languet amor.
 Luxuriant animi rebus plerumque secundis :
 Nec facile est æqua commoda mente pati.
 Ut levis absumptis paulatim viribus ignis
 Ipse latet, summo candet in igne cinis ;
 Sed tamen extinctas admoto sulphure flammæ
 Invenit, & lumen, quod fuit ante, redit :
 Sic, ubi pigra sita, securaq; pectora torpent ;
 Acribus est stimulis eliciendus amor.
 Fac timeat de te, tepidâq; recalface mentem :
 Palliat iudicio criminis illa tui.
 O quantum, & quoties numero comprehendere non est
 Felicem de quo læsa puella dolet.

Qua simul invitas crimen pervenit ad aures;
 Exeidis : O misera voxque colorque fugis.
 Si ego sim, cujus laniet furiosa capillos :
 Ille ego sim, teneras cui petat unguis genas :
 Quem videat lacrymans : quem torvis spectet oculis :
 Quo sine non possit vivere, posse velis.
 Si spacium queras, breve sit, quo laesa quærat :
 Ne vires lentâ colligat illa morâ.
 Undida jam dudum cingantur colla lacertis,
 Inque tuo flets est accipienda sinu.
 Plula da flenti : Veneris da gaudia flenti :
 Pax erit ; hoc uno solvitur ira modo.
 Cum bene sciverit, cum certa videbitur hostis ;
 Tunc pete concubitûs fœdera ; mitis eris.
 Sic depositis habitat concordia telis ;
 Illo (crede mihi) gratia nata loco est.
 Quæ modò pugnaverunt, jungunt sua rostra columbæ ;
 Quarum blandissias verbaq; murmur habet.
 Prima fuit rerum confusa sine ordine moles ;
 Unaq; erat facies, sidera, terra, fretum.
 Vox cælum impositum est terris, humus aquore cin-
 luq; suas partes cessit inane chaos. (Ita est ;
 Plua feras cepit, volucres agitabilis aer ;
 In liquida pisces delituisse aquâ.
 Cum genus humanum solis errabat in agris ;
 Hisque meræ vires, O rude corpus erat.
 Plua domus fuerat ; cibus herba ; cubilia frondes ;
 Famque diu nulli cognitus alter erat.
 Landa truces animos fertur moluisse voluptas ;
 Constiterant uno fœmina virque toro.
 Quid facerent, ipsi nullo didicere magistro ;
 Arte Venus nullâ dulce perexit opus.
 Plua habet quod amet ; cum quo sua gaudia jungat,
 Invenit in mediâ fœmina piscis aquâ.
 Plua parem sequitur ; serpens serpente tenetur ;
 Hæret adulterio cum cane nexa canis.
 Plua salitur ovis ; tauro quoq; lata juvenca est ;
 Sustinet immundum, sima capella marem.

In furias agitantur aqua, spatioque remoto
 Per loca diuiduos amne sequuntur equos.
 Ergo age, & irata medicamina praebe ;
 Illa feri requiem sola doloris habent.
 Illa Machaonios superant medicamina succos ;
 His, ubi peccâris, restituendus eris.
 Hæc ego cum canerem, subito manifestus Apollo
 Movit inaurata pollice fila lyra.
 In manibus laurus ; sacris inducta capillis
 Laurus erat ; vates ille videndus adest.
 Is mihi, Lascei dixit praeceptor amoris,
 Duc age discipulos ad mea templa tuos.
 Est ubi diversum fama celebrata per orbem
 Littera, cognosci quæ sibi quemq; iubet.
 Qui sibi notus erit, solus sapienter amabit,
 Atque opus ad vires exiget omne suas.
 Cui faciem natura dedit, spectetur ab illa ;
 Cui color est, humero saepe patente cubet.
 Qui sermone placet, taciturna silentia vitet ;
 Qui canit arte, canat ; qui bibit arte, bibat.
 Sed neque declament medio sermone disert ;
 Nec sua vesanus scripta poeta legat.
 Sic monuit Phæbus ; Phæbo pareat monenti ;
 Certa Dei sacro est huius in ora fides.
 Ad propiora vocor. Quisquis sapienter amabit,
 Vincet, & è nostrâ, quod petet, arte feret.
 Credita non semper sulci cum faenore reddunt ;
 Nec semper dubias adjuvat aura rates.
 Quod iuvat, exiguum est ; plus est quod ledit amantes ;
 Proposant animo multa ferenda suo.
 Quot lepores in Atho, quot apes pascuntur in Hybla,
 Cæcula quot bacchas Pallados arbor habet ;
 Littore quot canchæ, tot sunt in amore dolores ;
 Qua patimur, multo spicula felle madent.
 Dicta erit isse foras, quam tu fortasse videbis ;
 Isse foras, & te falsa videre, puta.
 Clausa tibi fuerit promissa janua nocte ;
 Perfer, & immunda ponito corpus humo !

Fortitan & vultu mendax ancilla superba
 Dicet, Quid nostras obsider iste fores?
 Possibut, & dura supplex blandire puella,
 Et capiti demptas limine pone rosas.
 Cum volet, accedes; cum te vitabit, abibis.
 Deducet ingenuos radia ferre sui:
 Effugere hinc non est, quare tibi possit amica
 Dicere, Non omni tempore sensus abest.
 Nec maledicta puta, nec verbera ferre puellæ
 Turpe, nec ad teneros oscula ferre pedes.
 Quid moror in parvis? animus majoribus instat:
 Magna canam toto pectore vulgus ades.
 Ardua molimur: sed nulla nisi ardua virtus,
 Difficilis nostrâ pascitur arte labor.
 Rivalem patienter habe: victoria tecum
 Stabit: eris magni victor in arce Fovis.
 Hac tibi non hominem, sed quercus crede Pelasgas
 Dicere: nil istis ars mea majus habet.
 Innuet illa, feras: scribes, ne tange tabellas:
 Unde volet, veniat: quæque libebit, eat.
 Hac in legitimâ præstant uxore mariti,
 Cum tener ad partes, in quoque somno, venis.
 Hac ego, confiteor, non sum perfectus in arte.
 Quid faciam? monitis sum minor ipse meis.
 Mene palam nostræ det quisquam signa puellæ?
 Et patiâr? nec me quolibet ira ferat?
 Oscula vir dederat (memini) suus: oscula questus
 Sum data: barbarie nôster abundat amor.
 Non semel hoc vitium vocuit mihi: doctior ille est,
 Quo veniunt alii conciliante viri.
 Sed melius nescisse fuit; sine furtâ regantur,
 Ne fugiat victo fassas ab ore pudor.
 Quo magis, ô juvenes, deprendere parcite vestras:
 Peccent; peccantes verba dedisse putent.
 Crescit amor prensis: ubi par fortuna duorum est,
 In causam damni perstat uterque sui.
 Fabula narratur toto notissima cælo;
 Mulciberis capiti Mars quo Venúsque dolis.

Mars pater insano Veneris turbatus amore,
 De duce terribili factus amator eras :
 Nec Venus oranti (nec enim Dea mollior ulla est)
 Rustica Gradivo difficilisque fuit.
 Ab quoties lasciva pedes visisse mariti
 Dicitur, & duras igne vel arte manus ?
 Marte palam simul est Vulcanum imitata, decebat ;
 Multaque cum forma gratia mista fuit.
 Sed bene concubitus primo celare solebant ;
 Plena verecundi culpa pudoris erat.
 Indicio solis (quis Solem fallere posset ?)
 Cognita Vulcano conjugio acta sua.
 Quam mala Sol exempla moves ! pete munus ab ipsa ;
 Et tibi, si taceas, quod dare possit, habet.
 Mulciber obscurus, lectum circaque superque,
 Disponit laqueis ; lumina fallit opus.
 Fingit iter Lemnon ; veniunt ad fœdus amantes ;
 Impliciti laqueis nudus uterque jacet.
 Convocat ille Deos ; præbent spectacula capiti ;
 Vix lacrymas Venerem continuisse putant.
 Non vultus texisse suos, non denique possunt
 Partibus obscænis opposuisse manus.
 Hic aliquis ridens, in me, fortissimo Mavors,
 Si tibi sunt oneri, vincula transfer, ait.
 Vix precibus Neptune tuis captiva resolvit
 Corpora ; Mars Creten occupat, illa Paphon.
 Hoc tibi profecit, Vulcane, quod ante tegebant,
 Liberius faciunt ; & pudor omnis abest.
 Sæpe tamen demens stulte fecisse sateris ;
 Teque ferunt ira pœnituisse tua.
 Hoc vetui ; vos ecce vetat deprensa Dione
 Insidias illas, quas tulit ipsa, dare.
 Nes vos rivali laqueos disponite ; nec vos
 Excipite arcanâ verba notata manu.
 Ista viri capient, si jam captanda putabunt,
 Quos facient justos ignis & unda viros.
 En iterum testor ; nil hic, nisi lege remissum ;
 Luditur in nostris insita nulla jocis.

Quis Ceteris risus audeat vulgare profanum,
 Magnaque Threiciâ sacra reperta Samo?
 Eximia est virtus præstare silentia rebus:
 At contra gravis est culpa, tacenda loqui.
 Quam bene, quod frustra captatis arboræ pomis,
 Tantalus in media garrulus aret aqua!
 Præcipue Cytherea iubet sua sacra cæteri:
 Admonet, veniat ne quis ad illa loquax.
 Ondisa si non sunt Veneris mysteria cistis,
 Nec cava versanis ictibus æra sonant:
 Attamen inter nos medio versantur in usu.
 Sic tamen inter nos, ut latuisse velint.
 Ipsa Venus pubem, quoties velamina ponit,
 Protegitur læva semi-reducta manu.
 In medio passimque coit pecus: hoc quoque visa
 Avertit vultus sæpe puella suos.
 Conveniunt thalami furtis & janua nostris.
 Parsque sub injecta veste pudenda latet.
 Et si non tenebras, at quiddam nubis opaca
 Querimus, atque aliquid luce patere minus.
 Tam quoque, cum solem nondum prohibebat & imbrem
 Tegula, sed querens recta cibumque dabat:
 In nemore atque antris, non sub Fove juncta voluptas:
 Tanta rudi populo cura pudoris erat.
 At nunc nocturnis titulos imponimus altis:
 Atque emitur magno nil, nisi posse loqui.
 Illicet excutias omnes, ubi quæque puella est:
 Quilibet ut dicas, Hæc quoque nostra fuit.
 Nec desint quas tu digitis ostendere possis:
 Ut quamque attingeris, fabula turpis erit.
 Parva queror: fingunt quidam quæ vera negarent,
 Et nulli non se concubuisse ferunt.
 Corpora si nequeunt, quæ possunt nomina tangunt,
 Tamque, non facto crimine, crimen habet.
 Inunc, claudere foret custos odioso puella:
 Et centum doris postibus addere seras.
 Quid tuis superest, ubi nominis extat adulter,
 Et credi, quod non contigit esse, cupis?

Nos etiam veros pariter proficimur amores;
 Testaque sunt solida mystica furta fide.
 Parcite precipue vitia exprobrare puellis;
 Utile quæ multes dissimulasse fuit.
 Nec sunt Andromeda color est obiectus ab illo,
 Mobilis in gemitu cui pede penna fuit.
 Omnibus Andromachi visa est spatiosior aquo:
 Unus, qui iudicem diceret, Hector erat.
 Quod male feci, assuesce; feres bene: multa vetasti
 Lenti: de incipiens omnia sentit amor.
 Dum novus in viridi conlescit cortice ramus;
 Concutiat tenerum qualibet aura, cadet.
 Mox etiam ventis spatio durata resistet,
 Firmaque adoptiva arbor habebit opes.
 Eximit ipsa dies omnes de corpore mendas:
 Quodque fuit vitium, desinit esse mora.
 Ferre novæ naves tantorum terga recusant;
 Assiduo domitas tempore fallit odor.
 Nominibus molire licet mala: fusca vocetur,
 Nigrior Illyricæ cui pice sanguis erit.
 Si parum est, Veneri similis; si flava, Minerve:
 Sit gracilis macie quæ male visa sua est.
 Dic agilem, quacumque brevis; quæ rurgida, plenam:
 Et lateat vitium proximitate boni.
 Nec quotus annus est, nec quo sis nata require
 Consule: quæ rigidus munerum censor habet.
 Precipue si flore caret, meliusque peractum est
 Tempus, et albentes jam ligat illa comas.
 Utilis, si juvenes, aut hac, aut serior ætas:
 Ista seret segetes, ista ferendus ager.
 Dum vires ætenuque sinunt, tolerate labores,
 Jam veniet tacito curva senecta pede.
 Aut mare navigiis, aut vomere sciudire terram,
 Aut fera belligeras addite in arma manus:
 Aut latus et vires, operamque afferre puellis;
 Hoc quoque militia est; hoc quoque fecit opes.
 Adde, quod est illis operum prudentia major;
 Solus et artifices qui facis, usus adest.

De munditijs annorum damna rependunt :
 Et faciunt curâ, ne videantur anus.
 Vique velis, venerem jungunt per mille figuras
 Invenit plures nulla tabella modos.
 Mihi sentitur non irritata voluptas :
 Quod juvat, ex aquo femina virque ferunt
 Concubitus, qui non utrinque resolvunt.
 Hoc est, cur pueri tangar amore minis.
 Mihi quæ præbet, quia sit præbere necesse :
 Siccæque de lanâ cogitat ipsa sua.
 Quæ datur officio, non est mihi grata voluptas :
 Officium faciat nulla puella mihi.
 Me voces audire juvat sua gaudia fassas :
 Vique morer, me me sustinere roget.
 Aspiciam domina victos amantis ocellos :
 Langueat, & tangi se veter illa diu.
 Hæc bona non primæ tribuit natura juventa,
 Quæ cito post septem lustra venire solent.
 Qui properant, nova musta bibant : mihi fundet avitum
 Consulibus priscis condita testa merum.
 Nec platam, nisi sera, potest obfistere ventis :
 Et ledunt nudos prata novella pedes.
 Scilicet Hermionem Helena præponere posses :
 Et melior Gorge, quam sua mater, erat ?
 Ut venerem quicumque voles attingere seram ;
 Si modo duravis, præmia digna feras.
 Conscius ecce duos accepit lectus amantes :
 Ad thalami clausas Musa resiste fores.
 Sponte sua sine te celeberrima verba loquentur :
 Nec manus in lecto læva jacebit iners.
 Invenient digiti quid agant in partibus illis,
 In quibus occultè spicula tingit amor.
 Fuit in Andromacha prius hoc fortissimus Hector :
 Non solum bellis utilis ille fuit.
 Fuit & in capta Lyrneside magnus Achilles,
 Cum premeret mollem lassus ab hoste tarum.
 Mihi te manibus tangi Brisei sinebas,
 Imbuta Phrygiâ quæ nec semper erant,

An fuit hoc ipsum, quod te lasciva juvares,
 Ad tua vittricas membra venire manus?
 Crede mihi, Veneria non est properanda voluptas,
 Sed sensim tarda perficienda mora.
 Cum loca reppereris, quæ tangi femina gaudet;
 Non obstat, tangam quod minus illa, pudor.
 Aspicias oculos tremula fulgura micantes:
 Ut sol in liquida sæpe refulget aqua.
 Accedant questus, accedat amabile murmur,
 Et dulces gemitus, aptaque verba joco.
 Sed neque tua dominam velis majoribus usus
 Desere, nec cursus ante eat illa tuos.
 Ad metam properate simul: tupe plena voluptas,
 Cum pariter vixi femina virque jacent.
 Hic tibi servandus tenor est: cum libera dantur
 Otia, furtivum nea timor urget opus.
 Cum mora non tuta est, totis incumbere remis
 Utile, & admissis subdere calcar equo.
 Finis adest operi: palmam date grata juventuti
 Sertaque adorata myrtea ferre comæ.
 Quantus apud Danaos Podalirius arte medendi,
 Eacides dextra, pectore Nestor erat;
 Quantus erat Chalcas exilis; Telamonius armis,
 Automedon curia: tantus amator ego.
 Me vatem celebrate viri: mihi dicite laudes:
 Camelur toto nomen in orbe meum.
 Arma dedi vobis: dederat Vulcanus Achilli:
 Vincite muneribus, vicit ut ille datis.
 Sed quicumque meo superavit Amazona ferro,
 Inscribat spoliis, Nasa magister erat.
 Ecce rogant teneræ, sibi dem præcepta, puella:
 Vos eritis chartæ proxima cura mea.

PUB. OVID. NASONIS
SULMONENSIS,
DE ARTE AMANDI, Lib. III.

Prima dedi Danaïs in Amazonas arma : supersunt
Quæ tibi dem, & turba, Penthesilea, mea.
Ite in bella pares : vincant, quibus alma Dione
Faverit, & tato qui volat orbe Puer.
Non erat armatis æquum concurrere nudas :
Sic etiam vobis vincere turpe viri.
Dixerit è multis aliquis, Cur virum in angues
Adjicis, & rapidis tradis ovile lupis ?
Percite paucarum diffundere crimen in omnes ;
Spectetur meritis quæque puella suis.
Si minor Atrides Helenen, Helenisque sororem,
Quo premat Atrides crimine major habet ?
Si scelere Oeclydes Talaonia Eryphiles
Vivus, & in vivis ad Styga venit equis :
Istæ pia Penelope, lustris errante duobus,
Et totidem lustris bella gerente viro.
Aspice Phylaciden, & qua comes isse marito
Fertur, & ante annos occubuisse suos.
Istæ Pheretiada conjux Pogasæa redemit :
Proq; viri est uxor funere lata sui.
Accipe me Capanen, cineres miscebimus, inquit
Iphias : In medias defiluitq; rogos.
Istæ quoque & cultu est & nomine semina virtutis :
Nec mirum populo si placet ipsa suo.
Non tamen hæc mentes nostra poscuntur ab arte :
Convenient cymba vela minora mea.
Nil nisi lascivi per me discuntur amores :
Femina præcipuo quo fit amanda modo.
Femina nec flammæ, nec sævos excutit arcus :
Parcius hæc video tela nocere viris.

Sape viri fallunt, tenera non saepe puella ;
 Paucaque, si querat, crimina fraudis habent.
 Phasiadem matrem fallax dimisit Iason :
 Venit in Aesonios altera nupta sinus.

Quantum ad te Theseu, volucres Ariadna marinas
 Pavit, in ignoto sola relicta loco.

Quare novem currisse vias dicatur, & audi
 Depositis sylvis Phyllida stēsse comis.

Et famam pietatis habet : tamen hospes & enseni
 Præbuit & causam mortis, Elisa, tua.

Quid vos perdiderit, dicam : Nescitis amare,
 Desuit ars vobis : arte pereunat amor.

Nunc quoque nescirent, sed me Cythæra docere
 Fuit : & ante oculos constitit ipsa meos.

Tum mihi, Quid misera, dixit, mœrere puella ?
 Traditur armatis vulgus inermis viris.

Illos artifices gemini fecere libelli :

Hac quoque pars monitis erudienda tuis.
 Probra Therapneæ qui dixerat ante maritæ,
 Mox cecinit laudes prosperiore lyra.

Si bene te nōsti, cultas ne lade puellas :

Gratia, dum vivis, ista petenda tibi est.

Dixit : & ē myrto (myrto nam vincta capillos
 Constiterat) folium, granāq; pauca dedit.

Sensimus acceptum numen quoque : purius æther
 Fulsit : & ē toto pectore cessit onus.

Dum facis ingenium, petite hinc præcepta puellæ,
 Quos pudor, & leges, & sua jura sinunt.

Venturæ memores jam nunc estote senectæ :

Sic nullum vobis tempus abibit iners.

Dum licet, & veros etiam nunc editis annos,

Ludite ; sunt anni more fluentis aquæ.

Nec quæ præterit, rursus revocabitur unda :

Nec quæ præterit hora redire potest.

Utendum est ætate, cito pede labitur ætas :

Nec bona tam sequitur, quàm bona prima fuit.

Hos ego, qui canent frutices, violaria vidi :

Hac mihi de spina grata corona data est.

quæ eris, quo tu, quæ nunc excludis amantes;
 frigida desertâ nocte jacebis anus.
 tua frangetur nocturnâ janua rixa;
 sparsa nec invenies limina manè rosa.
 nim cito (me miserum!) luxantur copora rugæ,
 et peris, in nitido qui fuit ore, color!
 usque fuisse tibi canas à virgine juras,
 spargentur subito per caput omne comæ;
 quibus exutur tenui cum pelle vetustas;
 nec faciunt servos cornua jasta senes.
 tra sine auxilio fugiunt bona, carpite florem,
 qui nisi carptus eris, turpiter ipse cadet.
 ille, quod C. partus faciunt breviora juventa
 tempora; continuâ messe senescit ager.
 nimis Endymion non est tibi, Luna, rabori;
 nec Cephalus rosea præda pudenda Dea.
 iracem de te, quem nunc quoque luget, Adoni;
 unde habeat Euean Hermonique Venus?
 per exemplum, genus d' mortale, Dearum;
 gaudia nec cupidis vestra negare viris.
 jam decipiant, quid perditis? omnia constant;
 mille licet sumant, deperit inde nihil.
 meritur ferrum; silices tenuantur ab usu.
 sufficit, & damni pars caret illa metu.
 ut vetat opposito lumen de lumine sumi?
 quisve carum vastas in mare servat aquas?
 tamen ulla viro mulier non expedit, inquit.
 Quid? nisi quam sumis, dic mihi, perdis aquam?
 te vos prostituit mea vox, sed vana timere
 Damna vetat: damnis munera vestra carent.
 id me flaminibus venti majoris iturum
 dum sumas in portu, provehat aura levis.
 diat à cultu; cultis bene liber ab uvis
 Provenit; & culto stat seges alta solo.
 una Dei munus; formâ quoto quaque superbit?
 Pars vestrum tali munere magna caret.
 ara dabit faciem; facies neglecta peribit;
 Italia similis sit licet illa Dea.

Corpora si veteres, non sic coluere puella :
 Nec veteres cultus sic habuere viri.
 Si fuit Andromache tunicas induta valentes ;
 Quid mirum ? duri militis uxor erat.
 Scilicet Ajax conjux ornata veniret :
 Cui tegmen septem terga fuere bonum.
 Simplicitas rudis ante fuit ; nunc aurga Roma est ;
 Et magnas domiti possidet orbis opes.
 Aspice, quæ nunc sunt Capitolia, quæque fuerant ;
 Alterius dices illa fuisse Fovis.
 Curia, consilio qua nunc dignissima tanto est,
 De stipula, Tatio regna tenente, fuit.
 Quæ nunc sub Phæbo ducibusq; palatia fulgent,
 Quid nisi araturis pascua bobus erant ?
 Prisca iuuent alios : ego me nunc denique natum
 Gratulor : hæc ætas moribus apta meis.
 Non, quia nunc terra lentum subducitur aurum,
 Lætæque diverso littore concha venit :
 Non, quia decrescunt effuso marmore montes :
 Nec, quia ceruleæ mole fugantur aquæ :
 Sed quia cultus adest ; nec nostras mansit in annos
 Rusticitas, priscis illa superstes avis.
 Vos quoq; non caris aures onerate lapillis,
 Quos leget in viridi decolor Indus aqua.
 Nec prodite graves insuto vestibus auro :
 Per quas nos petitis sæpe fugatis opes.
 Munditijs capimur, nec sint sine lege capilli :
 Admotæ formam dantque petantque manus.
 Nec genus ornatus unum est : quod quamq; decebit,
 Eligat : & speculum consulat ante summ.
 Longa probat facies capitum discrimina puri ;
 Sic erat ornatis Laodamia comis.
 Exiguum summæ nodum sibi fronte relinqui,
 Ut pateant aures, ora rotunda volunt.
 Alterius crines humero jactantur utroque :
 Talis es assumpta, Phæbe canore, lyra.
 Altera succincta religetur more Dianæ :
 Ut sales, attonitas cum petit illa feras.

Hanc dedit inflatos laxè jaciſſe capillos :
 Illa fit aſtrictis impedienda comis.
 Hanc decet ornari teſtudine Cylleneū :
 Suſtineat ſimiles fluctibus illa ſinus.
 Sed neque ramoſà numerabis in ilice frondes ;
 Nec quot apes Hyblæ, nec quot in alpe fera.
 Nec mihi tot cultus numero comprehendere fas eſt :
 Adjicit ornatui proxima quaque dies.
 Et neglecta decei multas coma : ſape jacere
 Heſternam credas : illa repexa modo eſt.
 At casum ſimulat : ſic captâ ut vidit in urbe
 Alcides Iolem, Hanc ego, dixit, amo.
 Talem te Bacchus, Satyris clamantibus Eux,
 Suſtulit in curruſ Gnoffi relictâ ſuos.
 O quantum indulget veſtra natura decori !
 Quarum ſunt multis damna pianda modis ?
 Nos male detegimur : vaptique atate capilli,
 Ut Boreâ frondes excutiente, cadunt.
 Femina canitiem Germanis inficit herbis :
 Et melior vero quæritur arte color.
 Femina procedit denſiſſima crinibus emptis ;
 Præque ſuis alios efficit ære ſuos.
 Nec pudor eſt emiſſe palam : veniſſe videmus
 Hercules ante oculos virginelūquo chorum.
 Quid de veſte loquar ? non jam ſegmenta requiro ;
 Nec quæ bis Thyrio murice lana rubet.
 Cum tot prodierint precio leviorẽ colores ;
 Quis furor eſt cenſes corpore ferre ſuos ?
 Aris ecce color, tum cum ſine nubibus aer,
 Nec tepidus pluviæ conſtat Auſter aquas.
 Ecce tibi ſimilis qui quondam Phryxon & Hellen
 Diceris Inois eripuſſe dolis.
 Hic undas imitatur, habet quoq; nomen ab undis :
 Crediderim Nymphas hac ego viſta regi.
 Ille crocum ſimulat : croceo velatur amiſſu,
 Roſcida luciferos cum Dea jungit equos.
 Hic Paphias myrtos, hic purpureos amethyſtos.
 Albenteſve roſas, Threiciamve gruem.

Nec

Nec glandes, Amygdales, tunc, nec amygdala desunt;
 Et sua velleribus nomina cera dedit.
 Quot nova terra parit flores, cum vere tepenti
 Vitis agit gemmas, pigraq; fugit hyems;
 Lana tot, aut plures succos bibit: elige certos:
 Nam non conveniens omnibus unus erit.
 Pulla decet niveas: Briseida pulla decebat:
 Cum rapta est, pullâ tum quoque veste fuit.
 Alba decent fuscas: albis Cephei placebas;
 Sic tibi vestita pressa Seriphos erat.
 Quam saepe admonui, ne trux caper iret in alas,
 Neve forent davis aspera crura pilis!
 Sed non Caucaesâ doceo de rupe puellas;
 Quaeque bibunt undas, Myse Caice, tuas.
 Quid, si precipiam, ne furcet inertia dentes?
 Oraque susceptâ mane latentur aquâ?
 Scitis & inductâ candorem querere cerâ;
 Sanguine quæ verò non rubet, arte rubet.
 Arte supercilii confinia nuda repletis;
 Parvaq; sincer as velut aluta genas:
 Nec pudor est oculos tenui signare favillâ,
 Vel prope te nato, lucide Cydne, croco.
 Est mihi, quo dixi vestra medicamina forma,
 Parvus, sed curâ grande libellus opus
 Hinc quoque praesidium lasa petitore puellæ;
 Non est pro vestris ars mea rebus iners.
 Non tamen expositas mensâ deprendat amator
 Pyxidas; ars faciem dissimulata juvet.
 Quem non offendant toto fax illita vultu,
 Cum fluit in tepidos pondere lapsa sinus?
 Oesypa quid redolent, quamvis mittantur Athenis,
 Dempstus ab immunda vellere succus ovis?
 Nec coram mistas cervæ sumpsisse medullas,
 Nec coram dentes perfricuisse probem.
 Ista dabunt faciem; sed erunt deformia visu;
 Multaque, cum fiunt turpia, facta placent.
 Quæ nunc nomen habent operosi signa Myronis,
 Pondus iners quondam, duraque massa fuit.

Annulus ut fiat, primo colliditur aurum :
 Quas geritis vestes, sordida lana fuit.
 Cum fieret, lapis asper erat, nunc nobile signum :
 Nuda Venus madidas exprimit imbre comas.
 Tu quoque dum coleris, nos te dormire putemus :
 Apertis à summa conspiciere mania.
 Cur mihi nota tui causa est candoris in ore ?
 Claude fores thalami : quæ ruda cogis opus.
 Multa viros nescire decet : pars maxima rerum
 Offendet, si non interiora regas.
 Aurea quæ pendent ornato signa theatro
 Inspice, quàm tenuis bractea ligna regat.
 Sed neque ad illa licet populo, nisi facta, venire :
 Nec nisi summois forma paranda viris.
 At non, petendos coràm præbere capillos,
 Ut jaceant fusi per tua colla, vito.
 Illo præcipue, ne sis morosa, caveo,
 Tempore ; nec lapsas sæpe resolve comas.
 Tutâ sis ornatrici : odi, quæ sauciat ora
 Unguibus, & raptâ brachia figit acu.
 Devolet, & tangit domina caput illa : simulque
 Plorat ad invisas sanguinolenta comas.
 Quæ malè crinita est, custodem in limine ponat :
 Orneturque bonæ semper in ade Dea.
 Dicitus eram subito cuidam venisse puella ;
 Turbida perverfas induit illa comas.
 Hostibus eveniat tam fædi causa pudoris :
 Inque nurus Partibus dedecus illud eat.
 Turpe pecus mutilum ; turpis sine gramine campus,
 Et sine fronde frutex, & sine crimine caput.
 Non mihi venisti Semele Leda que docenda,
 Pervæque fretum falso Sidoni vincta bove :
 Aut Helene, quam non stulte, Menelæe, reposcis ;
 Tu quoque non stulte, Troice captor, babes.
 Turba docenda venit, turpes pulchraq ; puella :
 Pluraq ; sunt semper deteriora bonis.
 Formosæ nimis artis opem præceptaq ; quarunt :
 Est illis sua dos forma sine arte potens,

Cum

Cum mare compositum est, securus navita cessat :
 Cum tumer, auxiliis affidet ille suis.
 Rara tamen mendâ facies caret : occule mendas :
 Quidque potes, vitium corporis abde tui.
 Si brevis es, sedens ; ne stans videre sidere :
 Inque tuo jaceas quantulacumq; toro.
 Hic quoque, ne possis fieri mensurg cubantis,
 Injectâ lateant fac tibi veste pedes.
 Quæ nimis est gracilis, pleno velamina filo
 Sumat ; Ex humeris laxus amictus eat.
 Pallida purpureis tingat sua corpora virgis :
 Nigrior ad Pharis confuge piscis opem.
 Pes malus in nivea semper coletur aluta :
 Arida nec vinculis crura resolve tuis.
 Conveniunt tennes scapulis analectides altis :
 Angustum circa fascia pectus eat.
 Exiguo signet gestu, quodcumq; loquatur,
 Cui digiti pingues, & scaber unguis erit.
 Cui gravis oris odor, nunquam jejuna loquatur :
 Et semper spacio distet ab ore viri.
 Si niger, aut ingens, aut non erit ordine natus
 Dens tibi ; ridendo maxima damna feres.
 Quis credat ? discunt etiam videre puellæ :
 Quaritur atque illis hac quoque parte decor.
 Sint modici rictus ; sint parvæ utrinque lacuna :
 Et summos dentes ima labella tegant.
 Nec sua perpetuo contendant ilia risu :
 Sed leve nescio quid fœminelimque sonent.
 Est, quæ perverso distorqueat ora cachinna :
 Cum risu lata est altera, flere putes.
 Illa sonat raucum quiddam, atq; inamabile rictu :
 Ut rudis est scabra turpis asella mola,
 Quod non ars penetrat ? discunt lacrymare decenter :
 Quoq; volunt plorant tempore, quoq; modo.
 Quid, cum legitima fraudatur littera voce,
 Blasphæque sit justa lingua coacta sono ?
 In vitio decor est, quædam male reddere verba,
 Discunt posse minus, quam potuere, loqui.

Omnibus his, quando profunt, impendite curam :
 Discite famine corpora ferre gradu.
 Est **U** in incessu pars non temnenda decoris :
 Alligat ignotos illa fugatque viros.
 Hac movet arte latus, tunicisque fluentibus auras
 Excipit, extensos fertque superba pedes.
 Illa, velut conjux Umbri rubicunda mariti,
 Ambulat : ingentes varica fertque gradus.
 Sed sit, ut in multis, modus hic quoque, rusticus ; alter
 Motus in incessu, mollior alter erit.
 Pars humeri tamen ima tui, pars summa lacerti
 Nuda sit, à leva conspicienda manu.
 Hoc vos precipue niveæ decet : hoc ubi vidi,
 Oscula ferre humero, quâ patet usque, libet.
 Monstra maris Sirenes enim, quæ voce canorâ
 Quaslibet admissas detinere vates ;
 His sua Sisyphides auditis peno resolvit
 Corpora : nam sociis illita cera fuit.
 Res est blanda canor : discant cantare puella :
 Pro facie multis vox sua lena fuit.
 Et modo marmoreis referant audita theatris,
 Et modo Niliacis carmina lusa modis.
 Nec plætrum dextrâ, citharam tenuisse sinistrâ
 Nescias, arbitrio fœmina docta meo.
 Saxa serâsque lyrâ movit Rhodopeius Orpheus,
 Tartareâsque lacus tergeminumque canem.
 Saxa tuo cantu, vindex justissime matris,
 Fecerunt muros officiosa novos.
 Quamvis mutus erat, voci fuisse putatur
 Piscis, Arionis fabula nota lyre.
 Disce etiam duplici genitalia nabilia palma
 Vertere : conveniunt dulcibus illa jocis.
 Sit tibi Callimachi, sit Cui nota poetæ,
 Sit quoque Vinosi Teia Musa senis.
 Nota sit **S**appho : quid enim lascivius illa ?
 Curve pater vafri luditur arte Gera.
 Et temeri possis carmen legisse Properti :
 Sive aliquid Galli, sive, Tibulla, thum :

Distique

Distaque Varroni fulvis insignia villis
 Vellera, germana Phryxe querenda tuae :
 Et profugum Aeneas, alta primordia Romae,
 Quo nullum Latio clarius extat opus.
 Forsitan & nostrum nomen miscbitur istis :
 Nec mea Leibeis scripta dabuntur aquis.
 Atque aliquis dicet, Nostri lege culta magistri
 Carmina, quæ partes instruit ille duas.
 Deque tribus libris, titulus quos signat Amorum,
 Elige : quos docili molliter ore legas.
 Vel tibi composita cantetur epistola voce :
 Ignotum hoc aliis ille notavit opus.
 O ita Phæbe velis, ita vos pia numina vatuni,
 Insignis cornu Bacche, novæmq; Deæ !
 Quis dubitat quin scire velim saltare puellam,
 Ut moveat posito brachia iussa sono ?
 Artifices lateris, scena spectacula, amantur,
 Tantum mobilitas illa decoris habet.
 Parva monere pudet : talorum dicere jactus
 Ut sciat, & vires tessera missa tuas.
 Et modo treis jactet numeros : modo cogitat apud,
 Quam subeat partem callida quæmq; vocet.
 Cantaque non stultè latronum praelia ludat :
 Unus cum gemino calculus hoste perit.
 Bellatorque suo pressus sine compare pugnet :
 Emulus inceptum saepe recurrat opus.
 Reticuloque pila leves fundantur aperto :
 Nec nisi quam tollas, ulla movenda pila est.
 Est genus in totidem tenui ratione redactum
 Spicula, quot menses lubricus annus habet.
 Parva tabella capit ternos utrinque lapillos,
 In qua vicisse est, continuasse suos.
 Mille fac esse jocos : turpe est, nescire puellam
 Ludere : ludendo saepe paratur amor.
 Sed minimus labor est sapienter jactibus uti :
 Majus opus mores composuisse suos.
 Tunc sumus incassum, stultoque aperimur in ipso :
 Nudaque per lusus pectora nostra patent,

Ira subit, deforme malum, lucrique cupido,
 Furgiâque, & rixæ, sollicitusque dolor.
 Crimina dicuntur: resonat clamoribus æther:
 Invocat iratos & sibi quisque Deos.
 Nulla fides tabulis, quæ non per vota petuntur:
 Et lacrymis vidi sæpe madere genas.
 Jupiter à vobis tam turpia crimina pellat,
 In quibus est ulli cura placere viro.
 Hos ignava jocos tribuit natura puellis:
 Materiam ludunt uberiore viri.
 Sunt illis celeresque pile, jaculûmq; rithiques,
 Armæque & gyros ire coactus equus.
 Nec vos campus habet, nec vos gelidissima Virgo:
 Nec Ibuscæ placidis devehit amnis aquis.
 At licet, & prodest Pompeias ire per umbras,
 Virginis æthereis cùm caput ardet equis.
 Visite laurifero sacrata palatia Phæbo:
 Ille Paratoniæ merfit in alta rates.
 Quæq; soror conjuxq; ducis monumenta parant,
 Navalisque gener cinctus honore caput.
 Visite thuricremas vacca Memphisidos aras:
 Visite conspicuis terna theatra locis.
 Spectentur tepido maculata sanguine arena:
 Metæque ferventi circumcunda rotæ.
 Quod latet, ignotum est: ignoti nulla cupido:
 Fructus abest, acies cùm bona teste caret.
 Tu licet & Thamyram superes atque Orphæa cantu;
 Non erit ignota gratia magna lyra.
 Si Venerem Cœus numquam pinxisset Apelles;
 Mersa sub aquo: eis illa lateret aquis.
 Quid petitur sacra, nisi tantum fama, poetis:
 Hoc votum nostri summa laboris habet.
 Cura ducum fuerant olim regumque potæ:
 Præmiæque antiqui magna tulere cævi.
 Sanctæque majestæ, & erat venerabile nomen
 Vatis: & largæ sæpe dabantur opes.
 Ennius emeruit, Calabris in montibus ortus,
 Contiguus poni, Scipio magno, tibi.

Nunc

Nunc hederæ sine honore iacent; operatæque doctis
 Cura vigil. Musis nomen inertis habet.
 Sed fama invigilare iuvat. Quis nōset Homerum;
 Illius æternum si latuisset opus?
 Quis Danaen nōset, si semper clausa fuisset,
 Inque sua turri perlatuisset annus.
 Utiles est vobis, formosa cura puella,
 Sæpe vagos extra limina ferre pedes.
 Ad multas lupa tendit oves, prædatur ut unam;
 Et Fovus in multas devolat ales aves.
 Se quoque det populo mulier speciosa videndam;
 Quem trahat & multis, forsitan unus erit.
 Omnibus illa locis maneat studiosa placendi:
 Et curam tota mente decorus agat.
 Casus ubiq; valet: semper tibi pendeat hamus,
 Quo minime credis gurgite, piscis erit.
 Sæpe canes frustra nemorosis montibus errant;
 Inque plagas nullo cervus agente cadit.
 Quid minus Andromede potuit sperare revincta,
 Quàm lacrymas ulli posse placere suas?
 Funere sæpe viri vir quæritur: ire solutis
 Crinibus, & fletus non tenuisse decet.
 Sed vitate viros cultum formamque professos:
 Quique suas ponunt in statione comas.
 Qua vobis dicunt, dixerunt mille puellis.
 Errat, & in nulla sede moratur amor.
 Fœmina quid faciet, cum vir sit lævior ipsa?
 Forsitan & plures possit habere viros.
 Vix mihi credetur; sed credite: Troja maneret,
 Præceptis Priami si foret usa senis.
 Sunt qui mendaci specie grassantur amoris,
 Quæque aditus tales lucra pudenda petunt.
 Nec coma vos fallat liquidâ nitidissima narco:
 Nec brevis in rugas cingula pressa suis.
 Nec toga decipiat filotenissima: nec si
 Annulus in digitis alter & alter erit.
 Forsitan ex horum numero cultissimus ille
 Exer sit, & oratur vestis amore tua.

Redde meum, clamant spoliata saepe puella :
 Redde meum, toto voce edante foro.
 Has Venus è templis multo radiantibus auro
 Lata videt lites, Appiadesq; Dea.
 Sunt quoq; non dubia quaedam mala nomina fama :
 Decepta à multis crimen amantis habent.
 Discite ab alterius vestris timuisse querelis :
 Fama fallaci ne sit aperta viro.
 Parcite Cecropidas juranti credere Theseo ;
 Quos faciet testes, fecit & ante Deos.
 Isti tibi Demophoon Thesei criminis haeres,
 Phyllido decepta, nulla relicta fides.
 Si bene promittent, totidem promittite verbis ;
 Si dederint, & vos gaudia pacta date.
 Illa potest vigiles flammis extinguere Vestae,
 Et rapere è templis, Inachi, sacra tuis,
 Illi dare mista viro tritis aconita cicutis ;
 Accepto Venerem munere siquit negat.
 Irit animus propius consistere ; suppressa habenas,
 Musa : nec admissis excutere rotis.
 Verba vadum tentet abiegnis scripta tabellis ?
 Accipiat missas apta ministra notas.
 Aspice ; dumq; leges, ex ipsis collige verbis,
 Fingat, an ex animo, sollicitusque roget.
 Postq; brevem rescribe moram ; mora semper amantes
 Incitat, exiguum si modo tempus habet.
 Sed neque te facilem juveni promitte roganti ;
 Nec tamen edere, quod petiit ille, nega.
 Intimeat, speretque simul ; quotiesque remittes,
 Spes magis hinc veniat certa, minorque metus.
 Munda, sed è medio, consuetaque verba, puella ;
 Scribite ; sermonis publica forma placet.
 Quoties dubiis scriptis exarsit amator ?
 Et nocuis formae barbara lingua bonae ?
 Quoniam, quamvis vitæ careatis honore,
 Et vobis vestros fallere cura viros,
 Ancilla puerique manus ferat arte tabellas ;
 Pignora nec juveni credite vestra novo.

Vidi ego pallentes isto terrore puellas,
 Servitium miser ac tempus in omne pati.
 Perfidus iste quidem, qui talia pignora servat :
 Sed tamen Aenai fulminis instar habet.
 Judice me, fraus est concessa, repellere fraudem ;
 Armaque in armatos sumere, jura sinunt.
 Ducere consuecat multas manus una figuræ :
 Ab pereant per quos ista monenda mihi !
 Nec, nisi delitis, tutum est rescribere, ceris :
 Nec teneat geminas una tabella manus.
 Fœmina dicatur scribentis semper amator :
 Illa sit in vestris, qui fuit ille, notis.
 Si licet à parvis animum ad majora referre,
 Plenaque curvato pandere vela sinu.
 Pertinet ad faciem rapidos compescere mores.
 Candida pax homines, trux decet ira feras.
 Ora tument irâ ; nigrescunt sanguine venæ :
 Lumina Gorgoneo sævis angue micant.
 I procul hinc dixit, non est mihi tibia tanti,
 Ut vidit vultus Pallas in amne suos.
 Vos quoque si media speculum spectetis in ira,
 Cognoscat faciem vix satis ulla suam.
 Nec minus in vultu damnosa superbia vestro :
 Comibus est oculis alliciendus amor.
 Odimus immodicos (experto credite) fastus ;
 Sæpe tacens odii semina vultus habet.
 Spectantem specta : videnti mollia ride :
 Innuet, acceptas tu quoque redde vocat.
 Sic ubi prælusit, rudibus puer ille relictis
 Spicula de pharetra promit acuta suo.
 Odimus & mæstas : Tecmessam diligat Ajax ;
 Nos hilarem populum fœmina læta capis.
 Nunquam ego te Andromache, nec te Tecmessa regem
 Ut mea, de vobis altera, amica foret.
 Credere vix videor, nisi cogat credere partus,
 Vos ego cum vestris concubuisse viris.
 Scilicet Ajaci mulier mæstissima dixit,
 Læx mea quæque solent verba juvare viros.

Quis vetat à magnis ad res exempla minores
 Sumere, nec nomen perimuisse ducis ?
 Quis bonus huic centum commisit iure regenda ;
 Huic equites, illi signa turnda dedit.
 Quosq; de nobis, quem quisq; erit aptus in usum ;
 Inspicite ; Et certo ponite quemque loco.
 Munera det dives ; ius qui profitebitur, adsit ;
 Facundus causam saepe clientis agat.
 Minus qui facimus, mittamus carmina tantum ;
 Nam Chorus ante alios aptus amare sumus.
 Quis facimus placita late praconia forma ;
 Nomen habet Nemesis ; Cynethia nomen habet.
 Iper, Et Eoa novèrè Lycorida terra ;
 Et multi, qua sit nostra Corinna, rogant.
 Illa, quod insidiae sacris à vatibus absunt ;
 Et facit ad mores ars quoque nostra bonas.
 Nos ambitio, nec nos amor urget habendi ;
 Contempto colitur lectus Et umbra foro.
 Et facile haeremus validoque perurimur aestu ;
 Et nimis certa scimus amare fide.
 Nec ingenium placida molitur ab arte ;
 Et studio mores convenienter eunt.
 Tibus Aoniis faciles estote puellae ;
 Numen inest illis, Pieridesque favent.
 Deus in nobis, sunt Et commercia caeli ;
 Adibus aethereis spiritus ille venit.
 Quis pretium scelus est sperare poetis ;
 Ne miserum ! scelus hoc nulla puella timet.
 Simulate tamen, nec prima fronte rapaces
 Iste ; novus viso casse resistet amans.
 Quis rector equum, qui nuper sensit habenas ;
 Comparibus franis, artificemque regit :
 Habiles animos annis, viridemque juventam
 Occupas, idem limes agendus erit.
 Crudis, Et castris nunc primam notus amor,
 Qui tergit thalamos praeda novella tuas.
 Nam moris ; tibi semper inhareat uni.
 Agenda est alius sepius ista seges.

Effuge rivalem ; vinctos dum sola tenebis ;
 Non bene cum sociis regna Venusque manent ;
 Ille vetus miles sensim & sapienter amabit ;
 Multaq; ironi non patienda feret.
 Nec frauet postes, nec sevis ignibus urer ;
 Nec domina teneras appetet unguis genas ;
 Nec scindet tunicasve suas, tunicasve puella ;
 Nec raptus flendi causa capillus erit.
 Ista decent pueros etate & amore calentes ;
 Hic fera composita vulnera mente feret.
 Ignibus hic lentis uretur, ut humida teda,
 Ut modo montanis sylva recisa iugis ;
 Certior hic amor est ; brevis, & fecundior ille ;
 Qua fugiunt celeri carpente poma manu.
 Omnia tradentur ; portas reserabimus hosti,
 Ut sit in infido prodicione fides.
 Quod datur ex facili longum male nutrit amorem ;
 Miscenda est latis rara repulsa jocis.
 Ante fores jaceant ; crudelis janua, clament ;
 Multaq; submisso, multa minanter agant.
 Dulcia non ferimus, succo renovamur amaro ;
 Sape perit ventis obruta cymba suis.
 Hoc est, uxores quod non patiatur amari ;
 Conveniunt illas, cum voluere, viri.
 Claude fores dabo dicat tibi janitor ore,
 Non potes : exclusam te quae tanget amor.
 Ponite jam gladios hebetes : pugnetur acutis ;
 Non dubito, telis quin petat ipse meos.
 Dum cadat in laqueos, captus quoque nuper amatus
 Solum se thalamos speret habere tuos.
 Postmodo rivalem, partitaque fœdera licti
 Sentiat : has artes tolle, secescit amor.
 Tunc bene fortis equus reserato carcere currit,
 Cum quos praeterat, quosve sequatur, habet.
 Qualiber extinctos injuria suscitai ignes
 En ego, confiteor, Non nisi laesus, amo.
 Causa tamen nimium ne sit manifesta doloris :
 Pluraque sollicitus quam scias, esse pueri.

Et si fidei tristis custodia servi,
 Et nimium duri cura molesta viri.
 Ne venis ex tuto, minus est accepta voluptas :
 Ut sis liberior Ibaide, finge metus.
 In melius foribus possis, admittite fenestrâ :
 Inque tuo vultu signa timentis habe.
 Lida profiliat, dicatque ancilla, Perimus :
 Tu juvenem trepidum quolibet abds loco.
 Ad miscenda tamen Venus est secuta timori :
 Ne tanti noctes non putes esse tuas.
 Quâ vaser eludi possit ratione maritus,
 Quaque vigil custos, prateriturus eram :
 Lapa virum timeat : rata sit custodia nupta :
 Hoc decet : hoc leges, jusque pudorque iubent.
 Quoque servari, modo quam vindicta redemit,
 Quis ferat ? Ut fallas, ad mea sacra veni.
 Ut licet observent, adsit modo certa voluntas,
 Quot fuerat Argo lumina ; verba dabis.
 Nil obstat custos, ne scribere possis,
 Sumenda detur cum tibi tempus aqua ?
 Inscia cum possit scriptas portare tabellas,
 Quas regat in tepido fascia lata sinu ;
 Cum possit solâ chartas celare ligatas,
 Et victo blandas sub pede ferre notas ;
 Averis hæc custos : pro chartâ conscia tergum
 Præbeat ; inque suo corpore verba ferat.
 Quæ quoque est, fallitque oculos & lacte recenti
 Littera : carbonis pulvere tange, leges.
 Ut humiduli quæ fiet acumine lini,
 Et feret occultas pura tabella notas.
 Fuit Acrisio servandæ cura puellæ :
 Hunc tamen illa suo crimine fecit avum.
 Quid faciet custos : cum sint tot in urbe theatra :
 Cum spectet junctos illa libenter equos :
 Cum sedeat Pharia sacris operata juvencæ :
 Quoque sui comites ire vetantur, eat :
 Cum fugit à templis oculos bona diva virorum,
 Præterquam, si quos illa venire jubet :

Cum, custode foris tunicam servante puellæ,
 Celest furivos balnea multa jocos;
 Cum, quoties opus est, fallax agroiet amica,
 Et celet lecto quemlibet agra suo.
 Nomine cum doceat, quid agatur adulter a clavis;
 Quisque peret, non det janua sola vias.
 Fallitur & multo custodis cura Lyæo:
 Illa vel Hispano lecta sit uva jugo.
 Sunt quoq; quæ faciant altos medicamina somnos,
 Vitiq; Lethæa lumina nocte premant.
 Nec male deliciis odiosum conscia tardis
 Detinet: & longa jungitur illa mora.
 Quid juvat ambages præceptaq; parva monere?
 Cum minimo custos munere possit emi.
 Munera (crede mihi) placant hominesque Deosque:
 Placatur donis Jupiter ipse datus.
 Quid faciet sapiens? stultus quidq; munere gaudet:
 Ipse vir accepto munere, mutus erit.
 Sed semel est custos longum redimendus in ævum,
 Sæpe dabit, dederit quas semel, ille manus.
 Questus eram (memini) metuendos esse sodales:
 Non tangit solos ista querela viros.
 Credula si fueris, alia tua gaudia carpent:
 Et lepus hic aliis exagitatus erit.
 Hæc quoque quæ præbet lectum studiosa, locumque,
 (Crede mihi) mecum non semel illa fuit.
 Nec nimium vobis formosa ancilla ministrat:
 Sæpe vicem dominæ præstitit illa mihi.
 Quo feror insanus? quid aperto pectore in hostem
 Mittor, & indicio prodor ab ipse meo?
 Non avis aucupibus monstrat quæ parte petatur:
 Non docet infestos currere cerva canes.
 Viderit militas; ego cæpta fideliter edam:
 Lemniadum gladios in mea fata dabo:
 Efficite, & facile est, ut nos credamus amari:
 Prona venit cupidus in sua vota fides.
 Spectet amabilis juvenem, & suspiret ab imo
 Fœmina: iam sero cur veniatque roget.

Accedant lacryma, dolor & de pellice fictus :
 Et laniet digitis illius ora suis.
 Jamdudum persuasus eris : miserebitur ultro ;
 Et dicet, Curâ carpitur ipsa mei.
 Præcipue si cultus eris, speculoque placebit,
 Posse suo tangi credet amore Deas.
 Sed te, quacunque est, moderate injuria turbat ;
 Nec sis audita pellice mentis inops.
 Nec cito credideris : quantum cito credere ladar,
 Exemplum vobis non leve Procris erit.
 Est prope purpureos colles florentis Hymetti
 Fons sacer, & viridi cespite mollis humus.
 Sylva nemus non alta facit ; regit arbutus herbam,
 Rosmaris, & laurus nigraq; myrtus olent.
 Nec densum foliis buxum, fragileque myrica,
 Nec tenues Cyjci, cultaque pinus abest.
 Limbus impulsa Zephyris, auraque salubri,
 Tot generum frondes, herbaq; summa tremis.
 Grata quies Cephalo ; famulis canibusque relictis
 Lassus in hac juvenis sæpe resedit humo.
 Quaq; meas relevat æstus, cantare solebat,
 Accipienda sinu mobilis aura veni.
 Conjugis ad timidas aliquis male sedulus amos
 Auditos memori detulit aure sonos.
 Procris ut accepit nomen, quasi pellicis, aura ;
 Excidit ; & subito mota dolore fuit.
 Palluit ut sera, lectis de vite racemis,
 Palescunt frondes, quas nova læsit hyems.
 Quaq; suos carvant matura Cydonia ramos,
 Cornaq; adhuc nostris non satis apta cibus.
 Viq; animus rediit, tenues a pectore vestes
 Rupit ; & indignas sanctat ungue genas.
 Nec mora ; per medias sparsis furibunda capillis
 Evolat, ut thyrso concita Baccha, vias.
 Ut prope perventum est, comites in valle reliquit :
 Ipsa nemus tacito clam pede fortis inis.
 Quid tibi mentis erat, cum sic male sana lateres
 Procri ? quin ætoniti pectoris ardor erat ?

Jam jam venturam, quacunq; erat aura, putabas
 Scilicet ; atque oculis probra videnda tuis.
 Nunc venisse piget (neque enim deprendere velles,)
 Nunc juvat ; incertus pectora versat amor.
 Credere quæ jubeant, locus est, & nomen, & index,
 Et, quia mens semper, quod timet, esse putat.
 Vidit ut oppressam, vestigia corporis, herbam ;
 Pulsantur trepidi corde micante sinus.
 Jamque dies medius tenues contraxerat umbras,
 Inque pari spatio vesper & ortus erant ;
 Ecce redit Cephalus proles Cyllenis sylvis,
 Oraque fontanâ feruida spargit aquâ.
 Anxia Procri lates ; solitas jacet ille per herbas ;
 Et Zephyri molles, auraque, dixit, ades.
 Ut patuit misera jucundus nominis error ;
 Et mens, & rediit verus in ora color.
 Surgit ; & appositas agitato corpore frondes
 Mœvit, in amplexus uxor itura viri.
 Ille feram sonuisse ramus, juveniliter arcum
 Corripit ; em dextrâ vela fuere manu.
 Quid facis, infelix ? non est fera ; supprime tela ;
 Me miserum, jaculo fixa puella tuo est.
 Hei mihi, conclamat, fixisti pectus amicum ;
 Hic locus à Cephalo vulnera semper habet.
 Ante diem morior, sed nullâ pellice laesa :
 Hoc faciet positam te mihi terra levem.
 Nomine suspectam mihi spiritus exit in auram :
 Jam morier : charâ luminis conde manus.
 Dixit : & incauto paulatim pectore lapsus
 Excipitur miseri spiritus o : e viri.
 Ille sinu domina morientia pectora mæsto
 Sustinet, & lacrymis vulnera Java lavat.
 Sed reperamus iter. Nudis mihi rebus agendum est,
 Ut tangat portus fessa carina suos.
 Scilicet expectas, ut te in convivia ducam :
 Et quæris monitus hac quoque parte meos.
 Sera veni : positaque decens incedo lucernâ :
 Grata morâ venies : maxima lena mora est.

Et, si turpis eris, formosa videre, cunctis ;
 Et latebras vitii nox dabit ipsa tuis.
 Carpe cibos digitis ; est quidam gestus edendi ;
 Ora nec immunda tota perunge manu.
 Neve diu præsume dapes, sed desine citra
 Quàm cupias, paulo quam potes, esse minus.
 Priamides Helenen avide si spectet edentem,
 Oderit & dicet, Stulta rapina mea est.
 Aptius est, decet atque magis potare puellas,
 Cum Veneris puero non malè Bacche facis.
 Hoc quoq; quàm patiens caput est ; animusque pedesque
 Consent ; nec quæ sint singula bina vide.
 Turpe jacens mulier multo madefacta Lyao ;
 Digna est concubitus quoslibet illa pati.
 Nec somno tutum est posita succumbere mensæ ;
 Per somnos fieri multa pudenda solent.
 Ulteriora pudet docuisse ; sed alma Dione,
 Præcipue nostrum est, quod pudet, inquit, opus.
 Nota sibi sit quaq; modos à corpore certos
 Sumite ; non omnes una figura decet.
 Quæ facie præsignis eris, resupina jaceo ;
 Spectetur tergo, cui sua terga placent.
 Melanion humeris Atalanta crura ferebat ;
 Si bona sunt, hoc sunt aspicienda modo.
 Parva vehatur equo ; quod erat longissima, nunquam
 Thebais Hectoræo nupta resedit equo.
 Strata premat genibus paulum cervice reflexâ
 Fœmina, per longum conspicienda latus.
 Cui femur est juvenile, carent quoque cetera mendâ ;
 Semper in obliquo fusa sit illa toro.
 Nec tibi turpe puta crimen, ut Philleia mater,
 Solvere ; & effusis colla reflecte comis.
 Tu quoque, cui iugis uterum Lucina notavit,
 Ut celer aversis utere Partibus equis.
 Mille modi Veneris ; simplex, minimique laboris,
 Cùm jacet in dextrum semi-supina latus.
 Sed neque Phœbei tripodes, nec corniger Ammon,
 Vera magis vobis, quam mea Musa canet.

Signa fides arti, quam longo facimus usu ;
 Credite : præstabunt carmina nostra fidem.
 Sentiat ex imis Venirem resoluta medullis
 Fœmina : & ex æquo res juret ista duos.
 Nec blanda voces, jucundaq; murmura cessent :
 Nec taceant medius improba verba jocis.
 Tu quoque, cui Veneris sensum natura negavit,
 Dulcia mendaci gaudia finge sono.
 Infelix, cui torpet hebes locus ille, puella,
 Quo pariter debent fœmina virque frui.
 Tantùm, cùm fingas, ne sis manifesta caveto ;
 Effice per motum luminaq; ipsa fidem.
 Quod jurat, & voces, & anhelitus arguat oris :
 Ab pudet, arcanas pars habet ista notas.
 Gaudia post Veneris quæ poscit munus amantem,
 Illa suas nolit pondus habere preces.
 Nec lucem in thalamos totis admittite fenestris :
 Aptius in vestro corpore multa latent.
 Lusus habet finem : Cygnis discedere tempus,
 Duxerunt collo qui juga nostra suo.
 Ut quondam juvenes, ita nunc mea turba puella
 Inscribant spoliis ; Naso magister erat.

PUB. OVID. NASONIS
SULMONENSIS,
DE REMEDIO AMORIS. LIB. I.

L Egerat hujus Amor titulum nomenq; libelli :
Bella mihi (video) bella parantur, ait.
Parce tuum vatem sceleris damnare Cupido,
Tradita qui toties te duce signa tuli.
Non ego Tydides, à quo tua saucia mater
In liquidam rediit athera Martis equis.
Sape tepent alii juvenes ; ego semper amavi :
Et si, quid faciam nunc quoque, quaris ; Amo.
Quinetiam docui, quâ posses arte parari :
Et quæ nunc ratio est, impetus ante fuit.
Nec te, blande puer, nec nostras prolixius artes :
Nec nova præteritum musa retexit opus.
Si quis amat quod amare juvat, feliciter ardet ;
Gaudeat, & vento naviget ille suo.
At si quis male fert indigna regna puella :
Ne pereat, nostræ sentiat artis opem.
Cur aliquis laqueo collum nodatus amator
A trabe sublimi triste pendit onus ?
Cur aliquis rigido fodiat sua pectora ferro ?
Invidiam cædis pacis amator habet.
Qui, nisi desierit, misero periturus amore est ;
Desinat : & nulli funeris autor eris.
Et puer es : nec te quicquam, nisi ludere, oportet ;
Lude : decent annos mollia regna tuos.
Nam poteras uti nudis ad bella sagittis :
Sed tua mortifero vulnere tela carent.
Vitricus & gladiis & acutâ dimicet hastâ :
Et victor multâ cæde cruentus eat.
Tu cole maternas, tuto quibus utimur, artes :
Et quarum vitio nulla sit orba parens.
Efficace nocturnâ frangatur janua rixâ,
Et togæ ornatas multa corona fores.

Fac coeant furim juvenes timidaque puella :
 Verbaque dent cauto qualibet arte viro :
 Et modo blanditias. rigido modo iurgia posti
 Dicat : & exclusis flebile cantet amans.
 His lacrymis contentus eris sine crimine mortis ?
 Non tua fax avidos digna subire rogos.
 Hac ego : movit Amor gemmatas aureus alas,
 Et mihi, Propositum perface, dixit, opus.
 Ad mea decepti juvenes praecepta venite,
 Quos suus ex omni parte sefellit amor.
 Discite sanari per quem didicistis amare :
 Una manus vobis vulnus opemque feres.
 Terra salutiferas herbas, eademque nocentes
 Nutrit : & urtica proxima saepe rosa est.
 Vulnus Achilleo quæ quondam fecerat hosti,
 Vulneris auxilium Pelias hasta tulit.
 Sed quæcunque viris, vobis quoque dicta, puella,
 Credite : diversis paribus arma damus.
 E quibus, ad vestros si quid non pertinet usus ;
 Autamen exemplo multa docere potest.
 Utile propositum est sævas extinguere flammæ,
 Nec servum vitis pectus habere iuam.
 Vixisset Phyllis, si me foret usa magistro ;
 Et per quod novies, sapius esset iter.
 Nec moriens Dido summâ vidisset ab arce
 Dardaniæ ventis vela dedisse rates.
 Nec dolor a mæssset contra sua viscera matrem,
 Quæ socii damno sanguinis ulta virum est.
 Arte meâ Tereus quamvis Philomela placeret,
 Per facinus fieri non meruisset avis.
 Da mihi Pasiphaen ; jam tauri ponet amorem ;
 Da Phædram ; Phædra turpis ahibet amor.
 Redde Parin nobis ; Helenen Menelaus habebit ;
 Nec manibus Danaûm Pergama victa cadent.
 Impia si nostros legisset Scylla libellos ;
 Hæssisset capiti purpura, Nise, tuo.
 Me duce, damnosas homines compescite curas ;
 Rectaque cum sociis, me duce, navis eat.

Naso legendus erat tunc, cum didicistis amare :
 Idem nunc vobis Naso legendus erit.
 Publicus assertor vitis suppressa levabo
 Pectora : vindicta quisque faciat sua.
 Te precor o vates, adsit tua laurea nobis ;
 Carminis, & medica, Phæbe, repertor opis.
 Tu pariter vati, pariter succurre medenti ;
 Utraque tutela subdita cura tua est.
 Dum licet, & modici tangunt praeordia motus ;
 Si piget, in primo limine siste pedem.
 Opprime, dum nova sunt, subiti mala semina morbi :
 Et tuus, incipiens ire, resistat equus.
 Nam mora dat vites : teneras mora percoquit uvas,
 Et validas segetes, quæ fuit herba facit.
 Quæ præbet latas arbor spatiantibus umbras,
 Quo posita est primum tempore, virga fuit.
 Tunc poterat manibus summâ tellure revelli :
 Nunc stat in immensum viribus aucta suis.
 Quale sit id quod amas, celeri circumspice mente :
 Et tua lasuro subtrahæ colla iugo.
 Principiis obsta : serd medicina paratur,
 Cum mala per longas invaluere moras.
 Sed propera : nec te venturas differ in horas.
 Qui non est hodie, cras minus aptus erit ;
 Verba dat omnis amor, reperitq; alimenta morando :
 Optima vindicta proxima quaque dies.
 Flumina paucæ vides magnis de fontibus orta :
 Plurima collectis multiplicantur aquis.
 Si cito sensisses quantum peccare parabas,
 Non tegeres vultus cortice, Myrrha, tuos.
 Vidi ego, quod fuerat primo sanabile vulnus,
 Dilatum longæ damna tulisse moræ.
 Sed, quia delectat Veneris decipere flores,
 Dicimus assidue, Cras quoque fiet idem.
 Interea tacitæ serpunt in viscera flammæ :
 Et mala radices altius arbor agit.
 Si tamen auxilii perierunt tempora primi,
 Et vetus in capto pectore sedis amor ?

Majus opus superest ; sed non, quia se reor agrum
 Advocat, ille mihi destituendus eris.
 Quam laesus fuerat, paridem Paantius heros
 Debuerat celeri praefecuisse manu.
 Post tamen hic multos sanatus creditur annos,
 Supremam bellis imposuisse manum.
 Qui modo nascentis properabam pellerè morbos :
 Admoveo tardam nunc quoque lentus opem.
 Aut nova, si possis, se dare incendia tentes ;
 Aut ubi per vires procubuère suas.
 Dum furor in cursu est, currenti cede furori ;
 Difficiles aditus impetus omnis habet.
 Stultus, ab obliquo qui cum discedere possit,
 Pugnat in adversas ire natator aquas.
 Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte,
 Respuat, atque odio verba monentis habet.
 Aggrediar melius tum cum sua vulnera tangi
 Jam finit, & veris vocibus aptus erit.
 Quis matrem, nisi mentis inops, in funere nati
 Flere vetet ? non hoc illa monenda loco est.
 Cum dederit lacrymas, animumque expleverit agrum,
 Ille dolor verbis emoderandus erit.
 Temporibus medicina valet ; data tempore prosunt,
 Et data non apto tempore vana nocent.
 Quinetiam accendas vitia irritesque vetando,
 Temporibus si non aggrediare suis.
 Ergo ubi visus eris nostra medicabilis arte,
 Fac monitis fugias otia prima meis.
 Hac, ut ames, faciant ; hac quo fecere, tuentur,
 Hac sunt jucundi causa cibusque mali.
 Otia si tollas, periere Cupidinis arcus ;
 Contemptaque jacent & sine luce faces.
 Quam platanus rivo gaudet, quam populus unda,
 Et quam limosa cauna palustris humo,
 Tam Venus otia amat, finem qui queris amoris,
 (Cedit amor rebus) res age, tutus eris.
 Languor, & immodici sub nullo vindice somni,
 Alaeque, & multo tempora quassa mero.

Eripunt omnes animo sine vulnere vires :
 Affluit incautus insidiosus amor.
 Desidiū puer ille sequi solet, odit agentes :
 Da vacua menti, quo teneatur opus.
 Sunt fora, sunt leges, sunt quos tuearis amici :
 Vade per urbana splendida castra toga.
 Vel tu sanguinei juvenilia munera Martis
 Suscipe : delicie jam tibi terga dabunt.
 Ecce fugax Parthus, magni nova causa triumphī,
 Jam videt in campis Caesaris arma suis.
 Vinco Cupidineas pariter Parthasque sagittas :
 Et refer ad patrios bina trophæa Deos.
 Ut semel Ætola Venus est à cuspide lasa ;
 Mandat amatori bella gerenda suo.
 Quæritur, Ægistus quare sit factus adulter :
 In promptu causa est ; desidiosus erat.
 Pugnabant alii tardis apud Ilion armis,
 Quod tulerat vires Græcia tota suas.
 Sive operam bellis vellet dare, nulla gerebat ;
 Sive foro, vacuum litibus Argos erat.
 Quod potuit, fecit : nè nil ageretur amavit.
 Sic venit ille puer, sic puer ille manet :
 Rura quoq; oblectant animos, studiumque colendi :
 Quælibet huic curæ cedere cura potest.
 Colla iube domitos oneri supponere tauras,
 Sauciet ut durum vomer aduncus humum.
 Obrue versata Cerealia semina terra,
 Quæ tibi cum multo fœnore reddat ager.
 Aspice curvatos pomorum pondere ramos,
 Ut sua, quod peperit, vix ferat arbor onus.
 Aspice labentes jucundo murmure rivos ;
 Aspice rudentes fertile gramen oves.
 Ecce petunt rupes præruptaque saxa capellæ,
 Ut referant hædis ubera plena suis.
 Pastor inæquali modulatur arundine cæmen ;
 Nec desunt comites, sedula turba, cænas.
 Parte sonant alia sylvæ mugitibus alia ;
 Et queritur vitulorum mater abesse suum.

Quid cum suppositos fugiant examina fumos;
 Ut relevent demptis vimina curva favi?
 Poma dat Autumnus: formosa est messibus Ætas:
 Ver præbet flores: igne levatur Hyems.
 Temporibus certis maturam rusticus uvam
 Colligit, & nudo sub pede musta fluunt.
 Temporibus certis desectas alligat herbas,
 Et tonsam raro pectine verrit humum.
 Ipse potes riguis plantas deponere in hortis:
 Ipse potes rivos ducere lenis aquæ.
 Venerit insilio; fac ratum ramus adoptet:
 Stetque peregrinis arbor operta comis.
 Cum semel hac animum cepit mulcere voluptas,
 Debilibus pennis irritus exit amor.
 Vel tu venandi studium cole: saepe recessit
 Turpiter à Phæbi victa sorore Venus.
 Nunc leporem pronum catulo sectare sagaci:
 Nunc in frondosis retia tendè jugis.
 Aut pavidos terre variâ formidine cervos,
 Aut cadat adversâ cuspide fossus aper.
 Nocte fatigatum somnus, non cura puella
 Excipit: & pingui membra quiete levat.
 Lenius est studium, studium tamen, alite caprà,
 Aut lino, aut calamis, præmia parva sequi:
 Vel, quæ piscis edax avido male devorat ore,
 Abdere supremis ara recurva cibis.
 Aut his, aut aliis, donec dediscis amare,
 Ipse tibi furtim decipiendus eris.
 Tu tantum, quamvis firmis retinebere vinculis;
 Iprocul, & longas carpere perge vias.
 Flabis, & occurret deserta nomen amica:
 Stabit & in mediâ pes tibi sape viâ.
 Sed quanto minus ire voles, magis ire memento.
 Perfer: & invitos curecre coge pedes.
 Nec pluvias opta: nec te peregrina morentur
 Sabbata: nec damnis Allia nota suis.
 Nec quos transferis, sed quod tibi, quare, supersint
 Milia: nec, maneat ut prope, fruge moras.

Tempora

Tempora nec numerata, nec crebro respice Romam :

Sed fuge : tutus adhuc Parthus ab hoste fuga est.

Dura aliquis præcepta vocat mea : dura fateamur

Esse : sed ut valeas multa dolenda ferere.

Sapi bibi succos, quamvis inuisus, amaros

Eger : & arant mensa negata mihi est.

Ut corpus redimas, ferrum pastoris & ignes,

Arida nec sitiens orn lavabis aqua.

Ut valeas animo, quicquam tolerare negabis ?

At pretium pars hac corpore majus habes.

Id tamen est artis tristissima janua nostræ :

Et labor est inuis, tempora prima pati.

Aspicis, ut prensos urant iuga prima iuvenas ?

Ut nova velocem cingula ladat equum ?

Asistam à laribus patriæ exire pigebit :

Sed tamen exhibe ; dânde redire voles.

Uic te lar patriæ, sed amor redocabit amica :

Præstendes culpa splendida verba tuæ.

Uic tamen exieris, centum solatia cura,

Et rurs, & comites, & via longa dabunt.

Uic satis esse putas discedere : lenius abesto,

Dum perdat vires, sique suo igne cinis.

Quid nisi firmatâ properârâ mente reverti ?

Inferet arma tibi sæva rebellis amor.

Quicquid eras, fueris ; sitiens, avidusque redibis :

Et spatium damno cesserit omnis tuo.

Uerit Emonia si quis mala pabula terra,

Et magicas artes posse juvare putat.

Uic venificij virtus est via : noster Apollo

lanuam sacro carmine monstrat opem.

Uic duce, non tumulto prodire jubebitur umbra :

Non annus infami carmine rumpet humum.

Uic seges ex aliis alios transibis in agros ;

Nec subito Phæbi pallidus orbis erit.

Uic solet, æquoreas ibis Tiberinus in undas :

Uic solet, in noctis Luna vehetur equis.

Nulla recantata deponant postora curas :
 Nec fugiat viva sulphurea visus amor.
 Quid te Physiaca puduerant gramina terra,
 Cum cuperes parua, Colubi, mittere domo.
 Quid tibi profuerint, Circe, Reseides herba,
 Cum tibi Nexias obstula aura ratas ?
 Omnia fecisti, ne callidus hospas abiret :
 Ille dedit cetera, linca, pluma fuge.
 Omnia fecisti, ne te serus ureret ignis :
 Longus at inuita pectore sedis amor.
 Vertere quae poterat homines in mille figuras,
 Non poterat animi vertere iura tui.
 Diceris his etiam, cum iam discadera vellet,
 Dulichium verbera detinuisse ducem :
 Non ego, quod primum (memini) sperare soleham,
 Fam precor, ut conjux tu meus esse velis.
 Es tamen, ut conjux essem tuas, digna videbare,
 Quod Dea, quod magni filia, Salis eram.
 Ne properes oro, spatium praenunere posco :
 Quid minus optari per mea vota potest ?
 Et freta mota vites : & dades illa timere :
 Utilior velis postmodo ventura eris.
 Quae tibi causa fuge ? non hic nova Troja resurgit,
 Non aliquis socios rursus ad arma vocat.
 Hic amor, hic pax est, in qua male vulnorum una est,
 Totaque sub regna aeternae futura iustae.
 Illa loquebatur, navem stabat Ulysses,
 Irrita cum velis verba tulere. Non
 Ardet, & assuetas Circe studebat ad artes.
 Nec tamen est illis attenuatus amor.
 Ergo quisquis opem nostram tibi poscis ab arte,
 Deme beneficiis carminibusque fidem.
 Si te causa potens dominum neuobis in urbe
 Accippe, consilium quod sit in urbe meum.
 Optimus ille fuit vindex, haec omnia pectus
 Vincula qui rupit, dedoluitque semel.

Sed, cui tantum animi est, idam mirabor & ipse.
 Et dicam, monitis non eras ista meis.
 Tu mihi, qui, quod amas, agere didicisti amare,
 Nec potes, & velles posse, docendus eris.
 Sape refer tecum scelerata facta puella,
 Et pone ante oculos omnia damnata toros.
 Illud, & istud habet; nec ea contenta rapina est;
 Sub titulum nostras misit avara lares.
 Sic mihi iuravit: sic me perata fefellit:
 Ante suas quoties passa jacere fores!
 Diligit ipsa alios: a me fastidit amari:
 Institor bene noctes, quos mihi non dat, habet!
 Hac tibi per totos marcescant omnia sensus:
 Hac refer: hinc odit semina quare tui.
 Atque utinam posses etiam facundius in illis
 Esse: dole tantum, sponte disertus eris.
 Haeserat in quadam nuper mea cura puella:
 Conveniens animo non erat illa meo.
 Curabar propriis ager Podalirius herbis:
 Et (fateor) medicus turpiter ager eram,
 Profuit assidue vitis insistere amica:
 Idque mihi factum saepe salubre fuit.
 Quam mala, dicebam, nostrae sunt crura puella!
 Nec tamen, ut verum confiteamur, erant.
 Brachia quam non sunt nostra formosa puella?
 Nec tamen ut verum confiteamur, erant. (tem)
 Quam brevis est! nec eras: quam multum poscit aman-
 Hinc odio venit maxima causa mea.
 Et mala sunt vicina bonis: errore sub illo
 Pro vitio virtus crimina saepe tulit.
 Quam potes, in peius dotes desolito puella;
 Iudiciumque brevi limite falle tuum.
 Turgida, si plena est; si fusca est, nigra vocetur;
 In gracili macies cunctum haberi potest.
 Es poteris dici petulans, quae rustica non est;
 Et poteris dici rustica, si qua proba est.

Quinetiam quacumque caret tua dote puella,
 Hanc moveat, blandis usque precare sonis,
 Exige quod canter, siqua est sine voce puella :
 Fac saliet, nescit siqua movere pedem.
 Barbara sermone est ? fac tecum multa loquatur :
 Non didicit chordas tangere ? posce lyram.
 Durius incedit ? fac ut ambulet : omnia papilla
 Pellus habent tumida ? fascia nulla tegat.
 Si male dentata est ; narra quod rideat illa :
 Mollibus est oculis ? quod fleat illa, refer.
 Proderit & subito, cum se non finxerit ulli,
 Ad dominam celeres mane tulisse gradus.
 Auferimur cultu : gemmis auroque teguntur
 Omnia : pars minima est ipsa puella sui.
 Sape, ubi sit, quod ames, inter tam multa requiras :
 Decipit hac oculos agide dives amor.
 Improvisus ades ; dependes tutus inermem :
 Infelix vitii excidet illa sinu.
 Non tamen huic nimium praecepto credere tutum est :
 Fallit enim multos forma sine arte decons.
 Tum quoque compositis sua cum linct ora venenis ;
 Ad domina vultus, nec pudor obstat, eas.
 Pyxidas invenies, & rerum mille colores,
 Et fluere in tepidos aethra lapsa sinus.
 Illa tuas redolent Phineu medicamina mensas :
 Non semel hinc stomacho nausea facta mea.
 Nunc tibi qua medio Veneris praestemus in usu,
 Eloquar ; ex omni est parte fugandus amor.
 Multa quidem ex illis pudor est mihi dicere : sed tu
 Ingenio verbis concipo plura meis.
 Nuper enim nostros quidam carpsere libellos,
 Quorum censura Musa proterva mea est.
 Dummodo sic placeam, dum toto canter in orbe ;
 Quam volis, impugnent unus & alter opus.
 Ingenium magni livor despectus Homeri :
 Quisquis es, ex illo, Zoile, nomen habes.

Es tua sacrilega lanidant carmina lingua;
 Pertulit hic viſos quo ducis Troja Deos.
 Summa petit livor : perflant altiffima venti :
 Summa petunt dextra fulmina miſſa Fovis.
 At tu quicumque es quem noſtra licentia ladis ;
 Si ſapis, ad numeros exige quaque ſuos.
 Fortia Mæonio gaudent pede bella referri :
 Delictis illiſc quis locus eſſe poteſt ?
 Grande ſonant Tragici : Tragicos decet ira cothurnos :
 Verſibus è mediis ſuccus habendus eris.
 Liber in adverſos hoſtes ſtringatur Iambus :
 Sæc celer, extremum ſeu trahit ille pedem.
 Blanda pharetratos Elegia canit amores :
 Et levis arbitrio ludat amica ſuo.
 Callimachi numeris non eſt dicendus Achilles :
 Cydippe non eſt oris, Homero, tui.
 Quis feret Andromache peragentem Thaida partes.
 Peccat, in Andromache Thaida quiſquis agat.
 Thais in arte mea eſt : laſcivia libera noſtra eſt.
 Nil mihi cum vitta eſt : Thais in arte mea eſt.
 Si mea materia reſpondet Muſa jocoſa ;
 Vincimus ; & falſi criminis acta rea eſt.
 Lampere livor edax : magnum jam nomen habemus :
 Majus eris ; tantum, quo pede capis, eat.
 Sed nimium properas : vitam modo plura dolebis :
 Es capient anni carmina multa mei.
 Nam juvat ; & ſtudium fama mihi croſcit honore :
 Principio cliui noſter anhelat equus
 tantum ſe nobis Elegi debere fatentur,
 Quantum Virgilio nobile debet opus,

PUB. OVID. NASONIS
SULMONENSIS,

DE REMEDIO AMORIS. LIB. II.

H Altius invidia respondimus: attrahere lora
Fortius, & gyro curte, posta tuo.
Ergo ubi concubitus, & opus juvenile petitur,
Et prope promissa tempora noctis erunt;
Gaudia nō dominae, plene si corpore sumes,
Te capiant; in eas quamlibet ante velim;
Quamlibet invenias, in qua tua prima voluptas
Desinat: à prima proxima segnis erit.
Sustentata Venas gratissima: frigore soles,
Solo juvant umbrae, grata sit unda siti.
Et pudet, & dicam: Veneris quoque iunge figuram,
Quā minime iungi quamvis decero putes.
Nec labor efficere est. Rare tibi vera fatentur:
Et nihil est quod se dedecuisse putent.
Tunc etiam iubeo totas aperire fenestras,
Turpiaque admissa membra notare die.
At, simul ad metas venis finita voluptas;
Lassaque cum tota corpora vante jacent;
Dum piget, & nullam malles tetigisse puebam;
Tacturusque tibi non videre diu:
Tunc animo signa, quaecunque in corpore munda est:
Luminaque in vitis illius usque tene.
Forstan hac aliquis (nam sunt quoque) parva vocabit;
Sed quæ non profunt singula, multa juvant.
Parva necat morsu spatiosum vipera taurum:
A cane non magno saepe tenetur aper.
Tu tantum numero pugna: praeceptaque in unum
Contrahere: de multis grandis acervus eris.

Sed quia sunt totidem mores, totidemque figurae;
 Non sunt iudicis omnia danda meis. *Quomodo*
 Quo tua non possunt offendi pectora facto,
 Forsitan hoc, alio iudicio, crimen eris.
 Ille quod obscenas in aperto corpore partes
 Viderat in cursu qui fuit, haec amplexus
 Ille, quod a Venere rebus surgente puella
 Vidit in immundo signa pudenda toro.
 Luditis & si quis potuerat ista movere,
 Afflavit tepida pectora vestra facer.
 Attrahat ille puer consentos fortius arcus.
 Saucia maiorem turba peretis opem.
 Quid, qui clam latuit reddente obscena puella
 Et vidit quae mos ipse videre vetat.
 Dii melius, quam vos moueamus talia quaequam.
 Ut profint, non sunt experienda tamen.
 Hortor, & ut pariter binas habeatis amicas.
 Fortior est, plures si quis habere potest.
 Secta bipartito cum mentis discurret utroque
 Alterius vires subtrahit alter amor.
 Grandia per multos tenuantur flumina rivis.
 Magnaque subducto stipite flamma petis.
 Non satis una tener ceratas anchora puppes.
 Nec satis est liquidis unicus hamus aquas.
 Qui sibi jam pridem solatia bina paravit,
 Jam pridem summa victor in arce fuit.
 At tibi, qui fueras dominae male creditus uni,
 Nunc saltem novus est inveniendus amor.
 Pasiphaes Minos in Prognide perdidit ignem.
 Cessit ab Ideae conjugis vincta prior.
 Amphilocho frater ne Phegida semper amaret,
 Callirhoe fecit parte recepta tori.
 Et Paris Oenonen summos tenuisset in annos,
 Si non Oebalia pellice lasa foret.
 Conjugis Odrysio placuisset forma tyranno:
 Sed melior clausa forma sororis erat.

Quid moror exemplis, quorum me turba fatigant ?
 Successore nōpo vincitur omnis amor.
 Parcū ē vultu mater desiderat unum,
 Quā quæ flens clamas, Tu mihi solus eras.
 Et, ne foris putes nova me tibi cedere iura ;
 (Atque vnam inventi gloria nostra foret)
 Vidit & Atrides (quid enim non ille videret,
 Cujus in arbitrio Græcia tota fuit ?)
 Marte suo captam Chryseida victor amabat :
 At senior stultè flebat ubique pater.
 Quid lacrymas odiose senex ? bene contigit illi :
 Officio natam latis, ineptæ, tuo.
 Quam postquam reddi Cæthæ opæ tutus Achilles
 Fusserat, & patriâ est illa recepta domo ;
 Atrides ait, Est illius proxima forma,
 Et, si prima sinat litera, nomen idem.
 Hanc mihi, si sapiat, per se concedat Achilles :
 Sin, minus imperium sentiet ille meum.
 Quid si quis vestrū factum hoc accusat, Achivæ ?
 Est aliquid validâ sceptrâ tenere manu.
 Nam, si rex ego sum, nec mecum dormiat illa ;
 In mea Theristes regna licebit, eat.
 Dixit : & hanc habuit solatia magna prioris :
 Es prior est curâ cura repulsa meâ.
 Ergo assume novas autore Agamemnone flammæ ;
 Et tuus in bivio delineatur amor.
 Quæris ubi invenias ? artes tu per lege nostras ;
 Plena puellarum jam tibi navis erit.
 Quid si quid præcepta valent mea, si quid Apollo
 Vile mortales edocet ore meo ;
 Quamvis infelix mediâ torreberis Etnâ,
 Frigidior domina fac videre tua.
 Et sonnum simula : nec si quid forse dolebis,
 Sentiat : & vide, cum tibi flendus eris.
 Non ego te jubeo medias abrumpere flammæ ;
 Non sunt imperiî tam fera jussa mei.

Quod non est simula, positosque imitare fautores :

Sic facies vere quod meditatui eris.

Sape ego, ne biberem, volui dormire videri :

Dum videor, somno lumina victa dedi.

Deceptum risi, qui se simulârat amare :

In laqueos auceps decideratque suos.

Intrat amor mentes usu : dediscitur usu :

Qui poteris Janum fingere, sanus eris.

Dixeris, ut venias pactâ tibi nocte ; venito.

Veneris, & fuerit janua clausa ; feras.

Nec dic blanditias, nec dic convitia possi :

Nec latas in duro limine pone tuum.

Postera lux aderit ; caveant tua verba querelis :

Et nulla in vultu, signa dolentis habe.

Jam ponet fastus, cum te languore videbit :

Hoc etiam nostrâ munus ab arte feres.

Te quoque faller amor, dum sit tibi finis amandi.

Propositis frânis saepe repugnat equus.

Utilitas lateat : quod non proficere, fiet.

Qua nimis apparent reria vicit avis.

Nec tibi tam placeat, quod eam contemnere possis :

Sume animos, animis cedat ut illa tuis.

Janua forte pate : quamvis revocare, transi :

Est data nox ; dubita nocte venire datâ.

Posse pati facile est : tibi ne patientia desit,

Protinus ex facili gaudia ferre licet.

Et praecepta potest quisquam mea dura vocare ?

En etiam partes conciliantis ago.

Nam, quoniam variant animi, variabimus artes :

Mille mali species, mille salutis erunt.

Corpora vix ferro quaedam saevantur acuto :

Auxilium multis succus & herba fuit.

Mollior es, nec abire potes, vinculusque teneris,

Et tua saevus amor sub pede colla premit ?

Desine luctari : reserant tua carmina venti :

Quâque vocant fluctus, hâc tibi remus eat :

Explenda est sitis ista tibi, quā perditus ardes :
 Cedimus : e medio jam licet amno bibas.
 Sed bibe plus etiam quā quod praeordia poscunt :
 Gutturē fac pleno sumpta redundet aqua.
 Et fruiere usque tui, nullo prohibente, puella :
 Illa tibi noctes auferat, illa dies.
 Tedia quare mali : faciunt & tedia finem.
 Jam quoque cum credas posse cedere, mane.
 Dum bene te cumulas, & copia tollis amorem ;
 Et fastidit non libet esse domo.
 Fit quoque longius amor, quem dissidentia nutrit ;
 Hunc si tu queris ponere, pone metum.
 Qui timet, ut sua sit, nequis sibi subtrahat illam ;
 Ille Machaonia vix ope sanus erit.
 Plus amat e natē mater plerumque duobus,
 Pro cuius reditu, quod gerit arma, timet.
 Est prope Colinam templum venerabile portam ;
 Imposuit templo nomina celsus Eryx.
 Est istic lethaeus Amor, qui pectora sanat ;
 Inque suas gelidam lampades addit aquam.
 Illic & iuvenes votis oblivia poscunt ;
 Et si qua est duro capta puella viro.
 Hic mihi sic dixit ; (dubito verusne Cupido,
 An somnus fuerit ; sed puto somnus erat.)
 O, qui sollicitos modo das, modo demis amores,
 Adjice praeceptis hoc quoque, Naso, tuis.
 Ad mala quisq; animum referat sua ; ponet amorem ;
 Omnibus illa Deus plusve minusve dedit.
 Qui puteal, Fanumque timet, celeresque calendas ;
 Torqueat hunc aeris mutua summa sui.
 Cui durus pater est ; in voto cetera cedant :
 Huic pater ante oculos durus habendus erit.
 Hic male dotata pauper cum conjuge vivit ;
 Uxorem satis credat obesse suo.
 Est tibi rure bono generosa fertilis uxor
 Vineae ; ne nascens ulla sit uxor, ille.

Ne habet in reditu navem ; mare semper iniquum
 Cogitet, & damno littora sæva suo.
 Estis hunc miles, hanc filia nubilis angat ;
 Et quis non causas mille doloris, habet ?
 Ut posses odisse tuam, Pari, funera fratrum
 Debueras animo sæpe referre tuo.
 Plura loquebatur placide puerilis imago ;
 Destituit somnus, si modo somnus erat.
 Quid faciam ? mediâ navem Palinurus in unda
 Deserit ; ignotas cogor inire vias.
 Quisquis amat, loca sola (nocent loca sola) caveto ;
 Quid fugis in populo tutior esse potes.
 Jam tibi secretos augent secreta furorcs ;
 Est opus auxilio ; turba futura tibi est.
 Tristis eris, si solus eris ; dominaque valitæ
 Ante oculos facies stabit, ut ipsa, tuos.
 Tristior idcirco nox est, quàm tempora Phœbi ;
 Quæ relevet luctus turba, sodalis abest.
 Nec fuge colloquium ; nec sit tua janua clausa ;
 Nec tenebris vultus flebilis abde tuos.
 Semper habe Pyladen aliquem, qui curet Orestem ;
 Hic quoque amicitia non levis usus eris.
 Quid nisi secreta læserunt Phyllida sylva ?
 Certa necis causa est, en comitata fuit.
 Ibat, ut Æonio referens trieterica Baccho
 Ire soles fufis barbara turba comis.
 Et modo quâ poterat, latum spectabat in aquor ;
 Nunc in arenosa lassa jacebat humo.
 Perfide Demophoon, surdas clamabat ad undas ;
 Ruptaque singultu verba loquens erant.
 Limes erat tenuis longâ subnubilus umbrâ ;
 Quâ talis illa suos ad mare sæpe pedes,
 Non terebatur misera via. Viderit inquit :
 Et spectat zonam pallida facta suam.
 Aspicit & ramos : dubitat, refugitque quod audet :
 Et timet, & digitor ad sua colla refert.

Sithoni,

Sishoni, tunc certe vellem ne sola fuisses :
 Non fletus positis Phyllida sylon comis.
 Phyllidis exemplo nimium secreta caveris,
 Lase vir à domina, lase puella viro.
 Præstitoras juvenis quicquid mea Musa iubebat ;
 Inque sua portu penè salutis erat.
 Docidit, ut cupidos inter devenit amantes :
 Et, quæ deciderant tela, resumpsit amor.
 Siquis amas, nec vis ; facito contagia vitas :
 Hæc etiam pecori sæpe nocere solent.
 Dum spectant lasos oculi, laduntur & ipsi :
 Multaq; corporibus transitione nocent.
 In loca nonnunquam siccis arentia glebis,
 De prope currenti flumine manas aqua.
 Manat amor tectus, si non ab amante recedas ;
 Turbaque in hoc omnes ingeniosa sumus.
 Alter item jam sanus erat : vicina læsit ;
 Occursum domina non tulit ille sua.
 Vulnus in antiquum rediit male firma cicatrix ;
 Successumque artes non habuere meæ.
 Proximus à tectis ignis defenditur ægrè ;
 Utile finitimus abstinuisset locis.
 Nec, quæ ferre solet spatiantem porticus illam,
 Te ferat ; officium neve colatur idem.
 Quid juvat admonitu tepidam recalescere mentem ;
 Alter, si possis, orbis habendus erit.
 Non facile esuriens posita retinere mensa ;
 Et multum saliens in citat unda sitim.
 Non facile est taurum visâ retinere juvencâ ;
 Fortis equus visâ semper adhiunxit equa.
 Hæc ubi præstiteris ut tandem littera tangas,
 Non ipsam satis est deseruisse tibi ;
 Et soror, & mater valeant, & conscia nutrix,
 Et quisquis domine pars erit ulla tuæ.
 Nec veniat servus ; nec stans ancillula fictum
 Suppliciter domina nomine dicat, Ave.

Nec, si scire voles quid agat, tamen ipse rogabis,
 Perfer : erit lucra lingua resoluta tuo.
 Tu quoque qui causam fugitivi quæris amoris,
 Deque tua domina multa querenda refers :
 Perce queri : melius sic te ulciscere tacendo,
 Dum desiderio effluat illa tuis.
 Et malim taceas, quam ra de fuisse loquaris.
 Qui nimium multis, Non amo, dicis, amat.
 Sed meliore fide paulatim extinguatur ignis,
 Quam subito lente desino, tutus eris.
 Numine perpetuo torrens soles altius ire :
 Sed tamen hæc brevis est, illa perennis aqua.
 Fallat, & in tenues evanidus exeat utrasque,
 Perque gradus molles emoriatur amor.
 Sed modo dilectam scelus est odisse puellam :
 Exitus ingenis convenit iste foris.
 Nec curandus adest, odio qui finit amorem :
 Aut amat, aut agere desinit esse miser.
 Turpe, vir & mulier, juncti modo, protinus hostes :
 Non istas lites Appias ipsa probat.
 Sape reas faciunt, & amant. Ubi nulla similitas
 Incidis, admonitu liber oberrat amor.
 Forte aderat juvenis : dominam lectica tenebat :
 Horrebant sævis omnia verba minis.
 Jamque vadaturus, Lecticæ prodierat, inquit :
 Prodierat : visa conjuge mutus erat.
 Et manus, & manibus duplices cecidere tabellæ :
 Venis in amplexus : atque ista, Vincis, ait,
 Tutum est, aptumque magis discedere pace,
 Quam petere à thalamis litigiosa fora.
 Munera qua dederas, habeo sine lite iubeto :
 Esse solent magno damna minora bono.
 Quod si vos aliquis casus conducas in unum :
 Mente memor totâ, quæ damus arma, tenet.
 Hic opus est armis : hic, o fortissime, pugna :
 Vincenda est telo, Penibeflexa, tuo.

Nunc

Nunc tibi rivalis, nunc durum limes amica,
 Nunc subeant mediis irrita verba Deis.
 Nec compone comas, cum sis venturus ad istam;
 Nec roga sis laxo conspicienda sinu.
 Nulla sit ut placeas alienæ cura puellæ;
 Fam face ut è multis illa sit una tibi.
 Sed, quid præcipue vestris conatibus obftet,
 Eloquar exemplo quemque docente suo.
 Desinimus tarde, quia nos speramus amari;
 Dum sibi quisque placet, credula turba sumus,
 At tu nec voces (quid enim fallacius illis?)
 Crede, nec æternos pondus habere Deos.
 Neve puellarum lacrimis movere caveto:
 Ut flerent, oculos erudière suos.
 Artibus innumeris mens oppugnatur amantum.
 Ut lapis aquoreis undique pulsus aquis,
 Nec causas aperiri, quare divorcia malis:
 Nec dic quid doleas, clam tamen usque dolo.
 Nec peccata refer, ne diluas ipsa, caveto:
 Ut melior causa causa sit illa tua.
 Qui flet, est formus; qui dicit multa puella
 Probra, satis fieri postulat ille sibi.
 Non ego Dulichias furiali more sagittas,
 Nec raptos ansim tingere in amne faces;
 Nec nos purpureas pueri rescabimus alas;
 Nec sacer arte mea laxior arcus erit.
 Consilium est, quodcumque came: pareto canenti;
 Utque facis, cepris Phæbo saluber ades.
 Phæbus adest: sonnere lyra: sonnere pharetræ:
 Signa Deam nostro per sua: Phæbus adest.
 Confer Amycleis medicatum vellus abenis
 Murice cum Tyrio, turpius illud erit.
 Vos quoque formosas vestras conferte puellas:
 Incipiet domina quemque pudere sua:
 Utraque formosæ Paridi potuere videri:
 Sed tibi collatam vincis utramque Venus.

Nec solum faciem : mores quoque confer & artes :
 Tantum iudicio ne tuus obstit amor.
 Exiguunt eis quod deinde canam : sed profuit illud
 Exiguum multis : in quibus ipsa fuit.
 Scripta cave relegas blanda servata puella :
 Constantes animos scripta relicta movent.
 Omnia pone feras (quamvis inuitus) in ignes :
 Et dic, ardoris sit rogus iste mei.
 Thestias absentem succendis stipite natum :
 Tu tumide flammis perfida verba dabis ?
 Si potes, & ceras remove : quid imagine mutā
 Carperis ? hoc perit Laodamia modo.
 Et loca saepe nocent : fugito loca conscia vestris
 Concubitibus : causus illa doloris habent.
 Hic fuit, hic cubuit : ahulamo dormivimus illo :
 Hic mihi lasciva gaudia nocte dedis.
 Admonitu revocatur amor : vulnusque novatum
 Scinditur : infirmis culpa pusilla nocet.
 Ut pene extinctum cinerem si sulphure tangas,
 Vivet : & ex minimo maximas ignis erit :
 Sic, nisi vitæis quicquid revocabit amorem,
 Flamina reardescit, quæ modo nulla fuit.
 Argolica cuperent fugisse Capbarea puppes,
 Teque senex lætus ignibus ulto tuos.
 Præterita cæcitus Nisseide navita gaudet :
 Tu loca, quæ nimium grata fuere, cave.
 Hæc tibi sit Syrtis, hic Acroceraunia visa :
 Hic vomit epotas dira Charybæis aquas.
 Sunt, quæ non possunt aliquo cogente juberi :
 Sæpe tamen casu facta juvare solent.
 Perdat opes Phædra, parces Neptuno nepoti :
 Nec faciet pavidos taurus avitus equos.
 Gnossida fecisses inopem ; sapienter amasset :
 Divitiis alitur luxuriosus amor.
 Cur nemo est Hecalen, nulla est quæ ceperit Irum ?
 Nempe quod alter egens, altera pauper erat.

Non habet unde suum paupertas pascat amorem :
 Non tamen hoc tanti est pauper ut esse velit.
 At tanti tibi sit non indulgere theatris ;
 Dum bene de vacuo pectore cedat amor.
 Emervant animos cithara, cantusque, lyraque,
 Et vox & numeris brachia mota suis.
 Illis assidue fitti cantantur amantes ;
 Quid caveas, actor, quid juven, aris docet.
 Eloquar invidus : teneras ne tange portas :
 Summoveo dotes impius ipse meas.
 Callimachum fugito : non est inimicus amor :
 Et cum Callimacho in quoque Cor nocet.
 Me certe Sappho meliorem fecit amica :
 Nec rigidior mores Teia Musa dedit.
 Carmina quis potuit tuto legisse Tibulli,
 Vel tua, cujus opus Cynthia sola fuit ?
 Quis potuit lecto durus discedere Gallo ?
 Et mea nescio quid carmina tale sonant.
 Quod nisi duos operis vatem frustratur Apollo ;
 Emulus est nostri maxima causa mali.
 At tu rivalem noli tibi fingere quenquam :
 Inque suo solam crede jacere toro.
 Acrius Hermionen ideo dilexit Orestes,
 Esse quod alterius caperat illa viri.
 Quid Menelae doles ? ibas sine conjuge Creten :
 Et poteras nuptâ latus abesse tuâ.
 Ut Paris hanc rapuit ; tum demum uxore carere
 Non potes : alterius crevit amore tuus.
 Hoc & in abducta Briseida flebat Achilles,
 Illam Plisibenio gaudia ferre viro.
 Nec frustra flebat : fecit (mibi credit) Atrides,
 Quod si non faceret, turpiter esset iners.
 Certe ego fecissem, nec sum sapientior iners.
 Invidiæ fructus maximus ille fuit.
 Nam, sibi quod nunquam tantam Briseida jurat
 Per sceptrum : sceptrum non putat esse Deos.

Dii faciant possis domina transire relicta
 Limina, preposui sufficiensque pedes.
 Es poteris, modo velle tenes: nunc fortiter ire,
 Nunc opus est celeri subdere calcem equo.
 Illo Lotophagos, illo Sirenas in antro
 Esse puta: remis adijce vela tuis.
 Hunc quoque, quo quondam nimium rivale dolebas,
 Vellem desineres hostis habere loco.
 Aut certe, quatinus odio remanens, saluta:
 Oscula cum poteris jam dare, sanus eris.
 Ecce cibos etiam (medicina fugat ut omni
 Munere) quos fugias quoscunque sequaris, dabo.
 Daunius an Libycis bulbis tibi missis ab oris,
 An veniat Aegyptio, moxius omnis eris.
 Nec minus erucas aptam est vitare salaces,
 Et quicquid Veneri corpora nostra parat.
 Utilius sumas acuentes lumina rotas,
 Et quicquid Veneri corpora nostra negat.
 Quid tibi precipiam de Racchi munere, quæris?
 Spe brevius monitus experiere meos.
 Vina parant, animos Veneri, nisi plurima sumas,
 Ut stupent multo corda sepulta mero.
 Nutritur vento, vento restinguuntur ignis:
 Lenis alit flammam, grandior aura vocat.
 Aus nulla ebrietas, aus tanta sit ut tibi curas
 Eripiat: siqua est inter utrumque, nocet.
 Hoc opus exegi: fessa date farta carina:
 Contigimus portum, quod mihi cursu erat.
 Istomodo redderis sacro pia vota portæ,
 Carmine sanati fumina usque meo.

FINIS.

DE NUCE ELEGIA.

NUx ego juncta via, cum sim sine crimine vicia,
A populo saxis pratercunae petor.

Obrueri ista solet manifestos pennis vocantes.

Publica et iam lentam non capis ira moram.

Nil ego peccavi, nisi si peccare videtur.

Annua cultori poma referre suo.

At prius arboribus, tunc cum meliora fuerant

Tempora, certamen fertilitatis eras.

Tunc domini memores seris ornare solebat

Agricolae fructu provolante Deas.

Sape tuas igitur Liber, vinctus ac vocat

Mirato est oleae saepe Minerva sacae.

Pomaeque lassissent matrem, nisi subdita ruma

Longa laboranti furca tulisset opem.

Quinetiam exemplo parabat femina nostra :

Nullaque non illo tempore mater erat.

At postquam platanis sterilem praebebat umbram,

Uberior quavis arbore venit bonor.

Nos quoque fructifera (si nux modo parat in illis)

Curpimus in patulas luxuriare comas.

Nunc neque continuos nascentur poma per annos :

Uvaeque lesa demum, lesaque bacca venit.

Nunc iterum vitiat, quae vult formosa videri :

Rardaque in hoc aro est, quae velit esse parens.

Certe ego, si nunquam peperissem, tutior essem :

Ista Clytemnestra digna querela fuit.

Si scias hoc vitis, nascentes suppresser uvae :

Oraque, si scias hoc, Palladis arbor erit.

Hoc in notitiam veniat mal' quae pyroque ;

Destituent sylvas utraque poma suas.

Quaque sibi vario distinguit poma colore,

Audiat haec cerasus ; stipis inanis erit.

Non equidem invidéo : nunquam tamen illa feritur,

Qua sterilis sola est conspicienda comâ.

Cernite sinceris amicus ex ordine fructus

Qui mado nil quare periculis habet

At mihi saxa nocens maculata vulnere rami

Nudaque decepto coram ligna patena

Non odium facit hoc, sed spes indulta rapina

Sustineant alia poma: quæritur idem

Sic reus ille fere est, de quo uictoria laeta

Esse potest: inopis vindicta salta carent

Sic timet insidias, qui se seis, serpe viator

Quod timeat: tutum corpora manu iter

Sic ego sola petor: soli quia causa petendi est

Frondibus intallis cetera turbe vires

Nam quod habens fructus aliquando proxima nobis

Fragmina, quod lasso ramino multa iacent

Non istis sua fossa nocent: cecidit damna est

Excipunt ista saxa repulsa meo

Idque fide carat, si non, quæ longius absint

Nationum retinent inviolata decus

Ergo, si sapiant, & mentis verba significant

Devovent umbræ proxima quæque meæ

Quam miserum est, adium damna accedere nostris

Atque rem nimis proximis agi

Sed puto magna tui est operosa cura colere

Inveniat, dederis quid mihi, præter humum

Sponte meâ facili contempeo nascor in agro

Parsque loci, quo sto, publica penè via est

Me fata ne ledam (quoniam fata ledere dicor)

Imus in extremo margine fundus habet

Non mihi folx nimis Saturnia depurat umbræ

Duram renovat non mihi fossor humum

Sole licet sicquæ fari peritura laborem

Irrigua dabitur non mihi sulcus aqua

At cum maturas fissa nova cortice rimas

Nux agit: ad parietes persica saxa venit

Pertica dat plenis immittit vulnere rami

Ne possim lapidum verbera sola queri

Poma cadunt mensis non interdicta secundis

Et condit lectæ parca coloma natus

Has puer aut certo testas diuerberat istas,
 Aut pronas digito bisve semelue peris.
 Quatuor in nucibus. non amplius, alia tota est :
 Cum sibi suppositis, additur una tribus.
 Et tabulae cliuuium tibi iubet alter : Et optat
 Tangat ut è multis qualibet una suam.
 Est etiam, par sit numerus qui dicat, an impar :
 Ut diuinitas auferat augur opes.
 Est quoque decretum qualem cælesse figurâ
 Sydas, & in Græcis littera quarta geris.
 Hac ubi distincta est gradibus, qua constitit intus
 Quot regit virgâ, tot capit inde nukes.
 Vas quoque sæpe cæuum spatio distante locatur,
 In quod missa leui nux cadat una manu.
 Felix secreto qua nata est arbor in agro,
 Et soli domino ferre tributa potest.
 Non hominum strepitus audit, non illa rotarum :
 Non à vicinâ puluerulenta vîa est.
 Illa suo, quæcumque tulit, dare dona calone,
 Et plenos fructus annumerare potest.
 At mihi maturos nunquam licet edere factus :
 Ante diemque mea decutiuntur opes.
 Lamina mollis adhuc tenero est in lacte, quod intro
 Nec mala sunt ulli nostra futura bono. (est :
 Jam tamen inuenias, qui me jaculentur, & istum
 Præfinito manu thæne petant.
 Si fiat rapti, fuit mensura relitti,
 Majorem domini parte viator habet.
 Sæpe aliquis foliis ubi nuda cacumina vidit :
 Esse putat Boreæ risse furentis opus.
 Astibus hic, hic me spoliadam frigore credit,
 Est quoque, qui crimen grandinis esse putet.
 At mihi nec grandio duris inuisa colonis ;
 Nec ventus fraudi, solue, geluue fuit.
 Fructus obest : peperisse nocet : nocere sibi foracem :
 Quæque fuit malis, est mihi prada malo.
 Prada malo, Polydore, fuit tibi : prada nefanda
 Corjugis Animum misit in arma virum.

Hesperii regia pomaria tuta fuissent ;
 Una sed immensas arbor habebat opes.
 At rubus, & sentes tantummodo ledere nata,
 Spinaeque vindictâ cetera tuta sua ess.
 Me, quia non noceo, nec aduensis vindicor hominis,
 Missa petunt avidâ saxa proterva manu.
 Quid, si non aptas solem fugientibus umbras,
 Finditur Icaro cum cane terra, darem ?
 Quid nisi suffugium vimbor vitantibus esset,
 Non expectatâ cum venit imber aqua ?
 Omnia cum faciam, cum praestem sedula cunctis
 Officium ; favis officiosa petor.
 Hac mihi perpeffa, domini patienda querela est :
 Causabor, quare sit lapidosus ager.
 Dumque pepurgat humum, collectaque saxa remisit ;
 Semper habent in me tela parata via.
 Ergo invisa aliis uni mihi frigora prosunt :
 Illo me tutam tempore praestat hyems.
 Nuda quidem tunc sum ; nudam tamen expedit esse,
 Nec spoliâ de me, quod petat hostis, habet.
 At simul induimus nostris sua munera ramis ;
 Saxa novos fructus grandine plura petunt.
 Forsetan hic aliquis dicat ; Quae publica tangunt,
 Carpere concessum est : hoc vis juris habet.
 Si licet hoc, oleas distringite ; cadite masses ;
 Improbe vicinum carpe viator alus.
 Intret & arbanas eadem petulantia portas :
 Sitque tuis muris, Romule, iuris idem.
 Quilibet argentum primâ de fronte tabernae
 Tollat ; & ad gemmas quilibet alter eat.
 Auferat hic aurum, peregrinos ille lapillos ;
 Et quascunque potest tollere, tollat opes.
 Sed neque tolluntur ; nec, dum regit omnia Caesar,
 Incolumis tanto praeside raptor erit.
 At non ille Deus pacem intra mœnia finit ;
 Auxilium toto sparsit in orbe suum.
 Quid tamen hoc prodest, mediâ si luce palatque
 Verborum, & tutam non licuisse nuem ?

Ergo nec nidos foliis barere, nec allans
 Sedibus in nostris stare videtur avem.
 At lapis in vāto sedit quicumque bisurco,
 Haret, & in lapide victor in arce manet.
 Cetera saepe tamen potuerit admissa negari;
 Et crimen vox est infictata suum.
 Nostra notat fuscis digitos inspersa succo,
 Coriice contactas insciente manus.
 Ille cruor meus est: illo maculata cruora.
 Non profectura dextra lavatur aqua.
 O ego, cum longe venerunt radis oia,
 Optavi quoties, arida facta mori!
 Optavi quoties, ut ceco turbine verti,
 Aut valido missi fulminis igne peti!
 Atque vitā subitae ruperent mea poma procellae,
 Vel possem fructus excutere ipsa meos.
 Sic ubi dericta est a te tibi causa pericli;
 Quod superest tutum, Pontice Castor, habes.
 Quid mihi tunc animi est, cum sumis vela viator,
 Atque oculos plagae destinat ante locum?
 Nec vitare licet mors sera vulnere trunco,
 Quem sub humo radix vinculaque curva tenent.
 Corpora praebemus plagae; ut saepe sagittis,
 Cum populus manicus deposuisse vetat;
 Utve gravem patiens ubi tolli vacca securim,
 Aut strings cultros in sua colla vides.
 Sape meas frondes vento tremuisse putastis;
 Sed metus in nobis causa tremoris erat.
 Si merui, viderique nocens; imponis flamma,
 Et liceas misere dedecus esse semel.
 Si nec cur uror, nec cur excidar habeis;
 Porcitas; nece primum perficiatis iter.

DE
MEDICAMINE FACIEI

ELEGIA.

Dilcite, quæ faciem commendat cura puellæ,
Et quo sit vobis forma tuenda modo.
Cultus humum quondam Cerealia pendere iussit
Munera, mordaces interire rubi.
Cultus & in pomis succos emendat acerbas;
Fissaque adoptivas accipit arbor opes.
Culta placens; auro sublimia recta linuntur;
Nigra sub impositio marmore terra latet.
Villera saepe eadem Tyrio medicantur abeno;
Sectile delicia India præberetur.
Forssan antiquæ Tatia sub rege Sabina
Maluerint, quam se rura paterna coli.
Cum matrona premens altum rubicunda sedile;
Assiduo durum pollice nebat opus.
Ipsaque clauderat, quos filia parerat, agnos;
Ipsa dabat virgas casaque ligna foco.
At vestra teneras matres peperere puellas;
Vultis inaurata corpora veste tegi;
Vultis adornatos posita variare capillos;
Conspicias gemmis vultis habere manus;
Induitis collo lapides Oriente petitos;
Et quantos onus est aure tulisse duos.
Nec tamen indignum si vobis cura placendi,
Cum comptos habeant secula nostra viros.
Fæminæ vestri possuntur lege mariti;
Et vix ad cultus nupta, quod addat, habet.
Per se quæque parat, & quos venerat amores,
Refert; munditiâ crimina nulla meret.
Rure latent, finguntque comas; licet arduum illas
Cel et Athos, cultas altius habebit Athos.

Est etiam placuisse sibi quacunque voluptas ;
 Virginibus cordi grataque forma sua est :
 Laudatus homini volucris Funonia penas
 Explicat : O formâ muta superbis avis.
 Sic potius nos tangit amor, quam fortibus herbis,
 Quas mala terribili subsecat ars manus.
 Nec vos graminibus, nec misso credite succo ;
 Nec tentato nocens virus amantis equa.
 Nec media Marfisi funduntur cantibus angues ;
 Nec redit in fontes unda supina suor.
 Et quamvis aliquis Temesæa removerit ara ;
 Nunquam Luna suis excutietur equis.
 Prima sit in vobis morum tutela ; puellæ
 Ingenio facile conciliante placent.
 Certus amor morum est ; formam populabitur atas ;
 Et placitus rugis vultus aratus erit.
 Tempus erit, quo vos speculum vidisse pigebit ;
 Et veniet rugis altera causa dolor.
 Sufficit, O longum probitas perdurat in ævum ;
 Perque suos annos hinc bene pendet amor.
 Dic age cum teneros somnum dimiserit artus,
 Candida quo possint ora videri modo.
 Ordea, quæ Libyci raris misere coloni,
 Exue de paleâ tegminibusque suis.
 Par erai mensura, decem madescat ab ovis,
 Sed cumulent libras ordea nuda duas.
 Hac ubi ventosas fuerint siccata per aurat,
 Lenta jube scabrâ frangat asella mollâ.
 Et quæ prima cadent vivati cornua ceruo,
 Contere ; in hac solidâ sexta face assis eat.
 Namque ubi pulvereâ fuerint confusa farinæ,
 Protinus in mundis omnia cerne cavis.
 Adjice Narcissi bis sex sine coriice bulbos,
 Strenua quos puro marmore dextra terat ;
 Sextant inque trabat gummi cum semine Thusco ;
 Huc novies tanta plus tibi mellis eat.
 Quacunque efficiat tali medicamine vultum,
 Fulgebis speculo levior illa suo.

Nec tu pallentes dubita nudare lupos :
 Et simul instantia corpora frangi sera.
 Utraque sex habeant aquo discrimine libras :
 Utraque da nigra comminuenda molis.
 Nec cerussa tibi, nec nistri spuma rubentis
 Desit, & Illyrica qua venit iris humo.
 Da validis juvenum pariter subigenda lacertis :
 Sed iustum tuis unica pondus eris.
 Addita da querulo volucrum medicamina nido ;
 Ore fugant maculas : Halcyonem vocant.
 Pondere si queris quo sis contentus in illis ;
 Quod trahit in partes uncia sexta duas.
 Ut coeant, apteque lini per corpora possint ;
 Adjice de favis Attica mella favis.
 Quamvis thura Deos, irataque numina placent ;
 Non tamen accensis omnia danda focis.
 Thus ubi miscueris radenti corpora nigro ;
 Ponderibus iustis fac sit utrumque trahens.
 Parte minus quartâ direptum cortice gummi,
 Et modicam δ myrrhis pinguibus adde cibum.
 Hac ubi contrieris per densa foramina cerne ;
 Pulvis ab infuso melle premendus erit.
 Profuit & marathos bene oleutibus addere myrrhis :
 Quinque parent maratibi scrupuli, myrrha novem :
 Atentisque rosa quantum manus una prehendat,
 Cūmq; Ammoniaco mascula thura sale.
 Ordea quem faciunt, illū infunde cremorem :
 Equent expensas cum sale thura rosas.
 Tempore sic parvo mulier licet illita vultum :
 Harebit toto nullus in ore color.
 Vidi qua gelida madefacta papavera lymphâ
 Consereret, teneris illineretque genis.

Cætera desiderantur.

De PULICE Elegia, quam

satis non constat esse *Oridi*

nec cuiusquam eruditioris.

PArve pulox, & amara lues inimica puellis,
 Carmine quo fugar te tua facta serax?
 Tu laceras corpus tenerum, dantissime, morsu;
 Cuius cum fuerit plena cruore cutis,
 Emissis maculas nigro de corpore fuscas;
 Levia membra quibus commaculata rigent.
 Cumq; tuum lateri rostrum defigis acutum,
 Cogitur e somno surgere virgo gravi.
 Perq; sinus erras; tibi peruia cetera membra;
 Is quocunque placet; nil tibi save later.
 Ab piger, & dicam; cum strata puella recumbis
 Tu femur avellis, cruraq; aperta subis.
 Ausus es interdum per membra libidinis ire,
 Et turbare locis gaudia nata suis.
 Dispeream, nisi jam cupiam fieri meus hostis,
 Promptior ut fieret ad mea vota via.
 Si fuisset natura mihi, quo verterer in te;
 Et quod sum natus, posse radire daret;
 Velsi carminibus possem mutarier ullis;
 Carminibus fierem ad mea vota pulox.
 Aut medicaminibus, si plus medicamina possunt,
 Vellem natura jura novare mea
 Carmina Medea, vel quid medicamina Circes
 Consultarint, res est notificata satis:
 His ego mutatus, si sic mutabilis essem,
 Harerem in tunica margine virginea,
 Inde meus per crura mea sub veste puella,
 Adhuc quæ vellem me cito surriperem.
 Cumq; illa dudum ledens nil ipse cubarem:
 Donec de pulice rursus homo fierem.

*Sed si forte novis virgo perterrita monstis
 Exciret famulos ad mea viscera suos;
 Aut tentata meis precibus succumberet illa;
 Aut mox ex homine verterer in pulicem.
 Rursus mutans, pendensque precamina mille,
 Afferrem cunctos in mea vota Deos:
 Illam dum precibus, vel vi superator haberem;
 Et jam nil mallet, quod sibi me socium.*

DE

De PULICE Elegia, quam

satis non constat esse Ovidii

nec cuiusquam eruditioris.

Parve pulox, & amara lues inimica puellis,
 Carmine quo fugar in tua facta ferax?
 Tu laceras corpus tenerum, dentissime, morsu;
 Cujus cum fueris plena cruore cutis,
 Emissis maculas nigro de corpore fuscas;
 Levia membra quibus commaculata rigent.
 Cumq; tuum lateri rostrum desigis acutum,
 Cogitur e somno surgere virgo gravi.
 Perq; sinus erras; tibi pervia cetera membra;
 Is quocunque placet; nil tibi save lateo.
 Ah piget, & dicam; cum strata puella recumbis
 Tu femur avellis, cruraq; aperta subis.
 Ausus es interdum per membra libidinis ire,
 Et turbare locis gaudia nata suis.
 Dispeream, nisi jam cupiam fieri meus hostis,
 Promptior ut fieret ad mea vota via.
 Si fuisset natura mihi, quo verterer in te;
 Et quod sum natus, posse redire daret;
 Velsi carminibus possem mutarier ullis,
 Carminibus fierem ad mea vota pulox.
 Aut medicaminibus, si plus medicamina possunt,
 Vellem naturæ jura novare mea.
 Cormina Medæ, vel quid medicamina Circes
 Contulerint, res est notificata satis.
 His ego mutatus, si sic mutabilis essem,
 Harerem in tunica margine virginæ,
 Inde meus per crura mea sub veste puellæ,
 Adhæc quæ vellem me cito surriperem.
 Cumq; illa dudum ladens nil ipse cubarem:
 Donec de pulice rursus homo fierem.

*Sed si forte novis virgo perterrita monstribus
 Excitet famulos ad mea cuncta furores,
 Aut tentata meis precibus succumberet illa ;
 Aut mox ex homine verterer in pulicem.
 Rursus mutatus, fundensque precamina mille,
 Afferrem cunctos in mea vota Deos :
 Illam dum precibus, vel vi superator haberem,
 Et jam nil mallet, quid sibi me sociam.*

DE

De PHILOMELA Elegia, nec
ea quidem Ovidij:

DUlcis amica veni noctis solatia prastans,
Inter aves attonim nulla tibi similis.
Tu Philomela potes vocem discrimina mille,
Mille potes varias ipsa referre modos.
Nam quamvis aliae volucres modulamina tentent :
Nulla potest modulis equivalere tuis.
Insuper est avium spatiis garrive diurnis :
Tu cantare simul nocte dique potes.
Parus enim quamvis per noctem tinninet omnem ;
At sua vox nulli jure placere potest.
Dulce Palara sonat, quam dicunt nomine Drostam :
dfugiente die nampe quiescit siles.
Et Merulus modulans tam pulchrum concinit odis :
Nocte ruente tamen carmina nulla canit.
Vere calente novos componit Acredula cantus,
Matutinali tempore tunc mutilans.
Dum Turdus trutillat, Sturnus tunc pifitat ore :
Sed quod mane canunt, vespere non recolunt.
Cacabat hinc Perdix: hinc gratitat improbus Anser :
Et castus Turtur atque Columba gemunt.
Plauftrat arborea clamans de fronde Palumbes :
In fluviiisque natans sorte tetrinit anas.
Grus gruit: inq. glomys Cyeni prope flumina drensant:
Accipiter pipat: Milvus biotusque lipit :
Cucurrire solet Gallus : Gallina gracillat :
Pupillat Pavo : trinsat Hirundo vaga.
Dum clangunt Aquila, Vultur purpure probatur :
Et crocitat Corvus : Graculus at frigulas.
Gloterat immenso de turte Cicomia rostro :
Pessimus at Passer tristia flendo pipit.
Psittacus humanas depromit voce loquelas ;
Atque suo domino χαίρε valeque sonat ;
Pica loquax varias modulatur gutture voces :
Scurvili strepitum quicquid T audit, ait.

Et cuculi cuculant: strident rure Cicada:
 Bombilat ore legens munera mellis Apes.
 Bubulas horrendum ferali carmine bubo,
 Humano generi tristia fata ferens,
 Strix nocturna sonans, & Vespertilio stridunt:
 Noctua lucifuga cucubat in tenebris.
 Ast ululant Ulula lugubri voce canentes:
 Inquit paludiferis Butio bibit aquis.
 Regulus atque Merops, & rubro pectora Prægo
 Consimili modo xinxilulare sciunt.
 Scribere me voces avium Philomela coegit,
 Quæ cantu cunctas exsuperat volucres.
 Sed jam quadrupedum fari discrimina vocum
 Nemine cogenti nunc ego sponte sequar.
 Tripides indomita rancant: rugiuntque Leones:
 Panther caurii amant: Pardos biando felit.
 Dum Lynceæ orando fremunt, Ursus ferus uncas:
 Ast Lupus ipse ululat: frendit agrestis Aper.
 Et Barru bayrit: Cervi glocitant & Onagri:
 Ast Taurus mugit, & celer hinnit Equus.
 Quirritas Verres, Tardus rudis, oncas Asellus:
 Blatterat hinc Aries, & pia balat Ovis.
 Sordida Sui pascens rure per gramina grunnit:
 At mutis capris Hirce petulce soles.
 Ritè Canis latrat: fallax Vulpecula gannit:
 Glaucitat & Catulus: at Lepores vagiunt.
 Mus avidus mintrat: velat Mustellaque dimigit:
 Et Grillus grillat: destitit inde Sorex.
 Ecce venenosus serpendo sibilat Anguis:
 Garrula limosis Rana coaxat aquis.
 Has voluerum voces descripsi, quadrupedamque,
 Quas natura illis grata parens tribuit.
 Sed cunctas species animantium nemo notavit:
 Atque sonos ideo dicere quis poterit?
 Cuncta suo domino depromunt munera laudum:
 Seu semper fileant, sive sonare queant.

Fragmentum Ovidii Nasonis, sive Somnium, repertum nuper in vetustissimo codice ex Epigrammatis.

NOx erat, & somnus lassos submisit ocellos :
 Terruerant animam talia visa meum.
 Colle sub aprico celeberrimus illic locus
 Stabat : & in ramis multa latebat avis :
 Area gramineo suberat viridissima prato,
 Humida de guttis lente sonantis aqua.
 Ipse sub arboreis vitabam frondibus astum :
 Fronde sub arborea sed tamen astus erat.
 Ecce, petens varias immistas floribus herbas,
 Constitit ante oculos candida vacca meos.
 Candidior nivibus, tunc cum cecidère recentes :
 In liquidas nondum quas mora vertit aquas.
 Candidior, quod adhuc spumis fridentibus albet,
 Et modo siccitatem lacte reliquit ovem.
 Taurus erat comes huic, feliciter ille maritus :
 Cumque sua teneram conjuge pressit humum.
 Dum jacet, & lente revocatas ruminat herbas,
 Atque iterum pasto pascitur ante cibo;
 Visus erat, somno vires adimente ferendi,
 Cornigerum terrâ deposuisse caput.
 Huc levibus cornu pennis delapsa per auras
 Venit, & in viridi garrula sedit humo.
 Terque bovis nivea potulanti pectore rostro
 Fodit : & albentes abstulit ore notas.
 Illa locum taurumque diu cunctata reliquit :
 Sed niger in vacca pectore livor erat.
 Uique procul vidit carpes pabula tauros ;
 (Carpebant tauri pabula leta procul)
 Illuc se rapuit, gregibusque immiscuit illis :
 Et petiit herba fertilioris opem.
 Dic age, nocturna quicumque es imaginis augur,
 Si quid habent veri, visa quid ista ferant.
 Sic ego : Nocturna sic dixit imaginis augur,
 Expendens animo singula dicta suo.

*Quam tunc mobilibus foliis vitare volebas,
 Sed male vitabas, astus amoris erat.
 Vacca puella tua est: aptus color ille puella est:
 Tu vir, & in vacca compare taurus eras.
 Pectora quod rostro cornix fodiebat acuto;
 Ingenium domina lena movebat anus.
 Quod cunctata diu taurum sua vacca reliquit;
 Frigidus in viduo destituere taro.
 Livor, et adverso maculae sub pectore nigrae,
 Postus adulterii labe carere negant.
 Dixerat interpres: gelido mihi sanguis ab ore
 Fugit: & ante oculos nox stetit alta meos.*

Ejusdem, ex Epigrammatis.

*Quantum Virgilius magno concessit Homero,
 Tantum ego Virgilio Naso Poeta meo.
 Nec me praelatum cupio tibi ferre Poetam:
 Ingenio si te subsequor, hoc satis est.
 Argumenta quidem librorum prima notavi,
 Errorem ignarus ne quis habere queat.
 Bis quinos feci legerent quo carmine versus:
 Eneidos totum corpus ut esse putent.
 Affirmans gravitate mea, me carmine, nullo
 Livore, hunc titulum praeponuisse tibi.*

*Vir magnus bello, nulli pietate secundus,
 Eneas odio Funonis pressus iniquo,
 Italiam quarens Siculis errabat in undis
 Naufragus; & tandem Libycas dimissus ad oras,
 Ignarusque loci fido comitatus Achate,
 Iudicio matris regnum cognovit Elisa.
 Quin etiam nebulae septus pervenit ad urbem,
 Abreptos undis socios cum classe recepit.
 Hospitioque usus Didus per cuncta benigna,
 Excidium Trojae iussus narrare parabat.*

FINIS.

